

# S. Sayısı : 194

## Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanun tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/462)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 1232

### Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı hakkında Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 20 . 12 . 1948 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte ilişik olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan  
Hasan Saka

### Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu tasarısının gerekçesi

#### Teklifin gayesi

1. — Genel Bütçeden aylık alan memur, subay ve askerî memurlarla gediklilerin emekliye ayrılmalarında, âdi ve görev sakatlıklarında, kendilerine ve ölümlerinde dul ve yetimlerine bütçeden aylık bağlanmasını ve muayyen hizmet süresini doldurmaksızın bu durumlara girenlerle bunların dul ve yetimlerine de görev aylıkları üzerinden toptan ödeme yapılmasını kabul etmiş bulunan 1683 sayılı Kanun, 1 . VI . 1930 tarihinde yürürlüğe girmiş ve o tarihten sonra geçinme şartlarında vukua gelen değişmeler sebebiyle hayat pahalılaştıkça bu aylıklara çeşitli kanunlarla ve muhtelif ad ve şekillerle zamlar yapılagelmiştir.

Ancak gerek bağlanan aylıklara gerek toptan yapılan ödemelere, görev aylıklarının asılları esas tutulduğu ve yapılan zamlar da bütçelerin imkânları ile mukayyet kaldığı cihetle bunlar, bu zamlarla dahi, hayat şartlarının gerektirdiği icaplar dolayısıyla görev aylıklarının tutarlarında yapılan artırımlarla mütenasip ve muvazi bir şekil alamamıştır. Bu hal ise görev aylığı ile geçimini ancak temin edebilmekte olan bir memuru, emekliye ayrılmasını mütaakıp, görev aylığından çok az bir para ile geçinmek mecburiyeti karşısında bırakmaktadır.

Bütün enerjisini görevinde iken harcamış ve ömrünün büyük kısmını Devlet hizmetinde geçirmiş bir kimsenin emekliye ayrıldıktan sonra çalışarak değil, iktisap ettiği görev aylığı tutarı üzerinden ve hizmet süresine göre alacağı mâkul ve uygun bir emekli aylığı ile rahatça yaşayabilmesi kadar tabii ve haklı bir şey olamaz iken, bu aylıkların bütçeden ödenmesi ve bütçenin ise daha fazlasını vermeye müsait olmaması hasabıyla bu gayenin tahakkukuna, maalesef şimdiye kadar, imkân bulunamamıştır.

Diğer taraftan 1683 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1930 yılından itibaren Genel Bütçenin zat maaşları tertiplerine konulmakta olan ödenekler, yıldan yıla artarak 1949 yılı bütçesiyle (55 050 000) lirayı bulmuştur. Bunun, bir taraftan Teşkilât kanunları ile kabul edilen memuriyet aded ve derecelerinin zaman zaman artırılması cihetine gidilmesinden ileri geldiği muhakkak olmakla beraber, yapılan zamların da bu artışlarda büyük tesirleri olduğu ifade edilebilir. Bu seyirin bundan sonra da ay-

nı suretle devam ederek bütçeler üzerine ağır bir malî yük teşkil eyliyeceğini kabul etmek zaruridir.

Emekli aylıkları karşılığı olarak Genel Bütçeye konulan ödeneklerin, 1683 sayılı Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun yürürlüğe girdiği 1930 yılından itibaren miktarları aşağıda gösterilmiştir:

Yıl	Bütçedeki ödenek miktarı (lira)	Yılı	Bütçedeki ödenek miktarı (lira)
1930	14 400 000	1940	19 823 320
1931	16 750 000	1941	20 393 466
1932	16 800 000	1942	23 755 612
1933	17 450 000	1943	28 374 016
1934	17 800 000	1944	27 415 791
1935	18 700 000	1945	16 489 356
1936	19 500 000	1946	29 000 000
1937	18 350 000	1947	51 826 093
1938	18 309 000	1948	53 301 222
1939	18 539 000	1949	55 050 000

2. — 1683 sayılı Kanun yalnız Genel Bütçeden aylık alan memurlarla Katma Bütçeli dairelerden Hudut ve Sahiller Sağlık ve Vakıflar Genel Müdürlükleri memurlarına bağlanacak emekli aylıklarına ait esaslarla, bağlanacak aylıkların ilgili bütçelerden ödenmesi ve diğer Katma Bütçeli dairelerle Özel İdare ve Belediyelerin memurlarının emekli işleri için, yeni bir kanun yapıncaya kadar, eski hükümlerin uygulanması hükümlerini ihtiva etmekte idi.

Her Özel İdarenin munhasıran o ilin, her belediyenin de yalnız o şehir veya kasabanın ,gelirleriyle giderlerini karşılaması gerektiği, halbuki bu idarelerde çalışarak emekli veya sakat durumuna girmiş veyahut ölmüş bir memurun kendisine veya dul ve yetimlerine bağlanacak aylıkların, o idarenin geliri müsait ise hemen ödenmeye başlanması, değilse müsait oluncaya kadar ödemenin, geri bırakılması doğru olmayacağı için ve bu işlerin bir elden idaresindeki faydalar da göz önüne alınarak, 1933 yılında 2097 sayılı Kanunla özel idarelerden aylık alan memur ve öğretmenlerin emeklilik işlerini görmek ve haklarını 1683 sayılı Kanun hükümlerini uygulamak üzere İçişleri Bakanlığında (Vilâyetler Hususi İdareleri Tekaüt Sandığı) adlı bir Sandık kurulmuştur. Sonradan 2264 sayılı kanunla Ankara Merkez Belediyesi ile İstanbul Birleşik idaresinin aylıklı memurları da bu sandığa bağlanmıştır.

Sandıkça bağlanacak aylıklarla yapılacak ödemelerin, bu idare ve belediyelerin bütçelerinin aylık tertiplerine konan ödenekler esas tutularak bunlara mütenasiben tesbit edilip alınacak paralarla karşılanması yoluna gidilmiştir.

Sonradan katma bütçeli bir idare halini alan P. T. T. ve daha sonra Orman, Devlet Havayolları Genel Müdürlüklerinin aylıklı memurları hakkında, kendi teşkilât kanunlarındaki hükümlere dayanılarak yine 1683 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaya başlanmış ise de, Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü ile üniversitelerin teşkilât kanunlarında böyle bir hüküm yer almadığı cihetle bu idarelerin aylıklı memurlarının emeklilik işleri halen açıkta bulunmaktadır.

3. — 1934 yılında 2454 sayılı Kanunla Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme İdaresinin daimî kadrolarındaki müseccel memur, hizmetli ve işçilere mehsus olmak üzere, ilk defa, prim esasına müstenit bir Emekli Sandığı kurulduktan sonra,

1936 yılında 2921 sayılı Kanunla İnhisarlar İdaresi,

1937 yılında 3137 sayılı Kanunla Devlet Denizyolları ve Limanları İdaresi,

Aynı yılda 3202 sayılı Kanunla Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası,

1938 yılında 3492 sayılı Kanunla Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası,

1939 yılında 3575 sayılı Kanunla Askerî Fabrikalar,

1941 yılında 4085 sayılı Kanunla Belediyelerle Belediyeler Bankası,

1942 yılında 4222 sayılı Kanunla Devlet Ekonomi Kurumları;

1947 yılında 5129 sayılı Kanunla Köy Öğretmenleri ve Köy Sağlık Memurları,

Ve nihayet statüsüne göre Emlâk Kredi Bankası Memur ve Hizmetlileri,

İçin aynı esaslara dayanan birer Emekli Sandığı kurularak emekli sandıklarının adedi orı bire çıkarılmıştır.

Bundan sonra 1944 yılında 4644 sayılı Kanunla Genel Bütçeye dâhil dairelerin hizmetlileriyle Devlet tarafından verilen sermaye ile işliyen idare ve müesseselerin memur ve hizmetlilerine 4222 sayılı Kanun esasları dairesinde emeklilik hakkı tanınarak bunlar da Devlet Ekonomi Kurumları memurları Emekli Sandığı ile ilgilendirilmiş, 1946 yılında 4010 sayılı Kanunla Maliye Kefalet Sandığı, yine aynı yıl, 4913 sayılı Kanunla, Belediye Başkanları, 4923 sayılı Kanunla da Özel İdarelerle Ankara Merkez Belediyesi ve İstanbul birleşik idaresiyle bunlara bağlı idare ve müesseselerin ve Özel İdareler Kefalet Emekli sandıkları ücretli memur ve hizmetlilerinin emeklilik işleri 4085 sayılı Kanunla kurulu Sandığa verilmiştir.

Özel sandıkları bulunmayan Katma bütçeli idarelerin ücretli memurları ile hizmetlilerine ise bugüne kadar emeklilik hakkı tanınmamış bulunmaktadır.

Görülüyor ki: muhtelif daireler, zaman zaman yalnız kendi memur ve hizmetlilerinin emeklilik işlerini görmek üzere ayrı ayrı sandıklar tesis etmişlerdir. Bunların heyeti umumiyesi aynı maksatla kurulmuş olmalarına rağmen, kanunlarında veya kanuna dayanan statülerinde, kâh memur ve hizmetlilerin, kâh dairelerin leh ve aleyhinde bâzı farklı hükümler yer almış ve bu hükümler bâzı dairelerde tahsis veya ödemelerin şekil ve miktarları üzerinde oldukça müessir olmuştur.

Gerek 1683 sayılı Kanuna, gerek mevcut sandıkları tesis eden kanunlara yeni hükümler ekliyen veya bunların bâzı hükümlerini değiştiren veya kaldıran, halen yürürlükteki kanunların adedi 74 ü, emekliliğe ait çeşitli hükümleri de ihtiva eden diğer kanunların adedi 84 ü bulmuştur. Bunlara ait tefsir ve Büyük Millet Meclisi kararları ise bu rakamların çok üstündedir.

Memur ve hizmetlilerin buldukları dairelerden başka dairelere nakilleri halinde emeklilik haklarının da naklolunması,

1. — Sandıklarda ise birikmiş paralarının %4 mürekkep faiz ile,

2. — 1683 sayılı Kanuna tâbi dairelerde ise aylık asıllarına ve hizmet sürelerine göre hesaplanacak muayyen paraların,

Devri suretiyle yapılan çok fazla ve karışık muameleleri getirmektedir.

İşte bütün bu sebepler, prim esasına dayanan, müstakil hüviyeti herkes hakkında aynı esasları uyguluyacak tek sandık kurulmasını ve 1683 sayılı Kanuna tâbi memurlar ile mevcut sandıkların kâffesinin, bütün hak ve vecibeleriyle birlikte süratle buraya devrolunmasını, bihakkın gerektirecek, kâfi sebepler olarak mütalâa edilmiştir.

1683 sayılı Kanuna tâbi dairelerde çalışan aylıklı, memur, subay askerî memur ve gediklilerin emeklilik işlemleri, prim esasına dayanmamakta ve bağlanan aylıkları bütçelerden ödenmekte ise de 4805, 4806 ve 4807 sayılı kanunlarla, bunların aylıklarından 1 . I . 1945 tarihinden itibaren %5 emekli keseneği kesilerek, ilerde prim esasına müstenit tesis edilecek emekli sandığına devrolunmak üzere, emanet hesaplarında saklanması kabul edilmiş, bu suretle de bunların da teşkil edilecek böyle bir sandığa ithal edilmeleri için o zaman zemin ve imkân hazırlanmıştır.

4. — Emekli sandıkları prim esasına istinat etmekte olmaları itibarıyla buralardan bağlanacak aylıkların da primi ödenen ücretlerin tutarları üzerinden hesaplanması tabîi ve esasen bu cihet kanunlarında da yazılı bulunmakta ise de tahsislerde, hizmet süreleri aynı olan bir aşağı derece aylıklı Devlet memuruna 1683 sayılı Kanuna göre bağlanacak aylık miktarının üstüne çıkılmaması esasına gidilerek ödemelerde eşitlik sağlamak istenmiş, bu yüzden prim esasına dayanan sandıklarda alınan primlere göre bağlanması gereken aylık miktarları tenezzül etmiştir;

Hizmetlilerle işçilerin emeklilik ve daha fazla bunlarla subay ve memurların sağlık sigortası işlerini gören (Askerî Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığı) ile özel idarelerin memur ve öğretmenlerinden emekliye ayrılanlara veya ölenlerin dul ve yetimlerine ödiyeceği aylıkları, bu idareler bütçelerinden pay almak suretiyle karşılıyan (Özel İdareler Emekli Sandığı) ve kuruluş

ve mahiyeti diğ er sandıklara uymıyan (Köy Öğretmenleri ve Köy Sağlık Memurları Emekli Sandığı) hariç olmak üzere, geri kalan sekiz sandığın bugünkü durumları hakkında toplu bir fikir edilmek üzere, bunlara ait ve Haziran 1948 sonu itibariyle bâzı malûmat, kısaca aşağıya konulmuştur :

1. — Sermayeleri :

Lira

34 405 754	Mevduat sermayeleri
47 495 364	Yardım »
9 299 597	Sermayelere intikal edecek paralar
<hr/>	
91 200 655	
16 000 000	Demiryolları işçilerine ait kısım (Takribi olup henüz tam miktarı tesbit edilememiştir.)
<hr/>	
75 200 655	
300 000	Askerî Fabrikaların hizmetlilere ait kısmı
<hr/>	
75 500 655	Haziran 1948 sonunda sermaye yekûnu

2. — Mevduat neveleri :

Lira

1 190 691	Kasa ve bankalardaki para mevcutları
87 347 332	Bono ve tahvilleri
48 791	Sabit kıymetleri
<hr/>	
88 856 814	

3. — Bir yıllık gelirleri :

Lira

20 600 000	(Haziran 1948 sonu hesabına göre)
------------	-----------------------------------

4. — Sandık memur ve hizmetlilerinin adedleriyle bir yıllık aylık ve ücretleri :

Adedi	Bir yıllık ücret tutarı Lira
196	585 360

5. — Bir yıllık yönetim giderleri :

Lira

689 202

6. — Sandıklarındaki iştirakçı sayısı :

112 278

9 600 Demiryollarının işçileri (takribi olarak)

102 678



7. — Bir yılda ödenen aylık miktarı:

Lira

4 143	68 görev sakatının bir aylık maaşı
139 330	1942 emeklinin bir aylık maaşı
93 744	2978 dul ve yetimin bir aylık maaşı
<hr/>	
4538	
7 075	Emeklilerin çocuk zamları

---

244 292 Bir aylığı

---

2 931 504 Bir yıllığı

8. — 1948 yılı ilk 6 ayı içinde ödenen tazminatve ikramiyeler:

Lira

199 392	Sakatlık ve yaş haddi sebebiyle
16 777	Ölüm sebebiyle
3 829	Evlenmekten dolayı dullara ödenen 2,5 yıllık ikramiye

---

264 998

9. — 1948 yılı altı ayı içinde ödenen emekli ikramiyeleri:

Lira

---

135 568

10. — 1948 yılı ilk 6 ayı içinde yapılan geri vermeler:

Lira

89 425	Yaş haddi ve sakatlık sebepleriyle
43 204	Ölüm sebebiyle
370 312	Diğer sebeplerde

---

502 941

Farklı mahiyeti yukarda izah edilen Özel İdareler Emekli Sandığına 5143 emekli, dul ve yetime yılda (3 304 356) lira aylık ve (110 280) lira çocuk zammı ödenmektedir. Bu sandığın (15) memur ve hizmetlerinin yıllık ücretleriyle diğer yönetim giderleri (40 884) liradır.

Emekliye ayrılanlarla ölenlerin dul ve yetimlerine ve evlenen kızlara toptan yapılan ödeme 1948 yılının birinci altı ayında (45 727) lirayı bulmuştur.

4805, 4806 ve 4807 sayılı Kanunlar gereğince emekli keseneği olarak aylıklardan yapılan kesintilerle karşılıklarından, yalnız Genel Bütçeye ait olarak emanet hesabında biriken paraların toplamı, Haziran 1948 sonuna kadar (55 270 140,36) lirayı bulmuştur. Emekli keseneği olarak 1948 yılı Bütçesine konulan ödenek (19 257 341) lira olduğuna göre, aynı miktarın aylıklardan da kesileceği nazara alınacak olursa, cari yılın ikinci yarısında, tahminen (19) milyon lira daha tahsil edilerek emanet hesabına alınabilecektir.

1949 yılı Bütçesiyle, ceman (19 520 549) lira emekli keseneği ödeneği teklif edilmiş ve bunun bir mislinin aylıklardan kesileceği de tabii bulunmuş olduğundan, 1949 yılı içinde yine yalnız bu mabdan toplanacak para miktarı 39 milyon lirayı bulacaktır.

Yukarıki izahattan anlaşılacağı üzere 1949 yılı sonunda sandık sermayesi:

75 200 655  
55 727 014  
19 000 000  
39 000 000

188 927 669

lirayı bulacaktır.

Sandığın teşekkülü tarihine kadar Katma Bütçeli idarelerle Özel idarelerce tahsil edilerek emanet hesaplarına kaydedilmiş ve edilecek paralarla, sandığa dâhil edilecek geri kalan mevcut ve sandıklarla ilgili bulunan bütün idare ve kurumların gerek 1948 yılının ikinci altı ayı gerek 1949 yılı içinde tahsil edecekleri paralar bu miktarın haricindedir.

Sandığın teşekkülünde, iştirakçı sayısının, mevcut sandıklardan devredileceklerle birlikte, (250 000) i geçeceğinin belirtilmesi, iş hacminin genişliği ve ehemmiyeti hakkında bir fikir vermesi bakımından faydalı görülmüştür.

#### Tasarımın ihtiva ettiği genel esaslar

Tasarımın ihtiva ettiği genel esasların izahına geçilmeden önce; şu cihetin bilhassa belirtilmesi yerinde olur ki, bu teklif ile şimdiye kadar çeşitli kanunlarla iktisap edilmiş hakların kâffesi olduğu gibi muhafaza edilmiş ve sandığın malî kudreti ve esas prensiplerin müsaadesi nispetinde geniş hak ve menfaatler tanınmış, aynı zamanda sgorta sisteminin zaruri kıldığı emniyet tedbirleri de göz önünde tutulmuştur.

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar geçen eylemli ve itibarî hizmet süreleri, bağlanmış olan aylıklar ve bunları alanlar hakkındaki gerekli hükümler, tasarının geçici maddelerinde yer almış olmakla beraber, yürürlüğe girdiği tarihte görev başında bulunanların, yürürlüğe girmesinden sonra esas maddelerdeki hükümlere tâbi olacaklarını ve haklarında artık yeni hükümlerin cereyan edeceğini ifade etmek; kanunun tetkikinde herhangi bir tereddüde yer vermemek bakımından gerekli görülmüştür.

Teklifin ana prensipleri halen mevcut mütaaddit sandıklar tarafından uygulanmakta olan ve memleketimizde ilk defa 2904 sayılı Kanunla kurulan Devlet Demiryolları ve Limanları Tekaüt Sandığının dayandığı esaslardan mülhem olarak hazırlanmıştır.

Bu prensipler mütehassıslarca yapılan uzun tetkiklerden sonra tesbit edilmiş olduğuna ve tatbikatta alınan neticeler de müsait bulunduğuna göre, (Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı) nın sağhyacağı gelirlerin; teklif edilen tahsis formüllerininin tatbikına müsait bir malî imkân sağhyacağında şüphemiz yoktur.

Bâzi hükümlerde yapılan değişiklikler için ise gerekli munzam gelir ve karşılıklar ayrıca derpiş edilmiş bulunmaktadır. Kaldı ki, bunun dışında munzam bir ihtiyat tedbiri olarak, 3 yıl içinde, Sandığın malî durumunun genel bakımdan sigorta uzmanlarına başkaca tetkik ettirilmesi de ayrıca düşünölmüş ve teklif olunmuştur.

Tasarıdaki hükümler muhtelif bölümlere ayrılmış ve mahiyetleri itibarıyla birbiriyle ilgisi olan maddeler bu bölümlerde toplanmıştır. Bu şeklinin tatbikatta kolaylık sağhyacağı şüphesizdir.

Bu hükümler bellibaşlı aşağıdaki esaslara mütedair bulunmaktadır:

1. — Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığının kuruluş ve görevleri.

Tasarımın 1-12 ne maddeleri (Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı) adıyla İktisadi Devlet Teşekkülleri bünyesinde ve aynı esaslara tâbi, tüzel kişiliği haiz bir idare kurulduğunu ve bu kuruluşun organlarının, bu konularla ilgili Bakanlıklardan seçilen sekiz kişilik bir yönetim kurulu ile Genel Müdürlük ve Sağlık Kurulu bulunduğunu bu kurulların Başkan ve Üyelerinin ne şekilde

seçileceklerini görev ve yetkilerini belirtmekte olup halen, kurulu Emekli Sandıkları için kabul edilmiş hüküm ve esaslara mütenazırdılar.

2. — Sandıktan faydalanacaklar :

Tasarının 13 ncu maddesinde, sandıktan hangi daire ve müesseselerin faydalanacakları gösterilmekte olup halen çeşitli kanunlarla emeklilik hakkından faydalananların hepsi sandıkla ilgilendirildikten sonra aşağıda yazılı olanların da bu sandıktan faydalandırılmaları teklif olunmaktadır.

Bunlar :

- a) Banka ve müesseselerin özel kanunlarına göre mevcut yönetim kurullarının başkan ve üyeleri;
- b) Ticaret ve Sanayi Odaları ile Borsaların, tayinleri Ticaret Bakanlığınca yapılan memurları;
- c) Emekli sandıkları olmayan katma bütçeli dairelerin ücretli memur ve hizmetlileri;
- g) Üniversitelerle Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünün maaşlı ve ücretli memur ve hizmetlileri;
- d) Bütçe Kanununa bağlı (N) işaretli cetvele dâhil memur ve hizmetlilerdir.

3 — Tanınan haklar :

Tasarının 14 ncu maddesinde bu kanunla tanınan haklar sayılmakta olup halen yürürlükte bulunan kanunda âdi veya görev sakatlığına uğranma halinde bağlanan aylıklara (Emekli aylığı) adı verilmekte iken tasarıda, bu aylıklara, bunu gerektiren hali de ifade etmek ve hakkındaki işlemin ayrı olacağını belirtmek noktasından, ayrı isim verilmiştir.

Harb devresinde ve harbde sakat olanlara halen verilmekte olan (Terfi zamları) yerine daha yüksek miktarda, fakat munhasıran harbde sakat olanlara veya şehit düşenlerin dul ve yetimlerine (Savaş sakatlığı zammı) verilmesi yerinde olacağı düşünülmüş ve yaş haddine geldiği veya âdi sakat olduğu halde hizmet süreleri muayyen hadlerden aşağı olanlarla bu gibilerden ölenlerin dul ve yetimlerine aylık bağlanması yerine kesenek ve karşılığının % 4 mürekkep faiz ile iadesi (Toptan ödeme) adıyla adlandırılmış ve yeni statü prim esasına dayandığı için ölüm ve sakatlıktan başka sebeplerle ayrılanlara, halen yürürlükte bulunan emekli sandıkları kanunlarında olduğu gibi, keseneklerinin geri verilmesi esası muhafaza edilmiştir.

4. — Sandığın gelirleri ve bunların tahsil ve işletilme şekilleri :

Tasarının 15 - 30 ncu maddelerinde Sandığın gelirleri ile ilgili hükümler yer almıştır.

Mevcut emekli sandıklarının gelirleri sırasında bulunmayan;

a) Emeklilik hakkı tanınan görevlere ilk defa almanların aylık veya ücret tutarlarının %25i ile aylık veya ücretleri artanların ilk aya ait artış farkları için kurumlara da aynı nispette karşılık ödenmesi,

b) Görev sakatlığına ugramaktan veya bu sebepten ölmekten dolayı Sandığın katlanacağı riski karşılamak maksadıyla kurumlar bütçelerinin memur aylık ve ücretleri bölümlerine konulan ödeneklerin halen % yarımı nispetinde yapılan yardımın % 1 e çıkarılması,

c) Emeklilik hakkı tanınan görevlere ilk defa, alınırken yaşları 35-40 arasında bulunanlardan Sandık aleyhine dışarda geçirilmiş yaşların tazminatı olarak, ayrıca tamamlayıcı kesenek alınması,

g) Bâzi görev ve hizmetlerde geçen sürelerden dolayı normal hizmet sürelerine eklenmesi teklif olunan (Eylemli) ve (İtibari) süreler için ilgili dairelerden ayrıca %10 kesenek alınması,

d) Sandığın her yıla ait yönetim giderlerinin, ödedikleri keseneklerle mütenasip olarak kurumlardan alınması,

Gibi yeni gelirlerle Sandığın bünyesi sağlamlaştırılmıştır.

Sandığa, prim verilmeksizin bir külfet tahmil olunmaması, sigortanın esas prensiplerinden olduğu için görev sakatlığına uğrayan erlerle yine bu sebeplerle ölen erlerin dul ve yetimlerine bağlanan aylıkların ve savaş sakatlığı zamları ile savaş sakatlarına yapılacak çeşitli yardımların Sandıkça ödenmesini mütaakip Hazine ve emekli ikramiyelerinin de kurumlarından alınması uygun görülmüştür.

Milli Savunma Bakanlığı Harb Okulu öğrencilerinin emeklilik hakları bu okula girdikleri tarihten başladığı cihetle bunların öğrenci aylıklarından % 5 kesenek alınması ve fakat bu aylıkla asteg-

men aylıkları arasındaki farka ait kesenek ve karşılığın dairelerince ödenmesi esası kabul edilmiştir.

Ceza olmamak şartıyla kazanılmış hak derecesinden daha aşağı bir dereceye nakil suretiyle veya açıkta iken tâyin edilenlerin, bâzı kayıt ve şartlarla, aylığını aldığı derecenin bir üst derecesi aylık veya ücret üzerinden kesenek ödemelerine ve dairesince de bu esas üzerinden karşılık verilmesine imkân bırakılmıştır.

Sandığın, gelirlerinin işletilmesinden sağlayacağı menfaatler göz önüne alınarak, bunların tesbit olunan süreler içinde ödenmesi için gerekli müeyyidelere ehemmiyet verilmiş ve bu gelirlerin emniyetli ve müsmir şekilde nemalandırılmalarını sağlayacak hükümler, yabancı devletlerin benzeri sandıklarının sermayelerinin işletilmesi hususunda tercih ettikleri şekiller göz önüne alınarak, tesbit edilmiştir.

5. — Emekli aylıkları :

31 - 43 ncü maddeler emeklilik işleri ile ve bağlanacak emekli aylıkları ile ilgili hükümleri ihtiva etmektedir.

Tahsil ve staj için yabancı memleketlere gönderilen memurların orada geçirdikleri sürelerin eylemli hizmet olarak sayılması, 4489 sayılı Kanunda da yazılı olduğu üzere, ancak başarı göstererek dönmelerine bağlı tutulmuş, Harb Okulu öğrencilerinin sınıf geçmemesi halinde fazla geçen öğrenim yıllarının eylemli sürelerinden indirilmesi yoluna gidilmiş, Bakanlık emrinde kadro dolayısıyla açıkta, eli işten çektilmiş, açığa alınmış veya teklif edilmiş olanların görevde bulunmuyarak geçen sürelerinin, yürürlükteki hükümlerin bu mevzuda ihtiva ettiği çeşitli ve karışık hükümlerin tevhit edilerek sadeleştirilmesi maksadıyla yarım olarak sayılması ve bu süreler için kesenek ve karşılıklarının da yarım alınması muvafık görülmüştür.

Bâzı ağır ve yıpratıcı görev ve hizmetlerde geçirilen sürelerin her yılı için üç ayın ve Emniyet Genel Müdürlüğü kuruluşundaki polis, komiser yardımcısı, komiser ve başkomiserliklerde geçen sürelerin her yılı için iki ayın (Eylemli süre zammı) adıyla ve ayrıca harbi doğuran genel veya kısmi seferberliğe veyahut seferberliği gerektiren iç tedip hareketlerine katılanların veya harb halinde düşmana esir düşen veya düşman tarafından enterne edilen iştirakçi veya tevdiaçlıların bu suretle geçen sürelerinin bir katının ve pilot olan ve olmıyan ordu uçucuları ile Devlet Havayolları uçucu personelinin uçucu olarak, denizaltı subayı ve askerî memurları ile gediklilerinin denizaltıcılık görevlerinde geçirdikleri eylemli sürelerinin her yılı için de altı ayın, bağlanacak aylıkların ve yapılacak toptan ödemelerin hesabında sayılmak üzere (İtibari süre) adıyla eylemli sürelerine eklenmesi uygun görülmüş ve bu süreler için kurumlarından karşılık alınması, ancak bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra bu suretle geçecek olan sürelerden dolayı yapılacak eklemelerde (Eylemli süre zamları) toplamının altı yılı ve (İtibari süre zamları) toplamının ise beş yılı geçmemesi şartı konulmuş, yalnız uçucularla denizaltıcıların süre zamlarının hiç bir tahdide tâbi tutulmaması ciheti iltizam olunmuştur.

Yabancı devletlerdeki emekli sandıklarınca emeklilik sigortası, yalnız ölüme ve sakatlığa karşı yapılan bir sigorta sayılmakta ve 65 yaşın doldurulması da bir nevi sakatlık addedilmekte binacaleyleh 35 yıl hizmetten ve 65 yaşından önce emekliye ayrılma, hiç bir veçhile derpiş olunmamaktadır.

1683 sayılı kanun, prim esasına dayanmamakta olduğundan dolayı eylemli süresi 25 yılı dolduranlara, emekliye ayrılmayı istemek hakkını vermiş bulunduğu ve yeni sandığa intikal edecek memurların büyük bir yekûn tutacağı göz önüne alınarak emekliye ayrılma isteğinde bulunabilmek için hiç olmazsa 30 yıl hizmet ile birlikte 55 yaşın doldurulmuş olması, sandığın malî bünyesinin şimdiden geniş ölçüde bir risk ile karşı karşıya bırakılmaması endişesi ile şart konulmuştur. Ancak bu durumda olanların emekliye sevkedilebilmesi hususunda dairelerine de yetki verilmesi Devlet ve Ekonomi Kurumları hizmetlilerinin, randımanlı çalışma ile mümkün olacağı tabii olduğundan gerektiğinde kurumlara bu imkânı sağlamış olmak noktasından, faydalı görülmüştür. Bununla beraber kanunun yürürlüğe girdiği tarihte eylemli süreleri 25 yılı doldurmuş ve 1683 sayılı Kanuna göre emekliye ayrılma durumunu iktisap etmiş bulunanların 30 yıl ve 55 yaş kaydından istisna

edilmesi, müktesep hakkın ihlâl olunmaması bakımından zaruri olacağı düşünülerek geçici 25 nci maddede bu eiheti sağlayacak gerekli hüküm konulmuştur.

55 yaşını doldurmaksızın emekliye ayrılma halinde Sandığa yüklenecek riskin ne kadar ağır olacağı aşağıdaki misalden bâriz bir surette anlaşılacaktır. Şöyleki :

30 yıl hizmeti bulunan 400 lira ücretli ve 50 yaşındaki bir iştirakçıya, emekliliğini istemek hakkının verilmesi halinde bağlanacak aylık 200 lira olup 55 yaşına kadar geçecek 60 ayda Sandık 12 000 lira ödeyecek, ayrıca bu memurdan ve dairesinden (20) şer lira olmak üzere ayda 40 liradan 60 ayda 2 400 lira kesenek ve karşılık alamıyacaktır. Bunun Sandığa yükliyeceği külfet (14 400) liradır. Aynı memur 55 yaşında emekliye ayrılmışolsa hizmet süresindeki 5 aylık artış sebebiyle Sandığın her ay ilâveten ödeyeceği emekli aylığı, 20 liradan ibaret bulunacaktır. Emeklilik sigortası sisteminde yaş mevzuu ön plânda tutulması gereken ehemmiyetli bir faktör olduğundan tasarıda da bu noktaya, zaruri olarak ehemmiyet verilmiş bulunmaktadır. Ancak ağırlığı ve yıpratıcılığı nazara alınarak (Eylemli süre zammı) yapılan hizmetlerde geçirilen sürelerin, hayatı da kısaltacağı kabul olduğundan, bu gibilerin eylemli süreleri bu zamlarla birlikte 30 yılı doldurduğunda yaşlarına altı yıla kadar olan eylemli süre zamlarının eklenmesi suretiyle bulunacak yaş sayısı 55 yaşını doldurmuş ise emekliliklerini isteyebilmeleri imkânının verilmesi hak ve madelete uygun olacağı düşünülmüştür.

Emekliliklerini isteyenlerin ceza bakımından kovuşturmaları veya yargılanmaları yapılıyorsa bunun neticesi belli olmadan emeklilik işlemlerinin yapılması uygun olmayacağı ve ayrıca subay ve askerî memurlarla gediklilerin harbe hazırlık devresinde emekliye ayrılma isteklerinin, durumun aydınlanmasına ve tehlikenin geçmesine kadar geri bırakılması gerektiği göz önüne alınarak 39 ncu maddede buna göre hükümler konulmuştur.

Çeşitli kanunlardaki yaş hadleri ve bunlarla ilgili hükümler bu kanuna alınarak eski hükümler kaldırılmış ve bu arada bâzı görev ve hizmetler için bu hadler, bunların özelliği göz önüne alınmak suretiyle tesbit ve yine bunlardan bâzularının ne gibi hallerde uzatılabileceği ayrıca derpiş olunmuştur.

Müktesep hakkından fazla aylık veya ücret alanların müktesep hak derecelerinin bir terfi devresi geçtikten sonra yükseltilmesi, keseneklerde esas olduğuna göre emekli aylığına esas tutulacak aylık veya ücretin de keseneği üç tam yıl ödenmiş aylık veya ücret olması gerekmekte bulunmuş, ancak bu hükmün çeşitli sebeplerle kurumlar tarafından emekliye ayrılanlar için aranılmaması uygun görülmüştür.

Bağlanacak emekli aylıkları, keseneğe esas aylık veya ücret tutarının, 20 yıl hizmet süresi için bunu % 40 ı üzerinden ve bundan fazla her hizmet yılı için de aynı aylık veya ücret tutarının % 1 inin eklenmesi suretiyle tesbit edilmiş, ancak 50 yıldan fazla hizmetlerde aylık veya ücret tutarının % 70 inin son had sayılması, Sandığın bünyesi ve yabancı Devletlerdeki benzeri sandıklardan bağlanan aylık nispetleri bakımından zaruri görülmüştür. Bu esas üzerinden bağlanacak aylıklar kaldırılan hükümlere göre bağlanan ve çeşitli kanunlarla zamlar yapılan aylıkların bugünkü balığlarının mühim miktarda üstünde olacaktır.

#### 6. — Âdi ve görev sakatlığı aylıkları :

Tasarının 44 - 63 ncu maddelerinde âdi ve görev sakatlıkları ve bu sakatlıklardan dolayı bağlanacak aylıklarla ilgili hükümler yer almıştır.

Görevini yapmayacak derecede âdi sakatlığa uğrayanlar hariç olmak üzere hastalıkları ne kadar sürenler hakkında âdi sakat işlemi yapılacağı, yürürlükte bulunan hükümler tevhit olunmak, ve bu arada Devlet Ekonomi Kurumları hizmetlerinin aksamasına mahal bırakılmamak, aynı zamanda da bu yüzden Sandığa yüklenecek külfet nazara alınmak suretiyle, teklif edilmiştir.

Gerek 1683 sayılı Kanunda, gerek emekli sandıkları kanunlarında âdi sakat durumuna girenlerin hizmet süreleri 20 yılı doldurmuşsa kendilerine emekli aylığı bağlanmakta, aksi takdirde her hizmet yılı için son aylık veya ücret tutarının, 3656 sayılı Kanundaki tutarları üzerinden bir aylık tazminat verilmekte ve emekli sandıklarında ayrıca kesenekler de iade olunmakta iken, tasarıda 15 yılı dolduranlara da âdi sakatlık aylığı bağlanması, doldurmıyanlara da toptan ödeme yapılması,

yani kesenek ve karşılıkların % 4 mürrekkep faiz ile ödenmesi gibi ilgililerin lehine bir hüküm teklif olunmuştur.

Görev sakatlıklarının, doğuş tarihinden itibaren muayyen bir süre içinde ihbar edilmemesi, bu halin görevden mütevellit ve görev esnasında hâdis olduğunu tesbit ve tevsik edebilmek bakımından müşkülâtı mucip olduğu ve görev sakatlığına uğramış bir iştirakçinin görev sakatlığı aylığına müstahak iken çalışmaya devam etmek zorunda kalması gibi bir vaziyet de ihdas edeceği göz önüne alınarak bunların ihbarı için bir süre tesbiti zaruri görülmüştür.

Görev sakatlığına uğriyanlara bağlanacak aylıklarla sakatlık derecelerine göre bunlara yapılacak zamlar toplamının, keseneğe esas aylık veya ücret tutarının % 90 ı aşmaması esası, benzeri emeklilik sigortalarında bu gibilere bağlanan aylıklar ve Sandığın malî bünyesinin korunması ve halen bağlanmakta olan aylık miktarları nazara alınarak konulmuş bulunmaktadır.

Görev sakatlığına uğriyan erlere, sakatlık dereceleri üzerinden bağlanacak aylıklar, halen bağlanmakta olanlardan yüksek olmakla beraber, gerek bunlar gerek sıby, askerî memur ve gedikli-ler bu sakatlığa harbde uğriyanlarsa kendilerine veya ölümlerinde dul ve yetimlerine bugünkü terfih zammı yerine, daha yüksek miktarda ve (Savaş sakatlığı zammı) adıyla ayrıca bir ödeme yapılması esası teklif edilmiştir.

7. — Dul ve yetim aylıkları :

Tasarının dul ve yetim aylıklarına ait bulunan (64 - 79) neu maddelerinde dul ve yetim aylıkları ile ilgili başlıca esaslar görevde iken ölenler için hesaplanacak emekli, âdi sakatlık ve görev sakatlığı aylıkları ve müstahak ise savaş sakatlığı zammı üzerinden ve bu aylıkları almakta iken ölenler için de aldıkları aylıklar üzerinden dul karı veya koca için % 50, çocukların her biri ile baba ve ana için % 25 nispetinde aylık bağlanması ve dul ve yetimlerin birinden boşalan aylığın bağlama sırasında toplamının, bağlamaya esas aylıktan olması dolayısıyla indirme yapılmış olanların aylıklarına eklenmesidir.

8. — Emekli ve evlenme ikramiyeleri :

Emekli ikramiyesinin, keseneğe esas aylık veya ücret tutarı üzerinden ödenmesi ve evlenen karılarla evlenen veya 25 yaşını dolduran kız çocuklara aylıklarının iki yıllığına (Evlenme ikramiyesi) adı ile verilmesi uygun görülmüştür. Emekli ikramiyeleri halen aylık ve ücretlerin eski tutarları üzerinden ödenmekte olduğundan tasarının kabulü halinde memur ve hizmetliler için büyük bir istifade sağlanmış olacaktır.

9. — Biriktirme sandığı-

Halen memur koca ve karı, ayrı ayrı emekli aylığına müstahak tanınmakta ise de, prim esasına gidilince aynı aile için iki taraftan prim ödenmesi muvafık görülmiyerek bu gibi hallerde yalnız koca iştirakçi bırakılıp kadın tevdiatçı sayılmış ve biriktirme sandığına alınmıştır. Kadın emekliye ayrılma veya âdi veya görev sakatı durumuna girince kendisinden o tarihe kadar alınan keseneklerle karşılıklarının % 4 mürrekkep faizle toptan ödenip kocasının ölümü halinde çocukları ile birlikte ondan ayrıca aylığa müstahak duruma geçmesi sağlanmıştır. Bu suretle bugünkü vaziyete nazaran daha doğru ve elverişli ve yabancı memleketlerde tatbik edilmekte olan yeni bir sistem ihdas ve teklif olunmuştur. Bundan başka emeklilik hakkı tanınan bir göreve ilk defa alınırken 40 yaşını doldurmuş bulunanların emekli sandığı ile ilgilendirilmiyerek tevdiatçı sayılmaları suretiyle biriktirme sandığı ile ilgilendirilmeleri sandık sisteminin zaruri bir neticesi olarak mütalâa edilmiştir. Bunların da yukarda söylenenler gibi emekli, âdi sakatlık veya görev sakatlığı aylığı bağlanmasını gerektiren bir duruma girmelerinde bu paralar kendilerine ve ölümlerinde dul ve yetimlerine toptan ödenmek suretiyle terfihleri ihmal edilmemiş bulunmaktadır.

10. — Çeşitli konular :

İki cihetten aylık veya toptan ödemeye hak kazanılması halinde ne gibi işlem yapılacağı, emekli âdi sakatlık, görev sakatlığı, dul ve yetim aylığı alanların veya kesenekleri geri verilenlerle toptan ödeme yapılanların emeklilik hakkı tanınan veya tanınmayan bir göreve tâyinleri veya ücretli gündelikli bir hizmete girmeleri halinde haklarında uygulanacak hükümler tasarının (92 - 105) nei yaş, muhtaçlık, avans aylık veya toptan ödeme, zamanasını sandığın yapacağı

ödeme ve yoklama ve benzeri konularla ilgili hükümler de (106 - 135) nci maddelerinde iltibas ve teredüde mahal bırakılmıyarak açık şekilde yazılmış ve tamamı veya bazı hükümleri kaldırılacak kanunlar ise (136 - 138) nci maddelerde gösterilmiştir.

11. Geçici hükümler :

(Geçici hükümler bölümünde yer alan geçici maddeler de esas maddelerde yapıldığı gibi mahiyetlerine ve birbirleriyle olan ilgilerine göre aşağıda gösterilen dokuz kısımda toplanmıştır.

a) Devir işlemleri :

Demiryolları ile Askerî Fabrikalar ve Özel İdareler Tekaüt sandıklarından başka bütün sandıkların tamamen, Demiryollar Sandığı ile Askerî Fabrikalar sandıklarının da, memur ve hizmetlilere ait kısımlarının, her çeşit mevcut, borç ve alacaklarıyla birlikte, yeni sandığa devir şekilleri, Özel İdareler Sandığının, bu kanunun yürürlüğe gireceği tarihe kadar bağlanmış emekli aylıklarıyla dul ve yetim aylıklarını ödemek üzere ve yapacağı hizmetle mütenasip bir isim altında geçici olarak çalışmasına devam etmesi, Köy Öğretmenleri ve Köy Sağlık Memurları Emekli Sandığının tasfiye ve devir işleri, yeni sandığa intikal edecek sandıklarla bağlanmış aylıkların yeni sandıkça ödenmeye başlanması, emanet hesaplarında kayıtlı kesenek ve karşılıkların sandığa devri, kanunun yürürlüğe girmesinden önce emekliye ayrılmış veya ölmüş bulunanların aylıklarından kesilmiş emekli keseneklerinin kendilerine ve ölmüş iseler dul ve yetimlerine geri verilmesi,

Gibi hükümler bu kısımda yer almıştır.

b) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte emeklilik hakkı tanınan görevlerde bulunanlar veya sonradan bu duruma girenler :

Bu kısımda kanunun yürürlüğe girdiği tarihte emeklilik hakkı tanınan görevlerde bulunanlarla sonradan bu duruma gireceklerin, kaldırılan çeşitli hükümlerle iktisap etmiş oldukları eylemli ve itibari hizmet sürelerinin kanunun yürürlüğe girmesinden sonra geçecek sürelerine ekleneceği subay ve askerî memurlardan emekliye ayrılanların 33 ncu maddede yazılı eylemli süre zamları 3 yıldan az olduğu takdirde 3 yıla çıkarılacağı, Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü ile üniversitelerin maaşlı memurluklarında geçen hizmet sürelerinin emeklilik hakkı tanınmış sürelerden sayılacağı, kanunun yürürlüğe girmesinden sonra emekli dul ve yetim aylıkları, sandıkça tahsis ve tediye olunmaya başlanacağından, aylıklı memurların 4805 sayılı Kanundan önceki zamana ait ve eylemli sürelerine eklenen ve mukabilinde sandıkça prim alınmamış olan hizmetlerine karşılık durumlarından sandığa ödenecek toplu paralarla bunların hesap ve ödeme şekilleri, evvelce aldıkları kesenekleri geri verenler hakkında yapılacak işlemler, kocaları iştirakçi olan iştirakçi karıların tevdiatçılığa geçirilecekleri,

(Gösterilmiştir.

Yukarda da izah olunduğu üzere, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren maaşlı memurların heyeti umumiyesi Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına alınacak ve o tarihten sonra emekli, dul ve yetim aylıklarının kâffesi de sandıkça bağlanacaktır. Bu memurların 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar aylıklarından emekli keseneği alınmamış olduğu ve halbuki prim esasına dayanan ve tediyelerini ancak evvelden alacağı primlere istinat ettirmesi tabii ve zaruri bulunan sandığın bunlara, primlerini almadığı hizmet sürelerini de hesaba katarak aylık tahsis ve tediye etmesi caiz ve mümkün olamayacağından, prim ödenmeksizin geçmiş bu gibi hizmetler için, ilgili dairelerin yapılacak bir hesapla, toptan sandığa bir para ödemeleri icabetmektedir. Yapılan hesaplara göre Genel Bütçeye dâhil daireler memurları için Hazinece ödenmesi gereken miktarın 260 - 270 milyon lira civarında olacağı tesbit ettirilmiştir.

Bu paranın ödenmesi şekline gelince :

Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra emekli, dul ve yetim aylıklarının yeni sandıktan bağlanacağı ve Devlet Borçları Bütçesindeki kişi aylıkları bölümünden yalnız evvelce bağlanmış aylıklarının ödenmesine devam olunacağı cihetle, her yıl muhtelif sebeplerle tasarruf edilecek aylıkların karşılıkları yine tertibinde bırakılarak yıl sonlarında bu borçların itfasına tahsis edilecek bu suretle bütçeye bundan dolayı munzam bir külfet tahmil edilmiş olacaktır.

İlk yıllarda itfa edilecek miktar ehemmiyetsiz olacak ise de ileriki yıllarda bu miktar, yapılacak

tasarrufların da yıldıan yıla artacağı tabii olduğundan, fazlalaşmış olacaktır.

e) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte emekli aylığı alanların ölümlerinde dul ve yetimlerine bağlanacak aylıklar :

Bu kısımda sözü geçen dul ve yetim aylıklarının ilgisine göre, evvelce emekli aylıklarını bağlanmış dairelerle Özel İdareler Sandığına veya yeni Sandıkça bağlanıp ödenmesi teklif olunmuştur.

e) Emekli dul ve yetimlerden bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte emeklilik hakkı tanınan görevlerde bulunanlar veya sonradan bu görevlere girenler hakkında uygulanacak esaslar bu kısımda yer almıştır.

d) Kaldırılan hükümlere göre bağlanan emekli, dul ve yetim aylıklarının tasarıya göre bağlanacak aylık miktarlarına yükseltilmesi prensip olarak kabul edildiğinden evveleminde 1683 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1. VI. 1930 tarihinden sonra bağlanmış bütün aylıkların zamları ile birlikte baliğ olduğu bugünkü miktarları, aylık asılları ile hizmet süreleri aynı olan iştirakçılara bu kanun gereğince bağlanacak aylık miktarlarına çıkarılmıştır. Bunların tahsis evrakının dairelerinde ve Sayıştayda mahfuz bulunması, mukayesenin kolaylıkla yapılarak zammın tatbikini mümkün kılacaktır.

Ancak o tarihten önce bağlanmış aylıkların, tahsis evrakının elde olmaması ve ilgililerin hizmet süreleri ile, aylık asıllarını başka yollardan tesbitine de maddeten imkân bulunmaması dolayısıyla, aynı esasın bunlar hakkında da uygulanması cihetine zaruri olarak gidilmemiş buna mukabil yapılan bütün zamları ile birlikte bugünkü baliğlerinin seyyanen % 50 nispetinde artırılması uygun görülmüştür. Bu artımlar sonunda bunlardan bazılarının yukarıki esasa göre yapılacak zamlardan daha fazla artırılmış olacağı da ayrıca anlaşılmış bulunmaktadır.

Yapılan hesaplara göre bu zamların yıllık tutarı 20 milyon lira raddesinde olacaktır.

Kanunun yürürlüğe girmesi, teklife göre yayımından altı ay sonra olacağı cihetle 1949 yılı Bütçesine bu yüzden tahmil edilecek yeni külfet 10 milyon lirayı aşmıyacak ve muhtelif sebeplerle tasarruf edilecek aylıklardan dolayı bunun bir miktar daha az olması mümkün olacaktır.

e) Doğumları 8 Şubat 1332 veya daha evvelki tarihli olanların yaşları ile ilgili hükümler tatbikatta karşılaşılan zorluklar nazara alınarak tesbit olunmuştur.

f) Milletvekilleri ile Büyük Millet Meclisi Başkanı, Başbakan ve Bakanların emeklilikleri :

Emeklilik hakkı tanınan görevlerde bulduktan sonra milletvekilliğine seçilenlerin burada geçecek sürelerinin eylemli süreden sayılması hükmü ile milletvekili iken Büyük Millet Meclisi Başkanı, Başbakan ve Bakan seçilenler hakkındaki cari hükümler kaldırılarak hâlen bu yerlerde bulunanların müktesep haklarının devamı kabul edilmiş olduğundan, bu kısımda ona göre gerekli esaslar tesbit ve teklif edilmiştir.

g) Borçlanma hükümleri :

Ücretli görevlerde geçen sürelerin borçlanma yoluyla eylemli hizmet sürelerine eklenmesi hakkında çeşitli kanunlardaki hükümler devam ettirilmiş, bazı hizmetlerden dolayı ilgililere yeniden borçlanma imkânları sağlanmış ve borçlanma isteğinin yapılması için son defa olmak üzere altı aylık yeni bir müracaat süresi daha kabul edilmiştir.

h) Emekli Sandığı Kanunu esaslarının tesbiti kadar işlerinin selâmetle yürütülebilmesi için organizasyonu da mühim olduğundan, ilk tesisinde emeklilik ve bilhassa sigorta işlerinde uzun müddet çalışmış ve bilgi ve ihtisasiyle tanınmış yabancı bir uzmanın en çok beş yıl süre ile genel müdür olarak çalıştırılması ve teşkilâtın kurulması için zaman ve imkân bırakılması maksadıyla de tasarrufların esas hükümlerinin yayımından altı ay sonra yürürlüğe girmesi muvafık ve zaruri görülmüştür.



## HÜKÜMET TEKLİFİ

*Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanun  
tasarısı*

— I —

### *Kuruluş*

MADDE 1. — Maliye Bakanlığına bağlı olmak ve bu kanunda yazılı emeklilik işlerini görmek üzere Ankara'da (Türkiye Cumhuriyeti Emeklilik Sandığı) kurulmuştur.

Sandığın tüzel kişiliği vardır. Özel hukuk hükümlerine göre yönetilir. 26 . VI . 1938 tarihli ve 3460 sayılı Kanunun bu kanuna aykırı olmayan hükümleriyle 3 . VII . 1939 tarihli ve 3659 sayılı Kanun hükümleri bu Sandık hakkında da uygulanır.

Sandığın, gerekli görülen yerlerde şube ve ajanları bulunur.

MADDE 2. — Sandığın organları:

1. Yönetim kurulu,
  2. Genel Müdürlük kuruluşu,
  3. Sağlık kurulu,
- dur.

MADDE 3. — Yönetim Kurulunda bir başkan ile 7 üye bulunur. Başkan ile iki üye Maliye Bakanlığı, birer üye Millî Savunma, İçişleri, Ekonomi, Ulaştırma ve Çalışma Bakanlıkları tarafından teklif ve Bakanlar Kurulunca tâyin olunur.

Genel Müdür Yönetim Kurulunun tabii üyesidir. Bulunmadığı zaman kurum toplantılarına yardımcılarında biri katılır.

Başkan ve üyelerin görev süreleri 3 yıldır. Süresi bitenler yeniden seçilebilirler. Sürelerinin bitiminden evvel ayrılanların yerine seçilenler, ayrılanların sürelerini tamamlarlar.

MADDE 4. — Yönetim Kuruluna, gerek 13 neü maddede yazılı kanunların asıl görevleri Ankara'da bulunan memurlarından, gerek açığatan başkan ve üye seçilebilir. Bunların 30 . VI . 1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanuna göre en az dördüncü derece aylığını veya karşılığı ücreti kazanılmış hak olarak alabilmeleri ve yüksek tahsil yapmış olmaları ve açığatan seçileceklerin maliye, ekonomi, bankacılık, sigrtacılık ve emeklilik işlerinden birinde bilgi ve uzmanlıkları ile tanınmış olmaları şarttır.

MADDE 5. — Yönetim Kurulu ayda en az dört defa toplanır. Başkanın bulunmadığı toplantılara, yönetim kurulu üyelerinin, Genel Müdürden başka, aralarında seçecekleri biri başkanlık eder.

Karar verilebilmesi için 3 neü maddede gösterilenlerden en az yedisinin toplantıda bulunması şarttır.

Kararlar, toplantıda bulunanların çoğunluğu ile verilir. Oylarda eşitlik olursa, başkanın bulunduğu taraf üstün tutulur.

MADDE 6. — Yönetim Kuruluna, 13 neü maddede yazılı kurumların memurlarından seçilecekler, üzerlerinde 26 . VI . 1938 tarihli ve 3460 sayılı Kanunun 45 neü maddesinin son fıkrasında yazılı görevlerden biri bulunmamak şartıyla kadroları karşılıklarından ayda (150) lirayı geçmemek üzere ücret verilebilir.

Bunların ceza ile olmamak şartıyla, asıl görevlerinden ayrılmalarında (Ankara dışında bir göreve atanmalar hariç) yönetim kurulu başkan ve üyelikleri, sürelerinin bitimine kadar devam eder.

MADDE 7. — Sandığın bir genel müdürü ve iki genel müdür yardımcısı bulunur. 26.VI.1938 tarihli ve 3460 sayılı Kanunun 18 neü maddesi hükmü saklı kalmak üzere, 6 ncı ve daha yukarı derecedeki memurlar, Genel Müdürlüğün teklifi üzerine, Yönetim Kurulu, bunların dışında kalan memurlarla çeşitli hizmetliler Genel Müdür tarafından tâyin edilir.

MADDE 8. — Sağlık Kurulunda :

a) Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Kurulunca kendi öğretim üyeleri arasından seçilecek iki doçent veya profesör;

b) Millî Savunma Bakanlığınca ordu kadrosundan seçilecek en az binbaşı rütbesinde iki uzman subay hekim;

c) Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca seçilecek iki uzman hekim;

ç) Genel Müdürlükçe tâyin edilecek iki uzman hekim olmak üzere sekiz üye bulunur.

(a, b, c) fıkralarında yazılı olanlara 6 ncı maddede gösterilen miktarda ücret verilir. (a)

fıkrasındakilere verilecek ücretler bunların 4936 sayılı Kanununun (32) nci maddesi gereğince alacakları tazminatın ödenmesine engel olmaz.

İlgili yazı ile isterse göstereceği bir hekim yalnız kendisi hakkında verilecek kararın görüşülmesinde kurula üye olarak iştirak ettirilir.

Kurul her yıl aralarından birini gizli oy ile başkan seçer.

Üyelerinin en az beşi ile ve ihtiyaca göre toplantı yapar. Gereken hallerde dışardan uzman hekimlerin oy ve düşüncelerini de alır. Kararlarını Genel Müdürlükten evrakın kendilerine verilmesi tarihinden başlayarak en çok bir ay içinde çoğunlukla verir. Oylarda eşitlik halinde başkanın bulunduğu taraf üstün tutulur.

**MADDE 9. — Sandığı Yönetim Kurulu** yönetir ve Genel Müdürlüğün işlerini sürekli gözetimi altında bulundurur. Kurulın görevleri şunlardır :

a) Genel Müdürlükçe hazırlanacak yıllık bütçe ve kadroları inceleyip tesbit ederek Maliye Bakanlığının onamasına sunmak,

b) Genel Müdürlükçe hazırlanacak bilânço, kâr ve zarar hesaplarını inceleyip uygun görürse onadıktan sonra yapılan işler raporu ile birlikte Genel Denetleme Kuruluna vermek,

c) Genel Müdürlüğün teklifi ile bütçenin bölümleri içinde aktarma yapmak; bölümler arasındaki aktarma teklifleriyle ek ve olağanüstü ödenek tekliflerinden uygun gördüklerini Maliye Bakanlığının onamına sunmak,

ç) Aylık, toptan ödeme, keseneklerin geri verilmesi, savaş sakatlığı zammı, ikramiye gibi bu kanun gereğince yapılacak çeşitli ödeneklere ilişkin olarak Genel Müdürlükçe hazırlanacak tahakkuk ve bağlama kâğıtlarını ve bağlamalarda bu kanun gereğince yapılacak düzeltme, kaldırma, azaltmalarla bu kanunun (75) nci maddesinin a, b, c, ç, ve d fıkralarında yazılı haller için Genel Müdürlükçe yapılacak teklifleri inceleyerek karara bağlamak,

d) Sandığın malî durumunu aralıksız denetliyerek gelirleriyle yürürlükteki bağlama ve ödeme hükümlerinin yeni tedbirleri alınmasını gerektirdiğini görürse bunu düşüncesiyle birlikte Maliye Bakanlığına bildirmek,

e) Sandığın leh ve aleyhindeki dâvaları, fayda görürse, sulh ve tahkim yoluyla sonuçlan-

dırmak, dâva açmak, dâva veya icra kovuşturmasından vazgeçmek için karar vermek,

f) İmza yetkisi verileceklerle bunların yetkilerinin derecesini belli etmek,

g) Sandık sermayesinin işletilmesi şekillerini 23 ncü maddede yazılı esaslara göre belirtmek;

h) 3 . VII . 1939 tarihli ve 3659 sayılı Kanununun 17 . VII . 1944 tarihli ve 4621 sayılı Kanununun 4 ncü maddesiyle değiştirilen 13 ncü maddesi gereğince olağanüstü çalışmalardan ötürü kâr ile kayıtlı olmaksızın verilecek ikramiyeler hakkında Genel Müdürlükçe yapılacak teklifleri inceleyip onamak ve sözü geçen madde ile 26.VI.1938 tarihli ve 3460 sayılı Kanununun (42) nci maddesi gereğince verilecek ikramiyeler için Genel Kurula tklifte bulunmak;

i) Yabancı uzman çalıştırılmasına karar vermek ve bunlara ait bağit projelerini inceleyip onamak;

j) Gerekli görülen yerlerde şube ve ajanlık açılması ve açılanların kapatılması ve bunların görev ve yetkileri hakkında karar vermek;

k) Gene Müdürlükçe hazırlanacak her çeşit yönetmelikleri inceleyerek onamak;

1) Kanun ve tüzüklerle yukarıda yazılanlar dışında verilecek görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak;

**MADDE 10. — Yönetim Kurulu** kararlarının bu kanun gereğince bağlanacak aylıklara ve yapılacak ödemelere ilişkin olmalarıyla birer örneği 15 gün içinde Maliye Bakanlığına gönderilir. Bakanlıkça kanun veya tüzük hükümlerine uygun görülmiyen kararlar gerekçesiyle bildirilmesi üzerine Yönetim Kurulunca düzeltilir.

Kararların bu kanun gereğince bağlanacak aylıklara ve yapılacak ödemelere ilişkin olanları aynı süre içinde Maliye Bakanlığı ile birlikte ayrıca ve yazı ile ilgililere de bildirilir. Bunlar aleyhine bildirim tarihinden başlayarak 30 gün içinde Maliye Bakanlığına yazı ile itiraz olunabilir. Bakanlık alacağı kararı itiraz tarihinden başlayarak 30 gün içinde sandığa ve genel hükümlere göre yazı ile ilgililere bildirir. Bakanlık ilgilinin itirazını yerinde görür ve Yönetim Kurulu da bu karara uyarsa işlem ona göre düzeltilir. Uymaz veya Bakanlık ilgilinin itirazını yerinde bulmazsa bu kararlar aleyhine 3546 sayılı Kanun hükümlerine göre Danıştayda dâva açılabilir.

Baknlığın bildirimini üzerine Yönetim Kuru-

lunca değiştirilip ilgililere yazı ile bildirilen kararlar hakkında da ilgililere yukarıki esaslara göre itiraz edebilir ve dâva açılabilir.

Bakanlığın bildirimini üzerine yönetim kurulunca düzeltilmiyen kararlar aleyhine Bakanlık Danıştayda dâva açılabilir.

**MADDE 11.** — Genel Müdür sandığının işlerini kanun, tüzük ve yönetmeliklerle yönetim kurulu kararlarına göre yürütür.

Mahkemelerle idare makamlarına, gerçek ve tüzel kişilere karşı sandığı genel müdür temsil eder. Temsil görevini doğrudan doğruya kendisi yapabileceği gibi yardımcılarından biri veya tevkil edeceği kimse ile de yaptırabilir.

**MADDE 12.** — Sağlık Kurulu :

a) 51 nci maddede yazılı sakatlık raporlarını inceliyerek karara bağlar.

b) İlgililerin 53 ncü maddede gösterilen sakatlık derecelerini belirtir.

c) Bu kanunun sakatlığa ilişkin hükümlerinin uygulanmasında düşüncelerini bildirir.

Sağlık Kurulunun vereceği kararlara karşı idare ve kaza mercilerine baş vurulamaz.

— II —

*Sandıktan faydalanacaklar*

**MADDE 13.** — Bu kanunla tanınan haklardan aşağıda (I) işaretli fıkrada yazılı daire, kurum ve ortaklıklarda çalışanlardan, Türk uyruğunda olmak ve 19 yaşına girmiş bulunmak şartıyla, (II) işaretli fıkrada gösterilenler faydalanırlar.

I - Daire, kurum ve ortaklıklar:

a) Genel Bütçeye giren daireler;

b) Katma Bütçeli daireler;

c) Özel İdareler;

ç) Belediyeler;

d) 26 . VI . 1938 tarihli ve 3460 sayılı Kanunda yazılı Genel Denetleme Kurulu ile yönetim, kuruluş ve denetlenmesi aynı kanun hükümlerine tâbi Devlet Ekonomi Kurumları ve bunlara bağlı müesseseler;

e) Özel Kanunlarla kurulmuş ve kurulacak tüzel kişiliği bulunan Devlet kurumları, (Kefalet sandıkları dâhil),

f) 10 . IX . 1337 tarihli ve 151 sayılı Kanuna göre kurulan Ereğli Kömür Bölgesi Amele Birliği,

g) Özel kanunlarla kurulmuş ve kurulacak bankalar,

h) Genel Bütçeye giren veya katma bütçeli dairelerle Özel İdare ve belediyelere bağlı idare ve müesseseler,

i) (h) bendinde yazılı dairelerin döner sermayeli iş ve teşekkülleri,

j) Ödenmiş sermayesinin yarısından fazlası yukarıda sayılan daire, idare, banka ve kurumlar dan birine veya bir kaçına ait ortaklıklarla bunların kendi sermayeleriyle kuracakları diğer ortaklıklar,

k) Ticaret ve Sanayi Odalarıyla ticaret ve zahire borsaları,

l) Bu kanunla kurulan Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı,

Yukarıda yazılı daire, kurum, teşekkül ve ortaklıkların hepsine bu kanunda (kurum) denilmiştir.

II) Faydalanacaklar:

a) Cumhurbaşkanı,

b) Özel Teadül ve Kuruluş Kanunlarına göre derece esasından aylık veya ücret alanlar,

c) Sürekli kadrolarda aylık ücretle çalışan her çeşit hizmetliler, (İş yerlerindeki kapıcı bekçi, odacı ve benzeri hizmetliler dâhil, Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğünün 20 Mayıs 1937 tarih ve 3173 sayılı Kanuna bağlı (2) sayılı cetveldeki hizmetlileriyle aynı kanuna bağlı (3) sayılı cetvelde yazılı olanlardan işçi vasfını haiz olan amele, çavuş, mütaahassis amele, hamal, hamalbaş, tayfa, gemici bahçıvan, lâmbacı, lâvâjci, drezinöder ve kurumların serbest ve sözleşmeli avukatları hariç)

e) Genel Bütçe Kanunlarına bağlı (K) ve (N) işaretli cetvellerde gösterilen kadrolarda çalışan memur ve hizmetliler,

d) Amele birliği sürekli memur ve hizmetlileri,

e) Kurumların Özel Kanunlarına göre mevcut yönetim kurullarının Başkan ve üyeleri ile seçilmiş veya atannuş Belediye Başkanları, (Emeklilik hakkı tanınan bir görevde evvelce bulunmuş olmaları kaydıyla),

f) Kuruluş kanunları gereğince aylıklı kadrolarda ücretle çalıştırılanlar,

g) Ticaret ve Sanayi Odaları ile ticaret ve zahire borsalarının tâyinleri Ticaret Bakanlığın-

ca yapılan ve sürekli kadrolarda çalışan ücretli memurları,

h) Gedikli subaylar,

i) Hatbakıcı, hat başbakıcı, dağıtıcı ve başdağıtıcılarla vaiz ve dersîânlar,

j) Millî Savunma Bakanlığı Harb okulları öğrencileri,

k) Erler, (Görev sakatlıkları ile görevden doğma ölümleri halinde)

Yukarda gösterilenlere, (Cumhurbaşkanları ile erler hariç) bu kanunda «İştirakçi» ve bunlardan 127 nci maddede yazılı durumlarda bulunanlara «Tevdiatçı» denilmiştir. İştirakçi olanlar Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı ile ve tevdiatçı bulunanlar da Biriktirme Sandığı ile, isteklerine bakılmaksızın ilgilendirilirler ve haklarında ayrıca İş ve İşçi Sigortaları kanunlarının hükümleri uygulanmaz.

Mahiyetleri sürekli olan hizmetler için geçici kadro almamaz.

— III —

*Bu kanunla tanınan haklar*

MADDE 14. — Bu kanunla tanınan haklar şunlardır:

a) Emekli aylığı,

b) Âdi sakatlık aylığı,

c) Görev sakatlığı aylığı,

ç) Dul ve yetim aylığı,

d) Savaş sakatlığı zammı,

e) Toptan ödeme,

f) Emekli keseneklerinin geri verilmesi,

g) Biriktirme Sandığında biriken paraların geri verilmesi,

h) 63 nci maddede yazılı yardımların yapılması,

i) İkramiyeler,

— IV —

*Sandığın gelirleri ve tahsil şekilleri*

MADDE 15. — Sandığın gelirleri şunlardır:

a) İştirakçilerin 16 nci maddede gösterilen keseneğe esas tam aylık veya ücretleri üzerinden her ay kesilecek % 5 emekli kesenekleri,

Ay başlarından sonra göreve girenlerin o aya ait eksik hak edişlerinden kesenek alınmaz. Aybaşlarından sonra görevden ayrılanların eksik hakedişlerinden tam kesenek alınır.

b) Emeklilik hakkı tanınan bir göreve ilk defa girenlerin (bu görevlerde, emeklilik hakkı tanınmadan çalışmakta olanlar dâhil) emekliliğe esas ilk tam aylık veya ücretlerinden kesilecek %25 giriş kesenekleri,

Bu gibilerden o ay ayrıca (a) fıkrasında yazılı %5 kesilmez.

c) Emekliliğe esas aylık veya ücretleri yükselme suretiyle artanların ilk aya ait artış farkları, (Emekliliğe esas aylık veya ücretinden daha aşağı aylık veya ücretli bir göreve geçmiş olanların sonradan evvelki aylık derecesine yükselmeleri halinde artış farkı kesilmez.)

Aylık veya ücret tutarlarında kanunlarla yapılacak artırımlarla 16 nci maddenin (b) fıkrasında gösterildiği üzere ücretleri ilk derece ücretleri tutarından az olanların bu ücretlerine yapılacak zamlar yükselme sayılır.

ç) Subay ve askerî memurlardan mahkeme kararı ile nasıp ve rütbeleri düzeltilenlere ödenen aylık farklarından dolayı (a) ve (c) fıkralarına göre alınacak kesenek ve artış farkları,

d) a, b, c, ve ç fıkralarında yazılı paralara eşit olarak kurumlarca verilecek karşılıklar,

e) Emeklilik hakkı tanınan bir göreve ilk defa girdiklerinde 35 yaşını bitirmiş 40 yaşını tamamlamamış olanlardan 35 yaşını bitirdikleri tarih ile göreve girdikleri tarih arasındaki sürenin her ayı için emekliliğe esas ilk aylıkları üzerinden haseplanacak %10 tamamlayıcı emekli kesenekleri,

İlgililerin adlarına borç kaydedilecek olan bu kesenek (a) fıkrasında yazılı %5 keseneklerden ayrıca aylıklarından %10 kesilmek suretiyle ve %5 faiz ile tahsil olunur.

f) 54 nci maddeye göre bağlanacak görev sakatlığı aylıkları ile 64 nci maddenin (ç) fıkrasına göre bağlanacak dul ve yetim aylıkları için her yıl kurum bütçelerinin aylık veya ücret bölümlerindeki ödeneklerin %1 i nispetinde verilecek ek karşılıklar;

g) İştirakçi veya tevdiatçıların aylık veya ücretlerinden kurumlarınca kesilen inzibati para cezaları;

h) 18 nci madde gereğince alınacak %10 gecikme zamları;

i) Kurumlarda harç pulları dışında her çeşit pul, bilet ve yardım alındıları satışlarından

alınan satış keseneklerinin yarısı;

j) 16 nci maddenin (e) fıkrası ile 29, 36, 38, 42, 55, 62, 63, 79 ve 87 nci maddelere göre ödenecek paralar;

k) Sandık gelirlerinin işletilmesinden elde edilecek her çeşit kârlar;

l) Bağışlar ve başka çeşitli gelirler.

## V

*Emeklilik keseneğine esas tutulacak aylık, ücret ve ödenekler*

**MADDE 16.** — Emeklilik keseneği, aşağıda yazılı aylık ve ücret tutarları ile ödeneklerden alınır.

a) Özel, Teadül ve Kuruluş kanunlarına göre kazanılmış hak olarak alınan derece aylık ve ücret tutarları;

İstisna ve uzmanlık yerlerinde çalışanların aynı kanunlara göre belirtilecek kazanılmış hak dereceleri aylık ve ücret tutarları;

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü memur ve hizmetlilerinin başka kurumlara geçmelerinde esas tutulan derece aylık ve ücretleri tutarları;

b) Sürekli kadrolarda aylık ücretle çalışan her çeşit hizmetlilerin 3 . VII . 1939 tarihli ve 3659 sayılı Kanunun geçici ikinci maddesi ile 28 . XII . 1946 tarihli ve 4988 sayılı Kanunun dördüncü maddesi hükümlerine ve tahsil durumlarıyla hizmet sürelerine göre bulunmaları gereken derecelerin ücret tutarları;

Bunlar sözü geçen kanuna göre yükselme sürelerini doldurdukça kesenekleri hak kazanacakları üst derece ücretlerinin tutarlarından alınır. Ancak bu işlem kendilerine bu kanun hükümleri dışında bir hak vermez.

Yukardaki esasa göre bulunacak derece ücretleri tutarlarından daha az ücret alanların keseneklerine bu ücretler mevcut derecelerden birisine uymuyorsa en yakın derece ücreti tutarı; iki derecenin tam ortasında ise üst derece ücreti tutarı, en aşağı derece ücreti tutarı olan 150 liradan az ise aldıkları ücretler esas tutulur.

Evvelce özel Teadül ve Kuruluş kanunlarına tâbi bir görevde bulunduktan sonra hizmetli kadrolarına geçenlerin keseneğe esas ücretleri kazanılmış hak dereceleri ücretleri olup bu ücretler hizmetli kadrolarında yükselme sürelerini

doldurdukça yukardaki fıkra gereğince yükseltilir.

Bu gibilerden Özel ve Teadül ve Kuruluş kanunlarına tâbi görevlerde evvelce bir yükselme süresi bulunmuş olanların hizmetli kadrolarına alınmalarında bir üst derece aylıkları keseneklerine esas tutulur. Ancak her iki şekilde de hizmetli kadroları ücretlerin müsait bulunması şarttır.

c) Bütçe Kanunlarına bağlı (K) ve (N) işaretli cetvellerdeki kadrolarda çalışan memur ve hizmetlilerin (b) fıkrasına göre tesbit edilecek ücretleri;

ç) Emeklilik hakkı tanınan görevlerde bulunduktan sonra kurumların özel kanunlarına göre mevcut yönetim kurullarına başkan ve üye seçilenlerle belediye başkanlığına seçilen veya atanmaların kadro ödeneklerini geçmemek şartıyla son kazanılmış hak derecelerinin aylık veya ücret tutarları;

Bu aylık veya ücret tutarları kadro ödeneklerinden fazla bulunur ve kadro ödenekleri de 30 . VI . 1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanunun 28 . XII . 1946 tarihli ve 4888 sayılı Kanunla değiştirilen 1 nci maddesinde yazılı aylık tutarlarından birine uymazsa en yakın üst derece aylık veya ücret tutarları;

Bunlar sözü geçen kanuna göre yükselme sürelerini doldurdukça kesenekleri kadro ödeneklerinin müsait olması şartıyla, hak kazanacakları üst derece aylık veya ücretlerinin tutarlarından alınır. Ancak bu işlem, kendilerine bu kanun dışında bir hak vermez.

d) Vaiz ve dersiâmların ve başdağıtıcı ve hat başbakıcılarla dağıtıcı ve hat bakıcıların Bütçe Kanunları ile kabul edilen aylıkları tutarları;

e) Millî Savunma Bakanhğı harbokulları öğrencilerinin almakta oldukları öğrenci aylıkları;

Öğrenci aylıkları ile asteğmen aylıkları tutarları arasındaki farkın keseneği aynı esaslara göre öğrenciler adına dairelerince ödenir.

Bunlardan 32 nci madde gereğince emeklilik sürelerinden indirilen yılları kovalıyan yıla ait aylıklarından kesenek alınmaz.

f) Açıktan tâyin edilen vekillerin kanunlarına göre aldıkları vekillik aylık veya ücretleri tutarları;

Emeklilik hakkı tanınan görevlerde önce-

den bulunanların vekil tâyin edildikleri görevlerin aylık veya ücretlerini geçmemek şartıyla kazanılmış hak dereceleri ve evvelki görevlerde geçmiş süre ile vekillik ettikleri görevlerde geçecek sürelerle göre yükselme sürelerini doldurdukça bu kanun hükümleri dışında bir hak vermemek şartıyla bir üst dereceye aylık veya ücretleri tutarları;

g) Bakanlık emrinde, kadro dolayısıyla açıkta, eli işten çektirilmiş, açığa alınmış veya tevkif edilmiş olanlardan kanunları gereğince tam veya eksik aylığa müstahak bulunanların (a) fıkrasında yazılı aylık veya ücretlerinin yarısı;

Kanunlarına göre bu süreler için sonradan aylığa müstahak duruma girenler hakkında da bu hüküm uygulanır.

h) Ceza olmamak şartıyla kazanılmış hak derecesinden daha aşağı bir dereceye nakil suretiyle veya açıkta iken tâyin edilenlerin tâyinleri tarihinden başlayarak bir ay içinde yazı ile sandığa baş vurmaları şartıyla ve bir defaya mahsus olmak üzere tâyin edildikleri derecenin en çok bir üst derecesi aylık veya ücretleri tutarları;

Kurumların yönetim kurulları başkan ve üyeliklerine ve belediye başkanlığına seçilenlerden kazanılmış hak dereceleri aylık veya ücretleri tutarları bu yerlerin kadro ödeneklerinden fazla olanlar veya bu yerlerden ayrıldıktan sonra emeklilik hakkı tanınan aşağı dereceden bir göreve tâyin edilenler hakkında da aynı hüküm uygulanır. ve bu suretle yapılacak başvurmadan geri dönülemez.

Cumhurbaşkanlarının bu makama ait ödeneklerinden kesenek alınmaz.

## VI

*Emekli keseneklerinin kesilme ve Sandığa gönderilme şekli*

MADDE 17. — Emeklilik kesenekleri kurumlarınca aylık, ücret veya ödeneklerin bordrolarında gösterilir ve bunların hak sahiplerine ödenmesi sırasında kesilir.

Aylık, ücret veya ödeneklerin emanet hesaplarına alınması hak sahiplerine ödeme sayılır. Bunların 16 nci maddenin (h) fıkrası ile 32 nci maddenin son fıkrasında yazılı haller dışında kanun veya hüküm ile veyahut idari, inzibati sebep-

lerle eksik verilmesi emekli keseneğinin eksik hesaplanmasını gerektirmez.

Talim ve manevra için rütbe ile silâh altına alınan iştirakçi ve tevdiatçılardan rütbeleri aylıkları, görev aylık veya ücretlerinden fazla olanların hakediş farklarına ait emekli kesenekleri görev aylık veya ücretlerinden kurumlarınca, ve seferberlik ve harb için silâh altına alınanlardan görev aylık veya ücretleri rütbeleri aylıklarından fazla olanların hakediş farklarına ait emekli kesenekleri de, rütbeleri aylıklarını ödiyen kurumlarca kesilerek Sandığa gönderilir.

MADDE 18. — Kurumlar, 15 nci maddede yazılı Sandık gelirlerinden :

a) (a, b, c, ç, d, e) fıkralarında yazılı olanları aylık, ücret ve ödeneklerin ödenmeleri gününden başlayarak bir ay içinde;

b) (f) fıkrasında yazılı % 1 lerin tamamını bütçelerinin yetkili makamlarca onandığı tarihleri kovalıyan ay başlarından başlayarak en çok altı ay içinde ve aylık altı eşit taksitte ve yıl içinde alınan ek ödeneklere ait % 1 lerin tamamını da o yılın son gününü geçmemek üzere bunların alındığı tarihleri kovalıyan 2 ay içinde;

c) (g, h ve i) fıkralarında yazılı olanları, tahsileri gününü kovalıyan bir ay içinde;

e) (j) fıkrasında yazılı olanları, ilgili maddelerinde gösterilen süreler içinde;

Sandığa veya Sandık adına postaya veya bankaya yatırmaya ve bunların müfredatlı bordrolarını da aynı zamanda Sandığa göndermeye mecburdurlar.

Kurumların, bu ödevi yerine getirmiyen, Sandık gelirlerini eksik kesen veya hiç kesmiyen tahakkuk ve ödeme ile ilgili memur, sorumlu saymanlardan bu paralar % 10 fazlasıyla ve Sandığın teklifi üzerine, Tahsili Emval Kanununa göre, Maliye Bakanlığınca tahsil olunur. Kesilen paraların Sandığa gönderilmesine engel olan veya bütçeden ödenecek kısmı ödetmiyen ita âmirleri hakkında da bu hüküm uygulanır.

Kurumlara bu ödemeler için yeter miktarda ödenek gönderilmemesi veya yetki verilmemesi hallerinde yukarıki hüküm; buna sebebiyet verenler hakkında, gelirlerin kısmen gönderilmesi halinde de gönderilmeyen kısımlar hakkında uygulanır.

Ancak yukarıki hükümlerin ilgililer hakkında uygulanmasına imkân görülemeyen hallerde San-

dık gelirlerinin asılları kurumlarca Sandığa ödenir.

MADDE 19. — Ay başlarından sonra başka bir kurumda emeklilik hakkı tanınan bir göreve geçen iştirakçi veya tevdiatçılardan aylık, ücret veya ödeneklerini peşin alanların emekli kesenekleri, ödemeyi yapan kurumlarca aylık veya ücretlerini ay sonlarında alanların kesenekleri de geçtikleri kurumlarca tam olarak kesilip karşılıkları ile birlikte 18 nci maddede yazılı esaslara göre Sandığa ödenir.

MADDE 20. — Sandık gelirlerinin kurumlarca ödenecek kısımları için gerekli ödenekler her yıl bütçelerine tamam olarak konur. Tamam veya hiç konulmamış ödenekleri bütçeleri onayan makamlar tamamlatmaya mecburdurlar.

## VII

### *Sandığın mevcutları*

MADDE 21. — Sandığın her çeşit menkul ve gayrimenkul malları, gelir ve alacakları Devlet mallarının hak ve üstünlüklerini taşırlar. Bunlara karşı suç işleyenler hakkında Devlet mallarına karşı suç işleyenler gibi kovuşturma yapılır.

Bunlar, emanet, hesaplarında kayıtlı olanlar hariç olmak üzere, hiçbir vechile haciz ve temlik edilemezler.

MADDE 22. — Sandığın her çeşit menkul ve gayrimenkul malları ile hak, gelir ve alacakları ve işlemleri ve bunların tahakkuk, tahsil ve ödemelerine ilişkin kâğıt alındı ve ilânlar her çeşit vergi, resim ve harçlardan muaftır.

MADDE 23. — Sandığın sermayesi :

a) Devlet bono ve tahvillerine ( % 35 ten eksik olmamak üzere);

b) Devlet sermayesi ile kurulmuş veya sermayesinin yarısından fazlasına Devletin iştirak ettiği bankaların çıkaracakları aksiyon veya obligasyonlara ( % 25 ten fazla olmamak üzere);

c) Vâdeli veya vâdesiz cari hesap şeklinde millî bankalara;

ç) Yönetim Kurulunun kararı ve Maliye Bakanlığının onamı ile nüfusu 100 binden yukarı büyük şehir ve kasabaların Belediye hudutları içinde konut olmamak şartıyla akarlara ( % 20 sini geçmemek üzere);

Yatırılmak suretiyle işletilir.

Yukarıki nispetlerin uygulanmasında normal ve belli ihtiyaçlar için serbest bulundurulması gerekli miktar indirilir.

MADDE 24. — Sandık sermayesinden en çok (3) milyon lira, Yönetim Kurulunca % 5 şî geçmemek üzere belirtilecek faiz ve esaslara göre en çok 3 aylık veya ücret tutarlarını veya ödeneklerini geçmemek ve yine en çok 2 yıl içinde geri alınmak ve iştirakçi veya tevdiatçılardan 2 kefil gösterilmek şartıyla ihtiyacı olan iştirakçi veya tevdiatçılara borç vermek için döner sermaye olarak kullanılabilir.

MADDE 25. — Bu kanun gereğince bağlanacak aylıklarla bundan evvel çeşitli kanunlarla bağlanmış aynı mahiyetteki aylıkların iskonto işlemleri Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılır.

MADDE 26. — Sandığın çalışması için gerekli gayrimenkul mallar Yönetim Kurulu kararı ve Maliye Bakanlığının onamı ile satınalınabilir veya yaptırılabilir.

## — VIII —

### *Hesap işleri*

MADDE 27. — Sandık sermayelerinin çeşitleri, gelirlerinin, bunların hangilerine kaydedileceği, ödemelerin hangilerinden yapılacağı ve sandığın iş ve ihtiyacına uygun bilânço şekli Genel Denetleme Kurulunun da düşüncesi alınarak tüzükle belirtilir.

MADDE 28. — Genel Kurul tarafından onanan bilânço ile kâr ve zarar hesabına göre belirtilecek sâfi kârın % 5 ini geçmemek üzere memur ve hizmetlilere 3 . VII . 1939 tarihli ve 3659 sayılı Kanunun 17 . VII . 1944 tarihli ve 4621 sayılı Kanunun 4 ncü maddesiyle değiştirilen 13 ncü maddesi gereğince, bir aylık nispetinde verilecek ikramiyeler karşılığı olarak ayrılacak miktardan artanı, sermaye hesaplarına geçirilir.

MADDE 29. — Sandığın her yıl kesin mizanına göre belirecek yönetim giderleri, o yıl içinde 15 nci maddenin (D) fıkrası gereğince, ödedikleri karşılıklar nispetinde kurumlar adına borç kaydedilir ve bu borçlar kurumlarca en geç

mütaakıp yılın Haziran ayı sonuna kadar sandığa ödenir.

MADDE 30. — Maliye Bakanı en az 5 yılda bir defa ve harb halinde harbin sona erdiği tarihten başlayarak en çok 6 ay içinde ve kanunlarla aylık ve ücret tutarlarından genel mahiyette değişiklikler yapılırsa bu değişikliklerin yürürlüğe girdiği tarihleri kovalıyan bir yıl içinde sandığın malî durumunu ve bu kanunla kabul edilen çeşitli ödemeleri her yönden biri sigorta uzmanı olmak üzere teknik uzmanlara incelemeye mecburdur. İncelemeler sonunda sandığın malî durumunun sağlamaştırılması ve geleceğinin zarardan korunması için bu kanun hükümlerinde değişiklik yapılması gerekli görülürse Maliye Bakanının teklifi üzerine Hükümetçe kararlaştırılarak bir Kanun tasarısı ile Büyük Millet Meclisine sunulur.

İlk inceleme 3 yıl içinde yaptırılır.

— IX —

*Bu kanunla tanınan hakların başlangıcı*

MADDE 31. — İştirakçilerle tevdiatçılara bu kanunun 14 nci maddesiyle tanınan haklar, durumlarına göre 15 nci maddenin (A) veya (B) fıkraları gereğince ilk alınan keseneklerin ilgili bulunduğu ay başından başlar.

**Ancak bu haklar-**

a) Harb okulları öğrencileri için bu okullara girişleri,

b) Gedikliler için gedikli çavuşluğa atandıkları,

Tarihleri kovalıyan ay başlarından başlar.

— X —

*Eylemli süre*

MADDE 32. — Eylemli süre, iştirakçi veya tevdiatçının 31 nci madde gereğince bu kanunla tanınan haklardan faydalanmaya başladığı tarihten itibaren tam kesenek vermek suretiyle geçirdiği süredir.

Ay başlarından sonra görevden ayrılanlar için ayrıldıkları ayın tamamı eylemli süre sayılır.

13. IX . 1943 tarihli ve 4489 sayılı Kanun gereğince aylıksız geçen izin sürelerinin eylemli süre sayılması, bunlar için son aylık veya ücret,

yükselme yapılmış ise, yükselen aylık veya ücret üzerinden 15 nci maddenin (a) ve (c) fıkraları gereğince her aya ait keseneğin ilgililer tarafından 18 nci maddenin (a) fıkrasında yazılı süre içinde sandığa gönderilmesine bağlıdır.

Bu takdirde bunların karşılıkları, sandığın bildirimini üzerine, kurumlarca ödenir.

Ancak sözü geçen Kanunun 2 nci maddesinin (a) fıkrası gereğince bunlardan başarı ile öğrenimlenlerin bu süreleri eylemli süre sayılmaz.

Harb Okullarında her ne sebeple olursa olsun sınıf geçemiyen Milli Savunma Bakanlığı öğrencilerinin fazla öğrenim yılları eylemli sürelerinden indirilir.

Bu okulları tamamlayamıyarak ayrılanların buralarda geçen öğrenim süreleri eylemli süre sayılmaz.

Silâh altına alınan iştirakçi veya tevdiatçılardan, eksik aylık veya ücret almak suretiyle geçen süreleri, bunların tamamı üzerinden kesenek ve karşılıkları alınmak suretiyle, eylemli süre sayılır. 16 nci maddenin (g) fıkrasında yazılı olanların eylemli süreleri yarım hesaplanır.

MADDE 33. — İştirakçi veya tevdiatçıların bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra aşağıda yazılı görevlerde geçen eylemli sürelerinin her yılı için üç ay eklenir.

a) Muvazzaf subay ve askerî memurlarla gedikli subay ve gedikli erbaşların Cumhuriyet Ordusu kadrolarında;

b) Lokomotif, makinist ve ateşçilerinin, lokomotif üzerinde;

c) Gemi ateşçi ve kömürcüleri ile dalgıçların denizde;

e) Atelye, fabrika ve havuz ve depolarda;

I - Çelik, demir ve pirinç döküm işlerinde,  
II - Zehirli, boğucu gaz, asit ve boya işleri ile gaz maskesiyle çalışmayı gerektiren başka işlerde;

III - Patlayıcı maddeler yapılmasında,

IV - Lokomotif ve gemi kazanlarının onarılması ve temizlenmesi işlerinde,

V - Gemilerin, (Sintiner) lerinde ve (Dabibotum) gibi kapalı sahrınçlar içindeki raspa ve boya işlerinde,

VI - Oksijen, elektrik kaynağı, keski, tabanca ile perçin, takım sertleştirilmesi ve kum püskürtme suretiyle raspa işlerinde,



d) Toprak altında maden çıkartma işlerinde,

(b, c, ç, d,) fıkralarında gösterilen görevlerde bir yıl içindeki çalışma saatlerinin sekiz saati bir gün hesaplanır. Yıllık çalışma saatleri toplamının ay kesirleri tam ay sayılır.

MADDE 34. — İştirakçi ve tevdiatçıların bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra Emniyet Genel Müdürlüğü kuruluşundaki polis, komiser yardımcısı, komiser ve başkomiserliklerinde geçen eylemli sürelerinin her yılı için 2 ay eklenir.

MADDE 35. — 33 ve 34 ncü maddelerde gösterilen görevlere yıl başından sonra girenlerin eylemli süre zamanları girdikleri ay hariç olmak üzere o yılın geri kalan ayları için ve yıl sonundan önce ayrılanların eylemli süre zamları da ayrıldıkları ay da dâhil olmak üzere yılın geçmiş ayları için hesaplanır. Hüküm ile veya ahlak bakımından sicilleri üzerine emekliye ayrılanların eylemli sürelerine ve (78) nci madde gereğince dul ve yetimlere bağlanacak aylıkların hesabında, bu eklemeler yapılmaz.

Eklenecek sürelerin toplamı 6 yılı geçemez.

MADDE 36. — Kurumlar, iştirakçi veya tevdiatçıların eklemeyi gerektiren görevlerdeki yıllık çalışma sürelerini ve yapılacak eklemeleri gösteren izahlı cetvelleri, yıl bitimlerinden başlayarak üç ay içinde sandığa göndermeye mecburdurlar.

Bunlar için ilgililerden ayrıca kesenek alınmayıp o yıldaki son aylık veya ücretleri üzerinden, eklenecek süreye ait istihkakları toplamının % 10 u, yarısı kesenek ve yarısı karşılık sayılmak üzere, kurumlar tarafından yukarıda yazılı cetvellerle birlikte sandığa gönderilir.

— XI —

*İtibari Süre*

MADDE 37. — İtibari süre, bu kanun gereğince bağlanacak aylıklar ve yapılacak toptan ödemelerle tevdiatçılara yapılacak ödemelerin hesabında eylemli sürelerle eklenen süredir.

MADDE 38. — İştirakçi veya tevdiatçıların aşağıda yazılı görevlerde geçen eylemli sürelerinin her yılı için fıkralarında gösterilen itibari süreler eklenir.

a) Muvazzaf veya yedek subay, askerî memur ve gediklilerden harbi doğuran genel veya kısmi seferberliğe katılanların, harbin ilânından seferberliğin sonuna ve seferberliği gerektiren iç tedip hareketlerine fiilen katılan birliklerde görevli olanların çarpışmanın başlangıcından seferberliğin sonuna ve seferberliğin bitiminden önce terhis edilmişlerse terhis tarihlerine kadar geçen eylemli sürelerinin (Esirlik dâhil) bir katı,

b) Kanunları gereğince aylık veya ücretleri tam veya eksik ödemek suretiyle kurumları ile ilgileri kesilmiyerek yukarıda yazılı hareketlere er olarak katılanların bu durumda geçen eylemli sürelerinin (Esirlik dâhil) bir katı,

Ancak bunlardan aylık veya ücretleri eksik ödenenlerden tam kesenek alınır.

c) Harb halinde düşmana esir düşen veya düşman tarafından enterne edilen iştirakçi ve tevdiatçılardan kanunları gereğince, aylık veya ücretleri tam veya eksik ödenmek suretiyle, kurumları ile ilgileri kesilmiyenlerin, bu durumlarda geçen eylemli sürelerinin bir katı,

Ancak aylık veya ücretleri eksik ödenenlerden tam kesenek alınır.

ç) Pilot olan ve olmiyan ordu uçucuları ile Devlet Hava Yolları Genel Müdürlüğü uçuş personelinin, uçuşu olarak, denizaltı subayı ve askerî memurları ile gediklilerinin denizaltıcılık, görevlerinde geçirdikleri eylemli sürelerinin her yılı için 6 ay,

(a), (b) ve (c) fıkralarında yazılı süreler toplamı 5 yılı geçemez.

Süre tahdidine ait hükümler hariç olmak üzere 35 ve 36 ncü maddeler hükümleri, bu maddede yazılı itibari süreler hakkında da uygulanır.

— XII —

*Emekli aylığı bağlanacak haller*

MADDE 39. — Emekli aylığı aşağıdaki hallerde bağlanır :

a) Cumhurbaşkanlığında bulunanların bu yerlerden ayrılışlarında istekleri üzerine,

b) Eylemli süreleri 30 yılı ve yaşları 55 i doldurmuş olanların, istekleri üzerine veya kurumlarınca re'sen,

Ancak (33) ve (34) ncü maddeler gereğince eylemli sürelerine eklemeye yapılanların yaş had-

dinden, gereğine göre eklenilen süre kadar indirilir.

Ceza bakımından kovuşturma veya mahkemeleri yapılmakta olanlardan bu durumda bulunanların istekleri kovuşturma veya mahkemeleri sonuna bırakılır.

Subay ve askerî memurlarla gediklilerin harbe hazırlık devresinde istekleri ile emekliye ayrılma işlemleri, durumun aydınlanmasına ve tehlikenin geçmesine kadar geri bırakılabilirler. Bu devrenin başlangıç ve bitim tarihleri Bakanlar Kurulunca belirtilir.

c) 40 nci maddede yazılı görevler için karışlarında gösterilen yaşları doldurmaları üzerine kurumlarınca re'sen,

ç) 85 nci maddenin (a, b, c, ç, d, e, f, g, h, i, j, k, ve n) fıkralarında gösterilenlerden, yaşları müstahak iseler yukarıki (b) fıkrasının ikinci bendi hükmü uygulanmak suretiyle 55 i ve eylemli süreleri 30 yılı doldurmuş bulunanlar istekleri üzerine,

d) 86 nci madde gereğince emekli kesenekleri geri verilmemiş olanların 60 yaşını doldurmalarında istekleri üzerine ve (b) fıkrasındaki durumda iseler re'sen;

e) Subay ve askerî memurlarla gediklilerin ahlâk noktasından hüküm ile veya yetersizlik veya disiplin sebeplerinden dolayı sicilleri üzerine veyahut Askerî mahkemelerce verilecek kararlar üzerine kurumlarınca re'sen;

f) (e) fıkrasında yazılı olanlar dışındakiler için ahlâk ve yetersizlik sebeplerinden dolayı tüzüğüne göre sicilleri üzerine kurumlarınca re'sen;

g) Belediye Başkanları ile kurumların Yönetim Kurulu Başkan ve üyelerinin bu yerlerde iken (b) fıkrasında yazılı duruma girmelerinde istekleri üzerine;

(c) fıkrasında yazılı halde ilgililerin eylemli sürelerinin 20 yılı, (ç), (e) ve (f) fıkralarında yazılı hallerde de 25 yılı doldurmuş bulunması şarttır.

### — XIII —

#### Yaş hadleri

MADDE 40. — İştirakçi veya tevdiatçıların görevleri ile ilgilerinin kesilmesini gerektiren yaş hadleri, aşağıda gösterilmiştir :

a) Yargıtay, Danıştay ve Sayıştay Başkan ve üyeleri. Cumhuriyet Başsavcısı, Başkanın söz-

cüsü ve Sayıştay savcısı 65 yaşını doldurmalarında;

b) Üniversite profesörleri 65 yaşını doldurmalarında;

c) Diyanet İşleri Başkanı: (60 yaşını doldurduktan sonra görevini yapmaya yetersizliği Bakanlar Kurulunca belirtilinceye kadar).

ç) Müftüler, vâizler; (60) yaşını doldurduktan sonra görevlerini yapmaya yetersizlikleri Diyanet İşleri Başkanlığınca belirtilinceye kadar).

d) Dersiâmlar hayat kaydiyle.

e) Subay, askerî mmur ve gedikliler :

1. Asteğmen, teğmen ve üsteğmenler (41 yaşını doldurmalarında)

2. Yüzbaşı, kıdemli yüzbaşı ve önyüzbaşıl ar (46 yaşını doldurmalarında)

3. Binbaşıl ar (52 yaşını doldurmalarında)

4. Yarbaylar (55 yaşını doldurmalarında)

5. Albaylar (58 yaşını doldurmalarında)

6. Tuğ ve Tümgeneraller ve Amiraller (60 yaşını doldurmalarında)

7. Kor ve Orgeneraller ve Amiraller (65 yaşını doldurmalarında)

8. Mareşal ve büyük amiraller (68 yaşını doldurmalarında)

9. 6, 7 ve sekizinci sınıf askerî memurlarla memur yardımcıları ve askerî hastabakıcı hemşirler (55 yaşını doldurmalarında)

10. Daha yukarı sınıflardaki askerî memurlar (60 yaşını doldurmalarında)

11. Gedikli çavuşlar (40 yaşını doldurmalarında)

12. Gedikli üstçavuşlar (43 yaşını doldurmalarında)

13. Gedikli başçavuşlar (45 yaşını doldurmalarında)

14. Başgedikliler (50 yaşını doldurmalarında)

f) Emniyet mensupları :

1. Her derecedeki Emniyet müdürleri, Emniyet ve polis müfettişleri (60 yaşını doldurmalarında)

2. Emniyet müfettiş yardımcıları ve emniyet âmirleri 58 yaşını doldurmalarında)

3. Başkomiser, komiser ve komiser yardımcıları (56 yaşını doldurmalarında)

4. Polis memurları (52 yaşını doldurmalarında)

g) Gümrük koruma mensupları :

1. Gümrük koruma memurları (50 yaşını doldurmalarında)

2. Gümrük koruma kısım âmirleri (55 yaşını doldurmalarında)

h) Posta, telgraf ve telefon hat başbakıcı ve başdağıtıcıları ile hat bakıcıları ve dağıtıcıları (55 yaşını doldurmalarında)

i) Köylerde görev yapan ilkokul öğretmenleri ile köy sağlık memurları ve sağlık koruyucuları (55 yaşını doldurmalarında)

j) Yukarıda yazılı olanların dışında kalanlar (Seçilmiş belediye başkanları yaş haddine tâbi değildirler.) (60 yaşını doldurmalarında).

(a, b, g, h, i, ve j) fıkralarında yazılı olanlardan görevlerinde kalmaları faydalı görülenlerin yaş hadleri, ilgili Bakanlarca ve Sayıştay Başkan ve üyelerinin yaş hadleri de Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanınca birer yıllık sürelerle en çok 5 yıl uzatılabilir.

Yukarıdaki görevlere, bunların yaş hadlerini doldurmuş bulunanların açıktan veya naklen tâyinleri caiz değildir.

Kurumların emeklilik hakkı tanınmayan görevlerinde (Seçilmiş belediye başkanları hariç) 60 yaşını doldurmuş bulunanlar çalıştırılmaz.

Seferin icabatı olarak lüzum görüldüğü takdirde tabip, veteriner, eczacı, kimyager ve diş tabipleri ile deniz subaylarının binbaşı ve daha aşağı rütbelileri 57 yaşına kadar, diğerleri yukarıda gösterilen yaşlardan 5 yıl yaşlı yedek subay ve yedek askerî memurlar dahi sağlık durumları elverişli olanlarının en gençlerinden başhyarak orduya alınabilirler.

— XIV —

*Emekli aylığı*

MADDE 41. — Emekli aylığı, iştirakçilerin eylemli ve itibari süreleri toplamına göre ve görevden ayrıldıkları tarihteki keseneğe esas aylık veya ücretleri tutarı üzerinden, aşağıda gösterilen nispetlerde bağlanır.

Eylemli ve itibari süreler toplamındaki ay kesirleri tam ay sayılır. Yıl kesirlerinin her ayı için emekli aylığı bağlanmasında esas tutulan aylık veya ücret tutarının % 1 inin on ikide biri emekli aylığına ayrıca eklenir.

İstekleri üzerine emekliye ayrılanlardan bu aylık veya ücretleri üç tam yıl almamış olanların emekli aylıklarına, (İlk derece aylık veya

ücretlerini alanlar hariç) bir üst derece aylık veya ücreti esas tutulur.

16 ncı maddenin (h) fıkrasına göre bir üst derece aylık veya ücret üzerinden kesenek ve renler hakkında bu hüküm, keseneğin 3 tam yıl verilip verilmediğine göre uygulanır. Ancak ücretleri tutarı ilk derece aylık veya ücret tutarlarından az olanlar için bu şart aranmaz.

Emekli ve itibari süre-

leri toplamaları  
Yıl

Bağlanacak emekli  
aylığının % nispeti

20	40
21	41
22	42
23	43
24	44
25	45
26	46
27	47
28	48
29	49
30	50
31	51
32	52
33	53
34	54
35	55
36	56
37	57
38	58
39	59
40	60
41	61
42	62
43	63
44	64
45	65
46	66
47	67
48	68
49	69
50 ve daha fazlası	70

Bağlanan aylıkların 50 kuruştan aşağı kesirleri 50 kuruşa ve 50 kuruş ve daha fazla kesirleri liraya çıkarılır.

MADDE 42. — Cumhurbaşkanlığında bulduktan sonra her hangi sebep ve suretle ayrılanla-

na veya bu makamlarda iken 39 ncu maddenin (b) fıkrasında yazılı duruma girenlere almakta oldukları aylık ödeneğin beşte biri emekli aylığı olarak bağlanır ve bu aylıklar ödendikçe faturası karşılığında Hazine'den alınır.

MADDE 43. — Emeklilik hakkı tanınan görevlerde bulunduktan sonra belediye başkanlığına seçilmiş veya seçilecekler bu görevlerde bulunmakta iken emekliye ayrılma hakkını kazandıklarında emekli istekleri yerine getirilmekle beraber görevlerinde bırakılabilirler.

— XV —

*Sakatlık*

MADDE 44. — Her ne sebep ve suretle olursa olsun vücutlarında hâsıl olan ârizalar veya diğer oldukları tedavisi imkânsız hastalıklar yüzünden görevlerini yapamıyacak duruma giren iştirakçilere (Sakat) denir. Ve haklarında bu kanunun sakatlığa ilişkin hükümleri uygulanır. Şu kadar ki, bunlar, yazı ile istedikleri takdirde haklarında bu kanun hükümleri uygulanmaksızın sakatlıklarının engel olmadığı başka görevlere nakil suretiyle tâyinleri yapılmak üzere istifa etmiş sayılırlar. Bunların bu kanun hükümlerinin uygulanarak emekliye ayrılmalarını istemek hakları saklıdır.

Talim, manevra, seferberlik veya harb dolayısıyla görevleriyle ilgileri kesilmeksizin silâh altına alınan iştirakçilerin âdi veya görev sakatlıklarının asıl görevlerini yapmaya engel olmadığı hallerde haklarında sakatlık hükümleri uygulanmaz.

MADDE 45. — 44 ncu maddede yazılı sakatlık;

a) İştirakçilerin görevlerini yaptıkları sırada görevlerinden doğmuş olursa;

b) Görevleri dışında kurumların verdiği yine kuruma ait başka işler yaparken, bu işlerden doğmuş olursa;

c) Kurumların menfaatini korumak maksadıyla bir iş yaparken, o işten doğmuş olursa (Maksadın ilgili kurumlarca kabul edilmesi şartıyla);

ç) Fabrika, atelye ve benzeri iş yerlerinde, işe başlamadan evvel, iş sırasında veya işi bitirdikten sonra, o iş yerinde husule gelen ve yine o iş yerinin mahiyetinden ve çalışma konusundan

ileri gelen kazadan doğmuş olursa;

Buna (Görev sakatlığı) ve bunlara uğrıyan iştirakçilere de (Görev sakatı) denir.

MADDE 46. — 44 ncu maddede yazılı sakatlık 45 nci maddede gösterilenler dışında kalan sebep ve hallerden doğmuş olursa (âdi sakatlık) ve bunlara uğrıyan iştirakçilere de (âdi sakat) denir.

Görevlerinden doğmuş olsun veya olmasın, görevlerini yapamıyacak derecede hastabğa uğrıyanlardan tedavisi imkânsız olduğu raporla belirtilenler hariç olmak üzere hastalıkları;

a) Eylemli süreleri 5 yıla kadar (5 yıl dâhil) olanların, aralıksız altı ayı;

b) Eylemli süreleri 10 yıla kadar (10 yıl dâhil) olanların aralıksız bir yıl;

c) Eylemli süreleri on yıldan fazla olanların aralıksız iki yıl;

Sürenler hastalıklarının doğuş sebeplerine göre (âdi sakat) veya (görev sakatı) sayılırlar.

Hizmet süreleri ne olursa olsun çeşitli hizmetliler için bu süreler en çok (2) aydır.

Yukarda yazılı sürelerden evvel geçen hastalıkların en çok bir yıl içinde nüksetmeleri halinde bu hüküm, eski ve yeni hastalık süreleri toplamına göre uygulanır.

MADDE 47. — Görev sakatlıkları :

a) Keyif verici içki ve her çeşit maddeler kullanmaktan

b) Kanun, tüzük ve emir dışında hareket etmiş olmaktan,

c) Kendi sun'u taksirinden,

ç) Yasak fiilleri yapmaktan,

d) İntihar kastından,

e) Her ne suretle olursa olsun kendisine veya başkalarına menfaat sağlamak maksadından,

Doğmuş olursa bunlara uğrıyan iştirakçiler hakkında âdi sakatlık hükümleri uygulanır.

MADDE 48. — Görev sakatlıklarının doğdukları tarihten başlayarak en çok altı ay içinde iştirakçi ve tevdiatçılar veya bunların ana, baba, çocuk kardeş veya kurumları tarafından yazı ile Sandığa bildirilmesi mecburidir. Aksi takdirde bunlar hakkında âdi sakatlık hükümleri uygulanır. Âdi sakatlığa uğrıyanlar ancak altı ay süre içinde bu sakatlıklarının görev sakatlığı olduğunu iddia edebilirler.

**MADDE 49.** — İştirakçi veya tevdiatçıların her çeşit sakatlıkları en az üç hekim tarafından birlikte verilecek raporla belirtilir.

Bu hekimlerin en az ikisinin 13 ncü maddenin (1) işaretli fıkrasında yazılı kurumların hekimleri olmaları ve bunlardan birisinin varsa iştirakçinin (53 ve 59) ncü maddelerde yazılı olanlar hariç) bağlı bulunduğu kurumun hekimi olması şarttır.

Bu hekimleri iştirakçi veya tevdiatçıların bağlı olduğu kurumlar gösterir. İhtisasla ilgili hastalıklarla kuruluşu tam olan hastanelerin bulunduğu yerlerdeki hastalıklar, bu hastanelerin sağlık komisyonlarının raporu ile belirtilir.

Görev sakatlıklarının, harb veya iç tedip hareketlerinde doğması halinde bunların doğuşlarına sebep olan olaylardan sonra iştirakçi veya tevdiatçıların gönderildikleri askerî hastanelerin raporları ile belirtilir.

**MADDE 50.** — Görev sakatlıklarının görevden doğmuş olduklarının raporla anlaşılmasını halinde bunların 45 nci maddedeki sebep ve şartlar altında doğduğu ve ilgilinin sun'u taksirinin de bulunmadığı tüzükte gösterilecek usul ve belgelere göre belirtilir.

**MADDE 51.** — Görev sakatlıkları altı derecedir. Bu sakatlıkların çeşitleri ile bu çeşitlerine göre her birinin bu derecelerden hangisine girecekleri tüzükle belirtilir.

Tüzükte gösterilen sakatlıklar dışında görülecek sakatlıkların bu derecelerden hangisine gireceği sağlık kurulunca kesin olarak belirtilir.

— XVI —

*Âdi sakatlık aylığı*

**MADDE 52.** — Âdi sakatlık aylığı, eylemli süreleri en az 15 yılı tamamlamış bulunan iştirakçilerin eylemli ve itibari süreleri toplamına göre ve sakatlık dolayısıyla görevden ayrıldıkları tarihteki keseneğe esas aylık veya ücretleri tutarları üzerinden, aşağıda gösterilen nispetlerde bağlanır :

Eylemli ve itibari süreler toplamındaki ay kesirleri tam ay sayılır. Yıl kesirlerinin her ayı için âdi sakatlık aylığı bağlanmasında esas tutulan aylık veya ücret tutarlarının % 1 nin on iki de biri âdi sakatlık aylığına ayrıca eklenir.

Eylemli ve itibari süreler toplamı	Bağlanacak Âdi sakatlık aylığının yüzde nispeti
15	35
16	36
17	37
18	38
19	39
20	40
21	41
22	42
23	43
24	44
25	45
26	46
27	47
28	48
29	49
30	50
31	51
32	52
33	53
34	54
35	55
36	56
37	57
38	58
39	59
40	60
41	61
42	62
43	63
44	64
45	65
46	66
47	67
48	68
49	69
50	70
ve daha fazlası	70

Bağlanan aylıkların elli kuruştan aşağı kesirleri elli kuruşa, elli kuruş ve daha fazla kesirleri liraya çıkarılır.

**MADDE 53.** — 86 ncü madde gereğince emekli kesenekleri geri verilmemiş olanlardan 60 yaşını doldurmadan evvel âdi sakat durumuna girenlere 52 ncü madde esaslarına göre âdi sakatlık aylığı bağlanır.

— XVII —

Görev sakatlığı aylığı

MADDE 54. — Görev sakatlığı aylığı görev sakatlarından eylemli ve itibari süreleri toplamı 30 yıla kadar olanlara, 30 yıllık 30 yıl ve daha yukarı olanlara da eylemli ve itibari süreleri toplamı üzerinden 52 nci maddeye göre hesaplanacak âdi sakatlık aylıklarına;

a) Birinci dereceye giren görev sakatları için	% 60
b) İkinci » » » »	% 50
c) Üçüncü » » » »	% 40
ç) Dördüncü » » » »	% 30
d) Beşinci » » » »	% 20
e) Altıncı » » » »	% 15

Eklenmek suretiyle bağlanır.

Şu kadar ki, bağlanacak görev sakatlığı aylığının toplamı buna esas tutulan görev aylık ve ya ücret tutarının % (90) ını geçemez.

MADDE 55. — Muvazzaf veya yedek erlerden hazarda, olağanüstü hallerde, seferde ve harbde muvazzaflık, talim ve manevra hizmetlerinde veya celp ve terhislerinde resmî memur gözetimi altındaki sevklerinde ve gönüllü erlerden harb ve iç tedip hareketlerinde ve Yedek Subay Okulundaki öğrencilerin okulda veya bunlardan okuldan evvelki hazırlık kıtasında hizmet görenlerin kıtada görev sakatı olanlara aşağıdaki miktarda görev sakatlığı aylığı bağlanır. Ancak askerlik görevini başkasının yerine yaptığı anlaşılmalarda bu aylıklardan faydalanamazlar. Bu aylıklar ödendikçe faturası karşılığında Hazineden alınır.

Lira

Birinci derecede görev sakatları için	75
İkinci derecede görev sakatları için	65
Üçüncü derecede görev sakatları için	55
Dördüncü derecede görev sakatları için	50
Beşinci derecede görev sakatları için	45
Altıncı derecede görev sakatları için	40

MADDE 56. — Emekli veya âdi sakatlık aylığı alanlardan emeklilik hakkı tanınan bir göreve tâyin edilen veya alınanların bu görevde iken âdi sakatlıklarında 99 ncu madde hükümleri uygulanır.

MADDE 57. — Emekli veya âdi sakatlık ay-

lığı alanlardan emeklilik hakkı tanınan bir göreve tâyin edilen veya alınanların bu durumda iken görev sakatlıklarında emekli veya âdi sakatlık aylıklarına 99 ncu madde gereğince eklenecek miktar ile bu miktara sakatlık derecelerine göre 54 ncu madde gereğince yapılacak zam toplamı eklenir.

Görev sakatlığı aylığı alanlardan sakatlıklarının engel olmadığı emeklilik hakkı tanınan başka bir göreve tâyin edilenlerin bu durumda iken daha yüksek derecede görev sakatlıklarında da yukarıki hükümler uygulanır.

MADDE 58. — Emekli, âdi sakatlık veya görev sakatlığı aylığı alanlardan talim, manevra, seferberlik veya harb için er olarak silâh altına alınanların görev sakatlıklarında sakatlık derecelerine göre 55 nci madde gereğince ayrıca görev sakatlığı aylığı bağlanır.

MADDE 59. — Görev sakatlığı aylığı alanların, üçer yıl sonlarında olmak üzere ve 49 ncu maddede yazılı şekilde iki kere muayeneleri yapılarak sakatlıklarının durumu belirtilir. Birinci üç yılın başlangıcı, görev sakatlığı aylıklarının bağlanmasında, sakatlık derecelerinin belirtilmesi için ilk defa yapılmış muayene sonunda alınan raporun sağlık kurulunca onandığı ve ikinci üç yılın başlangıcı da ikinci muayene sonunda alınan raporun yine yukarıki şekilde sağlık kurulunca onandığı tarihlerdir.

Gerek sakatlıklarla bunların derecelerinin belirtilmesi için yapılan ilk muayenede, gerek birinci üç yıl sonunda yapılan muayenede sakatlıklarının değişmez durumda bulunduğu raporları ile anlaşılmalarda üç yıl aralıkla yapılacak iki muayenede sakatlık derecelerinin değişmediği görülenlerin başka muayeneleri yapılmaz ve bu durumları aylık kayıtlarına yazılır.

MADDE 60. — 59 ncu madde gereğince yapılacak muayeneler sonunda sakatlık derecelerinin değiştiği, raporları ile anlaşılmalarda aylıkları, bu raporların onandığı tarihleri kovulmayan ay başlarından başlayarak belirtilen yeni sakatlık derecelerine göre düzeltilir.

Muayenelerinde sakatlıklarının tamamıyla geçtiği anlaşılmalarda aylıkları, raporlarının onandığı tarihleri kovulmayan ay başından itibaren kesilir. Bunlardan emeklilik hakkı tanınan bir göreve tâyin edilenlerin eski eylemli ve iti-

bari süreleri yeni görevlerindeki eylemli ve itibari sürelerine eklenir. Tâyin edilmeyenlere 40 nci maddenin (j) fıkrasına göre, yaş hâdlerini doldurduklarında eylemli ve itibari sürelerine göre istekleri üzerine emekli aylığı bağlanır veya toptan ödeme yapılır. Şu kadar ki bu gibilerden 39 ncu maddenin (b) fıkrasında yazılı durumda bulunanlar her an emekli aylığı bağlanmasını isteyebilirler. Sakatlıklarının tamamıyla geçtiği anlaşılmalardan emeklilik hakkı tanınan bir göreve tâyin edilmediği gibi henüz emekli aylığı da bağlanmamış veya toptan ödeme yapılmamış olanların, raporlarının onanması tarihinden itibaren en çok üç yıl içinde aynı sakatlıklarının yeniden doğmasında, doğuş tarihinden başlayarak en çok bir yıl içinde yazı ile sandığa baş vurulması şartıyla ve bir defaya mahsus olmak üzere muayeneleri yapılır. Muayenelerinde bu durumları 49 ncu madde hükümlerine göre alınacak raporla anlaşılmalara raporlarının onandığı taihleri kovalıyan ay başından itibaren yeni belirtilen sakatlık derecelerine göre görev sakatlığı aylığı bağlanır.

MADDE 61. — Görev sakatlıklarının âdi sakatlık olduğu onlaşılanların görev sakatlığı aylıkları kesilerek eylemli ve itibari süreleri üzerinden 52 veya 80 nci maddelere göre sakatlık aylığı bağlanır veya toptan ödeme yapılır.

Âdi sakatlık aylığı bağlanmasında, geçmiş süreye ait aylık farkları toplamı âdi sakatlık aylıklarından 1/4 ü kesilmek suretiyle ve doğrudan doğruya Sandıkça tahsil olunur.

Toptan ödeme yapılmasında, ödenen görev sakatlığı aylıkları toplamı, toptan ödemededen indirilir. Ve bu toplam toptan ödemededen fazla ise fazlası aranmaz. Şu kadar ki, âdi sakatlıklarının görev hastalığı olarak belirtilmesi ilgili-lerin kötü niyetlerinden ileri gelmiş ise toptan ödeme yarı olarak yapılır. Evvelce ödenen görev sakatlığı aylıkları toplamı bundan fazla ise, fazlası ayrıca hüküm ile tahsil olunur. Âdi sakatlık aylıkları da, dul ve yetimlerin haklarına dokunmamak üzere, yarı nispette bağlanır. Ölüm halinde borç artıkları silinir.

— XVIII —

*Savaş sakatı*

MADDE 62. — Görev sakatlarından bu sakatlıklara :

- a) Savaşta fiilen ateş altında,
- b) Savaşta, savaş bölgelerindeki savaş hareket ve hizmetleri sırasında bu hareket ve hizmetlerin sebep ve tesirleriyle,
- c) Savaşa hazırlık devresinde her çeşit düşman silâhlarının tesirleriyle,
- ç) Askerî harekâtı gerektiren içtedip ve hudut hareketleri sırasında bu hareketlerin sebep ve tesirleriyle,

Uğraşmış olan subay, askerî memur, gedikli erat ve erlerle orduca görevlendirilen sivil iştirakçi veya tevdiatçılara ayrıca (Savaş sakatı) denir. Ve bunlara görev sakatlığı aylıkları ile birlikte ve sakatlıkları derecesine göre aşağıda yazılı miktarlarda (Savaş sakatlığı zammı) ödenir.

Bu zamlar özendikçe faturası karşılığında Hazineден alınır.

Sakatlık derecesi	İştirakçiler için Lira	Erler için Lira
1	250	60
2	200	50
3	150	40
4	125	30
5	100	25
6	75	20

MADDE 63. — Kurumlarla, memurlarının ücret dereceleri kanunla belirtilen idare ve ortaklıklardan veya bunlara bağlı yerlerden aylık, ücret ve ödenek alanlar veya yıllık gayri-sâfi gelirleri 1 500 lira ve daha fazla geyrimenkul malları bulunanlar veya Kazanç Vergisi ödiyenler (Gündelikli amele ve işçilerle savaş sakatlarına aşağıda yazılı yardımlar yapılır.

a) Eksilen vücut dış organları, son usullere göre yapılması mümkün sunileri ile tamamlattırılır. Ve gerekirse onartırılır veya yenisi yaptırılır.

b) Yurt içinde tedavileri mümkün olmadığı sağlık kurulunca onanacak raporla anlaşılmal, yurt dışında parasız tedavi ettirilir.

c) Kurumlarla yabancı ortaklıkların işlettikleri tarifeli her çeşit taşıtlarla yapacakları yolculuklarında muvazzaf ordu mensupları gibi ücret alınır.

ç) Yaşamak için gerekli hareketleri kendi kendine yapmaktan âciz oldukları sağlık kurulunca onanmış raporla anlaşılacak ve kimsesiz-

likleri de 111 nci maddeye göre belirtilecek olanlar sandıkça kurulacak (Kimsesiz ve sakatları bakım yurdu) nda parasız barındırılır. Ve yedirilmeleri için harcanacak paralar, bunların aylık ve savaş sakatlığı zamlarından kesilir.

d) Çocuklarından biri, okulunu bitirmiş veya bulunduğu sınıfa yükselmiş bulunmak şartıyla ve her yıla ait parasız öğrenci kadrolarının % 25 ini geçmemek üzere Devlete ait yatılı orta ve yükseköğrenim okul ve müesseselerinde parasız okutturulur.

(a, b, c) fıkralarında yazılı yardımlar için Sandıkça harcanacak paralar, her yıl sonunda faturası karşılığında Hazineден alınır.

— XIX —

*Dul ve yetim aylığı bağlanacak haller*

MADDE 64. — Dul ve yetim aylıkları;

a) Cumhurbaşkanı iken veya ayrıldıktan sonra ölenlerin,

b) İştirakçilerden, eylemli süreleri 15 yıl ve daha fazla olanlardan ölenlerin,

c) Emekli, âdi sakatlık veya görev sakatlığı aylığı alanlardan ölenlerin, (Bu aylığa müstahak duruma girip de henüz bağlama yapılmamış olanlar dâhil)

ç) İştirakçilerden 45 nci maddede yazılı görevden doğma sebeplerle ölenlerin veya aynı sebeplerden doğma kaza ve yaralanmaları üzerine tedavi veya ameliyatları sırasında ölenlerin,

d) Erlerden 55 nci maddede yazılı görevden doğma sebeplerle veya aynı sebeplerden doğma kaza ve yaralanmaları üzerine tedavi veya ameliyatları sırasında ölenlerin,

e) 55 nci madde gereğince görev sakatlığı aylığı alan erlerden ölenlerin (Bu aylığa müstahak duruma girip de henüz bağlama yapılmamış olanlar dâhil)

f) 39 ncu maddenin (D) fıkrasında yazılı durumda bulunanlardan 60 yaşını doldurmadan ölenlerin,

g) 60 nci maddede yazılı olanlardan emeklilik hakkı tanınan bir göreve tâyin edilmemiş ve eylemli süreleri de 15 yılı doldurmuş bulunanlardan ölenlerin,

Ölüm tarihinde bu kanuna göre aylığa müstahak, dul ve yetimlerine bağlanır.

MADDE 65. — 64 ncu maddede sözü geçen

dul ve yetimler şunlardır :

- a) Karı,
- b) Koca,
- c) Çocuklar,
- ç) Ana,
- d) Baba,

— XX —

*Dul ve yetim aylıkları*

MADDE 66. — Dul ve yetim aylıkları, ölenin bağlanmış veya bu kanun hükümlerine göre hesaplanacak emekli, âdi sakatlık veya görev sakatlığı aylıklarının :

a) Dul karı, veya dul koca için % 50 si,

b) Çocuklarla ana, veya babanın her biri için % 25 i, nispetinde bağlanır.

Evvelki karıdan veya kocadan olan çocuklarla hem baba ve hem anadan yetim çocukların aylıkları % 30 nispetinde bağlanır. Ve sonradan bu duruma girenlerin bağlanmış aylıkları da bu miktara yükseltilir.

Ölen, dul karı veya koca bırakmazsa veya bıraktığı kimseler aylığa müstahak değilse, bunların payları müstahak olan çocuklar ile ana ve babanın aylıklarına eşitlikle eklenir. Şu kadar ki, bu aylıkların her birinin yapılan eklemelerden sonra bağlamaya esas tutulan aylığın % 50 sini geçmemesi şarttır.

Yukarda yazılı nispetlere göre bağlanacak dul ve yetim aylıkları toplamı, bunlara esas tutulan emekli, âdi sakatlık veya görev sakatlığı aylıklarından fazla olursa, fazlası dul ve yetimlerin aylıklarından mütenasiben indirilir. Dul ve yetimlerin birinden boşalan aylık hiçbir suretle diğerlerinin aylıklarına eklenemez. Ancak bu aylıklardan bağlama sırasında, toplamının, bağlamaya esas tutulan aylıktan fazla olması dolayısıyla indirme yapılmış ise, boşalan aylıklar bu indirmeler giderilinceye kadar geri kalanların aylıklarına mütenasiben eklenir.

70, 72, 73 ve 78 nci maddelere göre birer yıllık süreler içinde yazı ile sandığa baş vuran ilgililerden müstahak buldukları anlaşılmalara da aylık bağlanır. Ve gerekirse evvelce bağlanmış aylıklarda düzeltme yapılır.

MADDE 67. — Dul ve yetim aylıklarının bağlanmasında 64 ncu maddenin (a) fıkrasında yazılı olanlar için 42 nci madde gereğince bağ-



lanacak ve (b, f, g) fıkralarında yazılı olanlar için 52 nci maddedeki cetvele göre hesaplanacak aylıklar, (c) ve (e) fıkralarında yazılı olanlar için emekli, âdi sakatlık, görev sakatlığı aylıkları ile varsa savaş sakatlığı ve son hizmet zamları toplamı (ç) ve (d) fıkralarında yazılı olanlar için de birinci derece üzerinden hesaplanacak görev sakatlığı aylıkları, 62 nci madde şümulüne girenlerle şehit olanlar için de bunlarla beraber birinci derece savaş sakatlığı zamları toplamı esas tutulur.

**MADDE 68.** — Birden fazla karısı olan kocanın ölümünde 66 nci maddede yazılı nispette hesaplanacak dul aylığı, bunlar arasında paylaşılır suretiyle bağlanır. Bunlardan birinin ölümünde veya aylığının kesilmesini gerektiren bir duruma girmesinde aylığı, yazı ile sandığa başvurulması şartıyla kalan dul bir ise onun aylığına ve birden fazla ise eşitlikle bunların aylıklarına eklenir. 75 nci maddenin (a) fıkrası hükümleri bunların birbirleri hakkında da uygulanır.

**MADDE 69.** — İştirakçi karı veya koca eşinden 20 yaş veya daha büyük ise ölümünde eşine yarı nispetinde aylık bağlanır. Ancak evlenme akdi en az 10 yıl evvel yapılmış ise bu indirme yapılmaz.

**MADDE 70.** — Ölen iştirakçilerin dul ve muhtaç anaları ile iştirakçi olmıyan ve ölüm tarihinde muhtaç ve 60 yaşını doldurmuş bulunan koca ve babalarına, ölüm tarihinden başlayarak en çok bir yıl içinde yazı ile sandığa baş vurmaları şartıyla, baş vurmalarını kovalıyan ay başından başlayarak aylık bağlanır. Muhtaç koca ve babalardan geçimini sağlamıyacak derecede sakat olanlar için yaş kaydı aranmaz.

Muhtaç olması hasebiyle aylık bağlanan babanın ölümünde bunun aylığı, muhtaç olması şartıyla öz anaya bağlanır.

**MADDE 71.** — 65 nci maddede yazılı çocuklardan; Medeni Kanun hükümlerine göre :

- a) Nesebi sahih,
- b) Nesebi tashih edilmiş,
- c) Evlât edinilmiş,
- ç) Nesebi sahih olmıyan (Anadan aylığa müstahak olma halinde)
- d) Tanınmış,
- f) Babalık dâvası ile hükmen tanınmış

(Medeni Kanununun 297 nci maddesi gereğince babanın yalnız para ödemesi için açılan dâvalar sonunda bu yolda hüküm alınması hariç).

Çocuklar anlaşılır.

**MADDE 72.** — Ölüm tarihinde 19 yaşını, Yüksek öğretimi yapmakta ise 25 yaşını doldurmamış erkek çocuklara aylık beğlanır ve bu aylıklar 19 yaşlarını ve yükseköğrenimde iseler 25 yaşlarını dolduruncaya kadar ödenir. Ancak, çalışmaya engel, tedavisi kabil olmıyan hastalık veya çalışmaya engel sakatlık sebepleriyle muhtaç oldukları Sağlık Kurulunca onanacak raporla anlaşılmalara, muhtaç olmak ve ölüm tarihinden başlayarak en çok bir yıl içinde kendileri veya veli ve vasileri tarafından yazı ile Sandığa baş vurulmak şartıyla, ölüm tarihinde yaşları ne olursa olsun, aylık bağlanır ve aylık almakta iken bu duruma düştükleri aynı şekilde anlaşılmalara aylıkları; yaşları dolayısıyla, aylıklarının kesilmesi gereken tarihten başlayarak en çok bir yıl içinde kendileri veya veli ve vasileri tarafından yazı ile Sandığa baş vurulması şartıyla, yaş kaydı aranmaksızın bu durumları geçinceye kadar ödenir. Hastalığın seyrinde veya sakatlığın derecesinde veya mahiyetindeki azalıp çoğalmalar; muhtaçlıklarını ortadan kaldırmadıkça nazara alınmaz.

Lise veya eşidi okulları bitirdikten sonra, okulların tatil devreleri hariç, ara vermeksizin yükseköğrenime başlayanların, evvelce kesilmiş aylıkları, yükseköğrenime başladıkları tarihi kovalıyan ay başından itibaren tekrar bağlanarak 25 yaşını geçmemek üzere, öğrenimlerini tamamlamıncaya kadar ödenir. Ancak Sağlık Kurulunca onanacak raporla lise veya eşidi okulları bitirdikten sonra hasta oldukları belirtilecekler için bir öğrenim devresi geçikme kabul edilir.

Bir yükseköğrenimin bitirilmesi üzerine kesilen aylıklar, 25 yaşını doldurmadan, ikinci bir yükseköğrenime başlanmış olsa da tekrar bağlanmaz.

Hastalıktan başka sebeplerle yükseköğrenim müesseselerindeki kayıtları silinenlerin aylıkları, silinme tarihini kovalıyan ay başından itibaren kesilir ve hiçbir sebep ve suretle tekrar bağlanmaz.

Hastalıktan başka sebeplerle yükseköğrenim silen aylıkları, en çok bir yıl içinde, yükseköğrenimi istekleri ile bırakanların en çok 6 ay için-

de başka bir yükseköğrenim müessesesine kayıtlı devama başlamaları şartıyla, kayıt tarihini kovalıyan ay başından itibaren tekrar bağlanır.

Yükseköğrenimde, Sağlık Kurulunca onanmış raporla hastalık yüzünden ileri geldiği tesbit olunmayan, sınıfta kalma halinde, aynı sınıfta veya öğrenim devresinde geçecek ileriki öğrenim yılı için aylık ödenmez.

Ölüm tarihinde 19 yaşını doldurmuş ve lise veya eşidi okullardan birini de bitirmiş durumda olanlara yükseköğrenime başladıklarında yukarıki esaslara göre aylık bağlanır.

Doktora yapmak üzere geçen süreler yüksek öğrenim sayılmaz.

MADDE 73. — 25 yaşını doldurmamış kız çocuklara aylık bağlanır. Bunlardan ölüm tarihinde dul bulunanlar da 92 nci madde hükümleri saklı kalmak suretiyle aylığa müstahak olurlar.

Ancak çalışmaya engel ve tedavisi kabil olmayan hastalık veya yine çalışmaya engel sakatlık sebepleriyle muhtaç oldukları Sağlık Kurulunca onanacak raporla anlaşılmalara, muhtaç olmak ve ölüm tarihinden itibaren en çok bir yıl içinde yazı ile Sandığa baş vurmamak şartıyla, ölüm tarihinde yaşları ne olursa olsun, aylık bağlanır ve aylık almakta iken bu duruma düştükleri aynı şekilde anlaşılmalara aylıkları, yaşları dolayısıyla aylıklarının kesilmesi gereken tarihten itibaren en çok bir yıl içinde yazı ile Sandığa baş vurmamak şartıyla, yaş kaydı aranmaksızın, bu durumları geçinceye kadar ödenir.

Hastalığın seyrinde veya sakatlığın derecesinde veya mahiyetindeki azalış çoğalmalar muhtaçlıkları ortadan kaldırmadıkça nazara alınmaz.

MADDE 74. — Ölüm tarihinde gebe olan karının sonra doğurduğu çocuğa, doğumu gününü kovalıyan ay başından itibaren aylık bağlanır. Ve evvelce 66 nci madde gereğince ölüm tarihinde müstahak dul ve yetimlerine bağlanan aylıklar, doğan çocuk da nazara alınmak suretiyle; gerekirse düzeltilir. Babalığa mahkemece ölümden sonra hükmolunan çocuklar hakkında da aynı hüküm uygulanır.

*Dul ve yetim aylığının bağlanmayacağı haller*

MADDE 75. — Aşağıda yazılı hallerde dul ve yetimlere aylık bağlanmaz :

a) Ölen, dul ve yetimler tarafından doğrudan doğruya veya vasıta ile öldürülmüş ise, (Yalnız öldürenler veya öldürtenler için) ;

b) Ölen, dul ve yetimler tarafından doğrudan doğruya veya vasıta ile sakatlanması yüzünden âdi sakat durumuna girmiş ise (Yalnız sakatlıyanlar veya sakatlandırılanlar için)

c) Karı veya koca için evlenme akdi ölenin ölümünü doğuran kaza veya yaralanmadan veya ölümü doğurup doğurmayacağı bakımından fennen belirtilecek mahiyetlerine veya nevilerine göre hastalığın başından veya ağırlaşmasından, sonra yapılmış ise.

ç) Evlât edinme ölenin 55 yaşından sonra yapılmış ise

d) Nesebi tashih edilmiş çocuklar için evlilik akdi ve tanınmış çocuklar için de tanınma işlemi ölenin 55 yaşından sonra yapılmış ise,

e) Kız ve erkek çocuklarla ana, evli ise,

MADDE 76. — 64 ncü maddenin (b), (f) ve (g) fıkralarında yazılı olup, mahkemece gaipliklerine hükmolunanlardan, eylemli süreleri 15 yılı ve daha fazla bulunanların dul ve yetimlerine hükmün kesinleştiği tarihten itibaren bir yıl içinde yazı ile Sandığa başvurmaları şartıyla gaipliğin başladığına hükmolunan tarihi ve bir yıl geçtikten sonra yine yazı ile sandığa başvuranlara da başvurdukları tarihleri kovalıyan ay başından itibaren aylık bağlanır ve gaipliklerinin geçmesi halinde bağlanan aylıklar, gaipliğin geçtiğinin belirlediği tarihi kovalıyan ay başından itibaren kesilir.

Gaiplikleri geçenlerden emeklilik hakkı tanınan bir göreve yeniden tâyin edilenler iştirakçi durumlarını tekrar kazanırlar ve gaiplikleri sırasında dul ve yetimlerine ödenmiş aylıkların toplamı adlarına borç kaydedilerek aylık veya ücretleri tutarından ve emekli, âdi sakatlık veya görev sakatlığı aylığı bağlanmasında bu aylıklarından % 10 kesilmek suretiyle tahsil olunur.

Emekli hakkı tanınan bir göreve tâyin edilmeyenlerin Sandıkla ilgileri kesilir. Ve Sandıkta birikmiş keseneklerinin faizsiz toplamı, dul ve yetimlere ödenen aylıkların veya 80 nci mad-

denin (d) fıkrasına göre yapılan toptan ödemenin toplamından fazla ise, fazlası toptan kendilerine ödenir. Noksan ise farkı aranmaz.

Ancak gaiplikleri geçenlerden 39 ncu maddenin (Ç) ve (D) fıkralarına göre emekli veya âdi sakatlık veya görev sakatlığı aylığı bağlanmasına hak kazanmış olanların emeklilik hakkı tanınan bir göreve tâyin edilmeseler dâhi istediklerinde kendilerine müstahak oldukları aylıklar bağlanır ve yukarıda gösterilen borçları bu aylıklarından kesilir.

Emekli, âdi sakatlık ve görev sakatlığı aylıklarından birini almakta iken gaipliklerine hükmolunanların dul ve yetimlerine aylık bağlanır. Gaiplikleri geçenlerin kendi aylıklarının ödenmesine başlanır ve gaiplikleri sırasında dul ve yetimlerine ödenen aylıklar hakkında yukarıki hükümler uygulanır.

Ölüm halinde borç artıklarının dul ve yetim aylıklarından kesilmesine devam edilir.

İlgililer adına borç kaydedilen paralara ait vergiler sandığın işarı üzerine Hazinece toptan geri verilir.

MADDE 77. — Şehit olduğu iddia olunanların aylığa müsahak dul ve yetimleri tarafından, aylık bağlanması isteği ile yapılacak başvurularında mahkemelerden aldıkları veraset vesikalariyle sandık karşısında olmıyarak yapılmış muhakeme sonunda aldıkları ilâmlarda gösterilen şehitlikler resmî kayıtlara göre hakikata uygun değilse sandık, bu vesika veya ilâmlardaki, ölümün şehitlikle olduğu hakkındaki hüküm ve kararların bozulmasını ilgili mahkemeden istemeye yetkilidir.

MADDE 78. — 85 nci maddenin (L) fıkrasında yazılı iştirakçilerden eylemli süreleri 15 yıl ve daha fazla olanlardan dul ve yetimleri bulunanlarla 90 nci madde gereğince aylıkları kesilen emekli, âdi sakat ve görev sakatlarının muhtaç dul ve yetimlerine, hükmün kesileştiği veya durumlarının belirtildiği tarihlerden itibaren en çok bir yıl içinde yazı ile sandığa başvurmaları şartıyla bu tarihleri kovalıyan ay başlarından itibaren aylık bağlanır ve mahkûmiyetlerinin sona erdiği veya durumlarının zail olduğu tarihleri kovalıyan ay başından itibaren kesilerek ölümünde, müstahak olanlara tekrar bağlanır. Şu kadar ki, 90 nci maddenin (b) fıkrasında yazılı olanların dul ve ye-

timlerinden yalnız Türk sınırları içinde Türk uyruğu olarak kalanlara aylık bağlanır.

MADDE 79. — 64 ncü maddenin (a, d ve e) fıkralarında yazılı olanlardan ölenlerin dul ve yetimlerine bağlanan aylıklar, ödendikçe faturası karşılığında Hazineден alınır.

— XXII —

Toptan ödeme

MADDE 80. — Toptan ödeme aşağıdaki hallerde yapılır:

a) 39 ncu maddenin (c) fıkrasında yazılı olanlardan eylemli süreleri 20 yıldan ve (e) ve (f) fıkralarında gösterilenlerden eylemli süreleri 25 yıldan az olanlara,

b) Âdi sakatlık dolayısıyla görevden ayrılanlardan eylemli süreleri 15 yıldan az olanlara,

c) Eylemli süreleri 15 yıldan az iştirakçilerin 64 ncü maddenin (ç) fıkrasında yazılı haller dışında her ne sebeple olursa olsun ölümünde dul ve yetimlerine,

ç) 60 nci maddede yazılı olanlardan emeklilik hakkı tanınan bir göreve tâyin edilmemiş ve eylemli süreleri 15 yıldan az bulunanların yaş hadlerini doldurduklarında kendilerine veya daha evvel ölümünde dul ve yetimlerine,

d) Mahkemelerce gaipliklerine hükmolunan iştirakçilerden eylemli süreleri 15 yıldan az olanların yazı ile sandığa başvurmaları şartıyla dul ve yetimlerine,

MADDE 81. — (Toptan ödeme) ilgililerin sandıktaki emekli kesenekleri ile karşılıklarının 35 ve 38 nci maddeler gereğince, eylemli ve itibari süreler için kurumlarca ödenen paralar da dâhil olmak üzere % 4 mürekkep faizle kendilerine veya 66 nci maddede yazılı esas ve nispetlere ve ölüm tarihindeki durumlarına göre dul ve yetimlerine ödenmesidir.

Şu kadar ki 80 nci maddede yazılı olanlardan iştirakçilere ödenecek para, keseneğe esas olan aylık veya ücret tutarının bir aylığından, dul ve yetimlere ödenecek paranın toplamı da bu miktarın yarısından aşağı olamaz.

MADDE 82. — 68, 69 ve 70 nci maddelerle 72 ve 73 ncü maddelerin birinci fıkraları ve 75 nci madde hükümleri dul ve yetimlere yapılacak toptan ödemelerde de uygulanır.

Ölüm tarihinde çalışmaya engel tedavisi imkânsız hastalık veya sakatlık sebepleriyle muhtaç oldukları Sağlık Kurulunca onanacak rapora anlaşılan erkek ve kız çocuklara da, yaş kaydı aranmaksızın, toptan ödeme yapılır.

Ancak gerek bunların gerek muhtaç ana, baba ve kocanın müstahak sayılabilmesi için ölüm tarihinden itibaren en çok 3 ay içinde yazı ile Sandığa baş vurmaları şarttır.

MADDE 83. — Ölüm tarihinde dul karı gebe ise, gebelik dul karı tarafından ölüm tarihinden itibaren en çok iki ay içinde yazı ile Sandığa bildirilmek şartıyla doğacak çocuk için de toptan ödeme tahakkuk ettirilerek Sandıkta saklı tutulur. Ve doğumda genel hükümlere göre ödenir.

Doğum olmaz veya çocuk ölü olursa bu para 66 nci madde hükümlerine göre gerekiyorsa diğerlerinin paylarına eklenir.

MADDE 84. — Ölümünde aylığa veya toptan ödemeye müstahak dul ve yetim bırakmayanların kesnekleri Sandığa kalır.

— XXIII —

*Emekli keseneklerinin geri verilmesi*

MADDE 85. — Aşağıdaki yazılı sebeplerle emeklilik hakkı tanınan görevlerden ayrılanların, Sandıkla ilgileri kesilir ve o tarihe kadar aylık ve ücretlerinden kesilerek Sandıkta birikmiş kesenekleri faizsiz olarak kendilerine ödenir.

- a) İstifa edenler,
- b) İstifa etmiş sayılanlar,
- c) İstekleri ile veya istekleri olmaksızın emeklilik hakkı tanınmayan kadrolara nakil suretiyle tâyin edilenler,
- ç) Milletvekilliğine seçilenler,
- d) Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeliklerinden veya Belediye Başkanlığından 39 ncu maddenin (b) fıkrasında yazılı duruma girmeden ayrılanlardan, emeklilik hakkı tanınan bir göreve tâyin edilmemiş veya 40 nci maddede yazılı yaş hadleri sebebiyle edilememiş olanlar,
- e) İdareten veya cezaen görevlerine son verilenler,
- f) Asıllıkları onanmıyarak görevlerine son verilen stajyerler veya adaylar,
- g) Bakanlık emrine alınanlardan, Kurum-

larca teklif edilen eski görevlerine eşit veya bir aşağı derecedeki emeklilik hakkı tanınan görevleri kabul etmemek suretiyle ilgisi kesilenlerle aylıksız duruma geçenler,

h) Emeklilik hakkını düşürmiyen hürriyeti tahdit edici ceza ile hükümlü bulunanlardan hükümlülüğü göreve engel olanlar,

i) Emeklilik hakkını düşürmiyen hürriyeti tahdit edici ceza ile hükümlü bulunanlardan hükümlülüğü göreve engel olmıyanlar (Cezaları tecil edilenler hariç),

j) Kadro yüzünden açıkta kalanlardan aylıksız veya ücretsiz duruma girenler,

k) Kadroları kurumlarınca geçici hale getirilenler,

l) 90 nci madde gereğince emeklilik hakkı düşen iştirakçilerden eylemli süreleri 15 yıldan az olanlarla 15 yıl ve daha fazla olmakla beraber 78 nci maddeye göre aylığa müstahak dul ve yetimleri bulunmıyanlar,

m) Millî Savunma Bakanlığının Harb okullarındaki öğrencilerinden okullarını tamamlayarak ayrılanlarla iştirakçilerden özel kanunları gereğince staj için yabancı memleketlere gönderilenlerden başarısız dönenler. (Yalnız bu sürelerin kesenekleri),

n) Muvazzaflık hizmetini kısa veya tam olarak yapmak üzere görevleri ile ilgileri kesilmek suretiyle silâh altına alınan iştirakçilerle seferberlik, talim veya manevra için er olarak silâh altına alınan ve görevleri ile ilgileri kesilen hizmetliler,

Yukarda yazılı olanlardan eylemli süreleri 5 yılı doldurmamış bulunanlara birşey verilmez, Aneak tekrar iştirakçi olanların hakları devam eder.

MADDE 86. — 85 nci maddenin (a, b, c, ç, d, e, g, h, i, j, k, n) fıkralarında yazılı olanlardan eylemli süreleri 25 yıl ve daha fazla bulunanların ayrılışlarında kesenekleri geri verilmiyip haklarında 39, 53 ve dul yetimleri hakkında da 64 nci maddeler gereğince - o durumlara girmelerinde - işlem yapılır.

— XXIV —

*İkramiye*

MADDE 87. — Emekli, âdi sakatlık veya

görev sakatlığı aylığı ilk defa bağlananlardan bağlanma sırasında eylemli süreleri 30 yılı doldurmuş bulunanlara (Emekli ikramiyesi) adı ile bu aylıklarına esas tutulan görev aylık veya ücretleri tutarının bir yıllık toplamı ödenir.

Eylemli süreleri 30 yılı doldurmuş bulunanlardan görevde veya açıkta iken ölenlerin ikramiyeleri eşitlikle aylığa müstehak dul ve yetimlerine, aylığa müstehak bir kişi varsa ikramiyenin tamamı buna ödenir.

Emekli ikramiyeleri ödendikçe yazı ile istenilmesi üzerine en çok iki ay içinde faturası karşılığında kurumlarca sandığa ödenir.

Emekli ikramiyelerinden hiç bir vergi alınmaz. Sandıkça tahakkuk ettirilmiş emekli ikramiyelerini almadan ölenlerin ikramiyeleri vârislerine ödenir.

**MADDE 88.** — Evlenme sebebiyle veya 25 yaşını doldurmuş olmasından aylığı kesilen kız çocuklarla evlenen dul kariya (Evlenme ikramiyesi) adı ile almakta oldukları yetim aylığının 2 yıllığı ödenir.

— XXV —

*Aylıkların başlangıcı*

**MADDE 89.** — Bu kanuna göre bağlanan aylıklardan:

a) Emekli aylıkları,

I. 42 nci maddede yazılı veya açıkta olanlarla emeklilik hakkı tanınmayan görevlerde bulunanların bağlı oldukları veya son ayrıldıkları kurumlardan yazı ile istedikleri tarihleri,

II. Emeklilik hakkı tanınan bir görevde iken emekliliğe ayrılmalarını isteyenler için yazı ile yapacakları isteklerinin yetkili makama onandığının yine yazı ile kendilerine bildirilmesinden itibaren bir ayı geçmemek üzere,

1. İşlerinden ayrılanların ayrıldıkları tarihleri,

2. Yetkili makamlarca görevlerine son verilenlerin son verilme tarihlerini,

III. Emekliliğe ayrılma isteklerinin onandığı yetkili makamlarca yazı ile kendilerine bildirilmezse isteklerini yaptıkları tarihlerden itibaren bir ayı geçmemek üzere görevlerini terktikleri tarihleri,

IV. Re'sen emekliye ayrılanlardan,

1. Yaş haddi dolayısıyla ayrılanlar için bu

hadleri doldurdukları tarihleri veya uzatılmış ise uzatılan sürelerin bitimi tarihlerini,

2. Hüküm ile ayrılanlar için hükmün kesinleştiği tarihleri,

3. Geri kalanlar için emekliye ayrılmalarının kurumlarınca onandığı tarihleri,

b) Adi sakatlık veya görev sakatlığı aylıkları, buna ait raporların Sağlık Kurulunca onandığı tarihleri ve bunlardan görev aylık veya ücretleri daha evvel eksilmiş bulunanların kesilme tarihlerini,

c) Dul ve yetim aylıkları ilgili maddelerde ayrıca belirtilenler hariç olmak üzere, ölüm tarihlerini;

Kovalıyan ay başlarından başlar.

Sakatlıkların derecelerinde aylık miktarlarına dokunan değişikliklerde de (b) fıkrası hükümleri uygulanır.

(a) fıkrasının IV ncü bendi ile (b) fıkrasında yazılı başlama tarihlerinden sonra her ne sebeple olursa olsun kurumlarınca görevleri ile ilgileri kesilmiyerek aylık veya ücretleri ödenenlerin bu suretle geçen süreleri eylemli süre sayılmaz ve bunlar için kesenek ve karşılıkları alınmış ise geri verilir. Şu kadar ki, bağlanan aylıklar görevlerinden ayrılarak görev aylık veya ücretlerinin kesildiği tarihleri kovalıyan ay başlarına kadar ödenmez.

— XXVI —

*Emeklilik haklarının düşmesini ve bağlanan aylıkların sürekli olarak kesilmesini gerektiren sebepler*

**MADDE 90.** — İştirakçılardan:

a) Bir yıldan fazla ağır hapis veya 5 yıldan fazla hapis cezaları ile, yahut hırsızlık, emniyeti suiistimal, sahtekârlık, dolandırıcılık yalan yere şahitlik, yalan yere yemin, cürüm, uydurma, iftira, irtikâp, rüşvet, zimmet ve ihtilâs suçlarının birinden dolayı 6 ay ve daha ziyade hapis cezası ile en az haddi bir yıldan aşağı olmamak üzere mükerrer hapis cezalarını gerektiren suç ile veya Askerî Ceza Kanunu hükümlerine göre ve başka bir ceza ile birlikte veya yalnız olarak verilmiş bulunan askerlikten tard cezası ile hükümlü duruma girenlerin;

b) Türk vatandaşlığından çıkarılan, Türk vatandaşlığını bırakan, yabancı memleket uyruğuna giren, Hükümetten izin almaksızın yabancı

memlekette görev kabul edelelerin;  
Emeklilik hakları düşer.

MADDE 91. — Emekli, âdi sakatlık, görev sakatlığı, dul veya yetim aylığı alanlardan 90 ne maddede yazılı durumlara girenlerle, dul ve yetim aylığı alanlardan;

a) Evlenen karı, ana, kız ve erkek çocukların,

b) Muhtaç durumdan çıkan koca, ana ve babaların,

c) 72 ne madde hükmü uygulanmak suretiyle 19 yaşını yükseköğrenim yapmakta ise 25 yaşını dolduran erkek çocukların,

ç) 73 neü madde hükmü uygulanmak suretiyle 25 yaşını dolduran kız çocukların,

Aylıkları, bu durumlarının kesin olarak belirtildiği tarihleri kovalıyan ay başlarından itibaren kesilir ve (b) fıkrasında yazılı haller hariç olmak üzere hiç bir sebep ve suretle tekrar bağlanmaz.

— XXVII —

*İki cihetten (Aylık) veya (Toptan ödeme) ye hak kazanma halleri*

MADDE 92. — Bu kanunda belirtilenler dışında gerek kaldırılan hükümlere göre bağlanmış gerek bu kanuna göre bağlanacak aylıklardan ikisinin bir zat uhdesinde birleşmesi halinde az olanı sürekli olarak kesilir. Dul veya yetim aylığı almakta iken başka cihetten tekrar dul veya yetim aylığına müstahak duruma girenlere, yeni aylıkları daha fazla ise, eskileri kesilerek bu aylıklar bağlanır, değil ise yenisi bağlanmaz.

Ancak kocasından aylık alan dul karı, ayrıca ana veya babadan aylığa müstahak duruma girse fazla olan yeni aylığı yazı ile Sandıktan istemeleri şartıyla bağlanır. Bu takdirde eskisi kesilir.

Emekli, âdi sakatlık, görev sakatlığı aylığı almakta iken daha fazla dul veya yetim aylığına müstahak duruma girenlerin yazı ile sandıktan isterlerse, eski aylıkları kesilerek yeni dul veya yetim aylıkları bağlanır. Şukadarki ölümlerinde dul ve yetimlerine bıraktıkları aylıklar üzerinden, bu kanun gereğince aylık bağlanır.

İki cihetten aylığa aynı zamanda müstahak

duruma girenler hakkında da bu hüümler uygulanır.

MADDE 93. — Yetim aylığı almakta iken iştirakçi durumuna giren kız veya erkek çocukların bu görevlerinden dolayı görev sakatlığı aylığına müstahak olmalarında bu aylıkları bağlanır ve yetim aylıkları sürekli olarak kesilir.

Görevlerinden dolayı (Toptan ödeme) ye müstahak duruma girmelerinde bu istihkakları ödenmekle beraber müstahak iseler, kesilen aylıklarının ödenmesine başlanır.

MADDE 94. — Yetim aylığı almakta iken iştirakçi duruma giren dul ananın sonradan görevinden dolayı aylığa müstahak duruma girmesinde tercih ederse muhtaç olmak şartıyla kesilen dul aylığının ödenmesine başlanır. Bu durumda iken ölümünde yetimlerine emekliliğe esas son görev aylığı üzerinden aylık bağlanır. Tercih etmezse veya muhtaç değil ise dul aylığı sürekli olarak kesilip görevinden dolayı müstahak olduğu aylık başlanır.

Görevinden dolayı toptan ödemeye müstahak olursa bu istihkakı ödenmekle beraber yine muhtaç olmak şartıyla kesilen aylığının ödenmesine de başlanır.

MADDE 95. — Evvelce toptan ödeme yapılmış karı, erkek ve kız çocuk ile ananın sonradan kendi görevlerinden aylığa veya (Toptan ödeme) ye müstahak duruma girmelerinde evvelce yapılan toptan ödeme geri alınmaz.

Bunlarla evvelce toptan ödeme yapılmış baba veya kocanın sonradan dul ve yetim sıfatıyla aylığa müstahak duruma girmelerinde de haklarında yukarıki hüküm uygulanır.

MADDE 96. — Evvelce dul ve yetim olarak toptan ödeme yapıldıktan sonra tekrar aynı sıfatla toptan ödemeye müstahak duruma girenlere yenisi ayrıca ödenir. Ancak ilk ve mütaakıp (Toptan ödeme) lerin her ikisi çocuklardan veya biri anadan diğeri babadan dolayı olur ve sonraki fazla bulunursa yalnız farkı ödenir.

Dul ve yetim aylığı almakta iken başka cihetten yine dul ve yetim olarak toptan ödemeye hak kazanılması halinde ölüm tarihinden başlayarak bir ay içinde Sandığa baş vurulması ve aylığının kesilmesi şartıyla toptan ödemenin yapılmasını istiyebilir.

Ancak bu hüküm çocuklar hakkında uygulanmaz.

İştiraki olarak toptan ödeme yapılmış olanlardan dul ve yetim olarak tekrar toptan ödemeye veya dul veya yetim aylığına müstahak duruma girenlere bu istihkakları ayrıca ödenir.

İki cihetten toptan ödemeye istihkak aynı zamanda doğarsa yine yukarıki hükümler uygulanır.

— XXVIII —

*Emekli, âdi sakatlık, görev sakatlığı, dul ve yetim aylığı alanlardan veya kesenekleri geri verilenlerle toptan ödeme yapılanlardan göreve tâyin edilenler*

MADDE 97. — Emekli, âdi sakatlık ve görev sakatlığı aylığı alanların, kurumlarda, emeklilik hakkı tanınan görevlere tâyin edilebilmeleri için 105 nci maddede yazılı durumda bulunmamakla beraber tâyin edilecekleri görevlere ait yaş hadlerini doldurmuş olmaları ve ayrıca âdi sakatlarla görev sakatlarının, sakatlıklarının, eski görevlerine veya bunların benzerlerine tâyin edileceklerse tam olarak geçtiğinin, başka görevlere tâyin edileceklerse bu görevleri yapmaya engel olmadığının belirtilmesi şarttır.

Sakatlık durumları Sağlık Kurulunca onayacak raporla belirtilir.

40 nci maddenin açıktan veya naklen tâyin edilecekler için aranılacak yaş hadlerine ait fıkrası hükmü bunlar hakkında da uygulanır.

MADDE 98. — Emekli, âdi sakatlık, görev sakatlığı, dul ve yetim aylığı alanlardan, kurumlarda emeklilik hakkı tanınan bir göreve tâyin edilenlerin, aylıklarının tamamı, ücretle, gündelikle, ödenekle veya huzur hakkı karşılığında emeklilik hakkı tanınmayan görevlere tâyin edilenlerle kurumlar dışında memurlarının ücret dereceleri özel teadül kanunları ile belirtilen daire, müessese ve ortaklıklarda veya bunlara bağlı veya bunların kurduğu veya katıldığı ortaklıklarda imtiyazlı ortaklıklarla Millî bankalarda veya bunların kurdukları müessese ve teşekküllerde kamu yararına olan kurumlarda bir göreve tâyin edilenlerin ve Milletvekili ve Belediye Başkanı seçilenlerin aylıklarının yarısı, tâyin edildikleri veya seçildikleri tarihleri kovalıyan ay başlarından itibaren bu görevler-

de buldukları sürece ödenmez. Bu gibilerden (Savaş sakatlığı zammı) almakta olanların bu zamlarının ödenmesine devam edilir. Şu kadar ki, ana, baba ve kocanın aylığının, yarısının kesilmesini gerektiren bir göreve tâyinlerinde görev aylık veya ücretleri muhtaçlıklarını giderirse aylıklarının tamamı kesilir.

Peşin ödenen aylıkların, varsa, tâyin ve seçilme tarihlerini kovalıyan ay başlarından sonraya raslıyan kısımları, sandığın bildirim üzerine kurumlarca ilgililerin hak edislerinden en geç 3 ay içinde ve üç eşit taksitle kesilerek Sandığa gönderilir.

MADDE 99. — Emekli, âdi sakatlık veya görev sakatlığı aylığı alanlardan (Erler hariç) emeklilik hakkı tanınan görevlere tâyin edilenlerin ayrılışlarında, eski aylıklarına, görevlerinde geçen her yıl için keseneğe esas olan aylık veya ücretleri tutarının % 1'ini (Son görev zammı) adı ile eklenir.

Ancak görev sakatlığı aylığı alanlar hariç olmak üzere eski aylıkları ile son görev zamlarının toplamı zamma esas aylık ve ücretleri tutarının % 70'ini geçemez.

Tekrar emekliliğe ayrılmaları kendi istekleri ile yapılanlardan bu görev aylık veya ücretlerini 3 tam yıl almamış olanların son görev zammına, bir alt derece aylık veya ücret tutarı esas olur. Son aylık veya ücret, ilgilinin emekli, âdi sakatlık veya görev sakatlığı aylığına esas tutulmuş olan aylığından az veya ona eşit ise, 3 yıl kaydı aranmaz.

Yıl ve lira kesirleri hakkında 41 nci maddede yazılı hüküm uygulanır.

MADDE 100. — 55 nci madde gereğince görev sakatlığı aylığı alan erlerden emeklilik hakkı tanınan görevlere tâyin edilenler bu görevlere ilk defa alınmış sayılarak çeşitli sebeplerle ayrılışlarından veya ölümlerinde yeni görevlerinden dolayı haklarında ayrıca bu kanunun ilgili hükümleri uygulanır.

MADDE 101. — Emeklilik hakkı tanınan görevlere tâyin edilen ve evvelce kendilerine toptan ödeme yapılmış veya aylık bağlanmış olanlar durumlarına göre emekli veya biriktirme sandıkları ile ilgilendirilirler.

MADDE 102. — 88 nci maddenin (a, b, c, ç, d, e, f, g, i, j, k, l, m ve n) fıkralarında yazılı

olanlardan Sandıkta birikmiş emekli keseneklerini geri almış bulunanlardan 97 nci maddenin göreve almaya ilişkin hükümleri saklı kalmak üzere emeklilik hakkı tanınan veya 133 ncu maddede gösterilen görevlere tâyin edilen veya belediye başkanı seçilen veya atanalar veya kurumların yönetim kurulu başkan ve üyeliklerine getirilenler, aldıkları paraları tâyin edildikleri veya seçildikleri tarihten itibaren en çok 1 yıl içinde ve aldıkları tarihlerden itibaren % 5 faizi ile toptan sandığa geri verirlerse tâyin veya seçilme tarihlerinde buldukları yaş yıllarından emeklilik hakkı tanınmış görevlerde evvelce geçen eylemli sürelerinin indirilmesinden sonra kalan yaş sayısı 40 ı geçmemiş olmak şartıyla Sandıkla ilgilendirilerek eski eylemli ve itibari süreleri yenilerine katılır.

Aldıkları paraları yukarıki süreler içinde geri vermiyenlerle esasen geri vermek istemiyenler veya haklarında emekli işlemi yapılmış olanlar 40 yaşını doldurmamış olmak şartıyla sandıkla ilgilendirilirler ve bunlar emeklilik hakkı tanınan bir göreve ilk defa alınmış sayılırlar.

(h) fıkrasında yazılı olanlar hariç olmak üzere 86 nci madde gereğince emekli kesenekleri geri verilmemiş veya tahakkuk ettirilen emekli keseneklerini henüz geri almamış olanlardan birinci fıkrâ şümulüne girenler hakkında da parana iadesi kaydı hariç olmak üzere sözü geçen fıkrâ hükümleri uygulanır.

Meydana çıkan gaiplerden 76 nci madde gereğince Sandıkla ilgileri kesilenler hakkında da geri vermede; gaipliklerinden dolayı dul ve yetimlerine aylık bağlanmış ise, gaiplikleri tarihine kadar Sandıkta birikmiş kesenekleri miktarında bir para toptan ödeme yapılmış ise bu para esas alınmak suretiyle yukarıki hükümler uygulanır.

MADDE 103. — Emekli, âdi sakatlık veya görev sakatlığı aylığı alanlardan; talim, manevra, seferberlik veya harb için silâh altına alınanlar hakkında aşağıdaki hükümler uygulanır:

a) Aylıkları, rütbeleri aylıklarından az ise geçici olarak kesilir ve Kurumlarınca ödenecek rütbeleri aylıklarından kesenek alınır.

b) Aylıkları, rütbeleri aylıklarından çok ise farkları Sandıkça ödenerek yalnız Kurumlarınca ödenecek rütbeleri aylıklarından kesenek alınır

c) Er olarak silâh altına alınanların aylık-

ları kesilmez.

(a) ve (b) fıkralarında yazılı olanların terhislerinde rütbeleri aylıkları üzerinden 99 ncu madde hükmü uygulanır.

MADDE 104. — 102 nci maddeye göre ilgililerce geri verilen paraların her çeşit vergileri yazı ile bildirim üzerine en çok bir ay içinde Hazinece toptan sandığa ödenir.

MADDE 105. — 39 ncu maddenin yetersizlik ve disiplin sebepleri hariç olmak üzere (e) ve (f) ve 75 nci maddenin (a) ve (b) fıkraları ile 90 nci maddede gösterilenler Kurumlarda aylık ücret, ödenek, gündelik veya huzur hakkı karşılığında, emeklilik hakkı tanınan veya tanınamayan hiç bir göreve tâyin edilemezler. Bunlar kamu yararına olan Kurum ve Derneklerde de çalıştırılmazlar.

— XXIX —

Y a 3

MADDE 106. — Bu kanunun iştirakçi ve tevdiatçılara ilişkin çeşitli hükümlerinin uygulanmasında, emeklilik hakkı tanınan bir göreve ilk defa tâyin sırasında kurumlara gösterilen nüfus hüviyet cüzdanlarında yazılı doğum tarihleri, dul ve yetimler hakkındaki hükümlerinin uygulanmasında da, dul ve yetim aylıklarına veya (Toptan ödeme) ye hak kazanıldığı tarihlerde bunların kayıtlı buldukları nüfus idarelerindeki doğum tarihleri esas tutulur.

Nüfus hüviyet cüzdanlarındaki doğum tarihleri ile nüfus kayıtlarındaki doğum tarihleri arasında fark varsa, nüfus kayıtlarındaki tarih, ve birden fazla yerde nüfus kaydı bulunanların bu kayıtları arasında fark varsa tarihi eski olan kayıt ve sonraki kayıt idare veya kaza mercilerinden verilmiş bir karar ile yapılmış veya düzeltilmiş ise, kararlar nüfus kâğıtlarına henüz geçirilmemiş olsa bile, bu kayıt esas olur.

Ancak doğum tarihlerinde iştirakçi veya tevdiatçılar için emeklilik hakkı tanınan bir göreve ilk defa tâyininden sonra dul ve yetimler için de aylığa veya toptan ödemeye hak ediş tarihlerinden geriye doğru bir yıl içinde yapılan düzeltmeler nazara alınmaz.

Doğum tarihlerinde ay veya gün gösterilmemiş ise o yılın Temmuz ayının birinci günü, ay yazılı, gün gösterilmemiş ise o ayın birinci günü



doğum günü sayılır.

MADDE 107. — Kurumlar kendilerine gösterilen nüfus hüviyet cüzdanlarının tasdikli birer örneğini ilgililerin işe başlama tarihlerinden itibaren en çok bir ay içinde sandığa göndermeye mecburdurlar.

Ancak, sandık, gönderilen örnekleri nüfus idarelerindeki kayıtları ile karşılaştırmaya yetkilidir.

MADDE 108. — Nüfus hüviyet cüzdanları ile nüfus kayıt örneklerinin sandığa yanlış bildirilmesinden doğan her çeşit zararlardan ilgisine göre kurumlar veya nüfus memurları, doğru olmayan nüfus hüviyet cüzdanlarının kurumlarına gösterilmesinden doğan her çeşit zararlardan bunları bilerek gösteren ve bunları bilerek kabul edip örneklerini sandığa gönderen kurumlar sorumludur.

— XXX —

*Muhtaçlık*

MADDE 109. — Kendisini ve medeni kanun hükümlerine göre bakmaya mecbur olduğu ailesi fertlerini geçindirmeye yetecek geliri, malı, (para veya para hükmünde olan kıymetler dâhil) veya kazancı bulunmayanlara bu kanunun uygulanmasında (Muhtaç) denir : Ancak :

a) Her ne şekilde olursa olsun para veya mal olarak gelir veya kazancı toplamının,

I — Bağlanacak aylığa esas olan görev aylık veya ücret tutarları 225 liraya kadar olanlar için (225 lira dâhil) aylığı 50 veya yıllık 600 lirayı,

II — 475 liraya kadar olanlar için (475 lira dâhil) aylığı 75 veya yıllık 900 lirayı,

III — 475 liradan yukarı olanlar için aylığı 100 veya yıllık 1200 lirayı geçenler,

b) Medeni kanun hükümlerine göre kendilerine bakmaya mecbur başka yakınları bulunanların bunlardan para veya ayın olarak sağladıkları menfaat (a) fıkrasında yazılı miktarlardan fazla bulunanlar,

c) Aylığa veya toptan ödemeğe hak ediş tarihindeki rayice ve (a) fıkrasındaki esas ve miktarlara göre, (10 000), (15 000) ve (20 000) liradan fazla değerinde parası veya menkul ve gayrimenkul malı bulunanlar,

Sonradan veraset, bağış veya vasiyet yolu ile veya başka suretle yukarıki miktarlar üstün-

de para, mal veya gelir edinmiş olanlarla aylık veya yıllık kazançlarının toplamı veya mevcut mallarının değeri bu miktarları aşanlar iktisap tarihlerinden itibaren muhtaç sayılmazlar ;

MADDE 110. — 109 neu maddenin (b) fıkrasında yazılı halde ilgililerin kendilerine bakmağa mecbur olanlar tarafından bakılmadıklarını iddia etmelerinde, nafaka bağlatmak için bağlanan nafakanın veya sağlanan menfaatin miktarına kanaat edilmeyen hallerde bu miktarları artırmak için bunlar aleyhine mahkemeye baş vurmaya Sandık yetkilidir.

MADDE 111. — Muhtaçlık, ilgililerin aylığa veya toptan ödemeye hak ediş tarihlerinde düzenliyecekleri bildirim kâğıdı ve sürekli olarak oturdukları yerlerin en büyük mülkiye âmirleri tarafından yaptırılacak soruşturma üzerine, o yerlerin idare heyetlerince gerekçeli olarak verilecek Kararlara dayanılarak yönetim kurulunca belirtilir.

Yönetim Kurulu, idare heyetlerinin soruşturma ve kararları dışında ilgililerin gelir, kazanç ve malları hakkında başka yerlerde de idare makamları vasıtasıyla ayrıca her çeşit soruşturma yaptırmaya, resmî ve özel daire, kurum, banka ve ortaklıklardan ve kişilerden bilgi istemeye yetkili ve bunlar da vermeye mecburdur.

MADDE 112. — Muhtaçlıkları hakkında hakikate uymayan bilgi verenler veya gelir, kazanç veya mallarını gizliyenler, doğru olmayan vesikaları bilerek düzenliyen veya onayanlar ve sandığın sorularına doğru cevap vermiyenler hakkında kovuşturma yapılır ve sandığın bundan uğruyacağı zararlar ilgililere ödettilir.

— XXXI —

*Avans, aylık ve toptan ödeme*

MADDE 113. — İlgililere bu kanun gereğince aylık bağlanmaya kadar geçecek süre için yazı ile istemelerinde, aşağıdaki esaslara ve bu kanunun genel hükümlerine (Avans aylık) ödenir:

a) Emekli, âdi sakatlık veya görev sakatlığı aylığı bağlanacaklara bu aylıklarına esas tutulacak görev aylık veya ücretleri tutarının dörtte biri,

b) Emeklilik hakkı tanınan göreve alınmış, emekli, âdi sakat ve görev sakatlarından veya dul yetimlerinden sonradan bu görevden ayrılanlara kesilen aylıkları,

c) 64 ncü maddenin (a) fıkrasındakilerin dul ve yetimlerine 42 nci maddede yazılı ödeneğin beşte biri, aynı maddenin (b), (ç), (f) ve (g) fıkralarında gösterilenlerin dul ve yetimlerine, keseneğe esas son aylık veya ücretleri tutarının dörtte biri (d) fıkrasındakilerin dul ve yetimlerine de 67 nci maddede yazılı aylığın yarısı 66 nci maddedeki nispetlere göre,

ç) Emekli, âdi sakatlık veya görev sakatlığı aylığı almakta iken ölenlerin dul ve yetimlerine bu aylıklarının yarısı, 66 nci maddedeki nispetlere göre,

(c) ve (ç) fıkralarında gösterilenlerden muhtaç oldukları için aylık bağlanacakların, muhtaçlıklarının, bu kanun hükümlerine göre belirtilmiş olması şarttır.

Avans aylıklar, bağlanan aylıklardan eksik ise, farkları toptan ödenir. Fazla ise fazlası bağlanan aylığın her ay dörtte biri kesilerek geri alınır.

İlgililerin, aylık yerine (Toptan ödeme) ye müstahak buldukları anlaşılırsa, ödenen avans aylıkların tamamı (Toptan ödeme) lerden mahsup edilir.

Müstahak olmadıkları anlaşılana ödenen avans aylıklar, diğer dul ve yetimlere bağlanan aylıkların dörtte biri kesilmek suretiyle geri alınır.

MADDE 114. — Bu kanun gereğince (Toptan ödeme) yapılncaya kadar yazı ile istemeleleri şartıyla, sandıkta birikmiş kesenekler, ilgililere veya 66 nci maddede yazılı nispetlere göre, dul ve yetimlerine avans olarak ödenir.

MADDE 115. — Bu kanun gereğince kesenekleri geri verileceklere ödeme yapılncaya kadar, yazı ile istemeleri şartıyla, yarısı avans olarak verilebilir.

MADDE 116. — Yer sarsıntısından zarar gören bölgelerin, Bakanlar Kurulunca belirtilecek yerlerinde veya yangın, sel gibi önemli olaylara mâruz kalan yerlerde, yardıma muhtaç olacak derecede malca veya bedence mühim zarara uğradıkları o yerlerin idare heyetleri tarafından onanan emekli, âdi sakat, görev sakatı,

dul ve yetimlere aylıklarının 3 katını geçmemek üzere, Bakanlar Kurulunca uygun görülecek miktarda avans verilir.

Bu avanslar, aylıklarından eşit taksitlerle ve ödeme tarihlerinden itibaren en çok 2 yıl içinde geri alınır.

Aylıkları henüz bağlanmamış olanlara bu ödemeler 113 ncü maddede yazılı avans aylıklar üzerinden yapılır.

Ölüm halinde tahsil edilmemiş kısımlar aranmaz.

— XXXII —

*Zamanaşımı*

MADDE 117. — Emekli, âdi sakatlık, görev sakatlığı, dul ve yetim aylıklarının, her ne sebeple olursa olsun, aralıksız bir yıl almak üzere sandığa başvurmayanların aylıkları kesilir. Bunlardan, kesilme tarihinden itibaren, iki yıl içinde yazı ile sandığa başvurulara kesilen aylıkları tekrar bağlanır ve geçmiş süreye ait verilmemiş aylıkları da toptan ödenir. Bu süreden sonra başvuranların aylıkları, başvurma tarihini kovalıyan ay başından itibaren yeniden bağlanarak ödenir ve geçmiş süre için bir şey verilmez.

Yukarda yazılı aylıklardan, hak ediş tarihlerinden itibaren 5 yıl içinde alınmamış olanlar Sandık lehine zamanaşımına uğrar.

MADDE 118. — Bu kanun gereğince çeşitli adlarla ödenecek paralardan hak edilişleri tarihlerinden itibaren 5 yıl içinde aranmayanlar Sandık lehine zamanaşımına uğrar.

MADDE 119. — 117 ve 118 nci maddeler ilgililerin ve varsa kanuni mümessillerinin, her birinin hak edişleri hakkında ayrı ayrı uygulanır.

— XXXIII —

*Ödeme*

MADDE 120. — Bu kanun gereğince yapılacak her çeşit ödemeler için ödeme esas ve şekilleri ile kullanılacak belgeler tüzük ile belirtilir.

MADDE 121. — Bu kanunda yazılı her çeşit hak edişler doğrudan doğruya hak sahiplerine, vekillerine veya kanuni temsilcilerine ödenir. Ancak köylerde oturanlarıki bunların başlı oldukları ilce merkezlerinde yapılır.

Ödemeler için Sandıkça yapılan harcamalardan ötürü ilgililerden bir şey alınmaz.

**MADDE 122.** — Her ne suretle olursa olsun hak edişlerden fazla yapılan ödemeler, ilgililerin, varsa, sonraki her çeşit hak edişlerinden, hüküm alınmaksızın kesilmek suretiyle, geri alınır.

**MADDE 123.** — Bağlanan aylıkların, ilgililerin haklarının 91 nci maddenin (e) ve (ç) fıkralarına göre düşeceği evvelden bilinen tarihleri geçmemek üzere üçer aylığı peşin olarak ödenir.

25 liradan az aylıkların 6 aylığını aynı suretle peşin olarak ödetmeye Yönetim Kurulu yetkilidir.

Peşin ödenen aylıklar ölüm halinde geri alınmaz.

**MADDE 124.** — 25 liradan az aylıkların hakediş tarihlerinden itibaren hesaplanacak 10 yıllıklarının toptan ödenmesi suretiyle aylık sahiplerinin Sandıkla ilişkileri Yönetim Kurulu kararı ile kesilebilir.

Yükseköğrenimde bulunma veya yaş dolayısıyla haklarının 91 nci maddenin (e) ve (ç) fıkralarına göre düşeceği tarihler evvelden bilinenlerin 10 yıllıkları bu tarihleri geçemez.

Ancak bu suretle ödeme yapılabilmesi ilgililerin aylıklarının ödenmesine ilk defa başlandığı tarihlerden itibaren 6 ay içinde yazı ile Sandıktan istemelerine bağlıdır.

Bu madde gereğince ödeme yapılanlara ayrıca evlenme ikramiyesi ödenmez ve varsa 113 ve 114 ncu maddeler gereğince ödenmiş avans aylıklar bunlardan kesilerek geri alınır.

— XXXIV —

*Yoklama*

**MADDE 125.** — Aylıkların ödenmesi için aylıkçıların durumlarında değişiklik olup olmadığı hakkında yoklama yapılır.

Yoklamanın:

- a) Esas ve şekilleri,
- b) Zamanı ve süresi,
- c) Kullanılacak belgeler,
- d) Kurumların, memurlarının ücret dereceleri özel Teadül kanunları ile belirtilen daire, müessese ve ortaklıkların veya bunlara bağlı veya bunların kurduğu veya katıldığı ortaklıkların

imtiyazlı ortaklıkların, kamu yararına olan kurumların aylık ve ücret tahakkuk ettiren ve ödiyen servislerinin, nüfus ve evlenme memurlarının ve muhtarların ve yabancı memleketlerde elçilik ve konsolosluklarımızın yoklama işlemindeki görevleri,

Tüzükle belirtilir.

**MADDE 126.** — Yoklama için tüzükle belirtilecek görevleri, tüzükteki esaslara göre yerine getirmiyenler hakkında Türk Ceza Kanununun 230 ncu,

Aylıkçılardan tüzükle belirtilecek beyan kağıtlarını veya istenecek her çeşit belge veya bilgileri vermiyenler hakkında 528 nci,

Bunlardan haksız olarak para alanlarla yine tüzük ile belirtilecek her çeşit belgeleri doğru olmuyarak düzenleyip gösterenler, ilgili yerlere bilerek yanlış bilgi verenler hakkında 343 ncu, maddelerine göre kovuşturma yapılır.

343 ncu madde gereğince cezalandırılanlardan, Sandıktan haksız olarak aldıkları paralar geri alınmakla beraber ayrıca hükümle bunun iki katı para cezası da alınır.

— XXXV —

*Biriktirme Sandığı*

**MADDE 127.** — Emeklilik hakkı tanınan görevlere alınanlardan aşağıda gösterilen durumlarda bulunanlar veya bu durumlara sonradan girenler, Emekli Sandığı ile ilgilendirilmeyip, (Tevdiatçı) adı ile «Biriktirme Sandığı» na alınırlar.

a) İştirakçi erkek ile evlenen veya kocası iştirakçi durumuna giren iştirakçi kadınlar,

b) İştirakçi erkeğin sonradan emeklilik hakkı tanınan bir göreve tâyin edilen karısı,

c) Emeklilik hakkı tanınan bir göreve ilk defa alınanlardan tâyin tarihinde 40 yaşını doldurmuş bulunanlar,

ç) 102 nci maddede yazılı olanlardan o maddeye göre hesaplanacak yaş sayıları 40 ı geçmiş bulunanlar,

d) Dul aylığı almakta iken emeklilik hakkı tanınan bir göreve tâyin edilen karılar,

Tevdiatçılardan iştirakçılar gibi kesenek ve kurumlarından karşılıkları ile 36 ve 38 nci maddelerde gösterilen paralar alınarak bu sandıktaki hesaplarına geçirilir ve bunlarla bunların işle-

tilmesinden elde edilen paralar Biriktirme Sandığının gelirini teşkil ederler.

MADDE 128. — 127 nci maddenin (a) fıkrasında gösterilen karıların Emekli Sandığında o tarihe kadar birikmiş kesenekleri ile karşılıkları yıllık toplamalarının % 4 üzerinden mürekkep faiziyle Biriktirme Sandığına aktarılır. Kocanın iştirakçi durumundan çıkmasında veya dul aylığı bağlanmasına müsait hizmeti olmaksızın ölümünde bunlar tekrar iştirakçi duruma girerler ve Biriktirme Sandığındaki kesenekleri ile karşılıkları yıllık toplamalarının % 4 üzerinden mürekkep faizi ile ve tevdiatçı olarak geçirdikleri eylemli ve itibari süreler iştirakçi olarak geçirilmiş sayılmak üzere, Emekli Sandığına verilir.

(c) fıkrasında yazılı olanların gerek geri verdikleri paralar, gerek keseneklerini geri almış olanların Emekli Sandığında kalmış karşılıkları: yıllık toplamalarının % 4 üzerinden mürekkep faiz ile toplamı bunlara ilişkin eski eylemli ve itibari süreleri yenilerine eklenmek suretiyle, Biriktirme Sandığına aktarılır.

Aldıkları paraları geri vermeyenler sözü geçen maddenin (c) fıkrasında yazılı olanlar durumunda sayılırlar.

MADDE 129. — Tevdiatçıların bu kanun gereğince iştirakçılara emekli, âdi sakatlık ve görev sakatlığı aylığı bağlanmasını veya (toptan ödeme) yapılmasını gerektiren durumlara girmelerinde, Biriktirme Sandığında toplanmış kesenekleri ve karşılıkları, yıllık toplamalarının % 4 üzerinden mürekkep faizi ile toptan kendilerine ödenerek ilgileri kesilir.

Ölümlerinde bu paralar dul ve yetimlerine bu kanunun dul ve yetim aylıkları hakkındaki esas ve nispetlerine göre ödenir.

Bunların, iştirakçilerin keseneklerinin geri verilmesini gerektiren sebeplerle veya 90 nci maddede yazılı durumlardan birine girmeleri dolayısıyla görevlerinden ayrılışlarında yalnız birikmiş kesenekleri faizsiz olarak toptan ödenerek ilgileri kesilir.

114 ve 115 nci maddeler hükümleri bu maddede gereğince yapılacak ödemeler hakkında da uygulanır.

Bu kanun gereğince aylığa müstahak dul ve yetim bırakmayan tevdiatçıların biriktirme paraları bu sandığa kalır.

— XXXVI —  
Çeşitli hükümler

MADDE 130. — Bu kanun gereğince bağlanacak aylıklar için aylıklılara belgeler verilir. Bunların çeşitleri şekilleri tüzükle belirtilir.

MADDE 131. — 108 ve 112 nci maddeler dışında Sandıkça istenilen bilgi ve sorulara tam, doğru veya hiç cevap vermeyen özel ve tüzel kişilerle emeklilik hakkı tanınan görevlere ilk defa alınanlardan istenilen beyan kâğıtlarını göreve başlama tarihinden başlayarak iki ay içinde göndermeyenler hakkında, ilgisine göre Türk Ceza Kanununun (230) veya (528) nci maddelerine göre kovuşturma yapılır. Sandığın zarara uğramasında bunlar yapılan harcamalarla birlikte hüküm ile kendilerine ödettilir.

MADDE 132. — Görevleri içinde veya dışında her hangi sebeple zarar görmüş veya tehlikeye düşmüş ve bundan dolayı âdi sakat duruma girmiş iştirakçilerle tevdiatçıların veya bunlardan ölenlerin dul ve yetimlerinin sebep olanlar aleyhine açacakları dâvaları Sandık dahi kovuşturmaya ve bu dâvalara üçüncü şahıs olarak girmeye ve dul ve yetimler tarafından dâva açılmamış ise bunu doğrudan doğruya açmaya yetkilidir.

Dâva sonunda para tazminatı da alırsa bundan kovuşturma için yapılan harcamalarla birlikte emekli, âdi sakatlık dul ve yetim aylıkları bağlanan hallerde bağlanan aylıkların beş yitliği (Toptan ödeme) veya tevdiatçıya ödeme yapılan hallerde bunların toplamının yarısı Sandıkça alınarak varsa geri kalanı ilgililere ödenir.

Sebeplere iştirakçi veya tevdiatçı ise ve bunlara bu kanuna göre sandıklarla her hangi adlar olursa olsun ödeme yapılacaksa hak edişleri dâva sonuna kadar, hükmolunacak tazminata karşılık olmak üzere ödenmez.

MADDE 133. — İştirakçi veya tevdiatçılarından Milli Korunma Kanununa göre kurulan kadrolara veya (Kurumlar) dışında kalan müessese, teşekkül ve ortaklıklardan kendilerine sözü geçen kanuna dayanılarak görev verilmiş bulunanlarda bir göreve nakil suretiyle tâyin edileceklerin Sandıkla ilgileri kesilmez. Buralarda geçecek eylemli süreleri bu kanun esaslarına göre evvelki eylemli ve itibari sürelerine ekle-

nir. Aylıklarından kesenek ve çalıştıkları yerlerden de karşılık alınır.

MADDE 134. — Aylık bağlanması gerekirken (Toptan ödeme) yapılmış ise bağlanan aylıklar, ödenen paranın tamamı geri alınmaya kadar verilmez.

(Toptan ödeme) yapılması gerekirken aylık

bağlanmış olan hallerde ödenmiş aylıkların toplamı hesaplanacak (Toptan ödeme) den kesilir.

MADDE 135. — Bu kanunun konularıyla ilgili hükümler başka kanunlarda yer alamaz.

MADDE 136. — Aşağıda yazılı kanunlar kaldırılmıştır :

	Tarihi	Kanun No.	A d ı
1)	27 . 8 . 1337	147	Müftülerin Tekaütten İstisnası hakkında Kanun.
2)	27 . 2 . 1340	408	Mücadeleî Milliyede Şehit olan gedikli kuvayi milliye zâbitan ve efradı ailelerine maaş tahsisi hakkında Kanun.
3)	8 . 2 . 1341	551	Bilûmum Askerî Mâlûllerin Terfihi Kanunu.
4)	2 . 6 . 1926	900	Tekaüt maaşı ile muallim ve müderrislik, doktor, eczacı, baytar, mühendis ve kondöktörlük maaşlarının bir zat uhdesinde içtima edebileceğine dair Kanun.
5)	22 . 6 . 1927	1122	Bilûmum Askerî Mâlûllerin Terfihine dair olan 8 Şubat 1341 tarih ve 551 numaralı Kanununun 7 nci maddesine bir fıkra ilâvesi ile 11 nci maddesine merbut cetvelde bâzı tadilât icrasına dair Kanun.
6)	25 . 6 . 1927	1165	İtalya, Balkan Harpleri ile Harbi Umumide duçarı mâlûliyet olanlardan İstiklâl Muharebatına iştirak edenlerin 8 Şubat 1341 tarihli ve 551 numaralı Kanundan istifadeleri hakkında Kanun.
7)	28 . 5 . 1928	1330	Evkaf, Şehremaneti ve Ziraat Bankası Memurlarının Tekaüt Maaşlarına dair Kanun.
8)	3 . 6 . 1930	1683	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanunu.
9)	2 . 2 . 1931	1746	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun 47 nci maddesine bir fıkra tezyiline dair Kanun.
10)	19 . 7 . 1931	1842	Diyanet İşleri Reisliğinin 1683 numaralı Tekaüt Kanununun 3 nci maddesinin mülki memurlara ait olan kısmının (a) fıkrası hükmünden istisnasına dair Kanun.
11)	23 . 5 . 1932	1977	1683 numaralı Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun 4 nci ve 6 nci maddelerinin tadili hakkında Kanun.
12)	25 . 6 . 1932	2026	7 Haziran 1336 tarih ve 7 numaralı Kanuna müzeyyel Kanun.
13)	26 . 11 . 1932	2071	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun 53 nci maddesinin tadiline ve mezkûr kanuna bir muvakkat madde ilâvesine dair Kanun.
14)	14 . 1 . 1933	2097	Vilyet Hususi İdarelerinden maaş alan memur ve muallimlerin Tekaüt Maaşları hakkında Kanun.
15)	8 . 5 . 1933	2169	Dahiliye memurlarından bir kısmının tahdidi sinlerine dair Kanun.
16)	20 . 5 . 1933	2190	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun 55 nci maddesinin tadili hakkında Kanun.
17)	3 . 6 . 1933	2264	İstanbul Mahallî İdaresi ile Ankara Merkez Belediyesi Memurları Tekaüt Kanunu.
18)	26 . 10 . 1933	2324	788 numaralı Memurin Kanununun 75 nci maddesine bir fıkra ilâvesine dair Kanun.
19)	9 . 12 . 1933	2348	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun Tahlisiye Umum Müdürlüğü Memurlarına dahi teşmili hakkında Kanun.
20)	8 . 3 . 1934	2388	Polis Mensuplarının Yaş hadlerine dair Kanun.

	Tarihi	Kanun No.	A d ı
21)	28 . 5 . 1934	2454	Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umumi İdaresi Memurları Tekaüt Sandığı Kanunu.
22)	14 . 6 . 1934	2509	1683 numaralı Kanununun 21 nci maddesine bir fıkra ilâvesine dair Kanun.
23)	25 . 6 . 1934	2543	Tekaüt Kanununa bir madde ilâvesi hakkında Kanun.
24)	22 . 12 . 1934	2636	Memurin Kanununun 75 nci maddesine bir fıkra ilâvesine dair olan 2324 sayılı Kanuna bir fıkra ilâvesine dair Kanun.
25)	23 . 12 . 1934	2662	2554 numaralı Kanununun 8 nci maddesinin 3 neü fıkrasını değiştiren Kanun.
26)	27 . 1 . 1936	2904	Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umumi İdaresi Memurları Tekaüt Sandığı hakkındaki 2454 sayılı Kanuna ek Kanun.
27)	20 . 3 . 1936	2921	İnhisarlar Umum Müdürlüğü Tekaüt Sandığı Kanunu.
28)	6 . 4 . 1936	2936	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun bâzı maddelerinin tadiline ve bâzı maddelerine fıkra eklenmesine dair Kanun.
29)	13 . 4 . 1936	2941	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununa ek Kanun.
30)	15 . 4 . 1936	2945	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun Tahlisiye Umum Müdürlüğü Memurlarına dah teşmîli hakkındaki 9 Kânunuevvel 1933 tarih ve 2348 sayılı Kanuna ek Kanun.
31)	15 . 5 . 1936	2969	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun 45 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair Kanun.
32)	11 . 6 . 1936	3028	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununa bâzı hükümler eklenmesine dair Kanun.
33)	12 . 6 . 1936	3048	Denizyolları ve Akay İşletmeleri ile fabrika ve havuzlar teşkilâtı hakkındaki 2248 numaralı Kanunun 15 nci maddesine ek Kanun.
34)	20 . 11 . 1936	3066	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair Kanun.
35)	29 . 1 . 1937	3107	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun 8 ve 50 nci maddelerine fıkralar eklenmesine dair Kanun.
36)	15 . 2 . 1937	3137	Denizyolları ve Akay İşletmeleri ile Fabrika ve Havuzlar İdareleri Memur ve Müstahdemleri Tekaüt Kanunu.
37)	12 . 6 . 1937	3255	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununa ek Kanun.
38)	17 . 12 . 1937	3286	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun 69 ncu maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun.
39)	3 . 1 . 1938	3297	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun 18 nci maddesinin değiştirilmesine dair Kanun.
40)	21 . 3 . 1938	3337	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun 48 nci maddesini değiştiren Kanun.
41)	13 . 4 . 1938	3360	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun 3 neü maddesini değiştiren Kanun.
42)	2 . 1 . 1939	3549	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun bâzı maddelerinde değişiklik yapılmasına dair Kaunun.
43)	26 . 1 . 1939	3575	Askerî ve Mülki Tekaüt ve Muavenet Sandığı hakkında Kanun .
44)	19 . 6 . 1940	3886	Vilâyet Hususi İdarelerinden maaş alan memur ve muallimlerin Tekaüt Maaşları hakkındaki 2097 sayılı Kanuna ikinci bir muvakkat madde ilâvesine dair Kanun.
45)	11 . 12 . 1940	3937	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun 66 nci maddesi ve bu madde ile 67 nci maddesine eklenmiş fıkraların değiştirilmesi hakkında Kanun.

	Tarihi	Kanun No.	A d ı
46)	6 . 1 . 1941	3977	Hatay Hükümetinden devrolunan Mütekit ve Yetimlerin Aylıkları hakkında Kanun.
47)	21 . 4 . 1941	4001	Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umumi İdaresi Memurları Tekait Sandığı hakkındaki 2454 ve 2904 sayılı Kanunlara bâzi hükümler eklenmesine ve bu kanunların bâzi maddelerinin değiştirilmesine dair Kanun.
48)	21 . 5 . 1941	4034	Dahiliye Memurlarından bir kısmının Tahdidi sinlerine dair Kanununun 2 nei maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun.
49)	2 . 6 . 1941	4056	Askerî ve Mülki Tekait Kanununun 61 nei maddesinin tadiline ve bu kanuna bâzi maddeler ilâvesine dair Kanun.
50)	18 . 6 . 1941	4067	Askerî ve Mülki Tekait Kanununun 4 neü maddesinde yazılı cetvelin değiştirilmesine dair Kanun.
51)	2 7 . 1941	4085	Belediyeler ve bunlara bağı müesseseler ve Belediyeler Bankası Memurları Tekait Sandığı teşkiline dair Kanun.
52)	2 . 2 . 1942	4188	Askerî Fabrikalar Tekait ve Muavenet Sandığı hakkındaki 3575 sayılı Kanunun bâzi maddelerini değiştiren Kanun.
53)	20 . 5 . 1942	4222	İktisadi Devlet Teşekkülleri Memurları Tekait Sandığı hakkındaki Kanun.
54)	14 . 8 . 1942	4295	Askerî Fabrikalar Tekait ve Muavenet Sandığı hakkındaki 3575 sayılı Kanunun 36 nei maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna bir muvakkat madde eklenmesine dair Kanun.
55)	14 . 8 . 1942	4298	Eşkiya müsademesinde mâlûl olanların 3656 ve 4222 sayılı Kanunların 24 ve 21 nei maddelerinden istifade etmeleri hakkında Kanun.
56)	30 . 12 . 1942	4346	Askerî ve Mülki Tekait Kanununun 39 neu maddesinin değiştirilmesine dair Kanun.
57)	14 . 1 . 1943	4369	İnhisarlar Umum Müdürlüğü Tekait Sandığı Kanununun bâzi maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzi maddeler eklenmesine dair Kanun.
58)	15 . 1 . 1943	4380	Askerî ve Mülki Tekait Kanununun 2 nei maddesinin değiştirilmesi hakkındaki 3066 sayılı Kanunun 2 nei ve 3 neü fıkralarının tadiline dair Kanun.
59)	14 . 7 . 1943	4463	Askerî ve Mülki Tekait Kanununa ek 3255 sayılı Kanuna ek Kanun.
60)	19 . 7 . 1943	4477	İktisadi Devlet Teşekkülleri Memurları Tekait Sandığı hakkındaki 4222 sayılı Kanuna ek Kanun.
61)	6 . 3 . 1944	4526	Bilûmum Askerî Mâlûllerin Terfihine ait 551 sayılı Kanunun 11 nei maddesine bağı emraz cetveline bir fıkra ilâvesi hakkında Kanun.
62)	10 . 4 . 1944	4540	Hatay'ın ilhaki dolayısıyla açıkta kalan memurlara verilecek tekait aylığı ve tazminat hakkında Kanun.
63)	17 . 4 . 1944	4546	Askerî ve Mülki Tekait Kanununun 46 nei maddesini değiştiren Kanun.
64)	19 . 6 . 1944	4594	Belediyeler ve bunlara bağı müesseseler ve Belediyeler Bankası Memurları Tekait Sandığı teşkiline dair olan 4085 sayılı Kanuna ek Kanun.
65)	2 . 8 . 1944	4640	Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü Tekait Sandığı hakkındaki Kanuna ek 4001 sayılı Kanuna bir muvakkat madde eklenmesine dair Kanun.

	Tarihi	Kanun No.	A d ı
66)	25 . 6 . 1945	4765	Subay ve Askerî Memurların Tekaüdü için rütbe ve sınıflarına göre tâyin olunan yaşları bildiren 3079 sayılı Kanuna ek Kanun.
67)	2 . 7 . 1945	4778	Devlet Ekonomi Kurumları Memurları Emekli Sandığı hakkındaki 4222 sayılı Kanunun 15 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun.
68)	13 . 12 . 1946	4867	Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü Memurları Emekli Sandığı hakkındaki 3137 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna yeniden bâzı maddeler eklenmesine dair Kanun.
69)	3 . 6 . 1946	4913	Belediyeler ve bunlara bağlı müesseseler ve İller Bankası Emekli Sandığı kurulmasına dair olan 4085 sayılı Kanuna ek Kanun.
70)	10 . 6 . 1946	4923	Belediyeler ve bunlara bağlı müesseseler ve Belediyeler Bankası Memurları Tekaüt Sandığı teşkiline dair olan 4085 sayılı Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkında Kanun.
71)	17 . 6 . 1947	5094	Askerî Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığı Kanununda bâzı değişiklikler yapılmasına ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesine dair Kanun.
72)	18 . 6 . 1947	5101	Polis Memurlarının Yaş hadlerine dair olan 2388 sayılı Kanununun 1 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun.
73)	18 . 6 . 1947	5107	Emekli, dul ve Yetim Aylıklarına zam yapılması hakkındaki 4992 sayılı Kanuna ek Kanun.

MADDE 137. — 1306 tarihli İdarei Mahsusa Memurları Tekaüt Nizamnamesi kaldırılmıştır :  
MADDE 138. — Aşağıda yazılı kanunların,

hizalarında gösterilen madde, fıkra ve hükümleri kaldırılmıştır.

	Kanun tarihi	Sayı	Adı	Kaldırılan madde, fıkra ve hükmü
1.	13 . 12 . 1335		Tahsisatı Fevkalâde Kararnesi	Erat ve askerî okullar öğrencilerinin aylıklarının tahsisatına ve vatani hizmet tertibinden bağlanmış aylıkların tahsisatlarına ait olanlar dışında kalan hükümleri.
2.	18 . 3 . 1926	788	Memurin Kanunu	37 ve 75 nci maddeleri ile 77 ve 84 ncü maddelerinin emekliye ayırmaya ait hükümleri ve müzeyel maddesi.
3.	7 . 6 . 1926	912	Ordu, Bahriye, Jandarma, Zâbitan ve Memurini hakkında Kanun	3, 10 ve 11 nci maddeleri ile 1278 sayılı Kanunla değişik 5 nci maddesinin emekliye ayırmaya ait hükümleri.
4.	26 . 5 . 1927	1050	Muhasebei Umumiye Kanunu.	60 nci maddesi ile 47, 48 ve 138 nci maddelerinin bu kanuna uymıyan hükümleri.
5.	20 . 6 . 1927	1108	Maaş Kanunu	13 ncü maddesinin bu kanuna uy-



Kanun tarihi	Sayı	Adı	hükmü
6.	23 . 6 . 1927	1144 Dalgıç, Zâbitan ve Efradına verilecek zamaim hakkında Kanun.	mıyan hükmü ile 20 nci maddesinin emekli aıdatına ilişkin hükmü. 5 nci maddesi.
7.	25 . 6 . 1927	1154 Hariciye Vekâleti Memurin Kanunu	11 nci maddesi.
8.	28 . 5 . 1928	3224 Damga Resmi Kanunu	32 nci maddesinin 12 nci ve 3478 sayılı Kanununun 10 ncu maddesi ile değişik 23 nü fıkraları.
9.	24 . 5 . 1929	1453 Zâbitan ve askerî memurların maaşatı hakkında Kanun	7 nci maddesinin emekliliğe ait hükmü.
10.	15 . 5 . 1930	1613 Büyük Millet Meclisi âzasının tahsisat ve harcırahları hakkındaki Kanun	3 nü maddesinin emekli aylığının hesabında esas tutulacak aylığa ait hükmü.
11.	21 . 5 . 1930	1626 11 Ağustos 1325 tarihli Askerî Tekâüt ve İstifa Kanununun muaddel maddesinin tadiline dair Kanun	Muvakkat maddesinin son fıkrası
12.	10 . 6 . 1930	1702 İlk ve orta tedrisat muallimlerinin terfih ve tecziyeleri hakkında Kanun	29 ncu maddesinin emekliliğe ait hükmü.
13.	20 . 6 . 1931	1851 Vilâyetler İdaresi Kanununun bazı maddelerini muaddil Kanun	3 nü maddesinin son fıkrası
14.	7 . 1 . 1932	1920 Gümrük memurlarından vazifei memuriyetini suiistimal edenler ile vazife veya mesleklerinde kendilerinden istifade edilmeyenler hakkında yapılacak muameleye dair Kanun.	1 ve 2 nci maddelerinin emekliliğe ait hükümleri.
15.	29 . 4 . 1932	2159 İnhisarların İdaresi hakkındaki 1660 numaralı Kanuna müzeyyel Kanun.	7 nci maddesi.
16.	31 . 5 . 1933	2248 Denizyolları Akay. İşletmeleri ile fabrika ve havuzlar teşkilâtı hakkında Kanun.	15 nci maddesi.
17.	29 . 5 . 1934	2467 İstanbul Üniversitesinin Muvazenei Umumiyyeye alınmasına dair Kanun.	8 nci maddesinin emekliliğe ait hükmü.
18.	16 . 6 . 1934	2514 Divanı Muhasebat Kanunu.	72 ve 73 nü maddeleri ile 11 nci maddesinin bu kanuna uymıyan hükmü.
19.	30 . 6 . 1934	2550 Kaçakçılığın Men ve Takibi hakkındaki 1918 sayılı Kanununun 57 ve 66 nci maddelerini değiştiren	3 nü maddesinin emekli, dul ve yetim aylıklarına ve tazminata ait hükümleri.

Kanun Tarihi	Sayı	Adı	Kaldırılan madde, fıkra ve hükmü
		ve bu kanuna bir madde ekliyen Kanun	
20.	4 . 7 . 1934	2556 Hâkimler Kanunu	69 ncu maddesi ile 79 ncu maddesinin (d) fıkrası ve 80 nci maddesinin emekliliğe ait hükmü.
21.	23 . 12 . 1934	2658 Memurin Kanununa ekli Kanun	1 nci maddesinin emekliye ayırmaya ait hükmü.
22.	23 . 12 . 1935	2871 Arazi ve Bina vergileri ile bunlardan alınacak İktisadi Buhran Vergisinin Vilâyet Hususi İdarelerine devri hakkında Kanun	14 ncu madesi.
23.	29 . 5 . 1930	2996 Maliye Vekâleti Teşkilât ve Vazifeleri hakkında Kanun	Geçici 3 ncu maddesinin emekliye ayırma ile ilgili hükmü.
24.	29 . 5 . 1936	2997 Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü Teşkilât ve Vazifeleri hakkında Kanun	Geçici 1 nci maddesinin emekliye ayırma ile ilgili hükmü.
25.	8 . 6 . 1936	3007 Kültür Bakanlığına bağlı Ertik Okulları Öğretmenleri hakkında Kanun.	2 nci maddesinin emekliye ayırma ile ilgili hükmü.
26.	9 . 6 . 1936	3017 Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti Teşkilât ve Memurin Kanunu	81, 82, 85 ve 86 nci maddeleri.
27.	10 . 6 . 1936	3023 İstanbul ve İzmir Limanlarının sureti idaresi hakkında Kanun	22 nci maddesi.
28.	12 . 6 . 1936	3045 Cumhurbaşkanlığı Filârmonik Orkestrası Teşkilât ve Orkestra mensuplarının terfi ve tecziyeleri hakkında Kanun	11 nci maddesinin emekliye ayırma ile ilgili hükmü.
29.	21 . 12 . 1936	3079 Subay ve Askerî memurların tekaüdü için rütbe ve sınıflarına göre tâyin olunan yaşları bildiren Kanun	2 ve 3 ncu maddeleri.
30.	4 . 6 . 1937	3201 Emniyet Teşkilâtı Kanunu	56 nci maddesinin son bendi ile 57 nci maddesi.
31.	4 . 6 . 1937	3202 Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Kanunu	55 - 69 ncu maddeleri ile 70 nci maddesinin 3 ve 4 işaretli bendleri.
32.	4 . 6 . 1937	3204 Orman Umum Müdürlüğü Teşkilât Kanunu	3 ncu maddesinin 2 nci bendi.
33.	30 . 5 . 1938	3407 İlk Tedrisat Müfettişlerinin Muvazenei Umumiye içine alınmasına dair Kanun	5 nci maddesinin emekliliğe ait hükmü.
34.	3 . 6 . 1938	3424 Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü Teşkilât Kanunu	3 ncu maddesinin emekliliğe ait hükmü.
35.	10 . 6 . 1938	3433 Askerî Hastabakıcı Hemşireler hakkında Kanun	8 nci maddesi.

	Kanun tarihi	Sayı	Adı	Kaldırılan madde, fıkra ve hükmü
36.	17 . 6 . 1938	3460	Sermayesinin tamamı Devlet tarafından verilmek suretiyle kurulan İktisadi Teşekküllerin Teşkilâtı ile idare ve murakabeleri hakkında Kanun.	Muvakkat maddenin (c) bendi.
37.	24 . 6 . 1938	3485	Hava sınıfı mensuplarına verilecek zamlar ve tazminler hakkında Kanun	11 nci maddesi ile 5131 sayılı Kanunla değişik 12 nci maddesi.
38.	24 . 6 . 1938	3486	Denizaltı sınıfı mensuplarına verilecek zamlar ve tazminler hakkında Kanun.	9 ve 10 neu maddeleri.
39.	22 . 6 . 1938	3492	Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Kanununun bâzı hükümlerini değiştiren Kanun	6 ncı maddesi.
40.	27 . 5 . 1939	3613	Münakalât Vekâleti Teşkilât ve Vazifelerine dair Kanun.	5 ncü maddesinin Denizyolları ve Limanları Emekli Sandığına ait hükmü.
41.	7 . 6 . 1939	3633	Devlet Denizyolları ve Devlet Limanları İşletme Umum Müdürlüklerinin Teşkilât ve Vazifelerine dair Kanun.	17 ve 18 nci maddeleri
42.	26 . 6 . 1939	3653	Yalova Kaplıcalarının İşletmesi ve kaplıcaların inkişafı işlerinin Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletine bağlı hükmi şahsiyeti haiz bir teşekküle devri hakkında Kanun.	14 ncü maddesinin emekliye ait hükmü.
43.	30 . 6 . 1939	3656	Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair Kanun	24 ncü maddesi.
44.	18 . 1 . 1940	3779	Gedikli Erbaşların Maaşlarının Tevhidinde dair Kanun	11 nci maddesi.
45.	22 . 5 . 1940	3835	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununda bâzı değişiklikler icrasına ve vatani hizmet tertibinden verilen maaşlara zam yapılmasına dair Kanun	Vatani hizmet tertibinden bağlanan maaşlara zam yapılması hakkındaki 2 nci maddesi dışında kalan hükümleri.
46.	18 . 12 . 1940	3944	Gümrük Muhafaza ve Muamele sınıfı Memurları Teşkilâtı hakkında Kanun	5 nci maddesi ile 13 ncü maddesinin emekliye ayırma ile ilgili hükmü.
47.	2 . 6 . 1941	4060	% 5 faizli Hazine Tahvilleri ihraçına dair Kanun	2 nci maddesinin bu kanunun geçici 2, 3 ve 4 ncü maddelerinde geçici olarak çalışmalarını kabul edenler dışında kalan emekli sandıklarına ait hükmü.
48.	22 . 12 . 1941	4157	Posta, Telgraf ve Telefon İdaresinin Biriktirme ve Yardım Sandığı hakkında Kanun	1 nci maddesinin (b) ve (c) fıkralarının bu kanuna uymayan hükümleri.

	Kanun tarihi	Sayı	Adı	Kaldırılan madde, fıkra ve hükmü
49.	26 12 . 1941	4161	Maaş Kanununa ek Kanun	9 nevi maddesi ile bu kanuna aykırı hükümleri.
50.	19 . 6 . 1942	4273	Subaylar Heyetine mahsus Terfi Kanunu	14 nevi maddesinin bu kanuna uymayan hükmü.
51.	19 . 6 . 1942	4274	Köy okulları ve Enstitüleri Teşkilât Kanunu	65 nevi maddesi.
52.	5 . 7 . 1943	4454	Posta, Telgraf ve Telefon İşletme Umum Müdürlüğü Teşkilât ve Vazifeleri ve Memurları Kanunu.	50 nevi maddesi ile 41 nevi maddesinin emeklilik ile ilgili hükmü.
53.	9 . 7 . 1943	4459	Köy Ebeleri ve Köy Sağlık Memurları Teşkilâtı yapılmasına ve 3017 numaralı Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti Teşkilât ve Memurin Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair Kanun	16 nevi maddesinin emekli sandığına ait hükmü.
54.	14 . 7 . 1943	4464	1683 sayılı Kanunun meriyetinden evvelki hükümlere göre bağlanmış olan tekaüt ve yetim aylıkları ile vatani hizmet maaşlarına zam yapılması hakkında Kanun	Vatani hizmet tertibinden bağlanan aylıklara ait 4 nevi maddesi dışında kalan maddeleri.
55.	14 . 7 . 1943	4466	Mamak Gaz Maske Fabrikasının Millî Müdafaa Vekâletine devri hakkında Kanun	4 nevi maddesinin hizmetlilerinin emeklilik işleri için 3578 sayılı Kanuna atıf yapan hükmü.
56.	16 . 7 . 1943	4467	Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü Teşkilâtı hakkındaki 3424 ve 3822 sayılı Kanunlarda değişiklik yapılması ve bu kanunlara bâzı hükümler ilâvesi hakkında Kanun	3 nevi maddesi.
57.	13 . 9 . 1943	4489	Yabancı memleketlere gönderilecek memurlar hakkında Kanun	2 nevi maddesinin (a) fıkrasının eylemli hizmete ait hükmü.
58.	24 . 1 . 1944	4517	Devlet Limanları İşletme Umum Müdürlüğünün kaldırılması ve vazifelerinin Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğüne verilmesi hakkında Kanun.	3 nevi maddesi.
59.	21 . 6 . 1944	4598	Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesi hakkında Kanun.	8 nevi maddesinin emekli ikramiyesinin vergi ve tevkifata tâbi olmadığına dair hükmü.

	Kanun tarihi	Sayı	Adı	Kaldırılan madde, fıkra ve hükmü
60.	21 . 6 . 1944	4600	Subay ve Askeri Memurların Maaşlarına dair 3661 sayılı Kanununun 1 nei maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna bazı maddeler eklenmesine dair Kanun.	4 neü maddesinin 4598 sayılı Kanununun 8 nei maddesine atıf yapan hükmünün emekli ikramiye yesine ait kısmı.
61.	21 . 6 . 1944	4601	Gedikli Erbaşların Maaşlarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3779 numaralı Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bir madde eklenmesi hakkında Kanun.	3 neü maddesinin 4598 sayılı Kanununun 8 nei maddesine atıf yapan hükmünün emekli ikramiyesine ait kısmı.
62.	10 . 7 . 1944	4609	Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair Kanununun 18 nei maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun.	1 nei maddesinin son fıkrasının 900 sayılı Kanuna atıf yapan hükmü.
63	17 . 7 . 1944	4620	Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü memur ve müstahdemlerinin ücretlerine dair olan Kanunun bazı maddelerini değiştiren 3173 sayılı Kanuna ek Kanun.	10 neu maddesinin emekli ikramiyesinin vergi ve tevkifata tâbi olmadığına dair hükmü.
64.	17 . 7 . 1944	4621	Bankalar ve Devlet müesseseleri Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülü hakkındaki 3659 sayılı Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bu Kanuna bazı maddeler eklenmesine dair Kanun	8 nei maddesinin emekli ikramiyesinin vergi ve tevkifata tâbi olmadığına dair hükmü.
65.	18 . 7 . 1944	4623	Yer sarsıntısından evvel ve sonra alınacak tedbirler hakkında Kanun.	28 ve 29 neu maddelerinin emekli, dul ve yetimlere ait hükümleri.
66.	3 . 8 . 1944	4644	Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna ek Kanun	6, 7 ve 8 nei maddeleri ile geçici 2, 3, 4, 8 ve 9 neu maddeleri ve geçici 5 nei maddesinin emekliliğe ait hükümleri.
67.	3 . 8 . 1944	4648	Millî Korunma Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve ek maddelerin çıkarılmasına dair Kanun	MiHi Korunma Kanununun bu kanunla değiştirilen 6 nei maddesinin (XI) nei ve (XII) nei bentlerinin emeklilikle ilgili hükümleri.
68.	15 . 1 . 1945	4697	Şirketi Hayriyenin satın alınmasına dair olan Sözleşmenin onanması hakkında Kanun.	5 nei maddesi ile Sözleşmenin 4 neü maddesinin bu Kanuna uymayan hükümleri.
69.	13 . 6 . 1945	4759	İller Bankası Kanunu	24 neü maddesi.

	Kanun tarihi	Sayı	Adı	Kaldırılan madde, fıkra ve hükmü
70.	27 . 6 . 1945	4772	İş Kazaları ile Meslek Hastalıkları ve Anahk Sigortaları Kanunu	83 nci maddesinin bu kanuna uymayan hükümleri.
71.	21 . 12 . 1945	4805	Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanunda değişiklik yapılması ve aylıklardan % 5 emeklilik karşılığı kesilmesi hakkında Kanun.	4 nci maddesi.
72.	21 . 12 . 1945	4806	Subay ve Askerî Memurların Aylıkları hakkındaki 3661 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına ve aylıklardan % 5 emeklilik karşılığı kesilmesine dair Kanun.	3 nci maddesi.
73.	21 . 12 . 1945	4807	Gedikli Erbaşların Aylıkları hakkındaki 3779 sayılı Kanunda ve gedikli subay maaşlarında değişiklik yapılması ve aylıklarından % 5 emeklilik karşılığı kesilmesi hakkında Kanun.	3 nci maddesinin 4805 sayılı Kanunun 4 nci maddesine atıf yapan hükmü ile 4 nci maddesinin son fıkrasının 4598 sayılı Kanunun 8 nci maddesinin emekli ikramiyesine atıf yapan hükmü.
74.	29 . 5 . 1946	4910	Maliye Bakanlığı Kuruluş ve Görevleri hakkındaki 2996 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesine dair Kanun.	17 nci ve geçici 5 ve 6 nci maddeleri.
75.	13 . 6 . 1946	4936	Üniversiteler Kanunu.	66 nci maddesi.
76.	14 . 6 . 1946	4947	Türkiye Emlâk Kredi Bankası Kanunu.	Geçici 7 nci maddesi.
77.	28 . 12 . 1946	4988	Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanunla buna ek 4644 sayılı Kanunda değişiklik yapılması hakkında Kanun.	2 nci maddesi ile 3 nci maddesinin emekli kesenekleri ile emekli aylıklarının hesabında esas tutulacak aylık aslına ait hükmü.
78.	28 . 12 . 1946	4989	Subay ve Askerî Memurların Aylıkları hakkındaki 3661 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair Kanun.	2 nci maddesinin emekli kesenekleri ile emekli aylıklarının hesabında esas tutulacak aylık aslına ait hükmü.
79.	28 . 12 . 1946	4990	Gedikli Erbaşların Aylıkları hakkındaki 3779 ve 4807 sayılı Kanunlarda değişiklik yapılması hakkında Kanun	3 nci maddesinin emekli kesenekleri ile emekli aylıklarının hesabında esas tutulacak aylık aslına ait hükmü.

Kanun tarihi	Sayı	Adı	Kaldırılan madde, fıkra ve hükmü
80.	28 . 12 . 1946	4992 Emekli, Dul ve Yetim Aylıklarına zam yapılması hakkında Kanun.	1 nci ve 4 ncü maddelerinin vatanı hizmet tertibinden bağlanmış aylıklarla ilgili olanlar dışında kalan hüküm ve maddeleri.
81.	4 . 9 . 1947	5129 Köy Enstitüsü mezunu öğretmenlerle Köy sağlık memurlarının geçimlerini düzenlemek üzere 3803, 4274 ve 4459 sayılı Kanunlara ek Kanun	8 nci maddesinin emeklilik sandığı ile ilgili hükmü.
82.	22 . 12 . 1947	5142 1757 sayılı Kanuna ek Kanun	2 nci maddesi.
83.	30 . 1 . 1948	5166 Özel İdarelerden aylık alan ilkökul öğretmenlerinin kadrolarının Millî Eğitim Bakanlığı teşkilâtına alınması hakkında Kanun	5 nci maddesi.
84.	10 . 7 . 1948	5250 Dışişleri Bakanlığı Kuruluşu hakkındaki 3312 sayılı Kanuna ek Kanun	4 ncü maddesi.

— XXXVII —

Geçici hükümler

A - Devir İşlemleri

Geçici madde : 1 — Aşağıda yazılı Emekli Sandıklarının her çeşit paraları ile esham ve tahvilâtı, menkul ve gayrimenkul bütün malları, alacak ve borçları, bunlara ait kayıt, defter ve belgeleri ile, bu kanunla kurulan (Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı) na devrolunur. Devir işlemi, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar olan işlemleri gösterir şekilde hazırlanacak bilâncolara göre yapılır. Ve bunlara gerekli müfredat hesap ve cetvelleri bağlanır.

a) 20 . III . 1936 tarihli ve 2921 sayılı Kanunla kurulu İnhisarlar Umum Müdürlüğü Tekaüt Sandığı,

b) 15 . II . 1937 tarihli ve 3137 sayılı Kanunla kurulu, Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü Memurları Tekaüt Sandığı,

c) 4 . VI . 1937 tarihli ve 3202 sayılı Kanunun 55 nci maddesi ile kurulu, Türkiye Cumhuriyet Ziraat Bankası Memurları Tekaüt Sandığı,

e) 24 . VI . 1938 tarihli ve 3492 sayılı Kanunun 6 nci maddesi ile kurulu, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Memurları Tekaüt Sandığı,

d) 2 . VII . 1941 tarihli ve 4085 sayılı Kanunla kurulu Belediyeler ve İller Bankası Memurları Tekaüt Sandığı,

e) 20 . V . 1942 tarihli ve 4222 sayılı Kanunla kurulu, Devlet Ekonomi Kurumları Memurları Emekli Sandığı,

f) 4 . IX . 1947 tarihli ve 5129 sayılı Kanunun 8 nci maddesi ile kurulu, Köy Öğretmenleri ve Köy Sağlık Memurları Emekli Sandığı,

g) Türkiye Emlâk Kredi Bankası Emekli Sandığı,

Ancak 4085 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinde yazılı olanların kaldırılan hükümlere dayanarak evvelece eylemleri sürelerine ekletmiş oldukları hizmet süreleri karşılığı olarak belediyeler ve İller Bankası Memurları Tekaüt Sandığına borçlandıkları paralardan tahsil edilenler borç artıkları ile birlikte ilgili belediyelere devrolunur.

GEÇİCİ MADDE 2. — 28 . 5 . 1934 tarihli ve 2454 sayılı Kanunla kurulu Devlet Demir-

yolları ve Limanları İşletme Umumî İdaresi memurları tekaüt sandığı, idarenin amele, amele çavuşu, hamal, hamal başı, gemici, bahçıvan, lambacı, lavajcı, mütehassıs amele, tayfa, derezinörleri ve 3173 sayılı Kanuna bağlı 2 sayılı cetvele dâhil bulunmalar ile 3 sayılı cetveldekilerden işçi vasfını haiz olanlara ait kısmı hariç olmak üzere aşağıda yazılı esaslara göre, bu kanunla kurulu sandığa devrolunur.

a) Geçici birinci madde gereğince hazırlanacak bilânço ve müfredat hesaplarına göre memur ve hizmetlilerle dışarda bırakılacak amele ve işçilerin kesenekleri ile bu mahiyetteki paraları ayrı ayrı belirtilir.

b) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar bağlanmış her çeşit aylıklardan memur ve hizmetlilerle amele, ve işçilere ilişkin olanların 10 yıllıkları ayrı ayrı hesaplanır.

c) Bilânçoya göre sandığın mevcutlarından borçları ile (a) ve (b) fıkralarında gösterilen paralar çıkarıldıktan sonra kalan kısım (a) fıkrasında gösterilen keseneklerle nispet üzere ikiye ayrılır.

ç) Memur ve hizmetliler için (a), (b), (c) fıkralarına göre bulunacak paralar bu kanunla kurulu sandığa verilir.

Amele ve işçilere kalan kısım 28 . 5 . 1934 tarihli ve 2454 sayılı Kanunun ve eklerinin hükümleri içinde (Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü işçiler emekli sandığı) adı ile geçici olarak çalışmasına devam edecek olan sandıkta bırakılır.

Yukarıki fıkralar gereğince devir tarihinden başlayarak altı ay sonunda teknik bir hesaplaşma yapılarak buna göre her iki sandığa ayrılan miktarlarda fark görülürse fazla almış olan sandık bu farkı % 4 mürekkep faizi ile diğerine öder.

GEÇİCİ MADDE 3. — 26 . 1 . 1939 tarihli ve 3575 sayılı Kanunla kurulu askerî fabrikalar tekaüt ve muavenet sandığındaki hizmetlilerin kesenek ve bu mahiyetteki paraları ile karşılıkları % 5 faizi ile ve çeşitli hizmetlilerle bunların dul ve yetimlerine bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar bağlanmış aylıkların da 10 yıllığı bu kanunla kurulu Sandığa devrolunur ve Sandık bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak yalnız amele ve işçilerin emeklilik ve yardım işlerini görmek üzere ve

mevcut hükümleri içinde geçici olarak çalışmasına devam eder.

GEÇİCİ MADDE 4. — 14 . I . 1933 tarihli vs 2097 sayılı Kanunun 1 nci maddesiyle kurulu (Vilâyet Hususi İdareleri Tekaüt Sandığı), (Özel idarelerle Ankara Merkez Belediyesi ve İstanbul Birleşik İdaresi Zat maaşları Sandığı) adı altında ve kaldırılan hükümlere göre ve bağlanmış aylıkların ödenmesi sona erinceye kadar çalışmasına devam eder.

Sandık memur ve hizmetlilerinin, geçici 1 nci maddede (D) işaretiyle gösterilen sandıktan kesenek ve karşılıkları devredilecek hizmet süreleri, kanunun yürürlüğe girmesinden sonra geçecek sürelerine eklenir. Bunlara ait kesenek karşılıkları bu Sandıkça ödenir. Bu görev ve hizmetlere sonradan geçecekler hakkında da bu kanun hükümleri uygulanır.

Özel idarelerle yukarıda yazılı belediyeler memuruarından kaldırılan hükümlere göre borçlanmış bulunanların, borçlarından yapılan tahsilât ile borç artıkları bu kanunla kurulan Sandığa devredilir.

GEÇİCİ MADDE 5. — Geçici 1, 2 ve 3 ncü maddelere göre yapılacak devir işlemleri, bu kanunun yürürlüğe girdiği günden başlayarak ençok 6 ay içinde tamamlanır. Bu işlemlerin nerede, nasıl yapılacağı, bunlarla kimlerin görevlendirileceği ve ne kadar süre içinde tamamlanacağı Maliye Bakanlığı ile sandıkların bağlı buldukları Bakanlıklarca birlikte belirtilir.

Kaldırılan sandıkların ilgili memur ve hizmetlileri, devrin sonuna kadar, bu kanunla kurulu Emekli Sandığının memuru olarak almakta oldukları aylıklarla devir işlemlerinde çalıştırılabilirler.

GEÇİCİ MADDE 6. — Kaldırılan sandıkların memur ve hizmetlilerinden bu kanunla kurulu Sandıkta görevlendirilmelerini isteyenler, ehliyet ve sicilleri uygun olmak şartıyla boş kadrolara, yoksa bağla buldukları kurumların kadrolarına üstünlükle alınırlar. Sandıkta veya kurumlarda bir göreve alınmayanlardan veya geçici 5 nci madde gereğince devir işleminde çalıştırılmalarına son verilenlerden;

a) Kaldırılan hükümlere göre eylemli süreleri 25 yıl ve daha fazla bulunanlara görevlerine son verildiği tarihi kovalıyan ay başın-



dan başlayarak 4 ay içinde yazı ile isterlerse eylemli ve itibari sürelerine ve 41 nci maddedeki nispetlere göre Sandıkça emekli aylığı bağlanır ve bu aylığın başladığı tarihe kadar son görev aylıkları tam olarak ödenir. Evvelki hükümlere göre müstahak durumda iseler ikramiyeleri de ödenir.

Bu süre içinde emekli aylığı bağlanmasını istemiyenlerin bu süre geçtikten sonra yazı ile Sandığa başvurmalarda yukarıki emekli aylığı ve ikramiyeye ait hükümler uygulanır.

b) Kaldırılan hükümlere göre eylemli süreleri 25 yılı doldurmamış bulunanlardan 5 yıla kadar olanlara (5 yıl dâhil) iki ay, 10 yıla kadar olanlara (10 yıl dâhil) üç ay, daha fazla olanlara da dört ay son görev aylıkları tam olarak ödenir.

Bu süre içinde bu kanun gereğince emekli aylıklarının tamamının veya yarısının kesilmesini gerektiren bir göreve tâyinlerinde, tâyin tarihlerini kovalıyan aya ait aylıkları ödenmez.

Bu süre sonunda emeklilik hakkı tanınan bir göreve tâyin edilmeyenlerin kesenekleri geri verilerek sandıkla ilgileri kesilir.

Bunlardan, kaldırılan hükümlere göre yaş hadlerini doldurmuş durumda bulunanlar hakkında yine kaldırılan hükümlere göre hesaplanacak eylemli ve itibari süreleri üzerinden bu kanun hükümlerine göre toptan ödeme yapılır.

Geçici 5 nci maddeye göre devir işlemlerinin sonuna kadar çalıştırılanlara; bu madde gereğince en çok 4 ay olmak üzere verilecek aylıklar, bunların görevlerine son verildiği tarihleri kovalıyan ay başlarından başlar.

**GEÇİCİ MADDE 7.** — 17.IV.1940 tarihli ve 3803 sayılı Kanunun 18 nci maddesi ile kurulup 4. IX. 1947 tarihli ve 5129 sayılı Kanunun 8 nci maddesi ile, adı, (Köy Öğretmenleri ve Köy Sağlık Memurları Emeklilik Sandığı) olarak değiştirilen Sandıkta birikmiş paralar; bu öğretmen ve sağlık memurlarının bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, bu kanuna tâbi olarak değiştirilen Sandıkta birikmiş paralar; bu öğret-tazminat olarak verilmek suretiyle sandık tasfiye olunur.

Bu madde gereğince yapılacak tasfiye kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak 3 ay içinde tamamlanır ve bu süre içinde Sandık me-

mur ve hizmetlilerinin ücretleri tam olarak ödenir.

**GEÇİCİ MADDE 8.** — Geçici 2, 3 ve 4 ncü maddelerde sözü geçen sandıkların memur ve hizmetlilerinin, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar olan eylemli ve itibari süreleri ile bunlara ait paralar hakkında sözü geçen geçici maddeler hükümleri uygulanmak suretiyle kendileri bu kanunla kurulu Sandıkla ilgilendirirler.

Bunlara ait kesenek karşılıkları sandıklarınca ödenir.

Bu görev ve hizmetlere sonradan girecekler hakkında da bu kanun hükümleri uygulanır.

**GEÇİCİ MADDE 9.** — Kaldırılan sandıklardan bağlanmış aylıklarla geçici 2 nci maddeye göre bu Sandığa ayrılan memur ve hizmetlilere veya bunların dul ve yetimlerine ve geçici 3 ncü maddeye göre yine bu sandığa ayrılan hizmetlilere veya bunların dul ve yetimlerine bağlanmış aylıklar, ve bunlara yapılan aylık zamları bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraya ait süre için, peşin ödeme yapılmış ise bunların ilişkin buldukları ayları kovalıyan ay başlarından itibaren Sandıkça ödenmesine başlanır.

Bu aylıkların kimlere ait ve nerede, nasıl ödenmekte olduklarını gösterir müfredathı cetveller, kayıt ve belgeleri ile birlikte ve devir işlemi beklenilmeksizin bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak en çok 15 gün içinde Sandığa gönderilir. Geçici 34 ncü madde hükmü bu aylıklar hakkında da uygulanır.

**GEÇİCİ MADDE 10.** — Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce 3. VI. 1930 tarihli ve 1683 sayılı Kanuna tâbi görevlerden bu kanunla kaldırılan veya geçici 2 nci ve 3 ncü maddelerde yazılı bulunan sandıklarla ilgili kurumlara veya bu kurumlardan 1683 sayılı Kanuna tâbi görevlere geçmiş olup da kesenek ve karşılıkları 4222 sayılı Kanunun 18 nci maddesi gereğince henüz ödenmemiş bulunanlara ait paralar, bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra aynı esaslar daire-sinde ve ilgilerine göre bu Sandıkla geçici 2 ve 3 ncü maddelerde yazılı sandıklara veya kurumlara ödenir. Bu hüküm, 4222 sayılı Kanunun 18 nci maddesinin (E) fıkrası şumulüne girenler hakkında da uygulanır.

**GEÇİCİ MADDE 11.** — 21. XII. 1945 tarihli ve 4805 sayılı Kanunun 4 nci ve 6 ncı, aynı tarihli ve 4806 sayılı Kanunun 3 ncü ve aynı tarihli ve 4807 sayılı Kanunun 3 ncü maddeleri gereğince aylıklardan kesilen ve emanet hesaplarında saklı bulunan % 5 ler ile karşılıkları, müfredat bordroları ile, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak en çok 3 ay içinde sandığa ödenir. Bu süre içinde ödenmeyen paralar için % 5 üzerinden faiz hesaplanır.

4085 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinde yazılı memurlardan kanunla kurulu emekli sandıkları ile ilgili kurumlara geçenlere ait paralar hariç olmak üzere; bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar 1683 sayılı Kanun hükümlerine tâbi görevlerden kanunla kurulu emekli sandıkları ile ilgili görevlere geçenler için; 4222 sayılı Kanunun 18 ncı maddesinin (a) fıkrasına göre ilgililerin geçtikleri sandıklara ödenen paralardan, 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraya isabet eden kısmı kadar bir para, yukarıki birinci fıkrada sözü edilen kesenek ve karşılıklarından indirilecek ilgili dairelerce gelir kayıtlanır.

**GEÇİCİ MADDE 12.** — 21. XII. 1945 tarihli ve 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra ve bu kanunun yürürlüğe girmesinden evvel gerek 1683 sayılı Kanuna tâbi dairelerden gerek kanunla kurulu emekli sandıklarından emekli, âdi sakatlık veya görev sakatlığı aylığı bağlanan veya toptan ödeme, son hizmet zammı yapılan veya tazminat ödenenlerin veya ölenlerin 4805 sayılı Kanun gereğince aylıklarından kesilmiş % 5 kesenekler, bu kanunla kurulu Sandıkça kendilerine veya varsa dul ve yetimlerine eşitlikle ve faizsiz olarak geri verilir.

*B — Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihte emeklilik hakkı tanınan görevlerde bulunanlar veya sonradan bu duruma girenler*

**GEÇİCİ MADDE 13.** — 13 ncü maddenin II işaretli fıkrasında gösterilenlerin, (köy öğretmenleri ile köy sağlık memurları hariç) bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar kaldırılan hükümlere göre mevcut eylemli ve itibari süreleri, bu kanun hükümlerine göre geçecek eylemli ve itibari sürelerine eklenir.

35 ve 38 ncı maddelerdeki eylemli ve itibari süreler âzami hadlerinin hesaplanmasında bu

kanunun yürürlüğe girmesinden önce kazanılmış olanlar hariç tutulur.

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 13 ncü maddenin II işaretli fıkrasında gösterilenlerden bulunmayanlar için bu ekleme sonradan bu duruma girdiklerinde yapılır. Kaldırılan hükümlere göre eylemli sürelere eklenen eylemli süreler ile 33 ve 34 ncü maddeler gereğince eklenecek eylemli sürelerden dolayı 39 ncü maddenin (b) fıkrasında yazılı yaş haddinden 6 yıldan fazla indirme yapılmaz.

**GEÇİCİ MADDE 14.** — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Türkiye Cumhuriyeti ordusunda bulunan subay ve askerî memurlardan emekliye ayrılacakların 33 ncü madde gereğince hesaplanacak eylemli süre zamları 3 yıldan az olduğu takdirde 3 yıla çıkarılır. Bu suretle ağıktan eklenecek eylemli sürelerin her ayı için emekliye ayrılma tarihinde keseneğe esas aylıkları tutarlarının yüzde onu Hazinece toptan Sandığa ödenir. 35 ncı madde hükmü saklıdır.

**GEÇİCİ MADDE 15.** — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 13 ncü maddenin II işaretli fıkrasında gösterilenlerden veya Milletvekili veya geçici 18 ncı maddede yazılı görevlerde bulunanlardan; 21. XII. 1945 tarihli ve 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce :

a) Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü ile 13. VI. 1946 tarihli ve 4936 sayılı kanunla kurulan Üniversitelerin aylıklı kadrolarına atanmaların,

b) 1. VI. 1928 tarihinden sonra Şehramanetlerinin ve 1. VI. 1930 tarihinden sonra Özel İdare ve Belediyelerin aylıklı görevlerine atıktan veya nakil suretiyle tâyin edilmiş olan memur, öğretmen, tababet ve şubabatı sanatları mensuplarıyla eczacı ve kimyagerlerin, hastane, sanatoryum, verem dispanserleri hemşireleriyle ziyaretçi hemşirelerin,

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce bu kadrolarda aylıklı olarak geçen süreleri hakkında da geçici 13 ncü madde hükümleri uygulanır.

Bu hüküm, (a) ve (b) fıkralarında yazılı görevlerde bulunmuş olup da bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra iştirakçi veya tevdiatçı durumuna girecekler hakkında da bu duruma girdiklerinden başlayarak 3 ay içinde uygulanır.

**GEÇİCİ MADDE 16.** — Geçici 13 ncu maddenin 1 nci fıkrası gereğince eylemli ve itibari süreleri eklenenlerden 3 . VI . 1930 tarihli ve 1683 sayılı Kanuna tâbi olanların, (2097 ve 2264 sayılı Kanunlar hükümlerine tâbi olanlarla 4085 sayılı Kanunun 36 nci maddesinde yazılı görevde bulunanlar dâhil) 21 . XII . 1945 tarihli ve 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar eylemli ve itibari sürelerine (çeşitli kanunlarla borçlanma yoluyla eklettirilen süreler dâhil) karşılık olmak üzere, bu sürelerin her yılı için (toplamında 6 ay ve daha fazla yıl kesirleri yıl sayılır) O tarihteki keseneğe esas aylıklarının 3656, 3661 ve 3779 sayılı Kanunlarda yazılı tutarlarının yıllık toplamının % 15 şî (bunun yarısı kesenek yarısı karşılık sayılır) aşağıdaki esaslar dairesinde bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte çalışmakta oldukları kurumlarca sandığa ödenir.

a) 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra kanunla kurulu emekli sandıklarıyla ilgili kurumlardan 1683 sayılı Kanuna tâbi yerlere geçenler için sandığa ödenmesi gereken paranın hesaplanmasında, geçiş tarihlerine kadar olan eylemli ve itibari süreleri ile o tarihteki keseneğe esas aylıkları nazara alınır.

b) 3017 sayılı Kanunun 81 ve 82 nci maddelerinde yazılı görevlerde bulunanlardan; bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kanunla kurulu emekli sandıklarıyla ilgili kurumlarda bir göreve geçenlerin 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten evvel aylıklı olarak geçen hizmet süreleri için Sandığa verilecek paralar, bunların aylıklı görevlerden son defa ayrıldıkları kurumlarca ödenir.

c) Arazi ve Bina vergileriyle binalardan alınan İktisadi Buhran Vergisinin İl Özel idarelerine devri hakkındaki 23 . XII . 1935 tarihli ve 2871 sayılı Kanunun 14 ncu maddesine göre emeklilik işlemleri Maliye Bakanlığınca yapılacak olanlara ait paralar, Hazinece ödenir.

ç) 5166 sayılı Kanunla Millî Eğitim Bakanlığı teşkilâtına alınan ilkokul öğretmen, başöğretmen ve yar öğretmenleri için hesaplanacak paralar, sözü geçen kanunun yürürlüğe girdiği tarihte çalışmakta oldukları İl Özel idarelerine ödenir.

d) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Millî Savunma Bakanlığı Harb Okulu öğrencisi

bulunanlar için tahakkuk ettirilecek paralara asteğmen aylığı esas tutulur.

Bu paraların tahakkuk işleri, Emekli Sandığı ile ilgili kurumlar ve Maliye Bakanlığı arasında birlikte belirtilecek esaslara göre ve bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak en çok 6 ay içinde tamamlanır.

Hazine ile katma bütçeli dairelerden kanunla kurulu emekli sandıklarıyla ilgili olmayanlar ve Özel İdarelerle Ankara Merkez Belediyesi ve İstanbul Birleşik İdaresi tarafından yukarıki esaslara göre tesbit edilecek paralar, ilgili kurumlarca Sandık adına açılacak bir hesaba matlup ve Sandığa da bu kurumlar adına borç kaydolunup kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak % 5 faiz yürütülür, zamanında ödenmiyen faizler tekrar faize tâbi tutulur.

Yukarıki fıkrada yazılı kurumlardan Hazinece 1949 yılından itibaren her yıl bütçelerinin kişi aylıkları bölümlerine konulan ödeneklerden tasarruf edildiği ertesi yılın 8 nci ayı sonuna kadar tesbit olunacak miktar, o yıl bütçesindeki kişi aylıkları bölümünden, yukarıda anılan borca mahsuben 9 ncu ay sonuna kadar Sandığa ödenir, bu borçlar ödeninceye kadar mütaakıp yıl Bütçelerinin sözü geçen bölümlerine daha az ödenek konulmıyacağı gibi bu tertibe konulan ödeneklerden başka tertiplere aktarma da yapılamaz. Hazine dışında kalan kurumlar bu borçlarını, her yıl bütçelerine koyacakları ödeneklerle 15 yılda ve 15 eşit taksitte Sandığa öderler.

**GEÇİCİ MADDE 17.** — Geçici 16 nci maddeye göre hazırlanacak cetveller, kurumlarca Sandığa karşı yapılacak borçlanmanın tahakkuk belgesi olmak üzere Sayıştayın vizesinden geçirilir.

**GEÇİCİ MADDE 18.** — Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 133 ncu maddede yazılı görevlerde bulunanlarla 13 ncu maddenin II işaretli fıkrasında gösterilenlerden; bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 3 . VI . 1930 tarihli ve 1683 sayılı Kanuna tâbi görevlerden (2097 ve 2264 sayılı Kanunlara tâbi olanlar dâhil) nakil suretiyle veya istifa ederek ayrıldıktan sonra 133 ncu maddede yazılı görevlere geçmiş olanların, Millî Korunma Kanununun 3 . VIII . 1944 tarihli ve 4643 sayılı kanunla değiştirilen 6 nci maddesiyle tanınan emeklilik hakları saklı tutularak bu kanunun yürürlüğe girmesinden son-

ra geçecek eylemli ve itibari sürelerine eklenir. Bunların bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar saklı tutulan bu süreleri için ayrıldıkları kurumlarca geçici 16 nci maddedeki esas daire-sinde hesaplanacak para, geçici 17 nci madde hükmü uygulanmak suretiyle ve kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak bir ay içinde toptan sandığa ödenir.

**GEÇİCİ MADDE 19.** — 133 ncu maddede yazılı görevlere, geçici 1 nci maddede yazılı Sandıklarla ilgili görevlerden veya geçici 2 ve 3 ncu maddelerde yazılı sandıklarla ilgili memur ve hizmetlilikten nakil suretiyle tâyin edilmiş ve emeklilik hakları Millî Korunma Kanununun 3. VIII. 1944 tarihli ve 4648 sayılı Kanunla değiştirilen 6 nci maddesiyle devam ettirilmiş olanların bu hakları, Sandığa geçerek devam eder.

**GEÇİCİ MADDE 20.** — Geçici 16 nci madde ile geçici 22 nci maddenin (a) ve (b) fıkralarında ve geçici, 18 ve 23 ncu maddelerinde yazılı olanlardan bu kanun gereğince keseneklerinin geri verilmesi gerekenlere, geçici 11 nci maddenin 2 nci fıkrası hükmü saklı kalmak üzere, yalnız 21. XII. 1945 tarihli ve 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra aylıklarından alınan kesenekler ödenir. Bunların 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra aylıklarından alınan kesenekler ödenir. Bunlar 405 sayılı Kanundan önceki zamana ait eylemli ve itibari sürelerinden dolayı durumlarına göre haklarında geçici 22 nci maddenin ilgili fıkraları uygulanır.

**GEÇİCİ MADDE 21.** — Geçici 13 ncu maddenin birinci fıkrası gereğince eylemli ve itibari süreleri eklenenlerden; geçici 1, 2, 3, ve 4 ncu maddelerde yazılı Sandıklarla ilgili bulunanların, evvelki hükümlere göre kazanmış oldukları eylemli ve itibari süre zamları ile (Ziraat Bankası memurlarının 788 sayılı Memurin Kanununun müzeyyel maddesine göre müktesep süre zamları dâhil) 1683 sayılı Kanuna tâbi olanların, 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonraya ait itibari süre zamları toplamının her ayı için bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte keseneğe esas görev aylık veya ücretleri tutarının % 15 şî kurumlarınca bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak en çok 6 ay içinde toptan sandığa ödenir.

**GEÇİCİ MADDE 22.** — 3. VI. 1930 tarihli ve 1683 sayılı Kanuna tâbi olanlardan bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce görevlerinden ayrılmış bulunanlar, hakkında aşağıdaki hükümler uygulanır.

a) 21. XII. 1945 tarihli ve 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra ayrılanlar için geçici 16 ve 17 nci maddelere göre Sandığa ödeme yapılır.

b) Aynı kanunun yürürlüğe girmesinden önce ayrılanlar için sözü geçen ödeme yapılmaz. Bunlardan bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra iştirakçi veya tevdiatçı durumuna girenler veya geçici 18 nci maddede yazılı görevlere geçenler, tâyinleri tarihinden başlayarak bir ay içinde tâyinlerini ve eylemli ve itibari sürelerini bağlı oldukları kurumlar vasıtasıyla Sandığa bildirirler.

İlgililerin son ayrıldıkları görevlerin buldukları kurumlar geçici 16 ve 17 nci maddelere göre tahakkuk ettirecekleri paraları sandığın istemesi üzerine en geç bir ay içinde toptan öderler.

Bunlardan 1452 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce ayrılmış olanlar için yapılacak ödemelere, ayrıldıkları tarihlerde almakta oldukları aylıklarla olağanüstü ödeneklerinin toplamı esas tutulur.

c) (a) fıkrasında yazılı olanların âdi sakatlıklarında veya 60 yaşını doldurmalarında kendilerine veya ölümlerinde bu kanun gereğince müstahak dul ve yetimlerine yazı ile Sandığa başvurmaları şartıyla ve o tarihleri kovalıyan ay başlarından başlayarak bu kanun hükümlerine göre Sandıkça aylık bağlanır. Veya toptan ödeme yapılır.

ç) (b) fıkrasında yazılı olanların (c) fıkrasında gösterilen durumlara girmelerinde kendilerine veya bu kanunda yazılı müstahak dul ve yetimlerine, bu kanun gereğince kurumlarınca aylık bağlanır veya toptan ödeme yapılır.

Bunlardan 18. V. 1929 tarihli ve 1452 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce ayrılmış bulunanlar için aylığa veya toptan ödemeye esas tutulacak aylık tutarları, aylık ve olağanüstü ödeneklerinin toplamıdır.

d) (a) ve (b) fıkralarında yazılı olanlardan bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra emeklilik hakkı tanınan görevlere alınanlar

da eylemli süreleri ve yaşları itibariyle 102 nei madde ile 127 nei maddenin (ç) fıkrasına göre iştirakçi veya tevdiatü olurlar.

**GEÇİCİ MADDE 23.** — Geçici 18 nei maddede yazılı olanlardan; kanunun yürürlüğe girmesinden önce görevlerinden ayrılmış bulunanların, ayrılışları tarihine kadar olan hakları geçici 18 nei maddeye göre saklıdır. Bunlar hakkında, ayrılışları 21 . XII . 1945 tarihli ve 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce veya sonra olduğuna göre, geçici 22 nei maddenin ilgili fıkraları hükümleri uygulanır.

**GEÇİCİ MADDE 24.** — 102 nei madde hükmü, geçici 1, 2 ve 3 neu maddelerde yazılı sandıklardan emekli işlemi yapılmaksızın keseneklerini almış veya henüz almamış olanlardan; kanunun yürürlüğe girdiği tarihte emeklilik hakkı tanınan görevlerde bulunanlar ile geçici 18 ve 19 neu maddelerde yazılı olanlar ve emeklilik hakkı tanınan görevlerde bulduktan sonra Belediye Başkanlığına seçilmiş veya atanmış veya Kurumların Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeliklerine seçilmiş olanlar hakkında da kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak bir yıl için uygulanır.

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra iştirakçi veya tevdiatçi olanlar da bu duruma geçtikleri tarihten başlayarak bir yıl içinde haklarında bu madde hükmünün uygulanmasını Kurumları vasıtasıyla yazı ile Sandıktan istiyebilirler.

**GEÇİCİ MADDE 25.** — Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte bu kanunla emeklilik hakkı tanınan görevlerde bulunanlardan; eylemli süreleri kaldırılan hükümlere göre 25 yıl ve daha çok olanlara, istediklerinde yaş kaydı aranmaksızın bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar kaldırılan kanunlarla o tarihten sonra bu kanunla tanınmış bütün eylemli ve itibari süreleri toplamına ve 41 nei maddedeki nispetlere göre aylık bağlanır.

Bu gibilerin yaş hadleri bakımından, görevleri için bu kanunla kabul edilen hadlerden aşağı olmamak üzere, evvelki hükümlere göre kazanılmış hakları saklıdır.

**GEÇİCİ MADDE 26.** — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kocaları iştirakçi olan işti-

rakçı karılar, hakkında bu kanunun tevdiatçi lara ilişkin hükümleri uygulanır.

*C) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte emekli aylığı alanların ölümlerinde dul ve yetimlerine bağlanacak aylıklar*

**GEÇİCİ MADDE 27.** — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar emekli aylığı bağlanmış olanlardan; (müstahak duruma girdikleri halde henüz aylıkları bağlanmamış olanlar dâhil) bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ölenlerin dul ve yetimlerine aşağıdaki esaslara göre aylık bağlanır.

I. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte emeklilik hakkı tanınan görevlerde olmayanların ölümlerinde :

a) Bu kanunun genel hükümlerine göre aylık bağlanır.

b) Bağlanma işlemi 3 . VI . 1930 tarihli ve 1683 sayılı Kanuna veya daha evvelki hükümlere göre yapılmış olanlar için kurumlarınca veya geçici 4 neu maddede yazılı sandıkça, kaldırılan sandıklarca yapılmış olanlar için de bu Sandıkça yapılır.

e) Bunların emekli aylıklarının ödendiği kurumlardan başka kurumlardan ödenen son görev zamları varsa bu zamlardan dolayı (a) ve (b) fıkralarına göre ayrıca o kurumlarca aylık bağlanır.

II — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte emeklilik hakkı tanınan görevlerde bulunanların veya sonradan bu görevlere girenlerin ölümlerinde ;

a) Geçici 28 ve 29 neu maddelerde yazılı olanların ölümlerinde; evveleminde sözü geçen maddeye göre bağlanacak son görev zamları da eklenmek ve gerekli işlemler yapılmak suretiyle bulunacak emekli aylıkları üzerinden bu aylıkları bağlayan kurumlarca veya sandıkça bu kanunun esasları içinde aylık bağlanır.

b) Geçici 31 nei maddede yazılı olanların ölümlerinde 3 . VI . 1930 tarihli ve 1683 sayılı Kanuna veya daha evvelki hükümlere göre bağlanmış aylıklarından dolayı (1) nei bentteki esaslara göre ayrıca aylık bağlanmakla beraber iştirakçi durumu dolayısıyla de bu kanun gereğince hak edişlerine göre aylık bağlanır veya toptan ödeme yapılır.

*Ç) Emekli, dul ve yetimlerden bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte emeklilik hakkı tanınan görevlerde bulunanlar veya sonradan bu görevlere girenler*

**GEÇİCİ MADDE 28.** — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 3.VI.1930 tarihli ve 1683 sayılı kanuna veya daha evvelki hükümlere göre emekli aylığı bağlanmış olanlardan; bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar sözü geçen kanuna tâbi görevlerde veya kanunla kurulu Emekli Sandıkları ile ilgili kurumların emeklilik hakkı tanınan görevlerinde o tarihten sonra da bu kanunla emeklilik hakkı tanınan görevlerde bulunan veya bulunacak olanlar, sandıkla ilgilendirilirler.

Bunların, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra bu görevlerden ayrılışlarında durumlarına göre haklarında aşağıdaki hükümler uygulanır.

a) Tekrar emekli aylığı bağlanmasını gerektiren duruma girmelerinde veya âdi sakatlıklarında geçici 64 neü maddeye göre borçlanmışlarsa bu süreleri de nazara alınarak aylıklarına 99 neu madde gereğince son görev zammı yapılır.

b) Görev sakatlıklarında, haklarında 57 nei madde hükümleri uygulanır.

c) Bağlama işlemleri, emekli aylıklarını bağlamış olan kurumlarca veya geçici 4 neü maddede yazılı Sandıkça yapılır. Bağlanan aylık ve son görev zamları da buralarca ödenir.

ç) Bunların 21 .XII .1945 tarihli ve 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte ayrılışları tarihine kadar aylıklarından kesilmiş ve kesilecek keseneklerle karşılıkları ve geçici 16 nei madde gereğince Sandığa ödenmiş paralar ve geçici 64 neü maddeye göre borçlanmışlarsa borçlarından tahsil edilen paraları Sandıkça yukarıda gösterilen kurumlara veya geçici 4 neü maddede yazılı Sandığa toptan ödenir. Ve borç artıkları devredilir.

4805 sayılı Kanundan evvel geçen eylemli süreler için 3 .VI .1930 tarihli ve 1683 sayılı Kanuna tâbi görevlerden dolayı ilgili kurumlarca birbirine kesenek ve karşılık ödenmez.

**GEÇİCİ MADDE 29.** — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, kaldırılan veya geçici 2 ve 3 neü maddelerde gösterilen sandıklardan aylık bağlanmış olanlardan aynı sandıklarla ilgi-

li veya 3 .VI .1930 tarihli ve 1683 sayılı Kanuna tâbi, görevlerde veya kurumlarda bulunmuş ve bulunacaklar hakkında bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten sonra Sandıkla ilgilendirilmeleri suretiyle aşağıdaki hükümler uygulanır.

a) 20 .V .1942 tarihli ve 4222 sayılı Kanununun 21 nei maddesi gereğince aynı kurumlarda görev almış olanların, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra emekli aylığı bağlanmasını gerektiren duruma girmelerinde veya âdi sakatlıklarında, aylıklarına, bu suretle geçen eylemli süreleri için 99 neu madde gereğince son görev zammı eklenir.

b) Kendi kurumlarından başka kurumlarda emekli hakkı tanınan görev almış olanların geçici 64 neü madde gereğince borçlanmışlarsa gerek bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar olan, gerek o tarihten sonra geçecek olan eylemli süreleri için, borçlanmamışlarsa yalnız bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra geçecek eylemli süreleri için aylıklarına (a) fıkrasına göre son görev zammı eklenir.

c) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar 3 .VI .1930 tarihli ve 1683 sayılı Kanuna tâbi görevlerde ve yürürlüğünden sonra da bu kanunla emeklilik hakkı tanınan görevlerde bulunanlar için 21 .XII .1945 tarihli ve 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar olan eylemli süreleri için ilgili kurumlardan geçici 16 ve 17 nei maddeler gereğince para alınır ve bunların ayrılışları tarihine kadar geçecek eylemli süreleri için aylıklarına bu kanunun 99 neu maddesine göre son görev zammı eklenir.

ç) Görev sakatlıklarında bu kanunun 57 nei maddesi hükümleri uygulanır.

d) a, b, c, ç, fıkralarında yazılı son görev zamları Sandıkça ödenir.

**GEÇİCİ MADDE 30.** — Aylıklarına son görev zammı yapılmış olanlardan sonradan tekrar emeklilik hakkı tanınan görevlere tâyin edilenler hakkında da geçici 28 ve 29 neu maddeler hükümleri uygulanır.

**GEÇİCİ MADDE 31.** — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar 3 .VI .1930 tarihli ve 1683 sayılı Kanuna veya daha evvelki hükümlere göre veya kaldırılan veyahut geçici 2 ve 3 neü maddelerde gösterilen sandıklardan emekli aylığı bağlanmış olanlardan sözü geçen sandıklarla

ilgilendirilmiş ve bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte iştirakçi durumunda bulunanların evvelki hükümlerle saklı hakları devam eder.

**GEÇİCİ MADDE 32.** — 97 ve 98 nci maddelerin tümü, bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce emekli aylığı bağlanmış (bağlama işlemi kanununun yürürlüğünden sonraya kalmış olanlar dâhil) bulunanlarla kaldırılan hükümlere göre tazminat veya toptan ödeme alanlar hakkında da uygulanır. Ancak bunlardan harb mâlûllerinin aylıkları kesilmez.

**GEÇİCİ MADDE 33.** — Kaldırılan hükümlere göre dul ve yetim aylığı bağlanmış (bağlama işlemi kanunun yürürlüğünden sonraya kalmış olanlar dâhil) olanlardan; bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte bu kanunla emeklilik hakkı tanınan veya 98 nci maddede yazılı emeklilik hakkı tanınmayan görevlerde bulunanlarla bu tarihten sonra bu görevlere alınacaklar ve bunlardan ayrılacaklar hakkında bu kanunun ilgili hükümleri uygulanır.

*D) Kaldırılan hükümlere göre bağlanan emekli dul ve yetim aylıkları*

**GEÇİCİ MADDE 34.** — Kaldırılan hükümlere göre bağlanmış emekli, dul ve yetim aylıklarıyla bunlara yapılmış her çeşit aylık, son görev ve terfi zamları geçici 39 - 47 nci maddelerde yükseltilecek miktarlar üzerinden bunları bağlayan Kurumlarca veya ilgisine göre geçici 2, 3 ve 4 nci maddeler gereğince çalışmalarına devam edecek Sandıklarca ödenir.

Şu kadar ki, yükseltme işlemleri tamamlanmaya kadar bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki miktarlar üzerinden ödeme yapılır.

Bu kanunun emekli, âdi sakatlık, görev sakatlığı, dul ve yetim aylığı alanlara ait hükümleri, bu madde ile geçici 9 nci maddede sözü geçen aylıkları alanlar hakkında da uygulanır.

**GEÇİCİ MADDE 35.** — Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce görev sakatlığından dolayı bağlanmış emekli aylığı alanlar hakkında bu kanunun muayene hükümleri ve muayene sonunda durumlarında değişiklik gösterenler hakkında da belirecek yeni durumlarına göre bu kanun hükümleri uygulanır.

**GEÇİCİ MADDE 36.** — Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce aylık, ikramiye toptan

ödeme kesenek iadesi veya tazminata müstahak duruma girmiş olupta bağlama veya tahakkuk işlemi tamamlanmamış bulunanların bu işlemleri, kaldırılan hükümler gereğince ilgisine göre dairelerince veya bu sandıkça tamamlanır.

**GEÇİCİ MADDE 37.** — Mücahedei Milliye de şehit olan gönüllü veya Kuvayi Milliye zâbitan ve efradı ailelerine maaş tahsisi hakkındaki 7 Şubat 1340 tarih ve 408 sayılı Kanuna göre aylığa müstahak oldukları bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra anlaşılacaklara o kanun gereğince aylık bağlanır ve bunlar emsallerinin bu kanunun geçici maddeleriyle yükseltilecek aylıkları miktarlarına çıkarılır.

**GEÇİCİ MADDE 38.** — Bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra geçici 34 nci madde gereğince ödenmesine devam edilecek olan aylıklara ait yoklama işlemleri bu kanun esaslarına göre bunları ödiyen yerlere yapılır.

**GEÇİCİ MADDE 39.** — 1683 sayılı Kanunla bağlanmış emekli aylıkları ile, (Savaş ve görev sakatlıklarından dolayı bağlanmış olanlar hariç); bunlara bu kanunla kaldırılan hükümlere göre yapılmış aylık zamlarının toplamı, tahsise esas aylık aslı ile eylemli ve itibari hizmet süreleri aynı olan iştirakçilere bu kanunla bağlanacak emekli aylıkları miktarlarına ve bunlardan son görev zammı yapılmış olanların, bu zamları da, zamma esas aylık aslı ile eylemli ve itibari hizmet süreleri aynı olan iştirakçiler için yine bu kanun gereğince hesaplanacak son görev zamları miktarlarına yükseltilemiştir.

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut derecelerin aylık asıllarından birine uymayan aylık asılları üzerinden bağlanmış aylıkların artırılmasında bu aylıkların intikal ettikleri aylıkların tutarları esas tutulur.

Hizmet süreleri 20 yıldan az olanlara bağlanmış emekli aylıklarının yükseltilmesi 52 nci maddede yazılı nispetlere göre yapılır.

Tahsise esas tutulmuş aylık asılları (1-6) lira olanların 1683 sayılı Kanuna bağlı cetvelde gösterilen tutarlarının 4 misli (6) liradan fazla ve (15) liradan az olanların tutarlarının 3 misli karşılaştırmanın yapılmasına bunların aylık tutarları sayılır.

**GEÇİCİ MADDE 40.** — 1683 sayılı Kanunla bağlanmış görev sakatlığı aylıklarıyla bunla-

ra bu kanunla kaldırılan hükümlere göre yapılmış aylık ve terfi zamlarının toplamı, tahsise esas aylık aslı ile eylemlî ve itibarî hizmet süreleri ve sakatlık dereceleri aynı olan iştirakçilere bu kanunla bağlanacak görev sakatlığı aylıklarına ve bunlardan son görev zammı yapılmış olanların bu zamları zamma esas aylık aslı ile eylemlî ve itibarî hizmet süreleri aynı olan iştirakçiler için bu kanun gereğince hesaplanacak son görev zamları miktarına ve 5107 sayılı Kanunun 1 neî maddesiyle zam yapılmış olanlar da aynı şekilde bulunacak görev sakatlığı aylığı ile 62 neî maddede yazılı (Savaş sakatlığı zammı) toplamlarına yükseltilmiştir.

Geçici 39 neî maddenin tahsise esas aylık asalları hakkındaki hükümleri bu maddedeki aylıklar hakkında da uygulanır.

**GEÇİCİ MADDE 41.** — 1683 sayılı Kanunla emekliye ayrılmış olanlardan ölenlerle sözü geçen kanunun yürürlükte bulunduğu sırada açığa veya görevde iken ölenlerin (Erler hariç) dul ve yetimlerine bağlanmış aylıklarla bunlara bu kanunla kaldırılan hükümlerle yapılmış aylık zamları toplamı geçici 39 ve 40 neî maddelerdeki esaslara göre bulunacak emekli, âdi sakatlık ve görev sakatlığı aylıkları üzerinden ölüm tarihinde aylığa müstahak dul ve yetimlere göre bu kanunun 66 neî maddesi gereğince bağlanacak aylık miktarlarına yükseltilmiştir.

**GEÇİCİ MADDE 42.** — 1683 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce subay ve askerî memurlara bağlanmış görev sakatlığı aylıklarıyla bunlara bu kanunla kaldırılan hükümlerle yapılmış aylık ve terfi zamlarının toplamı 1 . VI . 1930 tarihinde emekliye ayrılan aynı rütbe ve aynı hizmet süreli görev sakatı emsallerinin geçici 40 neî madde gereğince yükseltilen aylıkları miktarlarına çıkarılmıştır.

**GEÇİCİ MADDE 43.** — 1683 sayılı Kanuna veya ondan evvelki hükümlere göre bağlanmış aylıklarıyla bunlara bu kanunla kaldırılan hükümlerle eklenmiş aylık ve terfi zamları (5107 sayılı Kanunla yapılan zamlar hariç) toplamı, sakatlık derecelerine göre 55 neî maddede gösterilen miktarlara yükseltilmiştir.

5107 sayılı Kanunun 3 neî maddesiyle aylıklarına zam yapılmış erlere bu zamları yerine

62 neî maddede yazılı savaş sakatlığı zamları ayrıca ödenir.

**GEÇİCİ MADDE 44.** — Görevden doğma sebeplerle veya görev sakatlıklarından dolayı aylık almakta iken veya yine bu sebeplerle ölen erlerin dul ve yetimlerine bağlanmış aylıklarının zamlarıyla birlikte toplamı, sakatlık dereceleri ve 55 neî maddede yazılı miktarlar üzerinden, ölüm tarihinde aylığa müstahak dul ve yetimlere göre bu kanunun 66 neî maddesi gereğince bağlanacak aylık miktarlarına yükseltilmiştir.

**GEÇİCİ MADDE 45.** — 1683 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce bağlanmış;

a) Emekli aylıklarından; geçici 42 ve 43 neî maddelerde gösterilenler dışında kalanların,

b) Dul ve yetim aylıklarından; geçici 44 neî maddede gösterilenler dışında kalanların,

c) Emekli aylıkları üzerinden sözü geçen kanunun yürürlüğe girmesinden sonra bağlanmış dul ve yetim aylıklarından yine geçici 44 neî maddede gösterilenler dışında kalanların,

Bu kanunla kaldırılan hükümlerle yapılmış bütün aylık zamları ile birlikte toplamına % 50 zam yapılmıştır.

**GEÇİCİ MADDE 46.** — Kanunla kurulu emekli sandıklarından (2097 sayılı Kanunla kurulu sandık hariç) bağlanmış emekli, âdi sakatlık ve görev sakatlığı aylıklarıyla bunlara bu kanunla kaldırılan hükümlerle yapılmış aylık zamlarının toplamı, tahsise esas ücretlerin bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki tutarları ile hizmet süreleri aynı olan iştirakçilere bu kanunla bağlanacak emekli ve âdi sakatlık aylıklarına, bunlardan son görev zammı yapılmış olanların bu zamları da, zamma esas ücretlerin yukarıda yazılı tutarları ile hizmet süreleri aynı olan iştirakçiler için yine bu kanun gereğince hesaplanacak son görev zamları miktarlarına yükseltilmiştir.

Görev sakatlığı aylıklarının yükseltilmesinde sakatlık dereceleri ayrıca nazara alınır.

Tahsise esas ücretleri 150 liradan az olanların aylıklarının yükseltilmesinde geçici 39 neî maddenin son fıkrası hükümleri uygulanır.

**GEÇİCİ MADDE 47.** — Kanunla kurulu emekli sandıklarından (2097 sayılı Kanunla ku-



rule sandık hariç) bağlanmış dul ve yetim aylıklariyle bunlara bu kanunla kaldırılan hükümlerle yapılmış zamların toplamı; geçici 46 ne maddedeki esaslara göre bulunarak emekli, âdi sakatlık ve görev sakatlığı aylıkları üzerinden, ölüm tarihinde aylığa müstahak dul ve yetimlere göre (66) ne madde gereğince bağlanacak aylık miktarlarına yükseltilmiştir.

*E) Doğumları 8 Şubat 1332 veya daha evvelki tarihli olanların yaşları ile ilgili hükümler*

GEÇİCİ MADDE 48. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte iştirakçi durumunda bulunanlarla bu tarihten sonra iştirakçi veya tevdiatçı durumuna gireceklerden doğumları 8 Şubat 1332 veya daha evvelki tarihli olanlar hakkında bu kanunun yaş ile ilgili hükümleri aşağıdaki esaslara göre uygulanır.

I - İstanbul doğumlarıyla nüfus kayıtlarında tek tarih olanlar için bu tarihler Hierî sayılır.

II - İstanbul doğumlarında nüfus kayıtlarında tek tarih; fakat Rumi kaydini havi olanların bu tarihleri Rumi sayılır.

III - İstanbul'dan başka yer doğumlarında tek tarihler rumi itibar olunur. (Bu tek tarihler, yerli, yabancı ve İstanbul doğumlu şeklinde olsa da);

IV - İstanbul'dan başka yer doğumlarında Hierî kayıtlı tek tarih varsa bu tarih Hierî sayılır.

V - Taşra veya İstanbul doğumlarında hem Rumi hem Hierî doğum tarihi yazılı olanların Rumi tarihleri alınır.

VI - Rumi tarihlerde ay, gün belli olmayan hallerde bu kanunun 106 ne maddesi; Hierî tarihlerde gün olmyan hallerde o ayın ilk gününe tesadüf eden Rumi yılın günü, ay da belli olmyan hallerde o yılın Receb ayının birinci gününe tesadüf eden Rumi yılın ayının rastladığı gün esas tutulur.

VII - Sicilinde nüfus hüviyet cüzdanının tasdikli örneği de bulunanların sicildeki doğum kaydı ile sözü geçen örnekteki doğum kaydı arasında aykırılık yoksa bu kayıtlar esas tutulur. Varsa nüfus hüviyet cüzdanının tasdikli örneğindeki kayıt alınır.

Sicilinde nüfus hüviyet cüzdanı örneği olmayıp (Nüfus hüviyet cüzdanı görülmüştür) kaydı varsa, bu kayıt gösterilecek nüfus hüviyet

cüzdanındaki kayda uymasa da, esas tutulur.

Ancak sicilinde bu şekilde bir kayıt dahi yoksa nüfus hüviyet cüzdanındaki kayıt esas alınır.

VIII - 106 ne maddenin 2 ne ve 3 ne fıkraları hükümleri yukarıda yazılı olanlar hakkında da uygulanır.

Sicilinde nüfus kaydı veya nüfus hüviyet cüzdanı örneği bulunmyanların gösterecekleri nüfus hüviyet cüzdanlarındaki kayıtlar yukarıdaki I - VII ne bentlerdeki hükümler göz önünde bulundurulmak suretiyle, esas tutulur.

*F) Milletvekilleri ile Büyük Millet Meclisi Başkanı, Başbakan ve Bakanların Emeklilikleri*

GEÇİCİ MADDE 49. — Evvelce, emeklilik hakkı tanınan veya 3.VIII.1944 tarihli ve 4644 sayılı Kanunun 7 ne maddesinde yazılı olan görevlerden birinde bulunanlardan, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Milletvekili bulunanların, kaldırılan hükümlere göre mevcut eylemi ve itibari süreleri, bu tarihten sonra aralıksız olarak Milletvekilliğinde veya bu kanunla emeklilik hakkı tanınan görevlerde geçecek eylemi ve itibari sürelerine geçici 13 ne maddeye göre eklenir.

GEÇİCİ MADDE 50. — Genel Bütçeye giren dairelerde bulunmakta iken veya bulunduktan sonra Milletvekilliğine seçilmiş olanların, (4644 sayılı Kanunun 7 ne maddesinin 2 ne fıkrası gereğince sandıklarda birikmiş paraları Hazineye devredilenler dâhil) geçici 49 ne madde gereğince eklenen hizmetleri için Hazinece ve 1683 sayılı Kanuna tâbi katma ve özel bütçeli dairelerle belediyelerde bulunmakta iken veya bulunduktan sonra seçilenlerin hizmetleri için de bu idare ve belediyelerce geçici 16 ne maddeye göre ödenecek paralar 500 lira ve daha önce birinci derece memuriyetlerde bulunmuşlarsa 600 lira aylık üzerinden hesaplanır.

Bunların geçici 18 ne maddede yazılı hizmetleri için bu madde hükmü de nazara alınmak suretiyle sözü geçen geçici madde gereğince işlem yapılır.

Bu hüküm, 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra 1683 sayılı Kanuna tâbi olmyan görevlerden Milletvekilliğine seçilmiş olanların seçilme tarihine kadar olan hizmetleri için ve o tarihteki keseneğe esas ücret tutarları üzerinden uygulanır.

Bunlar da geçici 68 nci madde hükmünün haklarında uygulanmasını istiyebilirler.

**GEÇİCİ MADDE 51.** — Geçici 49 ncu maddede yazılı olanların 15 nci maddeye göre verilecek emekli kesenekleri ve karşılıkları 875 lira üzerinden ve kazanılmış hak derecelerinin aylık veya ücret tutarları bu paradan fazla olanların emekli kesenekleri ve karşılıkları da bu aylık veya ücret tutarları üzerinden hesaplanır. 16 nci maddenin (H) fıkrası hükmü bunlar hakkında da uygulanır.

**GEÇİCİ MADDE 52.** — Geçici 49 ncu maddede yazılı olanlardan; evvelki hükümlere göre emeklilik hakkı tanınan görevlerle Milletvekilliğinde bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar geçen eylemli süreleri toplamı 25 yıl ve daha fazla olanlar Milletvekili iken veya ayrıldıklarında geçici 25 nci madde hükmünün haklarında uygulanmasını istiyebilirler.

Eylemli süreleri 25 yılı doldurmaksızın Milletvekilliğinden ayrılanlardan, bu kanunla emeklilik hakkı tanınan bir göreve tayin edilmemiş veya 40 nci maddede yazılı yaş hadleri dolayısıyla edilememiş olanlar hakkında geçici 20 nci madde hükmü nazara alınmak suretiyle 85 nci madde hükmü ve eylemli süreleri 20 yıl ile 25 yıl arasında olanlardan 60 yaşını doldurmuş bulunanlar hakkında 81 nci madde hükmü veya eylemli süreleri 15 yıldan fazla olanlardan âdi sakatlığa uğriyanlar hakkında da 53 ncu madde hükümleri uygulanır.

**GEÇİCİ MADDE 53.** — Geçici 49 ncu maddede yazılı olanların; Milletvekili iken âdi, görev sakatlarında veya ölümlerinde bu kanunun ilgili hükümleri uygulanır.

**GEÇİCİ MADDE 54.** — Geçici 49 ncu maddede yazılı olanlardan kocaları iştirakçi olanlarla Milletvekili iken iştirakçi erkek ile evlenenler ve kocasından dul aylığı almakta olanlarla Milletvekili iken bu aylığa müstahak duruma girenler hakkında da geçici 26 nci madde hükümleri uygulanır.

**GEÇİCİ MADDE 55.** — Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Büyük Millet Meclisi Başkanlığında, Başbakan veya Bakanlıkta bulunanlar ile (evvelce bulunmuş olanlar dâhil) Milletvekili bulunanlardan bu tarihten sonra Milletvekillik-

lerinin aralıksız olarak devamı sırasında ayrı yerlere geçenlerin, bu yerlerde buldukları sürece ödeneklerinden, birinci derece üzerinden emekli keseneği alınır ve karşılıkları da bu miktar üzerinden Hazinece Sandığa ödenir. Ancak önceden bu yerlerde bulduklarından dolayı aylık bağlanmış olanlardan tekrar bu yerlere geçenlerin ödeneklerinden kesenek alınmaz ve karşılık ödenmez.

**GEÇİCİ MADDE 56.** — Geçici 55 nci maddede yazılı olanların bu yerlerden ayrılışlarında: Birinci derece aylık tutarı ve 30 yıldan aşağı olmamak üzere hizmet süreleri toplamı üzerinden emekli aylığı bağlanır. Ayrıldıkları halde emekli aylığı bağlanmasını istemiyenlerin, Milletvekili, açıkta, emeklilik hakkı tanınan bir görevde buldukları sırada emekliye ayrılmalarını istediklerinde veya Kurumlarınca emekliye ayrılmalarında dahi emekli aylıkları, bu esas üzerinden bağlanır.

Bunların bu yerlerde, Milletvekilliğinde, emeklilik hakkı tanınan bir görevde veya açıkta iken; âdi sakatlıklarında yukarıki hükümler gereğince hesaplanacak emekli aylıkları miktarında (âdi sakatlık aylığı) ve - açıkta bulunma hali hariç - görev sakatlıklarında da bu suretle bulunacak âdi sakatlık aylıklarına 57 nci madde gereğince yapılacak eklemelerle (Görev sakatlığı aylığı) bağlanır.

Bağlanacak aylıklar, ödendikçe faturası karşılığında Hazineden alınır ve Sandıkta birikmiş kesenekleriyle karşılıkları aylığın bağlanmasını müteakip toptan Sandıkça Hazineye ödenir.

**GEÇİCİ MADDE 57.** — Görevinden dolayı emekli, âdi sakatlık veya görev sakatlığı aylığı bağlanmış veya bağlanacak olanlardan geçici 55 nci maddede yazılı yerlere geçmiş veya aynı maddede esasları dairesinde geçecek olanların; bu yerlerden ayrılışlarında (ayrılmış olanlar dâhil) eski aylıkları, bu yerlerde geçen hizmet süreleri de hesaba katılarak sözü geçen madde esasları dairesinde yükseltip düzeltme işi Sandıkça yapılarak Hazinece ödenir. Eski aylıklar; katma özel bütçeli daireler veya sandıklarla bağlanmışsa o aylıkların 10 yıllığı, yazı ile bildirim üzerine ilgili daire veya Sandıkça bir ay içinde Hazineye ödenir.

**GEÇİCİ MADDE 58.** — Geçici 55 nci mad-

dede yazılı yerlerde bulduklarından dolayı bağlanmış veya bu sebeple evvelki aylıkların da artırma yapılmış olanlardan; emeklilik hakkı tanınan görevlere atananların bu görevlerde geçen hizmet süreleri için 99 ncu madde esasları dairesinde hesaplanacak son görev zammı Sandıkça bu aylıklarına eklenerek geçici 56 nci maddeye göre ödenir. Eski aylıklar Hazinece bağlanmışsa son görev zammı da Hazinece ödenir ve bu süre içinde alınan kesenek ve karşılıkları Hazineye verilir.

**GEÇİCİ MADDE 59.** — Geçici 55 nci maddede yazılı olanların :

- a) Bu yerlerde iken;
- b) Bu yerlerden ayrıldıkları halde emekli aylığı bağlanmamış veya eski aylıklarında artırma yapılmamış olarak açıkta;
- c) Emeklilik hakkı tanınan görevlerde;
- ç) Bu yerlerde bulduklarından dolayı bağlanmış veya artırılmış aylıkları almakta;

İken ölümlerinde, dul ve yetimlerine, ilgisine göre geçici 56, 57 ve 58 nci maddeler esasları üzerinden hesaplanacak aylıklar, 66 ve 67 nci maddeler hükümlerine göre bağlanır.

Bu aylıkların ödenmesi ve (a, b, c) fıkralarında yazılı hallerde Sandıkta birikmiş kesenek ve karşılıklarının Hazineye verilmesi sözü edilen geçici 56, 57 ve 58 nci maddeler gereğince yapılır.

#### *G) Borçlanma hükümleri*

**GEÇİCİ MADDE 60.** — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 13 ncü maddenin II işaretli fıkrasında gösterilenlerle geçici 49 ncü maddede yazılı olanların ve geçici 2, 3 ve 4 ncü maddelerde geçici olarak çalışmalarına devam edecekleri gösterilen emekli sandıkları memur ve hizmetlilerinin ve geçici 18 ve 19 ncü maddelerde yazılı olanların;

- a) 13 ncü maddenin I işaretli fıkrasında gösterilen kurumların veya bunların; yerini tuttuğu, yerine geçtiği veya satın aldığı mülga müessesese, idare ve ortaklıklarının;
- b) Geçici 2 nci, 3 ncü ve 4 ncü maddelerde gösterilen emekli sandıklarının;
- c) Hizmetleri özel kanunlarla emeklilik sürelerine eklenen mülga daire, müessesese, idare ve ortaklıklarının;
- ç) Mülga Reji İdaresinin ve mülga liman,

rıhtım ortaklıklarının;

Aylık ücretli sürekli görevlerinde, (aylıklı kadrolarda ücretle geçen süreler dâhil);

d) Denetlenmesi Devlete ait ortaklıkların komiserliklerinde;

e) Özel okulların denetlenmesi Millî Eğitim Bakanlığına ilişkin öğretmenliklerinde;

f) Bütçelerin gider tertiplerinden alınmakta iken bir kanun ile sürekli ücretli hale getirilen veya geçici ücretli iken bir kanunla aylıklı yapılan kadrolarda veya 4644 sayılı Kanunla aylıklı teşkilâta eklenen kadrolarda ve aylıklı görevlerde iken muhtelit hakem mahkemelerine aylıklı tâyin edilip bu görevlerde bulunmakta iken aylıkları ücrete çevrilenlerin bu görevlerde;

g) 133 ncü maddede yazılı yerde;

(Geçmiş olan hizmet sürelerinden en çok 10 yılı, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak 6 ay içinde yazı ile Sandığa başvurarak geçici 61 nci madde gereğince borçlandırılmalarını istemeleri halinde yalnız emeklilik işlemlerinde sayılmak üzere eylemli sürelerine eklenir.

Kaldırılan çeşitli kanunlardaki hükümlere göre borçlanma suretiyle eklenen sürelerle bu madde gereğince eklenecek süreler toplamı 10 yılı geçemez.

Şu kadarki 10 yılın hesabında 4 . VI . 1937 tarihli ve 3202 sayılı Kanunun 62 nci maddesine, 21 . IV . 1941 tarihli ve 4001 sayılı Kanunun 12 ve 13 ncü maddelerine ve 20 . V . 1942 tarihli ve 4222 sayılı Kanunun geçici 5 ve 7 nci maddelerine göre borçlanma suretiyle eklenen süreler nazara alınmaz.

**GEÇİCİ MADDE 61.** — Geçici 60 ncü madde hükmünden faydalanmak üzere Sandığa yazı ile başvuranların; bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak geriye doğru arada fâsıla bulunsada gidilerek sıra gözetilmek suretiyle en çok 10 yıla kadar olan geçmiş hizmet süreleri içinde aldıkları ücretleri toplamının % 10 u Sandıkça adlarına borç kaydedilir.

Bu borçlar, baş vurma süresinin bitimi tarihini kovalıyan ay başlarından başlamak üzere ilgilinin 16 ncü maddeye göre keseneğe esas aylık veya ücret tutarının % 5 i kesenekten ayrı olarak 17 nci ve 18 nci maddeler gereğince kurumları tarafından tahsil edilerek Sandığa gönderilir. Ancak istiyenler borçlandıkları paraları daha önce toptan ödeyebilecekleri gibi aylık-

larından her ay daha fazla miktarda kesinti de yaptırabilirler.

Borcun tahakkuk işleminin gecikmesi veya yapılmaması tahsili geciktirmez. Ve borçlanma isteğinden dönülmez.

(m) fıkrasının staj için yabancı memleketlere gönderilenlere ait kısmı hariç olmak üzere 85 nci maddede yazılı olanların ayrılışlarında borçlanmaları iptal edilerek bundan tahsil edilen miktarlar kesenekleriyle birlikte kendilerine geri verilir. Ancak bunlardan 86 nci maddede yazılı durumda bulunanlar için yazı ile Sandıktan istemeleri ve borç artıklarını da keseneğe esas son aylıkları üzerinden her ay muntazam olarak Sandığa ödemeleri şartıyla iptal işlemi yapılmaz. Aksi takdirde borç artıkları için borçlanma iptal edilir. Ve tahsil edilen kısma ait olarak, borçlanılan miktar ile tahsil edilen kısma göre mütenasiben, bulunacak süreler eylemli sürelerine eklendikten sonra eylemli süreleri 25 yıldan aşağı düşerse haklarında 85 nci madde hükümleri uygulanır.

Borçlandıkları paraların tamamını ödemek-sizin emekli, âdi sakatlık, görev sakatlığı aylığı bağlananların; borç artıkları, bağlanan aylıklarının her ay % 5 inin kesilmesi suretiyle tahsiline devam olunur.

Toptan ödeme yapılmasını gerektiren hallerde 81 nci maddede yazılı miktarlara, borçlanılan paralardan yalnız tahsil edilen miktarlar eklene-rek artıkları silinir.

Dul ve yetimlere aylık bağlanmasını gerekti-ren hallerde borç artıkları, bağlanan aylıklar nis-petinde dul ve yetimlere taksim edilerek bu aylıkların her birinden her ay % 5 kesilmek sure-tiyle tahsil olunur.

Aylığa müstahak dul ve yetim bırakılmadan ölüm halinde veya dul ve yetimlerin; aylıklarının, bu kanun hükümlerine göre kesilmesinde, kendilerine isabet eden borç artıkları aranmaz.

85 nci maddede keseneklerin iadesi için kabul edilen beş yıllık sürenin hesabında, borçlanılan süreden yalnız karşılığı ödenmiş süre nazara alınır.

GEÇİCİ MADDE 62. — Geçici 60 nci maddede borçlanmaları kabul edilenlerden; bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce aylıklı görevlerde 18 yaşını bitirdikten sonra 19 yaşın sonuna kadar geçirilmiş hizmet süreleri bulunan-

lar, bu sürelerini aynı madde gereğince istekte bulunmak suretiyle, geçici 61 nci madde esaslarına göre borçlanarak eylemli sürelerine ekletebilirler.

Ancak bunların borçlandıkları paraları, tahsil süresinin başladığı tarihten başlayarak en çok 3 ay içinde toptan Sandığa ödemeleri şarttır.

GEÇİCİ MADDE 63. — Geçici 60 nci maddede gösterilenler; İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Genel Müdürlüğünün aylık ücretli sürekli görevlerinde 22 . VI . 1939 tarihinden sonra geçip 10 . VI . 1946 tarihli ve 4923 sayılı Kanunun geçici 3 ncu maddesi hükmü uygulanmamış hizmet sürelerini, sözü geçen madde ile aynı kanunun, geçici 4 ncu maddesi hükümlerine göre geçici 61 nci maddede yazılı 10 yıllık hizmet süreleri dışında, eylemli hizmet sürelerine ekletebilirler.

GEÇİCİ MADDE 64. — Kaldırılan sandıklardan veya 1683 sayılı Kanuna veya ondan evvelki hükümlere göre emekli aylığı bağlanmış olanlardan bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte geçici 60 nci maddede yazılı olanlar :

1. Sözü geçen sandıklarla ilgili kurumların kaldırılan hükümlere göre emeklilik hakkı tanınan görevlerinde bulunup ta emekli aylıklarının tamamı kesilmek suretiyle kanunları gereğince sandıklarıyla ilgilendirilmemiş olanlar, bu yerlerde ve emeklilik hakkı tanınan tarihten sonra geçmiş hizmet sürelerini;

2. Geçici 60 nci maddesinin (a - g) fıkralarında yazılı görevlerde bulunmuş olanlarda buralarda geçen sürelerden en çok 10 yılını;

Yalnız bu Kanun gereğince yapılacak son görev zamlarında nazara alınmak üzere, aşağıdaki esaslara göre borçlanabilirler.

a) Yapılacak borçlanmada : Baş vurma yeri ile süresi hakkında geçici 60 nci madde, tahakkuk ve tahsil işlemleri hakkında da geçici 61 nci madde hükümleri uygulanır.

b) Bağlanmış emekli aylıkları ve bunların çeşitli zamlarıyla bu kanun gereğince yapılacak son hizmet zamları toplamının 99 ncu madde hükümlerine göre keseneğe esas son aylıkların % 70 ini geçmemesi borçlanmada göz önünde tutulur.

GEÇİCİ MADDE 65. — Geçici 60, 62, 63, 64 cü maddelerde borçlanılacağı gösterilen hizmet-

lerde bulunanlardan; kanunun yürürlüğe girdiği tarihte emeklilik hakkı tanınan bir görevde bulunmayanlar sonradan iştirakçi veya tevdiatçı durumuna girdiklerinde girdikleri tarihlerden başlayarak 6 ay içinde sözü geçen maddeler gereğince borçlanmalarını isteyebilirler.

**GEÇİCİ MADDE 66.** — Kaldırılan çeşitli kanunlarla geçmiş hizmetlerin eylemli sürelerle eklenmesi için yapılan borçlanmaların artıklarının geçici 61 nci madde gereğince ve ilgisine göre sandık veya kurumlara tahsiline devam olunur.

Şukadar ki, geçmiş hizmetlerinden dolayı % 10 yerine % 5 hesabıyla borçlanmış olanların borç artıkları iki kata çıkarılır.

**GEÇİCİ MADDE 67.** — Geçici 61 nci madde gereğince borçlanmaları iptal edilenlerden; emeklilik hakkı tanınan bir göreve tâyin edilenler, bu kanun hükümlerine göre keseneklerini geri vermek istediklerinde: Bunları borçlanmalarından tahsil edilip kendilerine geri verilen paralarla, birlikte Sandığa öderler ve iptal edilen borç artıklarını tâyin tarihinden başlayarak 6 ay içinde kanun esaslarına göre tekrar borçlanabilirler. Bu takdirde ilk borçlandıkları hizmet sürelerinin tamamı yeniden eylemli sürelerine eklenir.

Borçlanma isteğinde bulunmayanların eylemli sürelerine yalnız geri verdikleri paralar içindeki borçlanma tahsilâtına taallük eden hizmet süreleri eklenir. Bu suretle eklenecek hizmet süreleri geçici 61 nci maddede yazılı nispete göre hesaplanır. Şukadar ki, iptal edilen borçlanmanın yenilenmesi işlemi her iştirakçi veya tevdiatçı hakkında bir defadan fazla yapılmaz.

Kanunun yürürlüğe girmeninden önce borçlanması iptal edilmiş olanlar; eski borçlanmalarını bir defaya mahsus olmak üzere yenileyebilirler.

**GEÇİCİ MADDE 68.** — 2159 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle 3028 sayılı Kanun hükümlerine göre sandıklarla ilgilendirilmemiş olanlardan; kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 13 ncü maddenin II işaretli fıkrasında gösterilenler ile geçici 18 nci maddede yazılı görevlerde bulunanların, sözü geçen kanun hükümlerinin uygulandığı kurumların sürekli ücretli görevlerinde

geçen hizmet süreleri hakkında aşağıda yazılı hükümler uygulanır.

A) Kaldırılan Sandıklarla ilgilendirilmemiş olanlar, bu Sandıklara aidat vererek veya vermiyerek geçen süre içinde almış oldukları ücretleri toplamının % 5 ni kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak 6 ay içinde bağlı buldukları kurumlar vasıtasıyla yazı ile Sandığa baş vurarak borçlandıkları takdirde bu hizmet süreleri eylemli hizmet sürelerine eklenir. İlgili kurumlar bunların karşılıklarını bir ay içinde Sandığa toptan öderler.

B) Sözü geçen kanunlar hükümlerine göre aylıklı hizmet süreleri için tazminat almış bulunanlardan aldıkları tazminatı geri vermek isteyenler hakkında geçici 24 ncü madde hükümleri uygulanır.

C) Zamanında (A) fıkrası hükmünün uygulanmasını istememiş olanların sözü geçen hizmet süreleri emeklilik hesaplarında sayılmaz.

Bu madde hükümleri bu kanununun yürürlüğe girdiği tarihten sonra iştirakçi veya tevdiatçı durumuna girenler hakkında da uygulanır.

Bunlar için baş vurma süresi tâyinleri tarihinden başlar.

Bu madde hükmü 13 . II . 1946 tarihli ve 4867 sayılı Kanunun geçici 3 ncü maddesi hükmünden faydalanmamış olanlar hakkında da uygulanır.

#### H) Çeşitli Hükümler

**GEÇİCİ MADDE 69.** — 51 nci maddede sözü geçen tüzük yapıncıya kadar görev sakatlığı dereceleri hakkında 551 sayılı Kanuna bağlı cetvel esas tutulur.

**GEÇİCİ MADDE 70.** — Görev sakatlıklarının sandığa bildirilmesi için 48 nci madde ile tâyin edilen 6 aylık süre bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte emeklilik hakkı tanınan görevlerde bulunanlar hakkında yürürlük tarihinden, sonradan iştirakçi veya tevdiatçı durumuna girecekler hakkında da bu duruma girdikleri tarihlerden başlar.

**GEÇİCİ MADDE 71.** — 30 ncü madde gereğince 3 yıl içinde yaptırılacak ilk incelemede geçici 16 nci maddeye göre kurumlara sandığa ödenecek paraların yetersizliği anlaşılırsa gerekli miktarların sözü geçen geçici maddedeki esaslara

göre ödenmesi hükümetçe sağlanır.

GEÇİCİ MADDE 72. — Bu kanuna konulan hükümler kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki zamana ait ve bu kanunla belirtilen haller dışında her hangi bir hakkın doğumuna veya kanunun yürürlüğünden sonra yeniden aylık veya toptan ödemeye müstahak duruma girilmesine sebep olmaz.

GEÇİCİ MADDE 73. — Sandık Genel Müdürlüğüne 5 yılı geçmemek üzere yabancı devlet uyruğunda bulunanlar tâyin edilebilir.

GEÇİCİ MADDE 74. — Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığının kuruluşunun gerektiği ödemeler, bu sandık hesabına Devlet Ekonomi Kurumları Emekli Sandığına yapılır.

GEÇİCİ MADDE 75. — 1683 sayılı Kanunun 58 nci ve 4001 sayılı Kanunun 15 nci maddelerinde yazılı ikramiyeler, aylık veya ücret tutarları üzerinden hesaplanır. Ve bunlardan vergi kesilmez.

GEÇİCİ MADDE 76. — Aylıklı memurlardan; 1683 sayılı Kanunun 23 nci maddesine göre eylemli süreleri 25 yılı dolduranlar ilgili Bakanlıklarca emekliye çıkarılabilirler.

Bunlardan eylemli süreleri 30 yıldan az olanlara 58 nci madde de yazılı ikramiyenin yarısı

verilir. 25 yıldan 30 yıla kadar her eylemli hizmet yılı için 6 ay ve daha fazla kesirler tam sayılmak suretiyle verilen yarı ikramiyenin % 20 si ayrıca eklenir.

MADDE 139. — Bu kanunun; Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığının teşkilâtına ait hükümleriyle geçici 73, 74, 75, 76 nci maddeleri yayımı gününde diğer hükümleri yayımı gününden 6 ay sonra yürürlüğe girer.

MADDE 140. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

	Devlet Bakanı
Başbakan	Başb. Yardımcısı
<i>H. Saka</i>	<i>Barutçu</i>
Adalet Bakanı	Millî Savunma Bakanı
<i>F. Sirmen</i>	<i>H. Çakar</i>
İçişleri Bakanı	Dışişleri Bakanı
	<i>N. Sadak</i>
Maliye Bakanı	Millî Eğitim Bakanı
<i>Ş. Adalan</i>	
Bayındırlık Bakanı	Ekonomi Bakanı
<i>N. Erim</i>	<i>C. Ekin</i>
Sa. ve So. Y. Bakanı	Gümrük ve Tekel Bakanı
<i>Dr. K. Bayizit</i>	<i>E. Erişirgil</i>
Tarım Bakanı	Ulaştırma Bakanı
<i>C. Oral</i>	<i>Güleğ</i>
Ticaret Bakanı	Çalışma Bakanı
<i>C. S. Barlas</i>	<i>T. B. Balta</i>

**Adalet, Bayındırlık, Bütçe, Ekonomi, İçişleri, Maliye, Millî Eğitim, Millî Savunma, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Ulaştırma Komisyonlarından seçilen 3 er üyeden kurulan Geçici Komisyon raporu**

*T. B. M. M.*  
*Geçici Komisyon*  
*Esas No. 1/462*  
*Karar No. 2*

30 . IV . 1949

**Yüksek Başkanlığa**

Başbakanlığın 71/1232 sayılı tezkeresiyle Meclise sunulan «Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı» Kanunu tasarısı Komisyonumuza havale buyurulmakla Maliye Bakanı ve Hükümet temsilcileri huzuriyle incelendi :

Tasarının kabul ettiği esaslar, dayandığı prensipler, getirdiği yenilikler ve eski hükümlerin tatbikindeki güçlükler hakkında : Hükümet mümessillerinin verdiği geniş izahat dinlendi :

Tasarının âcil ve çok şümüllü ihtiyaçları karşılamak üzere hazırlandığını memnuniyetle müşahade eden Komisyonumuz büyük bir kütlenin durumunu ıslah edecek olan tasarımı Kamutayın tasvibine bir an önce sunabilmek için devamlı denebilecek bir surette çalışmış ve hazırladığı tasarımı sunmak ile zevk ve refah duymuştur.

Bilindiği üzere emeklilik müesseseleri; enerjisini kaybeden memur ve hizmetlilere ihtiyarlıkta rahat bir hayata kavuşmasını garanti eden bir müessesedir.

1683 sayılı Kanunun kabul ettiği sistem bütçe sistemidir. Devletin bir nevi lütuf ve âtîfeti mahiyetindedir.

Mezkûr kanuna göre bağlanan aylıklar, daima bütçe imkânlarına bağlı kalmış ekseriya bütçeleri müsait olmadığından aylıklar müte-kaitleri tatmin etmemiştir. Zira tekaüt aylığı bağlanmakta esas olarak vazife aylığının aslını almıştır. İkinci Dünya Harbinin doğurduğu hayat pahalılığı karşısında memur maaşlarına yapılan zamlarla aylıkların tutarı yükseldiği halde tekaüt maaşlarında asıl aylık esasından ayrılmaya imkân bulunamamış ve buna göre yapılan zamlarda memnuniyet verici olmamıştır. Genel Bütçeden maaş alan memurlarla katma bütçeli daire ve genel müdürlüklerin memur ve hizmetlileri ile 1683 sayılı Kanunun esaslarına göre muamele yapmak üzere sandık halinde kurulan Özel İdareler memurları bütçe sis-

temine göre ve aylık esası üzerinden tekaüt maaşı alırlarken 1934 yılında neşrolunan 2904 sayılı Kanunla Devlet Demiryolları Genel İdaresinin daimî kadrolarındaki memurlar için prim esasına ve sigorta sistemine dayanan bir emekli sandığı kurulmuştur.

Bu sistemin faydaları az zamanda görülüp anlaşılmış diğer bazı idare, teşekkül ve bankalar az çok farklarla aynı prensipe dayanan kanun ve statülerle 9 emekli sandığı daha kurmuşlardır. Bu sandıklar aylık ve ücret tutarlarının tamamı üzerinden prim almış ve primi verilen aylık ve ücret üzerinden de emekli aylığı bağlamaya başlamış ve yeni birtakım haklar da tanınmıştır. Şu izahattan anlaşılacağı üzere aylıklı memurların bir kısmı bütçe, bir kısmı sigorta sistemine tâbi olmuşlardır. Tekâüt sistemlerinin değişik olması vazife hayatında aynı miktar maaş alan bir kısım emeklilere aylık asılları, bir kısmına aylık tutarları üzerinden tekaüt maaşı tahsisini gerektirdiğinden aylıklarında ve diğer haklarda mühim farklar yaratmıştır. Ancak sigorta sistemine göre kurulan sandıkların kanun ve statülerinde bağlanacak emekli aylığının aynı hizmet müddetli ve aynı maaşlı emsaline 1683 sayılı Kanunla bağlanan aylık miktarını geçemez diye konulmuş bulunan hüküm dolayısıyla büyük bir fark yapmamış ise de prim esasına göre vadedilen aylığın verilmemesi bu sandık mensuplarını müteessir ettiği gibi bütçe sistemine bağlı memur ve hizmetliler ile diğer memur ve hizmetliler arasındaki fark da bütçe sistemine bağlı emeurlar üzerinde iyi tesir bırakmamıştır.

1930 da 14 milyon lira olan tekaüt maaşı zamların da tesiriyle 1949 da 55,5 milyon liraya yükseldiği halde yine emekliler tatmin edilememiştir.

Bugün emekliliğe ait yürürlükte bulunan kanunların sayısı 75 ve emekliliğe ait çeşitli hükümleri ihtiva eden kanunların sayısı ise 85

tir. Tefsir ve meclis kararları bunların yekûnundan da fazladır. Değişik prensiplere dayanan bu karışık ve dağınık hükümler tatbikatta iktiham edilmez zorluklar doğurmuştur. Memur ve hizmetliler bir dairede kalmazlar, yerlerini değiştirirler. Bütçe veya sigorta sistemine ve ayrı hükümlere tâbi kurumların memur ve müstahdemleri başka bir kanun veya statüye tâbi bir kuruma nakledilince evvelki sandıkta birikmiş olan paraları faiziyle yeni girdiği kuruma ait sandığa ve 1683 sayılı Kanuna tâbi olan dairelerde ise aylık asıllarına ve hizmet sürelerine göre hesaplanacak paralar yine naklettiği kurumun sandığına devrolunmaktadır. Bu da esasen yenilmesi güç zorluklara yeni ve karışık birtakım hesap ameliyeleri eklemiş, iş hacmini da artırmıştır. Bunlardan başka; bütçe sistemi Genel ve Katma Bütçelere ve gelirleri müsait olmayan belediye ve Özel idareler bütçelerine gündün güne ağırlığı artan büyük bir yük olmuştur.

Tasarı; bütçe sistemi yerine prim esasma dayanan ilmi ve ileri bir sigorta sistemi kabul etmektedir. Hangi kurumda çalışırsa çalışsın emekli hakkı tanınan bütün memur ve hizmetliler primini ödediği aylık tutarı üzerinden emekli aylığı alacaktır. Birçok memleketlerde tatbik edilen bu sistemden müsait neticeler alınacağı ümidedilmektedir. Tasarının derpiş ettiği tahsis formüllerinin gerektirdiği geliri temin edecek tedbirler de sağlanmış bulunmaktadır. Bu tedbirler sandığın malî bünyesi hakkında verilecek izahatta daha geniş açıklanacaktır. Şunu şimdiden kaydedelim ki, sandık primini almadığı hiçbir külfet kabul etmemektedir. Tasarının tanıdığı haklar dolayısıyla primini almadan yapacağı çeşitli ödemeleri kurumları sandığa tesviye edecektir.

Sandığın İdare masrafları dahi kurumlara tahmil edilmiş ve sandığın hayatiyeti bu nevi tedbirlerle korunmuş ve bünyesinin takviyesine çalışılmıştır. Komisyonumuzda sandığa risk olabilecek külfetler tahmilinden mümkün meretebe içtinap etmiştir.

Arzına çalışıldığı üzere tasarı; enerjisini âme hizmetinde tüketen memur ve hizmetlileri ihtiyarlıkta rahat bir hayata kavuşturmak arzusunun ışığı altında hazırlanmış ve bittabi imkânlar da nazara alınmıştır. Yürürlükte bulu-

nan kanun aylık bareme dayanan bir tekaüt-lük kabul etmiş, aylık tutarını nazara almamış bu sebeple tekaütlük maaşı aylık tutarının dörtte birine kadar düşmekte bulunmuş idi. 600 lira maaş alan bir memur 150 lira tekaüdiye alabiliyordu. 600 lira asli maaşın bugün tediye esas tutarı 1000 liradır. 1000 lira aylık ve hizmet süresine göre değişen nispetler üzerinden emekli aylığı bağlanacaktır. % 30 dan % 70 e kadar yükselen nispet üzerinden bağlanacak emekli aylığının emeklilere arzulananan refahı sağlayacak esaslî bir adımdır. Tasarının yürürlüğe girmesinden sonra emekliye ayrılacaklar oldukça müsait ve tatminkâr bir emekli aylığı alacaklardır.

Tasarı; Maliye Bakanlığına kısa ve muayyen devrelerde sandığın malî durumunu aksu-erlere tetkik ettirmek mecburiyeti tahmil etmiştir. Bu tetkik sandığın hayatiyeti için gerekli tedbirleri almak vazifesini yüklemektedir. Bittabi müsait malî bir durum hâsıl olursa tanınan hakları genişletmek fırsatını da Hükümetin göz önünde tutmasına imkân verecektir.

Her biri farklı sistemlere dayanan ve farklı hükümleri ihtiva eden, tatbikat ve fiiliyatta bazan memurların bazan kurumların lehine ve aleyhine ehemmiyetli farklar doğuran kanunlara veya kanunlara müstenit statülere göre teşkil edilen 11 sandık bu tasarı ile kurulması teklif edilen Emekli Sandığına bütün hak ve vecibeleriyle devrolunacaktır. Genel, Katma ve Özel bütçelerden maaş tahsis edilmekte olan memur ve hizmetliler de bu sandığa dâhil olacaktır. Bu suretle aynı esas ve aynı nispet emekli hakkı tanınan bütün memur ve hizmetlilere bundan sonra seyyan olarak tatbik edilecek, her türlü farklar zail olacaktır. Artık Türkiye'de emeklilik muameleleri tek statüye bağlanmış bulunacaktır. Hemen kayıt ve işaret edelim ki, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar emekliye ayrılmış ve ayrılacak olanlar maaşlarını eskisi gibi Devlet Hazinesinden yani Genel, Katma Bütçeli dairelerle Özel İdareler Tekaüt Sandığından alacaktır. Geçici maddelerde görüleceği üzere eski emeklilerden 1 . VI . 1930 tarihinden önce Tekaüt olanlara % 60 zam yapılmış mezkûr tarihten sonrakiler tekaüde esas aylıkları üzerinden bu kanuna intibak ettirilmiştir. 1 . VI .



1930 tarihinden önce emekliye ayrılmış olanların da yeni tasarıya intibak ettirilmesi etrafında yapılan incelemeler sonunda buna teknik imkân olmadığı anlaşılmış ve arzedildiği üzere % 60 zam ile yetinmek zorunda kalmıştır.

Bâzi maaşlar üzerinde yapılan tetkik ve mukayeseler, bu tasarıya eski maaşları asli üzerinden intibak ettirilen emeklilerin alacağı aylıktan zam gören emeklilerin daha fazla faydalandığını göstermiştir.

Tasarı; müstakil hüviyetli bir sandık kurmaktadır. Ancak sandık Maliye Bakanlığına bağlıdır. Bu suretle Devletin kaderinden ayrılmış değildir. Sandık İktisadi Devlet Teşekkülleri karakterini taşımaktadır. Tüzel kişiliği haiz ve 3460 sayılı Kanun hükümlerine tâbidir. Yalnız sandığın hususiyetine ait bâzi hükümler bu tasarıda yer almıştır. Muamele itibarıyla Umumi Murakabe Heyetinin kontrolüne tâbidir.

Tasarı müktesep hakları tamamen mahfuz tutmuştur. Geçici maddeler buna ait hükümleri tedvin etmiştir. İzah edilen esaslara dayanan tasarı tümü komisyonumuzca oy birliğiyle kabul edilerek maddelere geçilmiştir:

### *Birinci Bölüm*

Tasarının birinci bölümü sandığın kuruluş, organ ve bunların görev yetkileri hakkındaki hükümleri ihtiva etmektedir ve 11 maddeden ibarettir.

Madde 1 : (Hükümet tasarısının birinci maddesi).

Madde yalnız emekli işleriyle meşgul olmak üzere Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı adıyla bir sandığın kurulduğunu Maliye Bakanlığınca bağlı olduğunu, merkezinin Ankara'da bulunduğunu, gerekli yerlerde şube ve ajanlıklar açabileceğini ve 3460 sayılı Kanun hükmüne tâbi olmak itibarıyla İktisadi Devlet Teşekkülleri bünyesinde bir teşekkül olduğunu, tüzel kişiliği haiz bulunduğunu ve memurlarının İktisadi Devlet Teşekkülleri barem kanunu olan 3659 sayılı Kanuna tâbi bulunduğunu ifade etmektedir. Bâzi tahrir değişikliği ile aynen kabul edilmiştir.

Madde 2 : (Hükümet tasarısının ikinci maddesi).

Emekli sandığının organlarını göstermektedir. Bu organlar yönetim kurulu, genel müdür-

lük ve sağlık kurulundan ibarettir.

Sağlık kurulunun bir organ olmadığını, maddeden çıkarılmasını mütalâa eden arkadaşlar olmuş fakat sağlık kurulunun, Genel Müdürün emrine tâbi muhasebe ve evrak daireleri gibi bir daire olmayıp müstakillen ve hiçbir tesire tâbi olmadan vazife gören bir uzuv olduğu görülerek ve yazılış tarzı değiştirilerek madde aynen kabul edilmiştir.

Madde 3 : (Hükümet tasarısının üçüncü maddesi).

Yönetim Kurulunun tereküp tarzını, başkan ve üyelerinin tâyin usullerini, sürelerini ve sairiyi göstermektedir. Bu maddede başlıca iki değişiklik yapılmıştır. Birisi askerî ve sivil genel emekli derneklerinden birer üyenin yönetim kuruluna katılması ikincisi de Maliye Bakanlığının teklif edeceği başkan ve 2 üyeden birisinin Bakanlık memurlarından olabileceği ve buna 150 liraya kadar munzam bir ücretin verilebileceğidir.

Yönetim Kurulu aylık bağlanmasında, kesenek iadesinde, toptan ödeme yapılmasında, ikramiye verilmesinde ve bunların kaldırılmasında, değiştirilmesinde, dul ve yetimlerin muhtaçlıklarını tâyininde, sandığın gelir ve giderleri üzerinde tasarruf yetkisine malik bulunmasına göre emeklileri yakından ilgilendirdiği için kurulda emekli derneklerinin birer üye bulundurmasında maddi fayda kadar psikolojik faydalar olacağı mülâhaza edilmiştir. Bu üyelerin de diğer üyeler ve başkanda aranılan vasıfları haiz olması tabiidir. Askerî veya sivil emekli dernekleri meslekî, mahallî, muntakavi olarak teşekkül ettiği veya edebileceği ve bu takdirde hangi derneğin teklif yapabileceği tatbikatta zorluk ve ihtilâf doğuracağı cihetle Türkiye'ye şâmil genel dernek kurulmuş ise ancak bu derneğin üye teklif edebilmesi icabeder. Derneklerin teklif edeceği üyenin diğer üyeler gibi Bakanlar Kurulunca tâyin edilmesi tabiidir. Bu mahiyette dernek kurulmamış ise yönetim kurulu diğer üyelerle ve tam olarak teşekkül etmiş sayılacaktır.

Sandık Maliye Bakanlığınca bağlı bulunduğu ve en esaslı işlerde Maliye Bakanlığınca mutabakat halinde bulunması zarurî olduğu cihetle başkan veya üyelerden birinin Maliye Bakanlığının malî işlerde ve emeklilik işlerinde tecrübe ve ihtisası olan bir zatı ek görev olarak bu işle

tavzif etmesinde fayda ve hattâ zaruret görül- müştür. Madde bu maksatları ifade edecek fıkraların eklenmesi suretinde kabul edilmiştir.

Madde 4 : (Hükümetin tasarısının 4 ncü maddesi)

Yönetim Kuruluna seçilecek başkan ve üyelerin, kurumların asıl görevleri Ankara'da bulunan memurlarından veya açıktan alınabileceğini mutlak olarak ifade etmekte idi. Bu; Yönetim Kurulu Başkan ve üyelerinin tümünün veya bir kısmının Devlet memurlarından alınması gibi bir netice doğurabileceği ve bu takdirde bunların ya asıl görevini veya ek görev olarak aldığı yeni vazifeyi ihmal zorunda kalacağı nazara alınmış ve 3 ncü maddede de Maliye Bakanlığının teklif edeceği başkan veya iki üyeden birisinin Bakanlık memurlarından olabileceği kabul edilmiş olduğundan maddeden (Asıl görevleri Ankara'da bulunan) cümlesi çıkarılmıştır. Başkan ve üyeler Bakanlıklarca teklif ve Bakanlar Kurulunca tâyin edileceği cihetle (Seğin) kelimesi kaldırılmış (Teklif ve Tâyin kelimeleri konmuştur.

Yönetim Kurulu geniş salâhiyeti haizdir. Sandık muamelelerine istikamet vermek, malî bünyesi ve hayatıyetiyle alâkalı kararlar almak durumundadır. Başkan ve üyelerin buna göre bâzı vasıfları haiz olması da şarttır. Madde bu esasa göre tanzim edilmiştir. Ancak yazılış tarzı memurlardan tâyin edilecek başkan ve üyelerin yalnız yüksek tahsil görmüş ve baremin 4 ncü derecesine yükselmiş olması kâfi olacağı ve başka ihtisas aranmayacağı gibi bir tereddüt uyandırdığı için fıkraya vuzuh verilmiştir. Derneklerin teklif edeceği üyelerde de aynı vasıflar aranacaktır.

Komisyon yüz binlerce memur, emekli, dul ve yetimlerin muamele ve kaderi üzerinde karar alacak ve sandığın istikbalini koruyacak olan bu kurula tâyin edilecek başkan ve üyelerin gerek teklif ve gerek tâyininde Bakanların ve Bakanlar Kurulunun itina ve dikkat göstereceğinden emin olduğunu ifade eder.

Madde 5 : (Hükümet tasarısının 5 ncü maddesi).

Tasarıda kurulun en az ayda dört defa toplanması derpiş edilmiş ise de Komisyonumuz bunu kâfi görmiyerek haftada ikiye çıkarmış ve çoğunluğun ne suretle sağlanacağı hakkında vuzuh verici fıkra ilâvesiyle kabul etmiştir.

(Hükümet tasarısının 6 ncü maddesi).

Kurumların aslî görevleri Ankara'da bulunan memurlarından tâyin edilecek başkan ve üyelere verilecek ek ücrete taallük etmekte idi. 4 ncü maddede yapılan değişiklik dolayısıyla madde tasarıdan çıkarılmıştır.

Madde 6 : (Hükümet tasarısının 7 ncü maddesi).

Genel Müdür yardımcılarının ikiden fazla olmamasını sağlamak için (en çok) kaydı ilâve edilerek kabul edilmiştir.

Madde 7 : (Hükümet tasarısının 8 ncü maddesi).

Sağlık Kurulu üyelerinin vasıf ve tâyinlerine, ücret ve toplantı devrelerine, kararların itihaz tarzına, kurula iştirak ettirilecek hekim ve uzmanlara ait hükümleri ihtiva etmektedir. Madde de Millî Savunma Bakanlığınca ordu kadrosundan seçilecek uzman subay hekimlerin en az albay rütbesinde olması daha teminatlı olacağı için (binbaşı) yerine (albay) konulmuştur.

Sağlık Kurulu üyeliğinin kısmen ek görev olarak verilmesi zaruridir. Yönetim Kuruluna benzetilemez. Bu sebeple munzam bir ücret vermek de lâzımdır. 6 ncü madde kaldırıldığı için atıfta kaldırılmış, bu ücretin miktarı madde metninde tasrih edilmiştir. Başkanın bulunmadığı toplantılar için üyelerden birinin başkan seçileceği açıklanmıştır. Genel Müdürlükçe karara bağlanmak üzere kurula verilen işlerin bir ay içinde karara bağlanacağı hakkındaki hüküm emekli muamelelerini geciktireceği mülâhazasıyla 15 güne indirilmiştir. Madde bu değişiklikleriyle kabul olunmuştur.

Madde 8 : (Hükümet tasarısının 9 ncü maddesi).

Yönetim kurulunun görevlerini, nezaret ve murakabe hakkını göstermektedir. Madde anlayışı kolaylaştıracak kelime ve tahrir değişiklikleriyle aynen kabul olunmuştur.

Madde 9 : (Hükümet tasarısının 10 ncü maddesi).

Yönetim Kurulu kararlarına Maliye Bakanlığının veya ilgilinin itiraz ve dâva hakkına ve yönetim kurulunun da mukabil itiraz yetkisine taallük etmektedir. Madde maksada uygun ve daha kolay işler birşekilde yeniden yazılmıştır.

**Madde 10 :** (Hükümet tasarısının 11 nci maddesi)

Tahrir tarzı değiştirilerek kabul edilmiştir.

**Madde 11 :** (Hükümet tasarısının 12 nci maddesi)

Mâlûllük raporlarını ve mâlûllük derecelerini karara bağliayacak olan sağlık kurulunun işbu kararları aleyhine idare ve kaza mercilerine müracaat edilmeyeceği maddede yazılmıştır. Kararların kesin olmasında zaruret ve fayda açıktır. Fennî kararların Danıştayda ve adli mercilerce tebdili vârit değildir. Ancak kararlarda maddi ve takdirî hatalar olabilir. Bu gibi hallerde bu kararların düzeltilebilmesini sağlamak için aynı kurula baş vurmak inkâm vermek muvafık görülmüş ve bu maksadı temin edecek bir fıkra ilâve olunmuştur. Teminat olmak üzere de uzmanların mütalâasını alması ve dilekçi isterse yeniden muayene etmesi veya ettirmesi kaydı da konmuştur. Sağlık kurulu toplantılarına ilgilinin bir hekimi üye olarak iştirak ettirebileceği 7 nci maddede prensip olarak kabul edilmiş olması itibariyle düzeltme isteği üzerine toplanacak kurula yine üye olarak bir hekim iştirak ettirebileceği izahtan vâristedir.

### *İkinci bölüm*

**Madde 12 :** (Hükümet tasarısının 12 nci maddesi)

2 nci bölümün bu maddesi sandıktan faydalanacakları göstermektedir. Yukarda arz ve izah edildiği üzere bu madde Devlet teşkilâtında vazife alan memur ve hizmetlilerle bu mahiyette sayılan bütün daire, kurum ve ortaklıkları bünyesinde toplamış olduğu gibi bu daire, kurum ve ortaklıkların hangi memur ve hizmetlilerinin emekli hakkı olduğunu da tâyin etmiş bulunmaktadır. Komisyonumuzca yapılan görüşme ve tartışma sonunda şu tadiller yapılmıştır;

1. Emniyet Sandığı Ziaat Bankasına bağlı kurum olduğundan (D) fıkrasına eklenmiştir.

2. Tasarı kurumların özel kanunlarına göre mevcut yönetim kurullarının başkan ve üyelerine emeklilik hakkı tanımakta idi. Mevcut yönetim kurulları başkan ve üyelerine emeklilik hakkı tanındığı takdirde yaş haddine de tâbi olmaları gerekiyordu. Bunun neticesi ola-

rak mevcut yönetim kurullarının başkan ve üyelerinden yaş haddini dolduranlar görevden ayrılmak ve tahdidi sinne uğrayanlardan da tâyin edilememek icabedecekti. Asıl görevinden emekliye ayrıldıktan sonra yönetim kuruluna tâyin edilenleri açıkta bırakmak doğru olamayacağı ve bunların seçim yoluyla de geldikleri için emekli hakkı tanınması doğru olamayacağı ve haklarında sair emekliliğe ait hükümlerin tatbik edilemeyeceği ileri sürülmüş ve bu hükmün maddeden çıkarılması teklif edilmiştir. Oylarda eşitlik olmuş ve Başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılarak fıkra maddeden çıkarılmıştır.

3. İllerin daimî komisyon üyeleri emeklilik hakkı tanınan bir görevde evvelce bulunmuş olmak şartıyla bu üyelikte geçen müddetin emekliliğe sayılması teklifi çoğunlukla kabul ve maddeye ilâve edilmiştir.

2 ve 3 nci fıkralarda gösterilen sebeplere binâen maddenin (11) işaretli kısmının (E) bendi değiştirilmiştir.

4. Hayrat hademesine de emeklilik hakkı tanınması teklif edilmiş ve Evkaf Genel Müdürlüğünden davet olunan bir temsilci huzuru ile müzakere edilmiştir. Hayrat hademesinin yaş haddine tâbi olmadığı, vazifesini yaptıktan sonra her türlü iş ve ticaret yapabileceği, emeklilerden bu hizmette çalışanların emekli aylıklarının tam olarak verildiği ve bunlara emeklilik hakkı kabul edilirse almakta oldukları emekli aylığının kesileceği; hastalıkları ne kadar devam ederse etsin izinli sayılarak maaşlarını almakta oldukları ve bu kanun hükmüne tâbi olurlarsa hastalığın tedavisi kabil değilse derhal kabil ise iki ay devam ettiği takdirde emekliye sevkolunacakları ve aylıkları esasen pek az olan hayrat hademesinden emekli aidatı kesilmesi geçimlerini de zorlaştıracığı ve bağlanacak emekli aylığı ise pek az olacağı ve birçoklarının hizmet süreleri kanuni haddi bulamayacağından kesenek iadesi veya toptan ödeme yapılacağı ve bu da aleyhlerine netice vereceği, 40 yaşını geçmiş iseler esasen bu sandıkla değil biriktirme sandığı ile ilgilendirilerek ayrıldıklarında kesenek ve karşılıklarının % 4 faizi ile verileceği ve Vakıflar Bütçesinden karşılık verilmesi aidat ödenmesi kabul edilse dahi bütçelerini daraltacağı gerek temsilci gerek üyelerden bir kısmı tarafından ileri sürülmüş ise de hayrat hademesinin bir garantiye mazhar olması ve diğer âmme hizmeti gören emsallerinin nail olduğu

emeklilik hakkından mahrum edilmemeleri iktiza edeceği mülâhazasıyla ve çoğunlukla kabul edilmiştir. Bu sebeple (11) işaretli kısmın (İ) bendine hayrat hademesi ilâve edilmiştir.

### Üçüncü Bölüm

Madde 13 : (Hükümet tasarısının 14 nci maddesi)

Tasarının 3 nci bölümünü teşkil eden bu madde bu kanunla tanınan hakları göstermektedir. Bu haklar arasına son hizmet zammı da ilâve edilmiş ve bâzı kelime değişiklikleri ile kabul olunmuştur.

### Dördüncü Bölüm

Madde 14 : (Hükümet tasarısının 15 nci maddesi).

Sandığın gelirleri ile tahsil şekillerini göstermektedir. Bu maddede anlayışı kolaylaştıracak tahrir değişikliklerinden ve önceden emeklilik hakkı tanınan vazifelerde bulunmadan çalışmakta olduğu vazifesi emekliliğe tâbi hale getirilenler ile kesenekleri geri verilenlerden bunu iade etmek istemiyenlerin de giriş keseneği vermeleri ve 35 yaşından sonra hizmete girenlerin tâbi olduğu ahkâma bunların da tâbi tutulacağını gösteren fıkralar ilâve edilmiştir.

Gelirler memur ve hizmetlilerden ve karşılık olarak kurumlarından alınacak paralar olmak üzere başlıca iki kısımdır :

Memur ve hizmetlilerden alınacak paralar :

1. % 5 emekli keseneği,

2. % 25 giriş keseneği,

3. Artış farkları (terfi zamları),

4. % 10 tamamlayıcı emekli keseneği olmak üzere 4 neviden ibarettir. Memur ve hizmetlilerin mensup olduğu kurumlarda emekli ve giriş kesenekleriyle artış farklarının bir mislini karşılık olarak verecektir. Kurumlar tamamlayıcı kesenek ödiyemeyecekler fakat vazife mâlûllüğü aylığı ile iştirakçi ve tevdiatçıların vazife yüzünden ölümleri halinde dul ve yetimlerine bağlanacak aylıklar karşılığı olmak üzere bütçelerindeki memur ve hizmetliler aylık ve ücret tutarlarının % 1 nispetinde ek karşılık vereceklerdir.

Cumhurbaşkanı ile erlerin aylıkları ve harb mâlûllüğü zamları emekli ikramiyeleri ve harb mâlûllerine yapılacak yardımlar sandıkça ta-

hakkuk ettirilerek tesviye edilecek ve her ay faturası mukabilinde Devlet tarafından sandığa ödenecektir.

Subay ve askerî memurların mahkeme kararıyla nasıp ve rütbeleri tashih edilmektedir. Düzeltme hükümden sonraya değil makabline de şâmil olduğundan müterakim aylıkları kendilerine verilmektedir. Bu suretle ödenen farklardan kesenek ve artış farkları tediye sırasında kurumlarınca tevkif ve sandığa ödenecektir. Ç fıkrası bunu göstermektedir. Barem Kanununa göre sivillerde rütbe ve nasıp tashihi olmadığından Ç bendi yalnız subay ve askerî memurlar için sevk edilmiştir. Danıştay kararı ile sivillerde de tashih yapıldığı vâkı ise de hüküm tarihinden sonrası için muteber olduklarından işbu ferkten tasarının umumi hükümleri dairesinde ve ödeme esnasında kesenek ve artış farkları kesileceği, subay ve askerî memurlar gibi makale şâmil düzeltme olur ve müterakim fark tediyesi icabederse kesenek ve artış keseneğinden bu farkın tahsili umumi hükümler iktizasından bulunduğu Hükümet temsilcisi tarafından ifade edilmiş ve Komisyonca bu görüşe katılmıştır. Kesenek ve karşılıklar aylık ve ücretlerin tam tutarı üzerinden kesilecektir. 15 nci maddede görüleceği ve izah olunacağı üzere tam aylık ve ücret müktesep hak olarak alınan aylık ve ücret demektir.

Vergi; sandık gelirlerinin tenzilinden sonra kalan miktar üzerinden alınmakta idi. Buna bundan sonra da devam edilecektir.

Giriş keseneği, vazifeye ilk defa girenlerden yahut vazifeleri sonradan emekliliğe tâbi hale getirilenlerden alınmaktadır. Yukarıda izah edildiği gibi kesenekleri geri verilenlerden bunu iade etmek istemiyenler de aynı hükme tâbi olacaklarından buna ait hükümler taallük ettiği fıkralara eklenmiştir.

Tamamlayıcı kesenek 35 yaşından sonra ve 40 yaşını bitirmeden evvel emekliliğe tâbi bir göreve tâyin veya buldukları vazifeleri emeklilik hakkı tanınan hale getirilenlerden alınacaktır. Sigorta sisteminde genç yaşta sigorta etmek ve uzun müddet prim almak esastır. Bu tasarı 35 yaşına kadar normal sigorta esasını kabul etmiş 40 yaşından sonrasını sigorta etmemiştir. 35 ile 40 yaş arasında iştirakçi olmak durumuna gelenlerden 35 yaşını bitirdiği tarih ile vazifeye alındığı tarih arasında ge-

çen müddet için keseneğe esas ilk aylığının % 10 u yarısı kesenek yarısı karşılık olmak üzere alınacaktır. Ve ayrıca giriş keseneği ve müteakıp aydan itibaren % 5 kesenek verecektir. Kurumlar karşılık vermeyecektir.

İnzibatî para cezaları bellidir. % 10 gecikme zammı sandığın gelirlerini bu kanunun tâyin ettiği süre içinde kesmiyen, göndermiyen veya göndertmiyen tahakkuk, ödeme ile alâkalı memurlardan, saymanlardan ve âmiri itarlardan alınacak bir cezadır. Ve sandığa ait olacaktır.

J) Bendinde gösterilen gelirler hattızında bir gelir değildir. Kısmen sandığın primini almaksızın emeklinin fiilî hizmetine eklenen fiilî ve itibari süreler karşılığı yaptığı tahsis dolayısıyla ödediği bir parayı kurumlardan geri almaktan ibarettir. Bu süreler yıpratıcı sayılan görevlerde bulunanların, uçucuların ve deniz altıcıların, fiilî hizmetlerine zam olunan itibari sürelerdir. Bunlar ve harbokulu öğrencileri gibi primi verilmemiş hizmetlerden dolayı emekli aylığı alanlardan verilen bu aylığın primini almak sandığın hakkıdır. Bunu temin için zam edilen müddete ait istihkak tutarının % 10 u fiilî ve itibari zamlar karşılığı olarak kurumları tarafından sandığa ödenecek iştirakçi ve tevdiatçıdan bir şey alınmayacaktır.

Sandık primini almaksızın 42 nci madde gereğince Cumhurbaşkanlığına zam ve 56 nci madde gereğince erlere maaş 64 ncü madde gereğince harb mâlûllerine zam ve 65 nci madde mucibince harb mâlûllerine yardım 81 nci madde mucibince bunların dul yetimlerine aylık ve 89 neu madde mucibince ikramiye verecektir. Primlerini ise almamıştır. Sandık primini almadığı hiçbir külfeti üzerine alamıyacağından bunları ödedikçe Hazineden istirdat edecektir. 28 nci maddesi ise yönetim masraflarına taallûk eder sandığı korumak için bu masraflar da kurumlara ait bırakılmıştır.

#### Beşinci Bölüm

Madde 15 : (Hükümet tasarısının 16 ncü maddesi)

Mer'î kanunlarda keseneğe esas olan aylık ve ücretler hakkında muhtelif hükümler mevcut olduğundan ve barem kanununa göre yine değişik nispetler kabul edildiğinden emeklilik keseneğine esas olacak aylık ve ücret ve öde-

nekler bu maddede açık ve tereddüt edilmeyecek şekilde gösterilmektedir. Komisyonca yapılan tâdiller şunlardır:

1. (B) fıkrasında yazılı sürekli kadrolarda aylık ücretle çalışan her çeşit hizmetliler arasına hademei hayrat ilâve edilmiştir.

2. Ç bendinde (Kurumların özel kanunlarına göre mevcut yönetim kurullarına başkan ve üye) ibaresi 12 nci maddeye ait gerekçede izah edilen sebeplerle çıkarılmış ve yerine (İlletin daimî komisyon üyeliklerin) ibaresi konmuştur.

3. H bendindeki bir ay süre az görülerek 3 aya çıkarılmış ve kadro harici kalan memurların iki alt dereceyi kabule mecbur olacıkları cihetle bu durumda olanlar istedikleri takdirde bir üst derece değil iki üst derece aylık ve ücret tutarı üzerinden kesenek vermeleri ve bunun üzerinden tekaüt olmaları mâdelete uygun görülerek bu yolda düzeltilmiştir. Şüphesiz bu hüküm her kadro harici olanlara tatbik edilmeyecek ancak müktesep hakkından aşağı dereceyi kabule mecbur olanlara tatbik edilecektir.

4. Sarahat olmadıkça her hangi bir aylık, ücret ve ödenekten kesenek alınmayacağı cihetle son fıkra tasarıdan çıkarılmıştır.

#### Altıncı Bölüm

Madde 16 : (Hükümet tasarısının 17 ncü maddesi)

Bu madde Emekli keseneklerinin ne zaman ve kimler tarafından kesilip sandığa gönderileceğini tâyin etmektedir. Kelime tashihleri yapılmış ve 31 nci maddeye atıf yersiz olduğundan kaldırılmıştır.

Madde 17 : (Hükümet tasarısının 18 ncü maddesi)

Sandık gelirlerinin kesilmesi ve sandığa gönderilmesi hakkındaki müeyyedeleri ihtiva etmektedir. Böyle bir müeyyede zaruridir. Aksi halde sandık gelirleri toplanamaz ve işletilemez sandık dolayısıyla da emekliler zarar görür. Maddede kesilen paraların sandığa gönderilmesine veya bütçede ödenecek kısmın ödenmesine mâni olan ita âmirlerinin bu hareketini kolaylıkla tesbit etmek, bahane serdine mâni olmak, ihtilâfı selbetmek için fıkraya (Yazı ile) kelimeleri ilâve olunmuştur.

Madde 18 : (Hükümet tasarısının 19 ncu maddesi) Aynen

Madde 19 : ( Hükümet tasarısının 20 nei maddesi) Aynen

### Yedinci Bölüm

Madde 20 : ( Hükümet tasarısının 21 nei maddesi) Aynen

Madde 21 : ( Hükümet tasarısının 22 nei maddesi) Aynen

Madde 22 : ( Hükümet tasarısının 23 neü maddesi).

Sandık sermayesinin ne suretle işletileceğini gösteren hükmünün 23 neü maddesinin Komisyonumuzda müzakeresinde sermaye mevutlarını para kıymetlerinin ilerdeki muhtemel sukutlarından imkân nispetinde müteessir etmemek üzere bunun mühim bir kısmının gayrimenkullere yatırılması üzerinde görüşme ve tartışmalar cereyan etmiş bâzı üyeler mevutların tamamının Devlet tahvillerine yatırılarak gayrimenkulün mevzubahis edilmemesini ileri sürmüşlerdir.

Neticede Sandık sermayesinin bir kısmının her halde gayrimenkule yatırılması esası ekseriyetle kabul edilmiş ve bunun nispetinin ne olması üzerinde cereyan eden müzakerelerden % 40 ve % 30 nispetinde olması hakkındaki tekliflerin ekseriyetle reddinden sonra tasarıdaki % 20 nispeti aynen muhafaza olunmuştur.

Şu şekle göre sandık sermayesinin % 20 yi geçmiyecek bir miktarı Yönetim Kurulunun kararı ve Maliye Bakanlığının tasvihiyle madde de gösterilen şartlarla gayrimenkullere yatırılacaktır.

Tasarıdaki sermayenin geri kalan kısmının tasarıda gösterilen yerleri esas itibariyle kabul etmiş ise de imkân ve ihtiyaçlara göre hareket olunmak üzere nispetler çıkarılmıştır.

Bundan başka tasarıda bu tahsis işleri tamamıyla Yönetim Kuruluna bırakılmış iken bir taraftan sandığın malî bünyesine kuvvetle müessir olan mevutlarının sandık cümlesinden kârlı ve faydalı mevzulara yatırılması hususunun bağlı olduğu Bakanlık ve Hükümet tarafından sıkı surette kontrol ve murakabe edilmesi, diğer taraftan yine mevutların Hükümetçe iktisadi kalkınmamıza yardımcı olacak âcil ve lüzumlu yerlere yatırılmasının sağlanması mülahazasıyla, yine Yönetim Kurulunun bu hususta

vereceği kararların Maliye Bakanlığınca tasvip edildikten sonra Bakanlar Kurulunca da karara bağlanması muvafık görülerek madde ona göre hazırlanmıştır.

Madde 23 : (Hükümet tasarısının 24 neü maddesi) aynen.

Madde 24 : (Hükümet tasarısının 25 nei maddesi) aynen.

Madde 25 : (Hükümet tasarısının 26 nei maddesi).

Lükse kaçılmamasını sağlamak için maddeye (ve ihtiyaç ile mütenasip) kaydi ilâve edilmiştir.

### Sekizinci Bölüm

Madde 26 : (Hükümet tasarısının 27 nei maddesi) ibare düzeltilmesi ile aynen.

Madde 27 : (Hükümet tasarısının 28 nei maddesi) aynen.

Madde 28 : (Hükümet tasarısının 29 neu maddesi) aynen.

Madde 29 : (Hükümet tasarısının 30 neu maddesi).

İlk yaptırılacak incelemenin hesabı ihtimali mütehassısına yaptırılmasındaki fayda ve zaruret nazara alınarak aktüerlere yaptırılması ve mütaakip incelemelerde de sigorta uzmanı yerine bir aktüer bulundurulması kabul ve madde bu şekle konmuştur.

### Dokuzuncu Bölüm

Madde 30 : (Hükümet tasarısının 31 nei maddesi) aynen.

### Onuncu Bölüm

Madde 31. — (Hükümet tasarısının 32 nei maddesi) aynen.

Madde 32 : (Hükümet tasarısının 33 neü maddesi),

Fiili hizmete, hizmetin yorucu ve yıpratıcı olmasına göre eklenecek müddetlere aittir ve şu değişiklikler yapılmıştır.

1. Polis, komiser yardımcısı, komiser ve başkomiserlerin vazifeleri Hükümet tasarısının 34 neü maddesiyle yorucu ve yıpratıcı olarak kabul ve eylemli sürelerinin beher yılına iki ay zammedilmesi kabul edilmiştir.

Bu görevler dahi subay ve gedikli erbaşlarını

görevleri kadar yorucu ve yıpratıcı olduğu için bu maddeye bir fıkra olarak alınmış ve 3 ay eklenmesi muvafık görülmüştür.

2. Muvazzaf, yedek ve gedikli subay ve gedikli erbaşlardan bu maddenin diğer fıkralarında yazılı hizmetlerde çalışanlara ayrıca yıpranma payı olarak bir süre ilâve edilmiyeceği için buna dair de bir fıkra ilâve olunmuştur.

(Hükümet tasarısının 34 ncü maddesi) 32 nci maddeye bir fıkra olarak eklendiğinden tamamen kaldırılmıştır.

Madde 33 : (Hükümet tasarısının 35 nci maddesi)

Hüküm ile veya ahlâk bakımından sicilleri üzerine emekliye ayrılanların eylemlî sürelerine ve 78 nci madde gereğince dul ve yetimlere bağlanan aylıkların hesabında süre eklemelerinin sayılmıyacağı hakkındaki hüküm kazanılmış bir hakkın ihlâli ve munzam bir ceza mahiyetinde görüldüğü için komisyonea tayedilmiş ve bu fiilî hizmet zamlarının emeklilik muamelelerinde fiilî hizmet sayılacağı açıklanmıştır.

Madde 34 : (Hükümet tasarısının 36 nci maddesi) ibare tashihi ile aynen.

Madde 35 : (Hükümet tasarısının 37 nci maddesi)

Fiilî ve itibari hizmet zamları emekli aylığı bağlanmasında nazara alındığına göre kesenek iadesinde de bu zamların kesenek sayılan kısmının memur ve hizmetlilere iadesi tabii bulunduğundan madde buna göre düzeltilmiştir.

Madde 36 : (Hükümet tasarısının 38 nci maddesi)

Aşağıdaki değişiklikler yapılmıştır :

1. Birinci fıkranın mutlak hükmü makabline şâmil bir mâna ifade edebileceğinde tereddüt uyandırabileceği mülâhazasıyla fıkraya (Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra) ibaresi eklenmiştir.

2. Pilotlara taallük eden fıkranın ayrı bir madde olarak yazılması uygun görülerek maddeden çıkarılmıştır.

3. Son fıkranın mütaakıp maddeyi de şumulüne alması icabettiğinden ayrı bir madde olarak yazılmak üzere çıkarılmıştır.

Madde 37 :

Yukarda izah edildiği üzere Hükümet tasarısının 38 nci maddesinden çıkarılan fıkra olup uçucu ve denizaltıcılara yıprama payından ay-

rica 6 ay daha zam yapılacağını göstermektedir.

Madde 38 :

Bu madde de Hükümet tasarısının 38 nci maddesinden çıkarılmış ve müstakil madde olarak tedvin olunmuştur. 33 ve 34 ncü maddeler hükümlerinin 36 ve 37 nci maddelere şumulü sağlanmıştır.

### On ikinci Bölüm

Madde 39 : (Hükümet tasarısının 39 ncü maddesi).

Emekli aylığı bağlanacak halleri göstermektedir. (A) bendi aynen kabul edilmiştir. (B) bendi 30 yıl hizmet etmiş ve 55 yaşını doldurmuş olanların emekliliklerini istiyebilecekleri gibi kurumlarınca re'sen tekaüde ayrılmasına yetki vermektedir. Kurumların bu yetkiyi kullanırken muayyen esaslara göre muayyen makamlarca tatbikını sağlamak faydalı görülmüş ve bunun için bir tüzük hazırlanması gerekli olduğu kabul edilerek bu bende (tüzükleri gereğince) cümlesi eklenmiştir. Tanzim edilecek tüzükteki esaslara göre tüzükte belirtilecek yetkili makamların emekli muamelesini tüzük hükümlerine uygun olarak tatbikına karşı Danıştaya dâva ikame edilemeyeceği tabiidir.

Belediye reisi ile illerin daimî üyeleri yaş tahdidine tâbi olmadıklarından istekleri hilâfına bunların tekaüde sevkedilmeyecekleri şüphesizdir. Bu bende gedikli subay ve gedikli erbaşların da harbe hazırlık devresinde istekleri ile emekliye ayrılmalarının geri bırakılması tabii görülerek ilâve yapılmış ve mecburi hizmet erbabından bulunan subayların bu hizmetlerini ifa ve ikmal etmedikçe tekaütlüklerini istiyemeyecekleri hakkındaki 1683 sayılı Kanununun 3549 sayılı Kanunla değiştirilen 14 ncü maddesindeki hükme mütenazır bir hüküm bu fıkrada tesis edilmiştir.

C) Bendine hizmet süresi ne olursa olsun yaşı 60 ı dolduranların tekaütlüklerini istiyebileceklerine dair bir hüküm konmuştur. 40 ncü maddenin kurumlara tanıdığı hakka mütenazırdır.

Ç) Bendi bu kanun gereğince kesenekleri iade edilmek icabedenlerden yaşı 55 ve hizmet müddeti 30 yılı doldurmuş olanların istekleri üzerine emekliye ayrılacağını ifade etmektedir.

Memuru keseneğini almakta muhayyer bırakmamakta, sosyal maksat ile aylık bağlanmakta ve ancak talebi şart koymaktadır. Bu fıkraya tabıda sehven giren (F) fıkrası çıkarılmış 87 nci maddenin muhtelif bentlerinin birleştirilmesi sebebiyle (n) bendi (m) olmuştur.

G) Bendinden Yönetim Kurulu başkan ve üyeleri çıkarılmış illerin daimî komisyon üyeleri eklenmiştir. Madde bu tadillerle kabul edilmiştir.

#### *On üçüncü bölüm*

Madde 40 : (Hükümet tasarısının 40 nci maddesi)

Bu maddede yapılan başlıca tadiller şunlardır :

1. Hükümet 60 yaşını emeklilikte esas almıştı. Komisyon bunu 65 yapmıştır. Ancak 60 yaşını dolduranların gerek istekleriyle ve gerek doğrudan doğruya emekliye ayırma hakkı verilmiştir.

2. Yargıtay, Danıştay ve Sayıştay Başkan ve üyeleri, savcı ve sözcülerine 65 yaşından sonra birer yıllık sürelerle 5 yıl daha uzatma hakkı verilmekte iken Komisyon bunu 3 yıl olarak kabul etmiştir.

3. Üniversite Profesör ve ordinaryüs profesörleri için de 5 yıl temdit hakkı tanınmış iken Komisyon 65 yaşından sonra ve 70 yaşını geçmemek üzere vazifelerini yapamayacakları senatoca belirtilinceye kadar vazifede kalacakları şeklinde değiştirmiştir. Temdit kararı alınmayacak senato karar vermedikçe 70 yaşına kadar otomatik olarak vazifede kalabileceklerdir.

4. Diyanet İşleri Müşavere Heyeti Başkan ve üyeleri de müftü ve vaizlerin tâbi olduğu ahkâma tâbi tutulmuş ve fıkraya ilâve yapılmıştır.

5. Gedikli subaylar ayrı bir sınıf olduklarından 52 yaşından yaş haddine tâbi tutulacakları bir fıkra olarak eklenmiştir.

6. Enstitü mezunu köy öğretmenleri ile köy sağlık memurlarının hayat şartları bakımından daha evvel emekliye sevk edilmeleri hakkındaki Hükümet teklifini Komisyonumuz diğer ilkokul öğretmenlerinden bunları ayrı bir rejime tâbi tutmayı muvafık görmiyerek tay etmiştir.

7. Hükümet teklifindeki Belediye başkan-

larına ait hüküm 43 ncü maddeye alınmıştır. Madde bu değişikliklerle yeniden kaleme alınmıştır.

#### *On dördüncü bölüm*

Madde 41 : (Hükümet tasarısının 41 nci maddesi)

Aylık ücretlerini yarım veya daha az alanların hizmetleri bu kanunda yarım sayılmaktadır. Emekli aylığı bağlanırken esas aylıkta bu madde gereğince yarım sayılmakta idi. Halbuki fiilî süreye keseneğini verdiği yarım aylık nazara alınarak fiilî hizmeti de yarım ilâve edilmektedir. Buna göre emekli aylığı bağlanırken fiilî hizmete yarım olarak ilâve olunan süre bir daha indirilmiş olacaktır.

Bu keyfiyetin tahrir tarzından doğmuş olduğu görülerek düzeltilmiştir.

Kadro yüzünden açıkta kalanlar iki alt dereceye tâyin edilebildiklerine göre keseneğini verdiği takdirde müktesep hakkı olan iki üst dereceden emekliye ayrılması icabeder. Bu eihet dahi maddede açıklanmış ve bu suretle madde kabul edilmiştir.

Madde 42 : (Hükümet tasarısının 42 nci maddesi) Aynen

Madde 43 : (Hükümet tasarısının 43 ncü maddesi).

Bu maddeye :

1. İllerin daimi Komisyon üyeleri,
2. 60 yaşını doldurduklarında cümleleri ilâve edilmiş, ve
3. (Bırakılabilirler) yerine (Bırakılırlar) kelimesi yazılmıştır.

#### *Onbeşinci Bölüm*

Madde 44 : (Hükümet tasarısının 44 ncü maddesi).

Bu maddede terim ve tahrir değişiklikleri yapılmış ve vuzuh için (tevdiatçılar) kelimesi ilâve olunmuştur. Hükümde değişiklik olmamıştır.

Madde 45 : (Hükümet tasarısının 45 nci maddesi) Vuzuh verilerek aynen.

Madde 46 : (Hükümet tasarısının 46 nci maddesi) İkiye bölünmüş ve vuzuh verilmiştir. Hastalığa ait hükümler ayrı madde olarak kaleme alınmıştır.

Madde 47 : (Hükümet tasarısının 46 nci



maddesinden).

Tedavisi kabil sayılarak mezun addolunan subay, memur ve hizmetlilerin hastalığı devam ettiği takdirde ne zaman emekliye sevk edilecekleri hakkındaki süreleri göstermekte idi. Subay ve memurların hastalık sebebiyle mezun sayılacakları müddetler özel kanunlarında mevcut olduğu ve buna ait hükümlerin yine kendi özel kanunlarında kalması uygun görüldüğü cihetle subay ve memurların hizmet sürelerine göre mezun sayılacağı müddetlere ait hükümler maddeden çıkarılmış yalnız hizmetlilere ait süre bırakılmıştır. İlgâ edilen kanunlar arasından da buna ait maddeler çıkarılmış ve yürürlükte bırakılmıştır. Madde bu esaslara göre yeniden yazılmıştır.

Madde 48 : (Hükümet tasarısının 47 ne maddesi)

Şu tadiller yapılmıştır :

1. C) bendi tamamen kaldırılmıştır. Çünkü tekâmül, keşif ve ihtira tecrübelerine dayanır. Makine ve kimya gibi sanayide kazalar eksik olmaz. Sakınmak mümkün olmayan hallerin kusur sayılması mümkündür. «Sun'u taksir» ile kaçınılmak istenen esaslı kusurlar maddenin diğer bentleriyle temin edilmiş bulunmaktadır. «Sun'u taksir» takdire dayanacağı cihetle tatbikatta indî bir mahiyet alabilir (Ğ) bendi bu sebeple tayyedilmiştir.

2. (İntihar kastından) tâbiri «İntihara teşebbüsten» yapılmıştır.

3. Kendisine veya başkasına bir menfaat sağlamak için mâlûl olanlar bulunabileceği mütalâa olunduğuna göre zarar yapmak maksadıyla de mâlûl olabilecekler bulunacağı derpiş edilmiş ve (D) fıkrasına «Veya zarar yapmak» kelimeleri eklenmiştir.

Madde 49 : (Hükümet tasarısının 48 ne maddesi)

Madde vazife mâlûllerinin mâlûllüklerini bildirmeleri mecburiyetini koymaktadır. Tatbikatta istihdamlarına mâni mâlûllüklerini gizliyerek vazifeye devam ve emekliye ayrıldıktan sonra da vazife mâlûlü olduklarını iddia ve hak talep edenler görülmüştür. Bunu önlemek için sevkedilen bu madde esas itibarıyla kabul edilmiş ve 6 aylık süre az görülerek bir seneye çıkarılmış ve erler için bu süre (1,5) sene olarak kabul olunmuştur. Esirlik ve gaiplik halinde haber vermek imkânsızlığı hasebiyle madde-

ye bu gibiler hakkındaki sürenin bu hallerin bitmesinden itibaren başlaması hakkında hüküm konmuştur. Hastalıkları sebebiyle mâlûl sayılacakları hakkında da tedavileri imkânsız olduğu raporla belli olanların müracaat süresinin rapor tarihinde ve diğer hastalar hakkında mezun sayılacakları müddetlerin hitamından itibaren başlayacak süre içinde müracaata mecbur olacakları hakkında hüküm konmuştur.

Madde 50 : (Hükümet tasarısının 49 ne maddesi) aynen.

Madde 51 : (Hükümet tasarısının 50 ne maddesi)

«Sun'u taksirinin» cümlesi kaldırılmış ve yerine (48 ne maddedeki hallerin) cümlesi konulmuş bütün ihtimaller derpiş edilmiştir.

Madde 52 : (Hükümet tasarısının 51 ne maddesi) tahrir değişikliği ile aynen.

#### On altıncı bölüm

Madde 53 : (Hükümet tasarısının 52 ne maddesi)

41 ne maddenin izahında belirtildiği üzere 15 ne maddenin (D) bendinde yazılı Bakanlık emrinde açıkta bulunanların tekaütlük müddet ve aylıklarının hesabında kabul edilen esasın mâlûl aylıklarının hesabında da esas olmasını teminen bir cümle ilâve edilmek suretiyle kabul edilmiştir.

Madde 54 : (Hükümet tasarısının 53 ne maddesi) aynen

#### On yedinci Bölüm

Madde 55 : (Hükümet tasarısının 54 ne maddesi) aynen

Madde 56 : (Hükümet tasarısının 55 ne maddesi) aynen

Madde 57 : Hükümet tasarısının 56 ne maddesi) aynen

Madde 58 : (Hükümet tasarısının 57 ne maddesi)

Hükümet tasarısı Emekli ve adi mâlûllerle vazife mâlûllerinden tekrar emekliye tâbi bir hizmete alınanların vazife mâlûlü olmaları hâlinde tatbik olacak hükümleri ihtiva etmekte idi. Vazife mâlûlü iken tekrar vazife mâlûlü olanlar ile âdi mâlûl veya emekli iken tekrar vazife mâlûlü olanlar hakkındaki hükümlerin ayrı birer madde halinde yazılması uygun gö-

rûlmüştür. 58 nci madde yalnız vazife mâlûlü iken hizmete alınan ve tekrar vazife mâlûlü olanlara tahsis edilmiştir. İkinci mâlûliyet birinci mâlûliyetten yüksek derecede ise bunun hakkında yapılacak muamele (a) bendinde ve ikinci mâlûliyet eski mâlûllüğün aynı ve daha aşağı derecede ise bunun hakkında yapılacak muamele (b) bendinde gösterilmiştir.

Madde 59 : (Hükümet tasarısının 57 nci maddesinden)

Emekli veya âdi mâlûl aylığı alanlardan yeniden hizmete girip vazife mâlûlü olanlara ait hükmü ihtiva etmektedir. Aynı yazılmış hüküm değişikliği yapılmamıştır.

Madde 60 : (Hükümet tasarısının 58 nci maddesi)

Hükümet tasarısı emekli, âdi mâlûl veya vazife mâlûlü aylığı almakta iken er olarak silâh altına alınan ve silâh altında iken vazife mâlûlü olanlara almakta oldukları aylıklara er iken uğradıkları mâlûliyet derecesine göre erlere bağlanacak aylık miktarında bir zam yapılması esasını kabul etmiştir. Bu hüküm komisyonea da kabul edilmiştir. Emekli hakkı tanınan bir vazifede iken yine er olarak silâh altına alınan ve vazifeleri ile ilgilileri kesilmeyen silâh altında vazife mâlûlü oldukları takdirde haklarında ne muamele yapılacağı Hükümet teklifinde yer almamıştır.

Komisyonumuz bunların durumunu tâyine lüzum görmüş ve maddeye buna ait hükümler koymuş, iştirakçiler hakkında (a) ve tevdiatçılar hakkında (b) fıkrasını sevk etmiştir.

a) Fıkrasına göre: Erlikte vazife mâlûlü olan iştirakçi esas vazifesini yapamıyacak derecede mâlûl olmuş ise hizmet müddetleri 30 yılı doldurmayanlar 30 yıl hizmet etmiş sayılarak ve 30 yıldan fazla hizmet edenlerin hizmet müddetlerine göre 55 nci madde hükümlerine tevfi kan vazife mâlûlü maaşı bağlanacaktır. Eğer iştirakçilerin bu mâlûllüğü esas vazifelerini görmeye mâni değilse 56 nci madde gereğince erlere mahsus aylık bağlanacaktır. Ve mâlûl ilgisi kesilmeyen esas vazifesine devam edecektir.

b) Fıkrası tevdiatçıların bu duruma girmelerinde yapılacak muameleyi tâyin etmektedir. Tevdiatçının silâh altındaki mâlûllüğü esas vazifesini görmeye mâni derecede ise 56 nci maddeye göre aylık bağlanmakla beraber 126 nci madde hükmüne göre de hizmet müddeti nazara

alınmaksızın toptan ödeme yapılacaktır. Mâlûl- lük derecesi esas vazifesini yapmaya mâni değilse sadece 56 nci maddeye göre aylık bağlanacaktır.

Madde 61 : (Hükümet tasarısının 59 ncu maddesi)

Bu madde, fıkralar ilâvesiyle yeniden kaleme alınmıştır. Hüküm itibariyle mâlûliyetleri derecesi bu maddeye göre kesinleşmiş sayılanların son raporlarının sağlık kurulunca tasdikından itibaren 3 yıl içinde ve bir defaya mahsus olmak üzere muayyenelerini ve mâlûliyet derecelerinin tesbitini istemek hakkı verilmiştir.

Mâlûllük ve derecelerinin tâyini için 3 muayene esas kabul edilmiştir. Birinci muayene mâlûllük aylığı bağlanmak için yapılan muayenedir. Diğer ikisi mâlûllük derecesinde bir değişiklik veya tamamen geçme olup olmadığını tâyin etmek üzere ve 3 er yıl fâsıla ile yapılacak muayenelerdir. Eğer bu muayenelerde mâlûllük derecesi değişmeyeceği anlaşılmış ise sandık bir daha muayene istemeyecek fakat yukarıda yazıldığı gibi mâlûl 3 yıl içinde son bir muayene talebinde bulunabilecektir.

Madde 62 : (Hükümet tasarısının 60 nci maddesi)

Yukarıki madde gereğince yapılacak muayenelerde mâlûllük dereceleri değişenlere bu mâlûllükleri derecesine göre yeniden aylık bağlanır. Yani aylıklar düzeltilir mâlûllükleri tamamen geçmiş olanlar emekli aylığına müstehak iseler emekli aylığını alır. Değilse aylık kesilir. Bu suretle aylığı kesilenlerden;

a) Emeklilik hakkı tanınan bir göreve girmeyenlerden hizmeti 5 yıl ile 20 yıl arasında ise I - Kendisi talep ederse keseneği geri verilir. II - talep etmezse keseneği sandıkta bırakılır ve 82 nci maddenin (Ç) fıkrası mucibince 60 yaşını doldurmuş ise veya doldurduğunda toptan ödeme yapılır. Bu sırada âdi mâlûl olması bir değişiklik yapmaz.

III - Keseneğini istememiş ve toptan ödeme yapılmamış olanlar ölürlerse ve hizmet süresi de 15 yıldan az ise 82 nci maddenin (Ç) bendi gereğince dul ve yetimlerine toptan ödeme yapılır. Hizmet süresi 15 yıl veya daha fazla ise 66 nci maddenin (G) fıkrası mucibince dul ve yetimlerine aylık bağlanır.

b) Emeklilik hakkı tanınan bir göreve tâyin olunanların eski ve yeni hizmetleri birleştirilmek

suretiyle bu kanunun ilgili hükümleri uygulanır.

e) Haklarında (a) ve (b) bentleri hükümleri tatbik edilmemiş olanların eski mâlûllükleri yeniden meydana çıkarsa bu fıkrada yazılı şartlar dairesinde yeniden vazife mâlûllüğü aylığı bağlanır. Hükümet tasarısına göre maddeye ilâve olunan hüküm istekleri halinde keseneğin geri verilmesinden ibarettir.

Madde 63 : (Hükümet tasarısının 61 nci maddesi).

Bu madde vazife mâlûlü sayılarak aylık bağlanmış olanların âdi mâlûl olduğu tahakkuk ederse haklarında yapılacak muameleyi göstermektedir. Tahsis ilgilinin iyi veya kötü niyetle hareket etmesine, aylığa veya toptan ödemeye müstahak olmasına göre uygulanacak hükümler ayrı bentlerde açıkça gösterilmiştir. Hükümet tasarısına göre başta değişiklik (Ç) fıkasında olmuştur. Tasarı ödenen aylıkların tutarının toptan ödemedi kesileceğini derpiş etmiş idi. Komisyon mâlûller lehine olmak üzere toptan ödemedi aldıkları aylıklar tutarını değil toptan ödemenin fiili ve itibari hizmet süresinin her ayma düşecek miktarını vazife mâlûlü aylığı ödenen ayların sayısına çarparak bulunan miktarı indirmeyi kabul etmiştir. Diğer bentleride esaslı bir değişiklik olmamıştır.

#### Onsekizinci Bölüm

Madde 64 : (Hükümet tasarısının 62 nci maddesi).

Harb mâlûllerini tarif etmekte ve bunlara vazife mâlûlü sıfatıyla bağlanan aylıklarına yapılacak zammı göstermektedir. Hükümet teklifi kabul edilmiştir. Ancak;

I - Tevdiatçılara 60 nci maddede yazılı olduğu üzere erlikten dolayı vazife mâlûlü aylığı bağlandığı için bu madde ona göre düzeltilmiştir.

II - Harb mâlûlü olanlardan askerî bir hareketin muvaffakiyetle neticelenmesine şahsan âmil olduğu veyahut örnek tutulacak cesaret ve fedakârlık gösterdiği sırada bu mâlûllüğe uğradıkları usulüne göre üstleri tarafından Milli Savunma Bakanlığına bildirilen ordu mensuplarına ait harb zammı % 25 fazlasıyla bağlanacağı hakkında bir fıkra ilâve edilmiştir.

III - Erler arasına gönüllü erler katılmıştır.

Madde 65 : (Hükümet tasarısının 63 nci maddesi).

Harb mâlûllerine, dul ve yetimlerine yapılacak yardımlara aittir. Harcanan paraları Hazine sandığına ödiyecektir. Bu yardımlar tevsi edilmek suretiyle kabul edilmiştir.

#### On dokuzuncu Bölüm

Madde 66 : (Hükümet tasarısının 64 nci maddesi) Vuzuh verilerek kabul edilmiştir.

Madde 67 : (Hükümet tasarısının 65 nci maddesi) aynen.

#### Yirminci Bölüm

Madde 68 : (Hükümet tasarısının 66 nci maddesi).

Dul ve yetim aylığı bağlamaya esas olacak aylık, ölenin bağlanmış ve henüz bağlanmamış ise bu kanuna göre bağlanacak emekli âdi veya vazife mâlûllüğü aylığıdır. Nispeti dul karı veya koca için % 50 çocuklarla ana veya babadan her biri için % 25 tir.

Karının % 50 aylığı iki halde değişir yani azalır.

I - Ölenin karısı iki veya fazla ise işbu % 50 aylık karılar arasında 70 nci madde gereğince eşitlikle taksim olunacağından azalır yalnız bunlardan biri ölür veya evlenirse bundan boşalan aylık diğerinin aylığına eklenir.

II - Ölenin baba veya anasına ve çocuklarına da bağlanan aylıkların karının aylığı ile beraber tutarı bağlamaya esas olan emekli ve mâlûllük aylığının tamamını geçerse geçen miktar her birinden mütenasiben bu madde gereğince indirileceği için karının % 50 olması lâzımgelen maaşı da o nispette azalır.

Çocuklara bağlanacak aylık emekli veya mâlûllük aylığının % 25 ise de bunlar aşağıdaki hallerde değişir. Yani çoğalır veya azalır.

Çocuklar karı, baba veya ana ile beraber aylığa müstahak olmuş ve bunlara bağlanan aylığın tutarı emekli ve mâlûllük aylığının tutarını aşmış olursa fazla miktar her birinin maaşından mütenasiben indirileceği için çocukların aylığı da azalır.

Çocuk hem anadan hem de babadan yetim ise % 30 aylık bağlanır. Bu şekil iki halde vârit olur. Birincisi babadan maaşa müstahak olan çocuğun anasının veya anadan maaşa müstahak olan çocuğun babasının daha önce ölmüş ohaası halidir. Babanın başka karısı bulunup

bulunmaması neticeye müessir değildir. İkinci si maaşa müstahak çocuk ile beraber yine maaşa müstahak ana baba varken maaş bağlanan ana veya babanın evlenmesi halidir bu takdirde ana ve babanın boşalan aylığından çocuğun aylığına zam yapılır. Ve % 30 olur.

Koca 65 yaşını doldurmadığı veya mâlûl olmadığı ve aynı zamanda zengin bulunduğu için karısından maaşa müstahak olmayabilir bu halde de çocuklar % 30 ahlrlar.

Koca veya karı 77 nci madde gereğince maaştan mahrum ise yine çocuklara % 30 aylık bağlanır.

Baba ve anaya gelince; birbirinden boşanmış iseler her birine müstahak olmak şartıyla aylık bağlanır. Nikâh baki ise her ikisine birden maaş bağlanmaz müstahak olmak şartıyla yalnız babaya aylık bağlanır. Baba ve ana da muhtaç olursa babadan boşalan aylık anaya bağlanır.

Baba muhtaç olmadığı takdirde babaya aylık bağlanmayacağı izah edilmişti. Ana ayrı da otursa ve muhtaç dahi bulunsa aylık anaya bağlanmaz. Muhtaç olmadığı için aylık bağlanmayan babanın ölümünde dahi muhtaç da olsa anaya yine çocuğundan dolayı aylık bağlanmaz.

Baba ve ananın aylığı da iki halde değişebilir :

Birinci hal karı veya çocuklarla beraber bağlanan % 25 aylıkların tutarı emekli ve mâlûllük aylığının tutarını tecavüz ederse fazla miktar aylıklar nispetinde tenzil edileceğinden maaşları azalır. İkinci hal yukarda çocuklar hakkında verilen izahat sırasında bahsedildiği üzere karının veya kocanın bulunmaması veya bulunup da aylığa müstahak olmaması hallerinde bunların aylıkları da % 30 a iblâğ olunarak çoğalır.

Kanunun kabul ettiği esas prensip dul ve yetimlerden birine bağlandıktan sonra boşalan aylığın diğer dul ve yetimlere verilmemesidir. Ancak bunun da iki istisnası vardır. Birisi yukarda söylendiği gibi maaş bağlanan ana veya babadan birinin sonradan ölümü halinde çocuk aylıklarının % 30 a çıkarılması diğeri de bağlanan aylık tutarlarının emekli ve mâlûllük aylıkları tutarını geçmesi sebebiyle indirme yapılmış ise boşalan aylıklardan indirme yapılan aylıkları tamamlaninceye kadar ekleme yapılmıştır.

Dul ve yetim maaşları 66 nci madde gereğince ölüm tarihinde müstahak olanlara bağlanmak lâzımgelir. Maaşa müstahak olanlardan istihkak sebepleri sandıkça malûm olmadığı için tahsis sırasında nazara alınmamış bulunanlar olursa bunlar hakkında yapılacak muamele maddenin son fıkrasında gösterilmiştir.

Madde 69 : (Hükümet tasarısının 67 nci maddesi)

Bu madde dul ve yetim aylıklarının bağlanmasında esas tutulacak aylıkları göstermektedir. Değişiklik yapılmamış vuzuh verilmiştir.

Madde 70 : (Hükümet tasarısının 68 nci Bir yıllık müddet ilâvesiyle aynen.

Madde 71 : (Hükümet tasarısının 69 ncu maddesi)

Sigorta sistemine dayanan sandıklarda usul, karı veya koca arasında ehemmiyetli yaş farkı bulunursa karıyı sigorta etmemektir. Sandığa yükleyeceği riskin ehemmiyeti hasebiyle bu perensip bizde de bu madde ile kabul edilmiş ancak tamamen mahrum bırakılmıyarak yarı nispetinde maaş bağlamayı derpiş etmiştir. Hükümet tasarısı karı koca arasındaki yaş farkını 20 yıl olarak teklif etmiş komisyon bunu 30 a çıkarmıştır. Yaş farkı ne olursa olsun evlilik on sene devam etmiş ise indirme yapılmaması kabul edilmişti. Komisyonumuz yaş farkı ne olursa olsun ve evlilik ne kadar devam ederse etsin bu evlilikten çocuk olmuş ise indirme yapılmaması esasını kabul ederek maddeyi ona göre değiştirmiştir.

Madde 72 : (Hükümet tasarısının 70 nci maddesi) aynen.

Madde 73 : (Hükümet tasarısının 71 nci maddesi) eynen.

Madde 74 : (Hükümet tasarısının 72 nci maddesi)

Bu madde tahsilde olan çocuklara tahsillerini ikmal için ve muayyen müddetlere maksur olmak üzere aylıklarını ödemeye devamı derpiş etmiştir.

Sigorta sisteminde böyle bir esas gerçi kabul edilemez. Ancak eski mevzuatta bulunduğu ve bir nevi sosyal ve vatani yardım sayıldığı için Hükümetçe bu yol tercih edilmiştir. Komisyonumuz da bu noktâ nazara katılmıştır. Maddede başlıca şu tadiller yapılmıştır :

I - Kişi 18 yaşında reşit olduğu için 18 yaşını bitirip erkek çocuklara aylık bağlanmama-

sı bağlanmış ise kesilmesi lâzımgelir. Medeni Kanun hükmüne mütenazır olmak için 19 yaş 18 yaş olarak değiştirilmiştir.

II - (Lise ve eşiti okullar) tâbiri (Ortaöğrenim) olarak değiştirilmiştir.

III - Tasarının yüksek öğrenimde bulunanların 25 yaşını geçmemek üzere tahsillerini tamamlayıncaya kadar aylıklarının ve tahsilde iseler yeniden aylık bağlanıp verilmesini derpiş etmiş idi. Komisyon ortaöğrenim için de bu esasın kabulü zaruri olduğu neticesine varmış ve ortaöğrenimde bulunanların 20 yaşını geçmemek üzere tahsillerini tamamlayıncaya kadar aylıkların almaları ve tahsilde iseler aylık bağlanmasını kabul etmiştir.

IV - Madde okuldan kaydı silinmiş olanların aylığının kesileceğini ve kesilen aylığı bir daha bağlanmayacağını âmirdi. Kayıt silme muamelesi yetkili mercilerce kaldırılabilceği nazara alınarak fıkraya (kayıt silme muamelesi salâhiyetli mercilerce kaldırılmadıkça) kaydını ilâve etmiştir.

V - Sınıfta kalma aylığın kesilmesini gerektiren bir sebep sayılmıyarak fıkra düzeltilmiştir.

VI - Ölenin 18 yaşını bitirmiş çocuklarından mâlûl ve muhtaç bulunanlar kendilerine aylık bağlanmasını veya aylık almakta iken bu duruma girenlerin aylıklarının devamı için meşrut olan bir yıl içinde müracaatı 116 nci maddeye uygun olması için komisyon müracaat süresini 3 yıla çıkarmış ve bunlardan ehliyeti haiz olmıyan, veli ve vasisi de bulunmıyanlar hakkında işbu müracaat süresinin 5 yıl olarak kabul etmiştir. Madde buna göre yazılmıştır.

Madde 75 : (Hükümet tasarısının 73 ncü maddesi).

Hükümet kız çocuklara 25 yaşını dolduruncaya kadar maaş verilmesini teklif etmiş idi. Kız çocuklardan 25 yaşını doldurduğu halde evlenmemiş ve muhtaç da bulunmuş olanlara evleninceye kadar veya muhtaçlıkları gidinceye kadar aylık verilmesi Komisyoneca muvafık görülmüştür. Baba veya anasının ölümünde kocasının vefatı veya boşanmak sebebiyle muhtaç duruma düşmüş kız çocuklara da maaş bağlanması ve maaş almakta iken evlenme sebebiyle aylığı kesilen kızlar boşanır veya dul kalırsa ve muhtaç da olurlarsa kesilen aylıklarının ye-

niden bağlanması çoğunlukla kabul edilmiş ve madde buna göre yazılmıştır.

Madde 76 : (Hükümet tasarısının 74 ncü maddesi) aynen.

### Yirmi birinci Bölüm

Madde 77 : (Hükümet tasarısının 75 nci maddesi).

Dul ve yetim aylıkları bağlanmayacak halleri göstermekte idi öldürme, kanunun emri veya meşru müdafaa ve kaza neticesinde olabilir, bunlar mirastan mahrumiyeti icabetmediği gibi aylıktan mahrumiyeti de müstelzim olamaz. Kezalik mâlûl bırakmada meşru müdafaa yüzünden olabilir. Bu sebeplerle ve Medeni Kanunumuzun 520 nci maddesine mütenazır olarak Hükümet tasarısının (a) ve (b) fıkraları birleştirilmek suretiyle (kasten veya haksız yere) kayıtları ile ve (a) fıkrası olarak yeniden yazıldığı gibi murisine veya yakınlarından birine karşı ağır bir suç işleyen veya kanunen mükellef olduğu vazifeleri ifada büyük bir kusur yapan kimse Medeni Kanunun 557 nci maddesi mucibince muris tarafından mirastan ıskat edilebilmekte olmasına göre bu hallerde dul ve yetim aylığı da almaması gerektiğinden (b) fıkrası olarak yeniden bir bent ilâve edilmiştir. Filhâkika hayata suikast, müfteriyane ihbar, yardımı ret, sadakatsizlik fena muamele namus ve haysiyete tecavüz gibi sebeplerle mûris mirasçısını ölüme bağlı bir tasarrufla mirastan ıskat edebilir. Mirastan ıskat edilen maaştan da müstefit olmamalıdır.

Hükümet tasarısında evlenme akdi, karı veya kocanın ölümünü doğuran kaza veya yaralamadan veya ölümü doğurup doğurmayacağı bakımından fennen belirtilecek mahiyetlerine veya nevelerine göre hastalığın başından veya ağırlaşmasından sonra yapılmış ise karı veya kocaya maaş bağlanmayacağı hakkında (c) fıkrası mevcut idi. Medeni Kanunumuza göre; evlenme akdi yapılmadan evvel ilân şarttır. Ancak 107 nci madde gereğince evleneceklerden birisi hasta olur veya kanuni müddetlere riayet halinde evlenmenin akdine imkân kalmasından korkulursa hâkim müddetleri kaldırarak ilânsız ve acele nikâh akdine müsaade eder. Bunu gerektiren çok haklı sebepler olduğu malûmdur. Medeni Kanunun kabul ve mü-

saade ettiği bir hal aylıktan mahrumiyeti müstelzim olmamak lâzımgelir. Bu sebeplerle (Ç) fıkrası tasarıdan çıkarılmıştır.

Yine Hükümet tasarısının (Ç) ve (D) bentlerinde evlât edinme ve nesebi tashih edilmiş çocuklar için evlenme akdi ve tanınmış çocuklar için tanıma muamelesi ölenin 55 yaşından sonra yapılmış ise bu çocuklara aylık bağlanmıyacağı yazılı idi. Bu hükümler de Medeni Kanun hükümlerine aykırı olduğu ve içtimai icap ve nizamlara da uygun görülmediği için tasarıdan çıkarılmıştır. Madde bu değişikliklerle yeniden yazılmıştır.

Madde 78 : (Hükümet tasarısının 76 ne maddesi)

Bu madde gaipler ve bunların dul ve yetimleri hakkındaki hükümleri ihtiva etmektedir. Maddede yapılan değişiklikler ve sebepleri şunlardır :

I - 64 ne maddenin muhtelif bentlerine yapılan atıflar kaldırılmış ve o bentlerdeki durumlar tasrih edilerek vuzuh verilmiştir.

II - Gaiplere ve ölenlerin gaiplikleri sırasında dul ve yetimlerine toptan ödeme de yapılabileceğinden gaiplikleri zail olunca bunun da namlarına borç kaydedilip tahsil olunacağı hükmü maddeye dercolunmuştur :

III - Emekli veya mâlûllük aylığı almakta iken gaip olanların gaiplik durumları geçtiğinde dul ve yetimlerine ödenmiş aylıkların müstahak oldukları emekli aylıkları toplamından eksik ise farkının toptan kendisine ödeneceği açıklanmıştır.

IV - Gaipliği geçenlerden emeklilik hakkı tanınan vazifelere geçmek isteyenler için bir müddet tâyini ve bu müddet zarfında böyle bir vazifeye girmemiş olanlar hakkında istifa edenlere ve istifa etmiş sayılanlara, kadrosu geçici hale getirilenlere yapıldığı gibi durumlarına göre haklarında muamele yapılması zaruri görülerek bunun için bir yıllık müddet tesbit edilmiştir.

V - Gaiplikleri geçenlerin gaiplikleri esnasında dul ve yetimlerine ödenmiş aylıkların müstahak iseler kendilerine ölümleri halinde de dul ve yetimlerine bağlanacak aylıklardan tahsil edilecek kısma ait evvelce ödenen maaşlarının kesilerek geri alınacağı kabul edilmiş olmasına göre evvelce ödenen maaşların öden-

mesi sırasında Hazineye verilmiş olan vergilerin Hazinesinden geri alınması hükmü de ayrıca eklenmiştir.

VI - Harbde gaip olan ve gaipliğine hükümlendiği tarihten itibaren 5 yıl sonuna kadar gaipliği geçmediği gibi durumu da tesbit edilemeyen iştirakçilerle erlerin dul ve yetimlerinde gaipliğin hükme bağlandığı tarihi takip eden ay başından itibaren vazife yüzünden ölenler gibi aylık bağlanması ve bunlardan iştirakçilerin dul ve yetimlerine toptan ödeme yapılmış ise bu paranın bağlanan aylıkların müterakiminden indirilerek varsa artanının aylıklarından kesilmesi suretiyle tahsili zaruri olduğundan bunlar için maddeye iki fıkra eklenmiştir: Ancak bu hakkın kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce vâkı hâdiselere de teşmili mümkün görülmediğinden bu maksat da bu fıkra da temin edilmiştir.

Madde 79 : (Hükümet tasarısının 77 ne maddesi) aynen

Madde 80 : (Hükümet tasarısının 78 ne maddesi)

Yazılış şekli değiştirilerek aynen

Madde 81 : (Hükümet tasarısının 79 ne maddesi) aynen

#### Yirmi ikinci Bölüm

Madde 82 : (Hükümet tasarısının 80 ne maddesi)

Atıflar kaldırılmış taallük ettiği hükümler açıklanmak suretiyle madde yeniden yazılmıştır.

Madde 83 : (Hükümet tasarısının 81 ne maddesi) aynen

Madde 84 : (Hükümet tasarısının 82 ne maddesi)

Kız çocukların muhtaç olması şartıyla 25 yaşından sonra da aylık almaya devam edebileceği kabul edildiğinden bu madde de ona göre değiştirilmiştir.

Madde 85 : (Hükümet tasarısının 83 ne maddesi).

Gebe kadının gebeliğini bildirmesi için tasarıda konulan iki aylık müddet gebeliğin anlaşılmasının geçikebileceği nazara alınarak 6 aya çıkarılmıştır.

Madde 86 : (Hükümet tasarısının 84 ne maddesi) aynen.

### Yirmi üçüncü Bölüm

Madde 87 : ( Hükümet tasarısının 85 nci maddesi)

Bu maddede yapılan değişiklikler şunlardır :

I - Kesenek iadesinde vazifelerin yıpratıcı ve yorucu olması hasebiyle fiilî hizmetlerine eklenen zamlar ile itibari hizmet müddetleri için kurumlarından alınan % 10 ların kesenek itibar edilen kısımlarının da kendilerine ödenmesi icabeder. Bu cihet maddede belirtilmiştir.

II - (D) bendinden kurumların yönetim kurulları başkan ve üyeleri çıkarılmış illerin daimî komisyon üyeleri eklenmiştir.

III - (H) ve (İ) fıkralarında bahsi geçen ve emeklilik hakkını düşürmiyen hürriyeti tahdit edici ceza ile hükümlü bulunanlardan bu cezaları memuriyete engel olan ve olmyanların bu duruma girdiklerinde keseneklerinin geri verilmesi bakımından bir fark olmadığından bu iki fıkra (H) fıkrasında birleştirilmiş ve mütaakip fıkralardaki harfler değiştirilmiştir.

IV - Hükümet tasarısının (M) bendindeki (İştirakçilerden özel kanunları gereğince staj için yabancı memleketlere gönderilenlerden başarısız dönenlere) ait cümle bunların keseneklerinin iade olunması Komisyonca doğru görülmediği için çıkarılmış bu fıkranın sonundaki (Yalnız bu sürelerin kesenekleri) tâbiri de Harb okulu öğrencilerinden okulları tamamlayamıyarak ayrılanlara yalnız öğrenci aylıklarından alınan keseneğin iadesi icabedeceğinden bu tarzda değiştirilmiştir.

V - Kesenekleri geri verilmeyecek olanların 5 yılı tamamlamış olup olmadıklarının araştırılmasında fiilî hizmet müddetleri ile birlikte fiilî hizmet zamlarının da hesaba katılması adalete uygun olacağından maddenin son fıkrası buna göre değiştirilmiştir.

Madde 88 : ( Hükümet tasarısının 86 nci maddesi)

87 nci maddenin bâzı fıkralarının başındaki harflerde yapılan değişiklikler sebebiyle bu maddedeki harflerde de gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Kesenek iadesi durumuna girip de hizmetleri 25 yılı aşmış bulunanların kesenekleri iade edilmeyip 65 yaşlarını ikmallerinde veya daha önce mâlûl olmalarında kendilerine veyahut ölümlerinde dul ve yetimlerine aylık bağlanacağı ilgili bölüm ve maddelerde yazılmış bulunduğu-

dan bu bölümde kesenek iadesine taallûk ettiğinden sonundaki cümle zait olmakla çıkarılmıştır. Şunu açıklamak lâzımdır ki, hizmet yılı 30 u aşmış fakat yaşı 55 i bulmamış olanlar emekli hakkı iktisap edemezler. Bunların da keseneği geri verilmez yaşları 55 i doldurduğu zaman emekli muamelesi yapılır.

### Yirmi dördüncü Bölüm

Madde 89 : (Hükümet tasarısının 87 nci maddesi)

Kendisine emekli veya mâlûllük aylığı ilk defa bağlananlar bağlamaya esas fiilî hizmet müddetleri - bunda fiilî hizmet müddeti zamlarıyla borçlanma suretiyle eklenen müddetler dâhil itibari hizmet zamları harihtir. - 30 yılı doldurmuş bulunanlara emekli keseneklerine esas olan aylık veya ücretleri tutarı üzerinden bir yılığı ikramiye olarak verilmektedir. Bu ikramiyeler sandıkça ödenmesini mütaakip ilgilinin mensup olduğu veya alâkalı bulunduğu kurumdan alınmaktadır. Bu ikramiyeler 1683 sayılı Kanuna tâbi maaşlı memurlarla Devlet Demiryolları memurlarına müktesep hakları olan maaşları üzerinden değil, almakta oldukları aylıkların 3656 sayılı Kanunda yazılı tutarı üzerinden ve 3659 sayılı Kanuna tâbi bankalarla İktisadi Devlet Teşekküllerinde de yine almakta oldukları ücretlerin yeni tutarı üzerinden verilmekte idi. Bu tasarı ile bu ikilik kaldırılmış ve emekliye ayrılırken emekli keseneğine esas olan aylık ücretinden ikramiye ödenmesi kabul edilmiştir.

Hükümet tasarısında bu ikramiye aylığa müstahak dul ve yetimlere eşitlikle verilmesi teklif edilmiş ise de komisyonumuz bunu emekli aylığından farklı görmiyerek bunun da dul ve yetim aylıklarında tatbik olunan nispet dâhilinde yapılmasını ve yapılan taksimde geriye artan kısım kalırsa bunun da aynı nispetler dairesinde dul ve yetimlere verilmesi muvafık görülmüştür. Bugün yürürlükte olan kanunlarımızda ikramiyeler vârislere miras hisseleri nispetinde verilmekte idi. Komisyon yukarda izah edilen aylık nispeti üzerinden ödenmesini tercih etmiştir.

Emekli ikramiyesi Gelir Kanununda vergilerden istisna edilmiştir. Bu kanun Gelir Vergisinden evvel yürürlüğe girecektir. Bunu nazara alan Komisyonumuz vergi muaflığına dair olan bu maddedeki hükmü geçici bir madde olarak ka-

bul etmeyi muvafık görmüş ve vergi muafliğına ait geçici bir madde kabul ederek buradan çıkarılmıştır.

Madde bu değişikliklerle yeniden yazılmıştır. Ancak şu noktaanın da belirtilmesi faydalı görülmüştür. İkramiyeye müstahak bir memur emekliye ayrılmasını istedikten sonra ikramiyeyi almadan ölürse bu ikramiye onun tahakkuk etmiş ve mameleki arasına girmiş bir varlık bulunduğu cihetle bu nevi ikramiyeler vârislere Medeni Kanun hükümlerine göre ödenmek icabeder.

Madde 90 : (Hükümet tasarısının 88 nci maddesi)

25 yaşını dolduran kızlar muhtaç iseler maaşlarının kesilmemesi 75 nci maddede kabul edilmiş olduğundan bunların ikramiye dahi almalarını sağlamak için madde düzeltilmiştir. İkramiye bir defa verileceği cihetle boşanan veya dul kalan kızlara mezkûr 75 nci madde gereğince maaş bağlanabilirse de tekrar evlendiklerinde ikinci bir ikramiye verilmeyecektir. Madde buna müsait değildir.

#### *Yirmi beşinci bölüm*

Madde 91 : (Hükümet tasarısının 89 ncu maddesi)

Hükümde esaslı bir değişiklik yapılmamış, bentler birleştirilmiş ayrı ve istisnai muameleye mahal kalmamak üzere fıkralar yeniden kaleme alınmıştır.

#### *Yirmi altıncı bölüm*

Madde 92 : (Hükümet tasarısının 90 ncu maddesi)

Emeklilik hakkını düşüren ve bağlanmış aylıkların kesilmesini gerektiren haller bu maddede tedvin edilmiştir. Bir yıldan fazla ağır ve bir yıldan fazla hapis cezaları bir kaza veya tahrik sonunda işlenmiş fiillerden dolayı da verilebilir. Bu gibi hallerde ahlâk redâetinden ziyade kader ve kazanım ve haksız tahrikin müessir olması hasebiyle primi verilmiş ve hizmet sebebiyle kazanılmış hakkın kaybedilmesi doğru görülmüştür. Maddenin (a) bendi başına (Kasta makrun olmıyan veya tahrik neticesi vukuagelen fiiller hariç olmak üzere cümlesi ilâve olunmak suretiyle madde aynen kabul edilmiştir.

Madde 93 : (Hükümet tasarısının 91 ncu maddesi)

Bu maddeye 3 yeni hüküm ilâve edilmiştir.

I - Birinci ve ikinci derecedeki harb mâlûllerleriyle evlenen karıların aylıklarının kesilmemesidir. Harb mâlûllerine ait 551 sayılı Terfih Kanununda mevcut bu hüküm muhafaza edilmiştir.

II - Muhtaç kız çocuklar 25 yaşını bitirseler dahi aylıklarının kesilmeyeceği 75 nci maddede kabul edildiğinden bu maddeye o hükmün saklı kaldığı derecedir.

III - Erkek çocuklardan ortaöğrenimde olanların aylığı 20 yaşını geçmemek üzere bu tahsillerini ikmal edinceye kadar verileceği 74 ncu maddede kabul edildiğinden bu hükmün bu maddeye ilâvesi icabetmiştir. Maddeden kız çocuklara ait (Ç) fıkrası çıkarılmıştır. Bu esaslara göre madde yeniden yazılmıştır.

#### *Yirmi yedinci bölüm*

Madde 94 : (Hükümet tasarısının 92 ncu maddesi)

İki cihetten aylığa istihkak kazananlar hakkında yapılacak muameleyi tâyin etmektedir. Esas hüküm iki cihetten aylık alanlara az olan aylıkları sürekli olarak kesilip fazla olanın verilmesidir. Ancak babasından aylık alan dul karı ayrıca ana veya babadan aylığa müstahak duruma girerse fazla olan yeni aylığı yazı ile istemek şartıyla bu fazla verilir ve az olan kesilir. Aksi halde az olanı alması icabeder. Böyle bir tercih hakkı verilmesinin sebebi kocadan aylık derhal bağlanır ve bağlanan aylık hayat boyunca verilir. Baba ve anadan bağlanacak aylık 25 yaş haddi ile mukayyettir. 25 yaşını bitirdikten sonra verilebilmesi için muhtaç olmak şarttır. İsterse az ve devamlı olanı tercih eder isterse bir zaman sonra kesilecek olan fazla aylığı almayı tercih eder. Emekli veya mâlûllük aylığı almakta olanlar dul ve yetim olarak da maaşa müstahak olurlarsa aynı sebeple bunlara da eski ve yeni aylığı tercih etmek için bir hak tanınmıştır. Tercih hakkını kullanarak fazla olan dul ve yetim maaşı alanların dul ve yetimlerine tercih sebebiyle terk ettiği emekli ve mâlûllük aylığı üzerinden maaş bağlanır. Bu da tabiidir. Evlenerek aylığı kesilmiş kızın kocasının ölümü ve muhtaç durumda



olması hasebiyle yetim aylığının tekrar bağlanması için aranılması lâzımgelen şartların da kanunda belli edilmesi ve dul yetim sıfatıyla toptan ödeme almış olanların aynı sıfatların birinden dolayı tekrar ödemeye müstahak olması halinde eskiden almış olması nazara alınmıyarak yeniden müstahak olduğunu da ayrıca alabilmesi lâzımgeldiğinden buna göre hüküm eklenmiş ve madde bu suretle değiştirilerek yazılmıştır.

**Madde 95 :** (Hükümet tasarısının 93 nü maddesi)

Yetim veya dul aylığı almakta olan erkek veya kız çocuk ve dul iştirakçi olursa yetim ve dul aylığı muvakkaten kesilir. İştirakçi sıfatı zail olunca müstahak iseler dul ve yetim aylığının tekrar ödenmesine başlanır. Bunlar vazife mâlûlü olurlarsa mâlûllük aylığı bağlanır dul ve yetim aylığı devamlı olarak kesilir. Mâlûllük tamamen zail olursa ve bunlar da müstahak iseler sürekli olarak kesilen aylıklarının tekrar ödenmesi icabeder. Bu maddeye buna ait bir fıkra ilâve edilerek kabul edilmiştir.

**Madde 96 :** (Hükümet tasarısının 94 nü maddesi).

Bu madde gereğince dul ana iştirakçi olunca dul aylığı verilmeyerek iştirakçi aylığını alması gerekir dul ana iştirakçi iken emekli aylığına müstahak olmuş ise - ki, bu emekli aylığı miktar itibariyle az olabilir bu takdirde - kesilen dul aylığını istemek için kendisine müracaat imkânı verilmektedir. Bu müracaat için bir aylık süre maddeye ilâve edilmiştir. Dul karı ve yetim kız da bu duruma düşebilir. Bunlara iştirakçi sıfatlarından dolayı bağlanacak aylık evvelce kesilen dul ve yetim aylığından az olabilir. Bu takdirde dul karı ve yetim kızın dul ana gibi kesilen eski aylığını aynı süre içerisinde istiyebilmesi müsavat ve adalet icabıdır. Bu sebeple maddeye dul karı ve yetim kız kelimeleri ilâve olunmuştur. Bunlar eski fazla maaşı bu suretle alabilirlerse de ölümlerinde kendi yetimlerine iştirakçi sıfatından dolayı müstahak olduğu aylık üzerinden maaş bağlanır. Dul ana, karı ve yetim kızın iştirakçi sıfatlarından dolayı toptan ödemeye müstahak olup da bunu almış olmaları kesilen eski dul ve yetim aylığının yeniden ödenmesine mâni teşkil etmez.

**Madde 97 :** (Hükümet tasarısının 95 ve 96 ncı maddesi).

Hükümet tasarısının 95 ve 96 ncı maddeleri iki cihetten toptan ödemeye ve bir cihetten aylık ve diğer cihetten toptan ödemeye hak kazanılması halinde bunların ayrı ayrı verilebileceğini ve yalnız ana ve baba ayrı çocuklarından birden fazla ödemeye müstahak olurlarsa yalnız fazla olanın verileceğini ve evvelce az olan verilmiş ise farkının ödeneceğini âmir bulunmakta idi. Toptan ödenen para primi verilmiş hizmet karşılığı olması ve ayrı şahıslardan intikal etmesi itibariyle birisinin verilmemesi esas prensip ve adalete uygun görülmemiştir. Nitekim 94 nü maddeye komisyonca ilâve olunan bir fıkra ile dul ve yetim sıfatıyla toptan ödeme yapılanlara gerek kendi vazifelerinden gerek dul, yetim sıfatlarından biriyle toptan ödemeye müstahak olan ana ve baba için bir aylık yapmak muvafık görülmemiş her iki madde birleşebileceği şekilde yeniden bir madde olarak yazılmıştır.

**Madde 98 :** (Hükümet tasarısının 97 ncı maddesi).

Hükümet tasarısı 104 ve 40 ncı maddede ki esas hükümleri bu maddede tekrarlamakta idi. Lüzumsuz görülen atıflar çıkarılmak suretiyle madde yeniden yazılmıştır.

**Madde 99 :** (Hükümet tasarısının 98 ncı maddesi).

Bu maddede yapılan değişiklikler şunlardır :

I - Son hizmet zammı da emekli aylığı mahiyetindedir. Emekli aylığı bağlanmamış olanlara da ayrıca bu zammın aylık şeklinde bağlandığı haller vardır. Bu sebeple son hizmet zammının da tam veya yarım olarak kesilebileceğini bu maddeye ilâve etmek lâzım gelmiştir.

II - Bu kanunun hak tanıdığı kurumlar dışında bir dernek, banka, müessese ve kurumdan alınan ücretin sanat veya ticaret yolu ile temin edilen kazançtan farkı yoktur. Ticari sınai veya serbest bir meslekten temin edilen kazanç takip edilmemekte ve emeklilik maaşının kesilmesine sebep teşkil etmemektedir. Bundan farkı olmayan Banka ve emsalinden alınan ücret dolayısıyla aylığın kesilmesi doğru görülmemiş maddeden buna ait fıkralar çıkarılmıştır.

III - Komisyon çoğunluğu Milletvekilliği tekaüde tâbi bir hizmet sayılmadığı ve Milletvekilliğinde geçen müddet fiilî hizmetten addedilme-

diği ve aldıkları paranın tazminat nev'inden bulunduğu mütalâası ile Milletvekili seçilenlerin emeklilik ve mâlûllük, dul ve yetimlik aylıklarının kesilmeyeceği hakkında maddeye bir fıkra ilâve eylemiştir.

IV - Belediye başkanları tâbiri maddeden çıkarılmıştır. Çünkü belediyeler kurumlara dâhildir. İllerin daimî komisyon üyelikleri eklenmiştir. Bu üyelik Belediye başkanları gibi son hizmet zammı almazlarsa da tekaüde tâbi bir memuriyetten gelmiş iseler bu hizmetlerde geçen süreleri fiili hizmet sayıldığı cihetle aylıklarının yarısı kesileceğinden maddeye ilâve edilmiştir.

V - Kurumlarda vazife alan ana, baba ve kocanın aylığının yarısı ve muhtaçlıkları zail olursa tamamı kesileceğine dair olan fıkra bu kanunun 93 nci ve 110 neu maddelerinde hüküm bulunması sebebiyle kaldırılmıştır.

VI - Kurumlarda emekliliğe tâbi olan veya olmıyan bir vazife alan harb mâlûllerinin vazife mâlûllüğü aylığının tamamının veya yarısının kesilmesi lâzımgelen hallerde dahi harb mâlûllüğü zammı asla kesilmeyecektir. Bu hüküm maddeye açıkça yazılmıştır.

VII - Diğer fıkralar hüküm değiştirilmeksizin daha açık yazılmıştır. Şu ciheti de ayrıca tebarüz ettirmek isteriz. Ücretler ve ödenekler esasen aylık olarak verilir. Gündelik ve huzur hakkı bir veya birkaç günlük veya celse içinde verilebilir. Bir gün için gündelik veya bir celse için huzur hakkı alan bir kimsenin bir aylığının kesilmesi düşünülmüş değildir. Gündelik ve huzur hakkının hiç olmazsa kesilecek aylıklar müddeti kadar devam etmiş olması icabeder.

Madde 100 : (Hükümet tasarısının 99 neu maddesi).

Bu madde son hizmet zammına taallük etmektedir. Her yıl için son görev aylığının veya ücret tutarının % 1 i emekli veya mâlûllük aylığına eklenecektir. Bu maddede emekli aylığına yapılan son zamlarla beraber bu aylığın tutarının emekli aylığı âzami haddi olan esas aylığın % 70 ini geçmeyeceği yazılı idi. Mâlûl aylıkları için hüküm yoktu mâlûllerde de % 90 ı geçmeyeceği 55 nci maddeye mütenazır olarak kabul edilmiştir. Bakanlık emrinde veya açıkta iken emekliye ayrılmış olanların emekli maaşına esas olan aylık veya hizmet için 15 nci madde-

nin (G) fıkrasında Komisyonumuzun yaptığı tadil nazara alınarak bu maddeye bu gibilerin hizmeti ahire zamlarının açık maaşlarından değil tam aylık veya ücretleri tutarından yapılacağı hakkında (a) bir fıkrası eklenmiştir.

Madde 101 : (Hükümet tasarısının 100 ncü maddesi)

Evvelce emekliliğe tâbi bir vazifede bulunmuş veya sonradan böyle bir vazifeye tâyin olunmuş olan erler, erikte vazife mâlûlü olmuş iseler işbu mâlûllük dolayısıyla bağlanan aylıkları bu vazifelerden dolayı iktisap edecekleri haklardan ayrı olarak verilmek icabeder. Bu hizmetin ve mâlûllüğün karşılığıdır. Emekli aylığı ise prim mukabilidir.

Evvetlee vazifede iken er olarak mâlûl olanlar hakkında 60 ncü maddeye gerekli hükümler konmuş idi. Er iken vazife mâlûlü olup da sonradan emekli hakkı tanınan bir vazifeye tâyin edilmiş olanların durumu da bu madde ile tâyin edilmiştir. Yukarıki sebeplere binaen bunlara da son görevden dolayı iktisap ettiği hakları er vazife mâlûllüğü aylığı ile beraber verilecektir. Harb mâlûllük zamları esasen hiçbir suretle kesilmemektedir. Madde buna göre yeniden kalemeye alınmıştır.

(Hükümet tasarısının 101 ncü maddesi) 14 ncü maddeye gerekli hüküm ilâve edilmek suretiyle tayyedilmiştir.

Madde 102 : (Hükümet tasarısının 102 ncü maddesi)

Bu madde her ne suretle olursa olsun keseneği geri verilmiş olanların tekrar vazifeye tâyinleri halinde tatbik olunacak hükümleri göstermektedir. Bu gibiler 40 yaşını bitirmiş veya bitirmemiş ve keseneği geri verilmiş veya verilmemiş olmalarına göre ayrı hükümlere tâbi tutulmaktadır. Bu tasarı 40 yaşından sonra vazifeye girenleri iştirakçi olarak kabul etmektedir. Keseneğini geri veren 40 yaşını bitirmiş ise iştirakçi değil ancak tevdiatçı olabilecektir. Şu kadar ki keseneğini geri verdiği müddet yaşından indirilerek geri kalan yaş sayısı 40 yaşını bitirmiş olması halinde tatbik edilecektir. Aksi halde iştirakçi olabilir. Bu hesaba göre 35 yaşını bitirmiş 40 yaşını bitirmemiş ise tamamlayıcı aidat verecektir. Bu suretle eski müddetler yeni fiili hizmetine katılacaktır. Keseneği geri vermiyenler yaşlarına göre vazifeye girdikleri tarihten itibaren iştirakçi veya tevdiatçı olarak

kabul olunurlar. Fakat eski hizmet süreleri hesaba katılmaz. Madde bu esasa göre kaleme alınmıştır.

Madde 103 : (Hükümet tasarısının 103 ncu maddesi) aynen

(Hükümet tasarısının 104 ncu maddesi)

Gelir Vergisi Kanununda iade olunan kesenek ve yapılan ödemeler vergiye tâbi tutulmamıştır. Gelir Vergisi Kanunu yürürlüğe girinceye kadar bunlardan yine vergi kesilmiyeceğine göre ve evvelce vergi kesilerek bakıyesi ilgiliye ve vergisi Hazineye verilmiş kesenekler Sandığa geri verildiği zaman ilgili aldığı geri vereceği için Hazineye verilen vergiyi de Hazineye iade etmesi hakkında geçici bir madde kabul edilmiştir. Bu sebeple bu madde tasarıdan çıkarılmıştır.

Madde 104 : (Hükümet tasarısının 105 nei maddesi)

Bu madde Memurin Kanununun içine girmesi lâzımgelen hükümleri de ihtiva etmekte olduğu için sadece emekliliği düzenliyen hükümler bırakılmış ve madde buna göre yeniden yazılmıştır.

#### *Yirmi dokuzuncu Bölüm*

Madde 105 : (Hükümet tasarısının 106 nei maddesi)

Madde bu kanunun tatbikını icabettiren çeşitli muamelelerde esas tutulacak yaş kayıt ve belgelerini göstermektedir. Yaş tashihi 18 yaşını bitirdikten sonra olursa askerlik ve diğer bazı muamelelerde nazara alınmaz iştirakçilerle tevdiatçılar için de bu esasa göre yapılan değişikliklerle madde kabul edilmiştir.

Madde 106 : (Hükümet maddesinin 107 nei maddesi)

Vuzuh verilerek aynen kabul edilmiştir.

Madde 107 : (Hükümet tasarısının 108 nei maddesi)

Bu madde malî mesuliyeti derpiş etmektedir. Bu sebeple (Malen) kelimesi ilâve edilerek ve kayıt verenlere veya suret tasdik edenlerin yanlışlığı bilmemesi de vârit olduğundan (Bilerek) kaydı konmak suretiyle kabul edilmiştir.

#### *Otuzuncu Bölüm*

Madde 108 : (Hükümet tasarısının 109 neu

maddesi)

Madde 109 : (Hükümet tasarısının 110 neu maddesi)

Madde 110 : (Hükümet tasarısının 111 nei maddesi)

Madde 111 : (Hükümet tasarısının 112 nei maddesi)

Bu maddeler muhtaçlığa, muhtaçlığın zevailine; bunların tesbit ve ihtilâfların halline, yetkili mercilere ve diğer hususlara ait hükümleri ihtiva etmektedir.

Hükümet tasarısında muhtaçlık gelir miktarına ve servete göre ayarlanmak istenmiş ve maddeler ona göre tertiplenmiştir. Komisyonumuz muhtaçlığı yaşanan muhit, aile ve hayat şartları ve ihtiyaçlara göre mahallinde tesbit etmenin salim ve zaruri olduğunu görmüş ve bu maddeler yeniden kaleme alınmıştır.

#### *Otuz birinci Bölüm*

Madde 112 : (Hükümet tasarısının 113 neu maddesi).

Bu ve mütaakıp maddeler emekli; mâlûl, dul ve yetimlere aylık bağlanıncaya, toptan ödeme veya kesenek iadesi yapıncaya kadar verilecek avanslarla yer sarsıntısı, sel ve yangın gibi hallerde yapılacak yardımlara mütaallik hükümleri ihtiva etmektedir. Bu madde bu gibilere avans olarak bağlanacak aylıkların yarısının verilmesini kabul ederek ve muhtaçlığı ispat kaydı kaldırılarak yazılmıştır.

Madde 113 : (Hükümet tasarısının 114 neu maddesi) aynen.

Madde 114 : (Hükümet tasarısının 115 nei maddesi).

(Verilebilir) kelimesi (verilir) olarak değiştirilmiştir.

Madde 115 : (Hükümet tasarısının 116 nei maddesi).

Zelzele ve su baskını gibi âfetlerden zarar görenlere yapılacak yardımın Bakanlar Kurulunca karar altına alınmasını lüzumsuz bir formalite sayan Komisyonumuz bunu Yönetim Kuruluna bırakmayı uygun görmüştür. Ve iki senede eşit taksitle tahsil edilmesi de lüzumlu görülmüş ve madde buna göre değiştirilmiştir.

Madde 116 : (Hükümet tasarısının 117 nei maddesi).

Bu madde bağlanmış aylıkların ilgililer ta-

rafından her ne suretle olursa olsun bir sene içinde aranmazsa kesileceğini ve iki yıl içinde müracaat edilmezse müterakimlerinin verilmeceğini ve bu süreden sonra müracaat edenlere başvurma tarihinden itibaren aylık bağlanacağını kabul etmekte idi. Komisyonumuz iki yıl müddeti az görmüş ve son fıkra hükmüne de uygun olmadığı için o fıkradaki müddete mütenazır olarak 5 seneye çıkarmıştır. Bir gûna mazeret kabulüne imkân vermiyen (her ne suretle olursa olsun) cümlesini çıkarmıştır. Maddenin son fıkrası aylığını almaya devam eden bir kimsenin arada herhangi bir veya birkaç aylığını almamış olması halinde bunların 5 yıl içinde sandık lehine zamanasına uğrıtacağını göstermesi hasebiyle diğer istihkaklardan da farkı bulunmaması hasebiyle mütaakıp madde hükmüne dâhil olması icabettiğini görerek maddeden çıkarmıştır. Aylık bağlanmasına istihkak kesbedildiği tarihten itibaren 5 yıl sonuna kadar müracaat edilmezse bu aylıkların müracaat tarihini takip eden ay başından itibaren bağlanacağı hakkında bir fıkra ilâve etmiştir.

Madde 117 : (Hükümet tasarısının 118 nci maddesi)

Vuzuh verilmiştir.

Madde 118 : (Hükümet tasarısının 119 ncu maddesi)

Zamanaşımının her istihkak sahibi için ayrı ayrı yürüyeceğine dairdir. Ölümü duymamak, ateh getirmek, şuurunu kaybetmek, esir olmak ve enterne edilmek gibi hallerde zamanasını yürüyemeyeceğinden 116 ve 117 nci maddelerde yazılı müddetlerin makbul ve mücbir bir sebep tahtında geçtiği usulen ispat olunan hallerde zamanasını nazara alınmayacağı hakkında maddede bir hüküm eklenmiştir.

Madde 119 : (Hükümet tasarısının 120 nci maddesi) ynen

Madde 120 : (Hükümet tasarısının 121 nci maddesi) aynen

Madde 121 : (Hükümet tasarısının 122 nci maddesi)

Sandık tarafından kesilen tevkifata razı olmayanların Danıştayda dâva açabilmesi için bir fıkra ilâve edilerek kabul edilmiştir.

Madde 122 : (Hükümet tasarısının 123 ncu maddesi)

Atıflarda düzeltme yapılmış ve vuzuh verilmiştir.

(Hükümetin 124 ncü maddesi)

25 liradan az aylıkların 10 yıllığının toptan ödenerek alâka kesilmesini âmir bulunmakta idi. Dul ve yetimlerin çoğunun aylığı 25 lirayı geçmeyeceği ve bunlara toptan ödeme Sandık muamelelerini azaltma gibi bir faydası olabilirse de sosyal mahzurlar doğuracağı düşünülerek madde tayyedilmiştir.

Madde 123 : (Hükümet tasarısının 125 nci maddesi)

Bu maddeden de imtiyazlı ortaklıklar ve kamu yararına olan kurumlar çıkarılmak suretiyle kabul edilmiştir.

Madde 124 : (Hükümet tasarısının 126 nci maddesi)

Maksada uygun bir şekilde yeniden yazılmıştır.

Madde 125 : (Hükümet tasarısının 127 nci maddesi)

Madde Biriktirme Sandığı hakkındaki esasları tâyin etmektedir. Bu kanun gereğince iştirâkçi olamayacak durumda olup da emekliye tâbi vazifeye tâyin edilenlere bir tasarruf sağlamak maksadiyle bu müessese kurulmuştur. 40 yaşını bitirenler iştirakçi olamazlar. Kesenekleri geri verilmiş olan iştirakçilerden sonradan emekliliğe tâbi hizmete girenlerin kesenek verdikleri yıllar yaşlarından düşüldüğünde yine 40 yaşını bitirmiş durumda iseler bunlar da iştirakçi olamazlar. Keseneğini geri vermiyenler veya vermek istemiyenler de 40 yaşını bitirmiş iseler aynı durumda kalırlar. Bunlara tevdiatçı denilir. Ve biriktirme sandığına girerler. İştirakçiler gibi % 5 kesenek yükselme zamları ve giriş aidatı öderler. Kurumlarınca da karşılıkları verilir. % 10 cezalar bu gelirler hakkında da tatbik olunur. Hükümetin 128 nci maddesi karı ve kocanın birlikte iştirakçi olamayacağı esasına göre hazırlanmış ve buna ait hüküm çıkarılmış olduğundan bu madde de o yolda düzeltilmiştir.

Madde 126 : (Hükümetin tasarısının 129 ncu maddesi)

Tevdiatçıların gerek yaş tahdidi gerek mâlülük ve istifa gibi sebeplerle vazifeden ayrılmasında kendilerine ve ölümlerinde dul ve yetimlerine kesenek ve karşılıklarının ne suretle ödeneceğine dair olan bu madde aynen kabul edilmiştir.

**Madde 127 :** (Hükümet tasarısının 130 neu maddesi) aynen

**Madde 128 :** (Hükümet tasarısının 131 nei maddesi) aynen.

**Madde 129 :** (Hükümet tasarısının 132 nei maddesi)

İştirakçi ve tevdiatçılara karşı işlenen bir suç neticesinde emekli veya biriktirme Sandığı nazara uğramış ise mutazzarır olan iştirakçi veya tevdiatçı fail aleyhinde dâva ikame etmiş ise sandıkların müdahil sıfatıyla, iştirakçi veya tevdiatçı dâva açmamış ise Sandığın doğrudan doğruya dâvacı sıfatıyla hareket edebilmesi bu madde ile kabul edilmektedir. Sandıkların dâvası zararın tazmin ve telâfisine mâtuftur. Hükmolunacak tazminat aylıkların 5 yıllığından ve toptan ödemenin yarısından fazla olursa fazlası hak sahiplerine verilecektir.

**Madde 130 :** (Hükümet tasarısının 133 neu maddesi) aynen

**Madde 131 :** (Hükümet tasarısının 134 neu maddesi) aynen

**Madde 132 :** (Hükümet tasarısının 135 nei maddesi)

Emeklilik muameleleri hakkında 150 den fazla kanun mevcut olduğu ve bunların bazen prensiplerinin ayrı bulunması ve tatbikatta içinden çıkılması güç zorluklar doğurduğu için emeklilik konusuna taallük eden hükümlerin başka bir kanunda yer alamıyacağı hükümetçe teklif edilmişti. Maddenin yazılış tarzı bir nevi tahdit tazammun eder zihabı uyandırdığından madde : Bu kanunun mevzuu ile ilgili hükümlerin bu kanuna ek olarak yapılması gerektiğini ifade eder şekle konulmak suretiyle kabul edilmiştir.

**Madde 133 :** (Hükümet tasarısının 136 nei maddesi)

Bu madde ile; tekaütlükle ilgili 73 neu kanun tamamen kaldırılmakta idi. Bu maddeye aşağıki fıkralarda yazılı iki kanun da ilâve olarak kaldırılacak kanunlar sayısı 75 i bulmuştur.

I. - Subay ve askerî memurların tekaüdü için rütbe vasıflarına göre tâyin olunan yaşları bildiren 3079 sayılı Kanunun 2 ve 3 neu maddeleri kaldırılınca bunun birinci maddesi hükmünün de tatbik kabiliyeti kalmadığı ve esasen işbu birinci maddedeki hükmün, 1076 sayılı kanundaki hükümle tahtı teminde bulunduğu anlaşıl原因 bu kanun; bâzı maddeleri kal-

dırılan kanunlar arasından hükmü kaldırılanlar arasına alınmıştır.

II - Hizmet müddetleri maaş bağlamaya müsait olmayan emekli, dul ve yetimlere ödenen ikramiye ve tazminattan vergi kesilmemesi hakkındaki 5191 sayılı Kanundaki hüküm, komisyonca tedvin edilen vergi muaflığı geçici maddesine konulan hükümle temin edildiğine göre 5191 sayılı Kanunda tümü ilga edilen kanunlara ilâve olunmuştur.

**Madde 134 :** (Hükümet tasarısının 137 nei maddesi) aynen kabul olunmuştur.

**Madde 135 :** (Hükümet tasarısının 138 nei maddesi).

Bu madde ile; 84 kanunun bâzı madde, fıkraya veya hükümleri kaldırılmakta idi. Bu maddeye bağlı cetvelde aşağıki fıkralarda izah edilen değişiklikler yapıldığından kısmen kaldırılan kanunlar sayısı 85 olmuştur.

A) :

I - Mektebi Harbiyeden başahadetname neşet edenlerin kıtaata sureti tevzi ve istihdamları hakkındaki 21 Şubat 1330 tarihli Kanunu muvakkatin 7 nei,

II - Bahriye efrat ve küçük zabitanıyla gedikli zabitanı hakkındaki 24 Şubat 1330 tarihli Kanunun 20 - 25 nei,

III - Memurin Kanununun bâzı maddeleri ile buna müzeyyel olan 1777 sayılı Kanunun 3 neu maddesinin tadili hakkındaki 2919 sayılı Kanunun 3 neu,

Maddelerinde de tekaütlükle ilgili hükümler bulunduğu halde bunların hariç bırakıldıkları anlaşıl原因 bunlar da bu partiye dâhil edilmiştir.

B) 3079 sayılı Kanun tamamı kaldırılan kanunlar arasına alındığından bu kısımdan çıkarılmıştır.

C) Subaylar heyetine mahsus Terfi Kanununun 14 neu maddesi hükmünün tamamen ipkısı Komisyonca muvafık ve zaruri görüldüğünden bu kanun, bu partiden çıkarılmıştır.

Ç) 788 sayılı Memurin Kanununun 84 neu maddesinin memurların hastalık sürelerini tâyin eden hükmünün de o kanunda ipkısı zaruri görülerek o maddenin numarası kaldırılacak hükümler arasından tayıy edilmiştir.

D) 4992 sayılı Kanunun birinci maddesinde çeşitli kanunlarla yapılmış zamların aylıklara ilâvesinden ve on beş lira maktu zammın

da yapılmasından sonra baliğ olacak miktarın aylık asli itibar edileceği yazılı olmasına ve vatani hizmet tertibinden bağlanmış aylıkların da aynı hükme tâbi bulunduğu bildirilmesine göre tahsisat fevkalâde kararnamesinin vatani hizmet tertibinden bağlanmış aylıklara ait hükümün dahi ipkasına sebep ve mahal kalmamış olduğundan tasarının 138 nci maddesinin 2 sıra numarasının hizasında da gerekli tashih yapılmıştır.

Madde bu değişikliklerle kabul edilmiştir.

### *Otuz yedinci Bölüm*

Geçici madde 1 : (Hükümet tasarısının geçici birinci maddesi).

Bu maddenin F fıkrasındaki köy öğretmenleri ve köy sağlık memurları emekli sandığının tasfiye tarzı geçici 8 nci maddede tesbit edilmiş olduğundan F fıkrası kaldırılarak G fıkrasına F fıkrası işareti konmuştur.

Son fıkradaki 4085 sayılı Kanunun 36 nci maddesinde bahsi geçen kimseler belediyelerden maaş alan doktor, kimyagerlerle hastabakıcı hemşireler olup bunların evvelki hükümlere göre borçlanma yoluyla eylemlî sürelerine eklettikleri hizmetlerin karşılığı olarak belediyeler ve İller Bankası Tekaüt Sandığına borçlandıkları paralardan tahsil edilenlerle borç artıkları belediyelerce bu memurların 1 . I . 1946 dan evvelki zamana ait maaşlı hizmetleri için, kurulacak sandığa yatırmak mecburiyetinde buldukları % 15 lere kısmen karşılık olmak üzere belediyelere devir olunacağını gösterir.

Geçici madde 2 : (Hükümet tasarısının geçici ikinci maddesi).

3173 sayılı Kanuna bağlı 2 numaralı cetvel saat hesabıyla gündelik alan çırak, kalfa gibi kimselerdir 3 sayılı cetvel ise hem memur ve hem hizmetliler kısmını ihtiva eder. Bu suretle 2 numaralı cetvelde yazılı olanların tamamı ve 3 numaralı cetveldekilerden işçi kısmı, vazifesi olduğu gibi ve ismi değiştirilerek kalacak olan sandıkça tekaüt muameleleri idare edilecek ve diğerleri devrolunacaktır.

a fıkrası ibare itibarıyla düzeltilmiştir.

b fıkrasında tavzihe muhtaç bir şey yoktur.

c fıkrasında tavzihe muhtaç bir şey yoktur.

ç, a, ve b ve c fıkralarında gösterilen paralardan memurlara ait olanı yeni kurulacak san-

dığa devrolunur demek daha vazih olacaktır. Bu madde yeniden yazılmıştır.

Maddenin esası kaldırılan sandıkla ilgililerden işçi kısmının çalışmasına devam edecek olan sandıkla alâkalanacağını ve sandığın memurlara ve işçilere ait sermayesinin nasıl taksim edileceğini göstermektedir. 10 senelik hesabedilmesi şimdiye kadar bağlanan maaş miktarlarında işçi veya memurlarla veya aleyhine bir netice doğurmamak için alesseviye 10 seneliğin hesabedilerek sandık aktif mevcudundan 1 - Borçları, 2 - Memur ve işçilerin ödedikleri aidat, 3 - Her iki kısmın emekli ve yetimlerinin 10 nar senelik maaş tutarı hesabedildikten sonra kalan miktarın ödedikleri ödenek nispetinde ikiye ayrılacağını ve işçilere ait olan a - aidat, b - 10 senelik maaş tutarı, c - ikiye ayrılan bakiyeden bunlara ait kısım, çalışmasına devam edecek olan sandıkta kalacağını ve diğer kısımların yeni kurulacak sandığa devrolunacağını gösterir.

Geçici madde 3 : (Hükümet tasarısının geçici üçüncü maddesi)

Askerî fabrikalar amele ve işçileriyle hizmetlileri bu kanun bakımından ayrı ayrı muameleye tâbi tutulmaktadır. Amele ve işçilerin kanunun yürürlüğe girmesinden evvele ait emeklilik işleriyle kanunun yürürlüğe girmesinden sonraki bu çeşit işleri tamamen Askerî Fabrikalar Tekaüt Sandığı tarafından idare olunacağı gibi bu amele ve işçilerle subay ve askerî memurların yardım işleri de - 3475 sayılı Kanun hükümlerine göre - bu sandık tarafından ifa edilecektir. Hizmetlilere ait kesenek ve karşılıklarla % 4 faizi mürekkep hesabıyla tutarı ve bu hizmetlilerden emekli, dul ve yetimlere bağlanmış maaşların da 10 yıllık tutarı diğer kurulan sandığa devrolunacaktır.

Bu sandıkta özel bir kanunla ve müktesep hakları mahfuz tutmak şartıyla yeni bir tesis kuruluncaya kadar devam edecektir.

Geçici madde 4 : (Komisyonca alınmıştır)

4 ncü madde olarak bir madde ilâve edilmiştir. Bu madde ikinci ve üçüncü maddeler hükümlerince vazife görecek olan sandıklardan bağlanacak maaşlarla toptan ödemeler bu kanundaki miktarlardan aşağı olduğundan bunların da bu kanundaki miktarlar üzerinden hesaplanması kaydı konulmak suretiyle adalete ve çeşitli sandıklar muamelelerinin tevhidî maksadına uygun hareket edilmiş olacaktır. Yalnız ke-

senek iadesi ve ikramiye gibi hususlar kendi kanunlarına göre yürütülecektir.

Geçici madde 5 : (Hükümet tasarısının dördüncü maddesi).

Geçici birinci maddenin (D) işaretli fıkrasında yazılı olup yeni sandığa devredilecek olan ve İller Bankası Tekâüt Sandığından başka hususi idareler memur ve hizmetlilerinin emeklilik işlerini görmekte olan muayyen mevcudu bulunmayıp bağlanacak emekli, dul ve yetim aylıklarını her sene özel idarelere tevzi suretiyle ödemekte olan (Vilâyet hususi idareleri tekaüt sandığının) özel idarelerle . . . . ilâ . . . . . adı altında ve bağlanmış aylıkların ödenmesi sona erinceye kadar kaldırılan hükümlere göre çalışmaya devam etmesini sağlamak üzere bu madde tesis edilmiştir. Maddenin ikinci fıkrası bu sandığın kendi memur ve hizmetlilerinin İller Bankası Tekâüt Sandığına yatırılmakta olan aidatlarının bu sandığın kanunla kurulacak sandığa devredileceği cihetle bütün mevcudu arasında intikal edeceğine göre kanunun yürürlüğe girmesinden sonra ödeyecekleri aidat doğrudan doğruya kurulacak sandığa verileceği cihetle karşılıklarının da (Özel İdareler . . . ilâ . . . .) adını alacak olan sandıkça ödeneceğini ve kanunun yürürlüğe girmesinden sonra bu hizmete girecek olanların dahi aynı hükümlere tâbi tutulacaklarını gösterecek şekilde tedvir edilmiştir.

Geçici madde 6 : (Hükümet tasarısının geçici beşinci maddesi).

Bu maddede izaha muhtaç bir cihet yoktur. İfade itibariyle biraz düzeltilmiştir.

Geçici madde 7 : (Hükümet tasarısının geçici altıncı maddesi).

Bu maddede istihdaf edilen maksat bu kanunla kaldırılan sandıklar memur ve hizmetlilerinden istiyenlerin icabeden vasıfları haiz olmak şartıyla E. C. E. Sandığında veya kendi kurumlarında münasip görevlere tercihan alınmalarını ve bu mümkün olmadığı takdirde üç aylık miktarında tazminat verilmesini sağlamak olduğundan ve kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki durumlara göre emeklilik bakımından bu kanunun umumi hükümlerinden istifade etmeleri tabii bulunduğu maddede umumi hükümlerin ayrı ayrı tasrih edilmesine lüzum görülmiyerek kısaca yazılmıştır.

Gerek bu maddedeki gerek geçici 6 ncı maddedeki (almakta oldukları aylıklar) tâbirinde

bittabi 4620 ve 4621 sayılı Kanunlar gereğince verilen tazminat ve kadro farkları da dâhildir.

Geçici madde 8 : (Hükümet tasarısının geçici yedinci maddesi)

Bu madde (Köy Öğretmenleri ve Köy Sağlık Memurları Tekâüt Sandığı) nın tasfiyesiyle mevcudunun hizmet müddetlerine göre ilgililere tevzii ve bunlardan arzu edenlerin geçmiş hizmet müddetleri üzerinden diğer memurlar gibi borçlandırılması istihdaf edilmiş iken komisyonda yapılan görüşme sonunda kaldırılacak Sandık mevcudunun tevziyle tekrar borçlandırmak yoluna gidilmesi doğru görülmiyerek Sandıkta mevcut paraların yeni sandığa geçmiş hizmetlerine karşılık olarak devredilmesi ve bu miktarlar kifayet etmiyeceğinden ayrıca maaşlı memurların geçmiş hizmet müddetlerinde yapıldığı gibi artan paranın da Millî Eğitim Bakanlığınca Sandığa iki senede bütçeye konulacak meblağla ödenmesi münasip görülmüştür.

Geçici madde 9 : (Hükümet tasarısının geçici sekizinci maddesi)

Bu madde adları değiştirilerek vazife görecek olan Devlet Demiryolları ve Askerî Fabrikalar Amele ve İşçileri Tekâüt Sandıkları memurlarının da yeni Sandıkla ilgilendirileceğini ve kesenek karşılıklarının da o sandıklardan ödeneceğini tesbit etmektedir.

Geçici madde 10 : (Hükümet tasarısının geçici dokuzuncu maddesi)

Bu madde kaldırılan sandıklardan bağlanmış emekli, dul ve yetim aylıklarıyla yukarıki maddede ismi geçen ve iki, üçüncü maddelerde yazılı sandıkların T. C. E. Sandığına devredilecek olan hizmetlerine veya dul, yetimlerine bağlanmış olan aylıkların bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bu sandıkça ödeneceğini gösterir. Şayet üç aylık ödemeler gibi peşin ödenmiş miktarlar varsa bu ödemenin taallük ettiği müddetin, hitamını takip eden ay başından itibaren yeni sandık ödemeye başlar.

Geçici Madde 11 : (Hükümet tasarısının geçici 10 ncü maddesi)

Halen yürürlükte olan hükümlere göre 1683 sayılı Kanuna tâbi memurlardan emekli sandıklarıyla ilgili kurumlara geçenlerin her hizmet senesi için ikişer aylık asli ve aynı kurumlardan 1683 e tâbi hizmetlere geçenlerin kesenek ve karşılıkları tutarı geçtiği daireye veya kuruma ödenmektedir. Bu kanun bu iki esası

da terkederek aidat kesilmeğe başlandığı 1 . I . 1946 tarihindeki maaşın her hizmet senesi için yıllık tutarının % 15 i hesabedilerek yeni sandığa ödenmesini emretmektedir. Bu madde yukarda izah edildiği şekilde vâkı olmuş memuriyet nakillerinde yapılması lâzımgelen ödemelerden kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar yapılmamış olanlar varsa onların ne suretle ödeneceğini göstermektedir. Maddenin son fıkrası 4222 sayılı Kanun hükmüne tâbi olmayan Askerî Fabrikalar memur, hizmetli ve işçilerinden 4644 sayılı Kanunla maaşa geçirilenler dışında kalanların eklenemiyen hizmetlerini de ekletmek imkânını sağlamak için tesis edilmiştir.

Geçici madde 12 : (Hükümet tasarısının geçici on birinci maddesi).

Bu maddenin birinci fıkrası % 5 kesenek tevkifine başlanmasını emreden 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra kurumlarda birikmiş olan bu paraların yeni Sandığa ne kadar zamanda devredileceğini ve gecikmede ne suretle muamele göreceğini gösterir.

İkinci fıkrası da bu kanunun yürürlüğe girmesinden evvel 1683 sayılı Kanuna tâbi hizmetlerden kanunla kurulu sandıklarla ilgili kurumlara geçen memurlar için 4222 sayılı Kanunun 18 nci maddesinin A fıkrasına göre her hizmet senesine mukabil ikişer aylık ödeneceğine ve bu sandıkların bütün mevcudu da yeni Sandığa geçeceğine ve 4805 sayılı Kanun hükmünce kesilmiş olan % 5 ler de yeni Sandığa devrolunacağına göre 4805 ten sonraki zamana ait olarak T. C. E. ye % 5 lerden mâada bir de ikişer aylık ödenmesi mükerrer tediye demek olacağından ödenecek ikişer aylıktan maddenin birinci fıkrası hükmünce emanet hesaplarında bulunup yeni Sandığa devredilecek olan % 5 ler tutarı indirildikten sonra kalanın T. C. E. ye ödeneceğini izah eder.

Belediyelerin maaşlı memur olan doktorlar, sıhhiye memurları, eczacılar gibi vadedoktorlar, sıhhiye memurları, eczacılar gibi vazifeliler için 4085 sayılı Kanunun meriyetinden 4805 sayılı Kanunun meriyetine kadar % 10 hesabıyla İller Bankası Tekâüt Sandığına para gönderilmiştir. 4805 sayılı Kanunun meriyetinden sonra da bu vazifelilerin aylıklarından % 5 kesilmekle beraber % 5 de karşılık olarak ilâvesi suretiyle toplanan paralar da aynı Sandığa

gönderilmiş bulunmaktadır. Bu suretle adları geçen vazifelilere ait kesenekler ve karşılıkları esasen evvelce İller Bankası Tekâüt Sandığında toplanmış ve bu Sandığın mevcudu da umum meyanında bu kanunun geçici birinci maddesi mükmünce yeni Sandığa devri mukarrer bulunmuş olduğundan bu vazifeliler için ayrıca yapılacak bir muamele kalmamış bulunduğu maddenin son fıkrasında gösterilmiş bulunmaktadır.

Geçici madde : (Hükümet tasarısının geçici 12 nci maddesi)

Bu maddede izaha muhtaç bir cihet olmayıp yalnız maddede zikredilenlere ait muameleler esasen ilgili Tekâüt sandıklarınca ifa edilmiş ve külfeti o sandıklar takabbül etmiş olduğundan bu kabül kimselere ait olarak birikmiş keseneklerle karşılıklarının artık ne yeni Sandığa devrine ve ne de evvelce haklarını almış olanlara tevziine mahal görülmediğinden bu suretle birikmiş paraların ilgili kurumlara devredilmesi uygun görülerek madde ona göre değiştirilmiştir.

Geçici madde 14 : (Hükümet tasarısının geçici 13 nci maddesi)

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte vazifeli olanların kaldırılan kanunlara göre hesap edilecek fiili ve itibari hizmet müddetlerinin kanunun yürürlüğünden sonraki müddetlere ekleneceğini gösterir. 3 fıkra halinde tesbit edilen hükümlerden birincisi emeklilik hizmet müddetinin 18 yaşını doldurunca başlayacağını gösterir. Çünkü Memurin Kanununa göre 18 yaşını dolduranların memuriyete girebilmelerine ve eski hükümlere göre tekaüt aidatı ödendiği devrelerde bunların aidat ödemiş bulunmalarına rağmen tekaüde esas hizmet 19 yaşını doldurduktan sonra başlamakta idi. Bu vaziyeti ıslah için geçici 62 nci maddedeki borçlanma hükmü kaldırılarak bu fıkra ilâve edilmiştir. İkinci fıkra evvelce mevcut kanunlarda tekaüt hakkı tanınan aynı vazifenin değişik isimle zikredilmesinden doğma eksikliği tamamlamak için konmuştur. Üçüncü fıkrada Posta, Telgraf<sup>3</sup>Teşkilât Kanununa göre tekaüt müddetine eklenmesi kabul edilmiş olan bâzı hizmet zamlarının aynı vazifeyi görmekte olmalarına rağmen bu Teşkilât Kanununda zikredilmemiş olmaktan dolayı hak kazanamamış bu-



lunan vazifelilere de teşmilini temin için ilâve edilmiştir.

Geçici madde 15 : (Hükümet tasarısının geçici 14 ncü maddesi)

1683 sayılı Kanun hükmünce tekaüt olan subayların hizmet müddetine üç sene hizmet ilâvesiyle toplamına göre maaş tahsis edilmektedir. T. C. E. Kanunu bu hükmü daha faydalı şekle koyarak 32 nei madde her hizmet senesi için fiilî olarak 3 aylık zammını ve bu zamlar yekûnunun 6 yılı geçmemesini şart koymuştur. Ancak kanunun yürürlüğe girmesinden sonra ilâve edilen 3 yılı dâhi doldurmadan tekaütünü isteyenlerin müktesep hakları muhafaza edilmemiş olacağından bunu önlemek üzere kanunun yürürlüğe girdiğinde orduda bulunanların kanunun yürürlüğe girdiğinden sonra ilâveten kazanacakları 3 er aylık müddet 3 yıldan aşağı ise 3 yıla iblağ edilmesi kabul olunmuştur.

Geçici Madde 16 : (Komisyonca eklenmiştir.)

Bu madde yani ilâvedir. 1683 ve 3201 sayılı Kanunlar hükmünce polis mesleğinde bulunanlardan hizmet müddetleri 22 yılı dolduranların hizmetlerine 3 yıl kadar zammıyla 25 e iblağın isteklerinde tekaüt hakkı tanınmış idi. Bu hakkı muhafaza edebilmeleri için bu kanunun 32 nei maddesinde subaylara kıyasen kabul edilmiş olan 3 er aylık müddet zammı 3 yıldan aşağı olanlara da 3 yılı geçmemek üzere bir hizmet müddeti ilâvesi uygun görülmüştür ve polis mesleğinin yıpıratıcı ve ağır olan vazifesi göz önüne alınarak bu kanunun yürürlüğe girdiğinde 15 sene hizmeti tamamlamış bulunanların da 3 er aylık zam müddetleri 3 seneden aşağı ise 3 seneyi doldurması ve bu suretle 25 tamamlandığında istekleri ile emekliye ayrılabilmesi esası kabul edilmiştir. 3 yıla iblağ edilmek üzere eklenecek müddet için bu müddete ait maaş tutarının % 10 nunun yeni sandığa ödenmesi de şart konmuştur.

Geçici madde 17 : (Komisyonca eklenmiştir.)

Bu madde de yeniden ilâvedir. Mütalâasından da anlaşılacağı üzere 3433 sayılı Kanun hükmünce ordu hastabakıcı hemşirelerin 20 yıl hizmeti doldurduklarında emekli hakkı kazanabilmeleri esası gözönüne alınarak kanunun yürürlüğe girdiğinde 10 yıl hizmeti tamamlamış olanların 20 yılı doldurduklarında istekleri ile emekliye ayrılabilmeleri kabul edilmiş ve bu suretle emekliye ayrılacaklara tahsis olunacak maaşın prim esasına müstenit bulunan sandık hakkını

kısmen olsun muhafaza etmek üzere kanunun yürürlüğünde 20 seneyi doldurmuş olan memurlar hakkında kabul edildiği gibi emekli maaşının % 5 eksigi ile tahsisi lüzumu kaydedilmiştir.

Geçici madde 18 : (Hükümet tasarısının geçici 15 nci maddesi)

Bu maddenin tetkikından da anlaşılacağı üzere üç kısım vazifelilerin hizmetleri tekaüt müddetine ilâvesi lâzımgelmekte iken,

a) Üniversite Kanununun 66 ncı maddesi, profesörlerin yaş tahdidi suretiyle tekaüde nasıl sevk edilemeyeceklerini gösterdiği halde hangi kanun esaslarına göre tekaüt edileceklerini göstermemiş olmasından,

b) Beden Terbiyesi İdaresi mensupları vazifelerinin de maaşlı hizmetlerden hiç farkı olmadığı halde evvelce emekli hakları hiçbir kanunla tesbit edilmemiş bulunduğundan,

c) 1683 sayılı Kanunun tekaüt hakkı tanıdığı müddetçe yani 1330 sayılı kanun hükmünce Devletle alâkaları kesilerek tekaüt işleri kendilerine bırakılmış olmasından dolayı bu kanunun neşredildiği 1 . VI . 1928 tarihinden sonra şehremanetlerine ve 1 . VI . 1930 tarihinden sonra da Özel İdare ve belediyelerin aylıklı kadrolarına geçmiş bulunanların bu tarihten sonraki hizmetlerini kabul etmemek adilâne olamayacağından bunların da hizmetlerinin eklenmesini temin etmektedir. Tasarıdaki 15 nei madde bu esasa göre bütün hükümleri muhtevi olmak üzere tadilen yazılmıştır.

Geçici madde 19 : (Hükümet tasarısının 16 ncı maddesi)

Madde tahakkuk ettirilecek paraların nasıl ödeneceğini göstermektedir. Hükümet tasarısının geçici 16 ncı maddesi üç maddeye ayrılmıştır. Birinci madde geçici 14 ncü maddeye göre maaşlı hizmetlerde geçen müddetleri eklenenlerin bu hizmetleri için sandığa verilecek paraların miktarını tesbit etmektedir. İkinci - üçüncü maddeler ise bâzı hizmetler için tahakkuk ettirilecek paraların tahakkukunda hangi esasların nazara alınacağını kaydetmektedir. a

Geçici madde 22 : (Komisyonca eklenmiştir)

Evvelce tekaüt hakkına haiz Devlet memurluklarında bulunduktan sonra İnhisarlar ve Devlet Demiryolları İdarelerinin ücretli vazifelerine geçerek buraların tekaüt sandıkları ile ilgilendirilmiş memurlardan maaşlı hizmet müddetleri 15 yıldan az olanlardan bâzılarının

2159 sayılı Kanunun 7 nci maddesi ile ve 3028 sayılı Kanunun da 1 nci maddesinin (B) fıkralarına göre ve her hizmet yılı için 1683 sayılı Kanuna tâbi dairelerden son memuriyetlerine muhassas aslı maaşlarının 2 mislini tazminat olarak alıp tekaüt haklarını iskat ettikleri halde bir kısmının bu yolu ihtiyar etmiyerek eski tekaüt haklarını mahfuz bulundurdıkları anlaşılmış ve geçici 14 ncü madde hükmüne göre bunların yeni hizmet müddetlerine eklenecek olan bu eski hizmetleri için de yeni sandığa geçici 19 ncü madde esasları dairesinde bir aidat ödenmesi lâzımgelmıştır. Ancak bu aidatın maaşlı hizmetlerden son ayrıldıkları kurumlar tarafından ödenmesi uygun olacağı düşünülerek ve 3202 sayılı Kanunun 66 ncı maddesi ile, 3028 sayılı Kanun hükmünün 1 . VI . 1930 tarihinden Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Tekaçüt Sandığının kuruluşu tarihine kadar banka hizmetlerine geçmiş memurlar hakkında da tatbiki kabul edildiği ve bunlar için Tekaçüt Sandığına aidat verilmiş olanlar da bulunduğu nazara alınarak bu madde tasarıya eklenmiştir.

Geçici madde 23 : (Hükümet tasarısının geçici 17 nci maddesi).

Bu maddede gösterilen cetvellerin Sayıştay vizesinden geçirilmesi keyfiyeti gerek sandığın hakkını ihlâl edici bir muameleye mahal bırakılmamasını ve gerek hak sahiplerinin her hangi bir eihetten vâkı olabilecek itirazlarının Sayıştay Kanununa göre tekaüt muamelesini beklemeksizin incelenmesini sağlamak için kabul edilmiştir. Vize yerine de tetkik kelimesinin kabulü muvafık görülmüştür.

Geçici madde 24 : (Hükümet tasarısının geçici 18 nci maddesi).

Bu madde 1683 sayılı Kanuna tâbi hizmetlerden Millî Korunma teşkilâtına geçenlerin hizmet müddetlerinin kabulünü temin içindir. Her ne kadar 133 ncü maddede bu teşkilâta geçecek memurların hakları tanınmış ise de bu madde kanunun yürürlüğe girmesinden sonra o teşkilâta geçecek olanlara ait bulunduğundan daha evvel geçmiş bulunanlar için ayrıca hüküm tedvini zaruri görülmüştür.

Esasen 4648 sayılı Kanunda bu teşkilâta geçenlerin müktesep haklarının mahfuz tutulacağı da mezkûr olduğundan bu madde ile o gibilerin hakları da nazara alınmış bulunmaktadır.

2097 sayılı Kanun Özel İdarelerin maaşlı memurlarının tekaüt muamelesine dairdir. 2264 de Ankara Merkez Belediyesi ile İstanbul Birleşik İdaresinin maaşlı memurlarının tekaüt işlerini tanzim eden kanundur. . . . . madde eklenecek hizmet müddetinin her yılı için yıllık aylık tutarının % 15 i üzerinden hesaplanacak paranın ayrıldıkları kurumlarca sandığa ödenmesi hükmünü de ihtiva etmektedir.

Geçici madde 25 : (Hükümet tasarısının geçici 19 ncü maddesi).

Bu kanunla kurulu sandıklarla ilgili kurumlardan Millî Korunma kadrolarına bu kanunun yürürlüğünden evvel geçmiş bulunanların yukarıki maddede izah edildiği veçhile mahfuz tutulacak olan emeklilik haklarının devam edeceğini göstermektedir. Sandıkların tamamen Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına devredileceğine göre bu kabil memurlar için ayrıca ödenecek birşey yoktur.

Geçici madde 26 : (Hükümet tasarısının geçici 20 nci maddesi).

Bu madde maaşlı hizmet müddetleri için sandığa ödeme yapılmış olanların istifası veya sair sebeple keseneklerinin iadesi lâzım geldiğinde yalnız kendilerinden kesilmiş olan aidatın geri verileceğini ve karşılığı iade edilmiş hizmet müddetleri için de geçici 22 eski . . . maddedeki esasların tatbik olunacağını göstermektedir. Son fıkrada geçici 8 nci maddede mevzu bahis edilen köy öğretmenleri ve köy sağlık memurlarının kesenek iadesi durumuna girmelerinde sadece kendilerinden kesilmiş olan paraların iade olunacağını ifade etmektedir.

Geçici madde 27 : (Hükümet tasarısının geçici 21 nci maddesi).

Geçici 14 ncü - Tasarıda 13 - madde hükmünee kaldırılan kanunların verdiği hakka müsteniden itibari ve fiilî süreleri eklenenlerden geçici 1, 2 ve 3 ncü maddelerde yazılı sandıklarla ilgili bulunanların maaşlı memur iken iktisap etmiş oldukları harb, esaret ve Millî Mücadele ve mıntaka zamları olarak eklenecek itibari süreleri ile 1683 sayılı Kanuna tâbi olanların 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonraya ait olarak eklenecek fiilî ve itibari süre zamları için kanunun yürürlüğe girdiği tarihte keseneğe esas vazife aylık veya ücretleri tutarının % 15 i kurumlarınca yürürlük tarihinden itibaren en çok 6 ay içinde toptan Sandığa ödenir. Bu mad-

denin (b) fıkrasında yazılı (fiilî hizmet zam)ından maksat; posta, telgraf ve telefon memurlarının 4454 sayılı Kanununun 50 nci maddesi gereğince 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra geçen müddete ait zamlardır.

Geçici madde 28 : (Hükümet tasarısının geçici 22 nci maddesi)

Bu madde kâfi derecede vazıhtır. Maddede ki esas bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte açıkta bulunanların vazifeye geçmeleri, açıkta iken mâlûl olmaları veya yaş haddini doldurmaları ve saire gibi hallerde olunacak muameleyi göstermektedir. Maddede zikredilen 102 nci maddede keseneklerini geri verenler hakkında yapılacak muameleyi, 125 nci madde tevdiatçılara ait hükümleri ihtiva etmektedir.

Geçici madde 29 : (Hükümet tasarısının geçici 23 ncü maddesi)

Bu madde maaşlı memuriyetlerde iken Millî Korunma Kanunu ile kurulan kadrolara geçmiş olanlardan bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte vazife başında bulunmayanların kanunun yürürlüğe girmesinden sonra haklarında yapılacak muameleyi göstermektedir. Bunların evvelce mükteseb haklarının devam edeceği ve memuriyete girdikleri takdirde ne suretle hareket olunacağı ilgili maddeler işaret edilmek suretiyle tesbit edilmiş bulunmaktadır.

Geçici madde 30 : (Hükümet tasarısının geçici 24 ncü maddesi)

Geçici 1, 2, 3 ncü maddelerde gösterilen sandıklardan keseneklerini almış olarak ayrılmış olanların maddenin birinci fıkrasında gösterilen durumlarında kanunun yürürlüğe girdiği tarihten ve ikinci fıkrada gösterilenler de o hizmetlere geçtikleri tarihten itibaren kesenekleri iade ederek haklarında (102) nci madde gereğince eski ve yeni hizmetlerinin birleştirilmesi bir yıl içinde istedikleri takdirde vergileri Nazineden ve şayet ayrıldıkları sandıklar ipka edilecek sandıklardan ise kesenek karşılıklarının da o sandıklardan alınacağını ifade etmektedir. Keseneklerini henüz almamış bulunanların bu yolda istekleri halinde şayet ayrıldıkları Sandık yeni Sandığa devredilmiş ise mevcudu tamamen oraya intikal etmiş olduğuna göre hizmet sürelerinin başkaca bir şey aranmaksızın yeni sandıkça geçecek hizmete eklenmesi ve şayet ayrıldıkları Sandık muvakkaten ipka edilmiş - Devlet Demiryolları ve

Askerî Fabrikalar Tekaüt Sandıkları - sandıklardan ise gerek kesenek ve gerek karşılığının ortaldan yeni Sandığa devredilmesi icabetmektedir.

Geçici madde 31 : (Hükümet tasarısının geçici 25 nci maddesi)

Madde bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yine bu kanunla emeklilik hakkı tanınmış olan vazifelerde bulunanlardan kaldırılan kanunlardaki hükümlere göre en az 25 yılı doldurmuş olanlar isterlerse emekliye ayrılabilirler. Bunların maaşlarının hesabında kanunun yürürlüğe girdiği tarihten evvelki ve sonraki fiilî ve itibari hizmetleri eklenerek (41) nci maddedeki nispetlere göre aylık bağlanır ve bu gibilerin emekliye ayrılmasında yaş kaydı aranmaz. Bu madde halen mer'î olan 1683 sayılı Kanundaki 25 yılı dolduranların emekliye ayrılabilmesine dair olan hükmünü mahfuz tutmaktadır. Bu sebeple 4222 sayılı Kanuna tâbi bulunanlar için bu hak 25 yılı ve 50 yaşını doldurmuş bulunanlara tanınmış bulunduğuna göre bu şartları haiz olmayanların kanunun yürürlüğe girmesinden evvel istekleri ile emekliye ayrılmaları mümkün olamayacaktır. Komisyon kanunun yürürlüğe girmesinde 20 yıl hizmeti tamamlamış bulunanların 25 yıl hizmeti tamamladıklarında istekleri ile emekliye ayrılabilirler için daha âdilâne olacağını ve fakat bu yüzden sandığa fazla bir yük tahmil etmemiş olmak için de tahsis edilecek maaşın % 5 eksikliğine bağlanmasını kabul etmiş ve madde ona göre hazırlanmıştır. Maddenin son fıkrasında yine 1683 sayılı Kanun buna tâbi bulunanların 65 yaşını doldurduktan sonra tekaüde sevkedilebileceklerini tesbit ettiğine ve yeni kanunda bu hüküm muhafaza edilmekle beraber 60 yaşını dolduranların emekliye ayrılmalarını isteyebilecekleri gibi kurumların da emekliye ayrılabilirliklerini kabul etmiş olduğuna göre ve kanunun yürürlüğe girdiğinde vazife başında bulunanların 20 yıl hizmeti tamamlamış olanların 65 yaşını dolduruncaya kadar istihdam edilmelerine hak vermektedir. Ancak kaldırılan kanunda bazı hizmetler için daha aşağı yaş haddi kabul edilmiş ve fakat kanunda bu hadden yukarısı tesbit olunmuş ise bu yaştan aşağı müddette tekaüt edilemeyeceği gösterilmiştir.

Hükümet tasarısının geçici 26 ncü maddesi ko-

caları iştirakçi bulunan kadınların tevdiatçılığa geçebileceklerini âmir bulunuyordu. Komisyon 125 nci maddede kocaları iştirakçi olan memur kadınların dâhi iştirakçi olmaları mâdalete uygun bulunacağını kararlaştırmış olduğundan bu maddeye lüzum kalmamıştır.

Geçici madde 32 : (Hükümet tasarısının geçici 27 nci maddesi)

Bu madde iki fıkrayı muhtevidir. Birineisi kanunun yürürlüğe girdiği tarihte açıkta bulunan emeklilerin ölümünde dul ve yetimlerine nerelerden ve ne esaslara göre aylık bağlanacağı ve varsa son hizmet zamlarının ekleneceğini gösterir. İkinci fıkrada kanunun yürürlüğe girdiğinde emeklilik hakkı tanınan vazifelerde bulunan veya sonradan böyle vazifeye geçecek olan emeklilerin ölümünde ölen emekliye aylık nereden bağlanmış idiye dul ve yetimlerine de emeklinin son ifa eylediği hizmetten doğan zammı eklenmek suretiyle aynı yerden bağlanır. Ve şayet ölen kimse 1683 sayılı Kanuna tâbi bir hizmette bulunup o kanun hükmünce emekli maaşı bağlanmış ve sonradan kanunla kurulu sandıklara intisap ederek 2921 sayılı Kanunun 36 nci maddesi gereğince oralarda da Sandıkla ilgilenerem emekli hakkını kazanmış ise bu hizmetten dolayı da ayrıca tekaüt muamelesine tâbi tutulup her iki maaş üzerinden vefatı halinde dul ve yetimlerine aylık bağlanır ve eğer bu son hizmeti 15 yıldan eksik ise dul ve yetimlerine 1683 den Kanuna göre bağlanmış emekli aylığı itibariyle dul ve yetim aylığı bağlanmakla beraber son hizmetinden dolayı ancak yeni Sandıkça toptan ödeme yapılır.

Geçici madde 33 : (Hükümet tasarısının geçici 28 nci maddesi)

Bu madde vazıhan ifade edilmiş olduğu için ayrıca tahlile lüzum görülmemiştir. Ancak son fıkrasının 1683 sayılı Kanun gereğince o kanuna tâbi olan dairelerden birinden diğerine geçmede mütakabiliyet esasına dayanılarak bunlar arasında aidat ödeme mecburiyeti olmadığından 4805 den evvel geçen ve son hizmet zammı yapılacak olan aynı kanuna tâbi hizmetler için de bu hükmün devamı maksadı ile tedvin edilmiş olduğunu zikretmek faydalı görülmüştür.

Geçici madde 34 : (Hükümet tasarısının geçici 29 ncu maddesi)

Bu maddede ayrıca tahlil ve izaha muhtaç görülmemiştir.

Geçici madde 35 : (Hükümet tasarısının geçici 30 ncu maddesi)

Bu maddede ayrıca tahlil ve izaha muhtaç görülmemiştir.

Geçici madde 36 : (Komisyonca eklenmiştir)

Son hizmet zammı 99 ncu maddeye göre emekli aylığına eklenmektedir.

Halbuki toptan ödeme almış veya vazife mâlûliyeti dolayısıyla bağlanan aylıkların 10 yıllığını alarak ilgisini kesmiş bulunanlardan emeklilik hakkı tanınan vazifelerde çalışanların bu hizmetleri için yapılacak olan zammın mevcut aylıkları olmamakla beraber emekli aylığı şeklinde ve o hükümlere göre ödenmesi zaruri görüldüğünden bu madde yeniden hazırlanmıştır.

Geçici madde 37 : (Hükümet tasarısının geçici 31 nci maddesi)

Bu madde 1683 sayılı Kanun veya daha evvelki hükümlere göre aylık bağlanmış iken bu kanunun yürürlüğe girmesinden evvel maddede zikri geçen kanunlarla ilgili hizmetlere geçmiş olan ve kanunun yürürlüğünde de aynı hizmetlerde bulunanların o kanunlarla tanınmış olan emeklilik haklarının bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra da devam edeceğini yani o kanunlar hükmünce ayrıca maaş tahsis edileceğini veya gereğine göre toptan ödeme yapılacağını gösterir.

Geçici madde 38 : (Hükümet tasarısının geçici 32 nci maddesi)

Bu madde de zikredilen 97 nci madde emeklilerden yine emekli hakkı tanınan hizmete geçmişlerin mâlûl iseler mâlûliyet derecesinin o vazifeyi ifaya mâni olmaması, yaş haddini doldurmamış bulunması, sicil ve ahlâk bakımından ayrılmamış olması gibi şartları ve 98 nci maddede emekli, dul, yetim aylığı alanların hizmete girişlerinde bu aylıklarının ne nispette ödeneceğini gösterir

104 ncu madde emeklilerden tekrar hizmete alınacakların maddede yazılı durumda olmamaları meşrut bulunduğunu bildirmektedir. kanunun yürürlüğe girmesinden önce bağlanmış aylık alanlar içinde bu hükümlerin tatbik edileceğini ancak harb mâlûlleri ile hususi kanun hükmünce eşkiya müsademesinde mâlûl olanların aylıklarının ve terfih zamlarının ve aynı zamanda birinci ikinci derecede harb mâ-

lulleri ile evlenmiş dul karıların aylıklarının kesilmiyeceğini gösterir.

Geçici madde 39 : (Hükümet tasarısının geçici 33 ncü maddesi).

Bu madde dul ve yetim aylığı almakta iken emeklilik hakkı tanınan hizmete geçenlerin de bu kanunun ilgili hükümlerinin tatbik edileceğini göstermektedir.

Geçici madde 40 : (Hükümet tasarısının geçici 34 ncü maddesi).

Bu madde kanunun yürürlüğe girmesinden evvel bağlanmış olan aylıkların nerelerden ödeneceğini göstermektedir : Maddenin şümülüne giren hükümlerin ayrıca anhyabilmek üzere aşağıdaki izahata lüzum gösterilmiştir. Genel ve Katma Bütçeli dairelerden bağlanmış olan aylıklar kaldırılan hükümlere göre yapılmış olan her türlü zamları bu kanuna göre numaraları yazılı maddelerdeki miktarlara yükseltmesinden doğacak zamlarla birlikte o aylıkları bağlamış olan idarelerce ödemeye devam edilecektir. Bunlar dışında kalan ve bu kanunun geçici 10 ncü maddesinde yazıldığı üzere yeni hizmete intikal edecek olan maaşlarda bütün eski zamları ve yükseltilecek miktarları ile birlikte yeni Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına ödenecektir. Askerî fabrikalar ve Demiryolları İşçi sandıkları işçilere veya dul ve yetimlerine bağlanmış olan aylıklarda yine eski zamları ve bu kanunla artırılacak miktarları ile birlikte o sandıklarla ödemesine devam edilecektir. Maaşların yükseltilmesine mütedair olan aşağıdaki maddelere göre yapılacak zamlar için 1683 sayılı Kanuna tâbi memurlar hakkında idarelerince yapılacak muamelelerden sonra Sayıştayca da tetkiki ve tasdiki zaruri olduğundan dairelerince yapılacak hazırlıkların divan- ca yapılacak tetkiklerin ve mütaakiben yapılacak tesbit ve tahsis muamelelerinin zamana mütevakkıf olması itibariyle bu işler bitinceye kadar bu aylıklar olduğu gibi idarelerince ödemeye devam olunacaktır.

Kanunun mevaddı mahsusasına göre yeni sandığa intikal etmiş olan sandıklardan Demiryollarına ve Tekele ve Askerî fabrikalara ait olan maaşların aslı her ne kadar Sayıştayın tescilinden evvelce geçmiş ise de bu aylıkların yeni sandığa intikal etmiş bulunduğuna ve sandıkça yapılacak tahsislerle ödemelerin bu kanun esasları dairesinde cereyan edeceğine göre

bunların tekrar Sayıştayın tetkikına ve tasdikına arz edilmesine mahal görülmemiştir. Yeni Sandığa intikal etmiş olan İktisadi Devlet Teşekkülleri sandıkları gibi müesseselerce bağlanmış aylıklar için de Sayıştayca tetkika lüzum olmayacağı aşikârdır.

Geçici Madde 41 : (Hükümet tasarısının geçici 35 nci maddesi)

Bu maddede izaha muhtaç cihet yoktur. Yalnız 61 nci maddede gösterildiği üzere evvelce birinci veya hem birinci ve ikinci muayeneleri yapılarak mâlûliyetinin değişmiyeceğine dair rapor almış bulunanların tekrar muayenelerine lüzum olmayacağı gibi yalnız birinci veya hem birinci ve hem ikinci muayenesi yapılmış ve fakat mâlûliyetinin olduğu gibi devam edeceği raporla tesbit edilmemiş bulunanlar bu kanun hükmünce devrelerinde muayeneye tâbi tutulacaktır.

Geçici Madde 42 : (Hükümet tasarısının geçici 36 ncü maddesi)

İzahı mucip cihet yoktur.

Geçici Madde 43 : (Hükümet tasarısının geçici 37 nci maddesi)

Bu madde 408 sayılı Kanun hükmünün bu kanun yürürlüğe girdikten sonra da mer'î ola- cağını tesbit için konmuş bulunmaktadır.

Geçici madde 44 : (Hükümet tasarısının geçici 38 ncü maddesi)

Bu kanundan önce bağlanmış olan aylıkların yoklama işlerinin de kanunun 124 ncü maddesinde yazılı hükümler dairesinde yapılacağını bildiren bu maddeye o maddede bahis konusu edilen tüzük yürürlüğe girinceye kadar yoklama işlerinin kaldırılan hükümlere göre ve aylıkları ödiyecek olan yerlerce yapılacağını gösterir.

Geçici madde 45 : (Hükümet tasarısının geçici 39 ncü maddesi)

Bu madde kanunun yürürlüğe girmesinden önce 1683 sayılı kanuna göre bağlanmış olan emekli ve âdi mâlûllük aylığı alanların aylıklarının, aynı hizmet müddetli ve tekaütler maaşlarına esas tutulmuş olan miktarda maaş alan emsaline bu kanun gereğince yeniden bağlanacak olan maaş miktarına yükseltileceğini gösterir. Ancak bu kanunun 41 ncü maddesindeki cetvel 20 yıl ve 53 ncü maddesindeki cetvel 15 yıl hizmetten başladığı ve halbuki evvelce daha az hizmetli kimselere de aylık bağlanmış ol-

duğu nazara alınarak bunların aylıklarının artırılmasında % 5 inin nasıl tesbit edileceği bu maddede gösterilmiş olduğu gibi vaktiyle bağlanma sırasında esas tutulan vazife aylıklarından halen aynı miktar muadili bulunmayan maaşlar için de hangi esasa göre karşılaştırma yapılacağını göstermektedir. Evvelce memuriyet maaşı 15 liradan da aşağı olanlara bağlanmış bulunan aylıkların artırılmasında halen bu miktarlarda maaş bulunmadığı eihetle evvelki maaş tutarlarının 4 veya 3 misli artırılan tutarları esas sayılarak yükseltme yapılacağı da maddenin sonuncu fıkrasında gösterilmiştir.

Geçici madde 46 : (Hükümet tasarısının geçici 40 nci maddesi)

Bu madde 1683 sayılı Kanuna göre aylık bağlanmış olan vazife málúlleri ile harb málúlleri hakkında ne suretle muamele yapılacağını göstermektedir.

Birinci fıkrası bunların fiilî ve itibari hizmetlerine göre almakta oldukları aylıklarla terfi ve aylık zamları yekûnunun aynı itibari ve fiilî hizmeti olan ve asli maaşı miktarı da aynı bulunan vazife málúllünün bu kanuna göre alacağı maaş derecesine çıkarılacağını ikinci fıkra bunların son hizmet zamları varsa o zammın da tahsise esas fiilî ve itibari hizmet müddeti olduğuna göre o esas itibariyle yine bu kanundaki muadili derecesine çıkarılacağını ifade etmektedir.

3 ncü fıkrada 5107 sayılı Kanun hükmüncü harb málúlü addolunan yani asli maaşla çeşitli zamların % 50 si nispetinde zamma mazhar olmuş bulunanlar aylıklarının bu kanunlar harb málúlleri için málúliyet derecesine göre tesbit edilmiş miktara çıkarılacağını gösterir. Almakta olduğu málúllük aylığı bu kanuna göre tesbit edilen málúllük aylığından fazla ise aldığı miktarın ödenmesine devam edilir.

4 ncü fıkra yeniden tedvin olunmuştur. Bu fıkra millî mücadele esnasında harb sahası sayılmayan ve fakat harb sahasında bulunanlar gibi mücadeleye iştirak etmiş olan ve emekli aylığı da bağlanmış bulunanların da harb málúlleri gibi muameleye tâbi tutulmaları adalete uygun olacağından bu maksatla eklenmiştir.

Geçici madde 47 : (Hükümet tasarısının geçici 41 nci maddesi)

Bu madde 1683 sayılı Kanun hükmüncü

emekliye ayrılmış olanlardan ölenlerin ve yine aynı kanunun yürürlüğü sırasında emekliye ayrılmadan vazifede veya açıkta bulunduğu sırada ölenlerin dul ve yetimlerine bağlanmış olan aylıkların dahi bu kanunun yukarıki 4, 5, 6 ncı maddelerinde gösterilen esaslara göre yükseltileceğini göstermektedir. Yalnız bu kanuna göre dul ve yetimlere yapılacak tahsis muamelesi değişmekte yani dul karı veya kocaya % 50 ve çocuklarla ana ve babaya yüzde yirmibeş esası üzerinden aylık bağlanmakta ise de müktesep haklarını muhafazası bu kanunda esas prensip olarak kabul edilmiş bulunduğundan bu gibilerin aylıkları, miktarda nispetlerin tahavvülü sebebiyle bir eksilme meydana gelmese dahi esas aylıklarını eski miktarlarda almaya devam etmelerinin kabulü zaruridir.

Geçici madde 48 : (Hükümet tasarısının geçici 42 nci maddesi)

Bu madde 1683 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1 . VI . 1930 tarihinden evvel emekliye ayrılmış bulunan subay ve askerî memurlar rütbelere göre bağlanmış olan aylıklarının yukarıda yazılı kanunun yürürlüğe girdiği tarihte aynı rütbe için muhassas maaş miktarına çıkarılarak maaşın bu kanundaki muadili miktara iblâğ edileceğini göstermektedir. Yani zikri geçen vazife málúllerinin evvel emirde rütbelerinin muadili olan rütbenin 1 . VI . 1930 da maaş miktarı ne ise o miktara çıkarıldıktan sonra yukarıki 46 nci madde hükmünün aynen uygulanacağını ifade etmektedir. Maddenin aslında son hizmet zammına ait hüküm bulunmadığına ve halbuki bunların da son hizmet zammı almış bulunmaları mevcut olabileceğine ve o zamların tekaüt maaşının % 4 ü hesabıyla bağlanmış olduğuna göre bu zamların dahi 1 . VI . 1930 tarihindeki aynı rütbe maaşının bu kanun yürürlüğe girdiğindeki aylık tutarının her sene hizmeti için % 7 hesabıyla artırılacağına dair bir fıkra eklenmiştir.

Geçici madde 49 : (Hükümet tasarısının geçici 43 ncü maddesi)

Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihe kadar bağlanmış olan er aylıklarının bu kanunda gösterilen miktarlara çıkarılacağını, 5107 sayılı Kanundan faydalanmış olanlar varsa o kanunla aldıkları zamlar yerine de bu kanundaki harb málúlleri zamlarının ödeneceğini göstermektedir.

Geçici madde 50 : (Hükümet tasarısının geçici 44 nci maddesi)

Bu madde vazife sırasında mâlûl olarak aylık bağlandıktan sonra ölmüş veya vazife sebebiyle ölmüş olan erlerin dul ve yetimlerine bağlanmış aylıklarla zamlarının 56 nci maddede yazılı miktarlar üzerinden ve 68 nci madde esaslarına göre artırılacağına dairdir. Bunlardan harb mâlûlü olan veya harbde ölenlerin dul ve yetim aylıkları hakkında ayrıca 69 ncu madde hükmü de göz önüne alınır. Bu kanuna göre dul ve yetimlere bağlanacak aylık nispetlerinin değişmesi sebebiyle bunların almakta oldukları maaş bu nispetlerden fazla olduğu takdirde yine almakta oldukları miktar üzerinden maaş alırlar.

Geçici madde 51 : (Hükümet tasarısının geçici 45 nci maddesi).

Bu madde 1683 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce bağlanmış olan aylıkların bu kanun yürürlüğe girdiğinde % 60 nispetinde bir zam göreceğini ifade etmektedir. Yalnız % 50 nispetinde idiyse de Komisyonca bu miktar az görülerek % 60 a çıkarılmıştır. Bundan istifade edemeyecek olanlar geçici 48 ve 49 ve 50 nci maddelerde yazılı olanlardır. Bunlar s.rasiyle vazife mâlûlü subay ve askerî memurlar, erler ve erlerin ailelerinden ibarettir.

Geçici madde 52 : (Hükümet tasarısının geçici 46 nci maddesi).

Bu madde kanunla kurulu sandıklardan, emekli, âdi mâlûllük ve vazife mâlûllüğü aylığı bağlanmış olanların aylık ve çeşitli kanunlarla yapılmış olan zamlarının bağlanmış olan aylığa esas tutulan ücretlerinin bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki tutarları ile hizmet süreleri aynı olan iştirakçilere bu kanunla bağlanacak çeşitli maaşlar miktarına yükseltileceğini göstermektedir.

Geçici madde 53 : (Hükümet tasarısının geçici 47 nci maddesi).

Bu maddede zikredilen hak sahipleri aylıkları içinde yukarıki hükümlere göre muamele yapılacağını göstermektedir.

Geçici madde 54 : (Hükümet tasarısının geçici 48 nci maddesi).

Bu madde tekaüde veya dul ve yetim aylığının bağlanmasına esas olan yaş halen yürürlükte bulunan 8 Şubat 1332 tarihli kanundan evvel veya sonraya tesadüf ettiğine ve rumi ve hierî gösterilmeksizin tek tarih yazılı bulunduğu tak-

dirde doğum yerinin İstanbul veya diğer mahaller bulunduğuna göre yapılacak muameleleri vazihan göstermektedir.

Geçici madde 55 : (Hükümet tasarısının geçici 49 ncu maddesi)

Bu maddeyi izahtan evvel bir cihetin anlaşılması lâzımdır. 1683 sayılı Kanun « Meslek memuriyetinden mebusluğa seçilen » ifadesiyle memuriyetten Milletvekilliğine seçilmiş olanların tekaütlüğünün yürüyeceği anlaşılmakta ise de 4644 sayılı Kanun ücretli vazifede bulduktan sonra Milletvekilliğine seçilenler için de hükmünü ifade etmekte olduğuna ve esasen her hangi hizmette veya açıktaki olanlardan veya yedek subaylık hizmetini ifadan sonra da Milletvekilliğine seçilmenin mümkün olduğuna göre böyle bir hasır ve tahdit anlamamak tabii bu esasa göre hazırlanan maddeden de anlaşılacağı üzere emeklilik hakkı tanınan vazifelerde veya 4644 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde yazılı ücretli bir hizmette bulduktan sonra Milletvekili seçilmiş bulunanlardan bu kanun yürürlüğe girdiğinde Milletvekili olup devre sonlarında açıktaki kalmaksızın tekrar intihap edilmiş bulunanların emeklilik hakkı devam edecektir. Ve bunların kaldırılan hükümlere göre fiilî ve itibari hizmetleri de eklenecektir. Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Milletvekili bulunan ve yukarıki durumda olanların sonradan yine bu kanunla emeklilik hakkı tanınmış olan hizmetlere geçtiklerinde dahi evvelki hizmetlerinde ve Milletvekilliğinde geçirmiş oldukları fiilî ve itibari müddetleri sonradan bulunacakları aynı hizmet müddetlerine ilâve olunacaktır. Ancak vaziyetleri 1683 sayılı Kanuna tâbi hizmette bulduktan sonra Milletvekilliğine geçen ve vaziyetleri meslek, memuriyet tâbirine uymadığı için vaziyetleri 4805 sayılı Kanunun 4 ncu maddesi gereğince kendilerinden Milletvekilliğinde iken kesenek alınmamış bulunanlar bu kesenekleri 6 ay zarfında ve eşit taksitlerle ödedikleri takdirde Milletvekilliğinde geçmiş müddetlerinin fiilî hizmet müddetlerine eklenmesi madelete uygun olacağı nazara alınarak bu hüküm maddeye sonradan eklenmiştir.

Geçici madde 56 : (Hükümet tasarısının geçici 50 nci maddesi)

Bu madde maaşlı ve ücretli hizmetlerde bulduktan sonra Milletvekilliğine seçilmiş bu-

lunanların 4805 sayılı Kanundan önceki müddete ait hizmetleri için kesenek ve karşılıklarının ne suretle ve nerelerden Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına ödeneceğini göstermektedir.

Geçici madde 57: (Hükümet tasarısının geçici 51 nevi maddesi)

Bu madde gerek milletvekilliğinde bulunan ve gerek milletvekilliğinden ayrıldıktan sonra emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye tâyin edilenlerden kesilecek aidat esaslarını tâyin etmektedir. Yalnız 1683 sayılı Kanun 25 yılı milletvekilliğine seçilenleri veya milletvekilliğinde iken doldurmuş bulunanların ikinci derece üzerinden ve bundan önce daha fazla aylıkla hizmet etmişlerse o aylık üzerinden ve iki seneyi doldurmaksızın veya hiç memuriyete tâyin edilmeksizin tekaüt olanların yine bu maaşlar üzerinden emekli aylığı bağlanmasını kabul etmiş olduğunu ve müstesna hakların muhafazası da kabul edilmiş olan prensip icabından bulunduğu cihetle aynı hakkı muhafaza için gerekli hükümler maddeye ilâve edilmiştir. Kanunda emekli aylığına emekli keseneği alınan aylığın esas tutulacağı mezkûr bulunmasına ve bu madde keseneğin ne miktar üzerinden alınacağını gösteren bir madde olmasına göre bağlanacak aylık miktarının bu maddede zikrine lüzum görülmemiştir. Ancak 1683 sayılı Kanun maaşları bütçeden ödendiği ve Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı prim esasına göre teşekkül etmiş olduğu cihetle maddede gösterilen şekilde eksik kalacak kesenek farklarının emekli haklarına sahip olanlar tarafından ödenmesi ve karşılıklarının Hazineden ödenmesi zaruri görülmüştür.

Geçici madde 58 : (Hükümet tasarısının geçici 52 nevi maddesi)

Geçici 31 nevi madde ile memurlar için arzularına göre tekaüt hakkı tanımak ve yaş tahdidini bakımlarından kabul edilmiş olan hükümler milletvekillerine de tanınmıştır. Milletvekilliğinden 20 yıl hizmeti tamamlamış olduktan sonra ayrılan ve tekaüt hakkı tanınan bir vazifeye geçememiş bulunanlar keseneklerini geri almak üzere müracaat etmedikleri takdirde beş yıl kesenekleri muhafaza edilir. Bu müddet içinde tekaüde tâbi bir hizmete tâyin edilenlerin kesenekleri hakkında ilgili hükümler tatbik olunur. Böyle bir hizmete tâyin edilmeyerek keseneği geri almak isteyenlere iade edilir. Bu beş yıl içinde 65 yaşını

dulduranlara bu kanun hükümlerine göre emekli aylığı bağlanır. Yirmi beş yılı doldurmuş bulunanların keseneği geri verilmeyip altmış beş yaşını doldurduklarında veya mâlûllüklerinde bu kanun hükümlerine göre aylık bağlanır.

Geçici madde 59 : (Hükümet tasarısının geçici 53 nevi maddesi).

İzaha muhtaç cihet yoktur.

Hükümet tasarısının geçici 54 nevi maddesi geçici 26 nevi madde gibi tayyedilmiştir.

Geçici madde 60 : (Hükümet tasarısının geçici 55 nevi maddesi).

Bu madde de 1683 sayılı Kanunda mevcut hükmün devamını sağlamak için tedvin edilmiştir. Milletvekilliğinin tekaüde tâbi bir hizmet olmaması itibarıyla emekli aylığı bağlandıktan sonra milletvekilliğine seçileceklerin ödeneklerinden kesenek alınmaması tâbiî bulunduğundan son fıkraya tayyedilmiştir.

Geçici madde 61 : (Hükümet tasarısının geçici 56 nevi maddesi).

Bu maddede dâhi izaha muhtaç bir şey yoktur. Yalnız 1683 sayılı Kanunda 25 yıllık hizmet üzerinden aylık bağlandığı için tasarısındaki 39 yıl hesabedilen hizmet de 25 yıl olarak değiştirilmiştir. Ve ikinci fıkradaki - Açıkta bulunma hali hariç - ibaresinin lüzumu olmadığından tayyedilmiştir. Bunların bu yerlerde hizmetleri sırasında Milletvekilliği ödeneği üzerinden birinci derece aylık esasından kesenek alınır.

Geçici madde 62 : (Hükümet tasarısının geçici 57 nevi maddesi)

İzaha muhtaç cihet yoktur.

Geçici madde 63 : (Hükümet tasarısının geçici 58 nevi maddesi)

Bakanlıktan ayrıldıktan ve emekli maaşı bağlandıktan sonra emeklilik hakkı tanınan hizmetlere geçenlerin aylıklarına son hizmet zammı yapılacağı için emeklilik hakkı tanınan vazifelerdeki aylıklarından da kesenek alınacağını gösterir.

Geçici madde 64 : (Hükümet tasarısının geçici 59 nevi maddesi)

Bu madde yukarıki maddelerle alâkalı hükümleri ikmalen ölüm haline mahsus hükümleri ihtiva etmektedir.

Geçici madde 65 : (Hükümet tasarısının geçici 60 nevi maddesi)

Halen yürürlükte olan bâzı mevzuatımızda bâzı hizmetler için borçlanma suretiyle tekaüt hakkı tanınmış ve ancak bu mevzuatın bâzıları



muayyen bir müddet içinde müracaatı şart koşmuş ve bâzıları da bir kısım vazifelerini şümulü dışında bırakmış olduğundan bu kanunda yalnız bu gibiler için hüküm tedvini tatbikatta müşkülâtı mucip olacağı gibi bâzı hak sahiplerinin faydalanmalarına da imkân bırakmayacağı cihetle tahdidi değil de umumi olarak hükümler vermek daha mâkul ve adalete uygun sayılmıştır. Bu suretle maddede fıkra fıkra gösterilen hizmetlerden mühim bir kısmı bahsedilen maksadı sağlamak üzere konmuştur. II. ve I. ve J. Fıkralarında gösterilenlerin vazifelerinin mahiyeti itibariyle komisyonca uzun uzadıya yapılan incelemeler sonunda borçlanma hükümlerinden faydalanmaları uygun görülerek maddeye ilâve edilmiştir.

Geçici madde 66 : (Hükümet tasarısının geçici 61 neî maddesi)

Bu madde borçlanmanın tahakkuk ve tahsili için halen yürürlükte bulunan mevzuata muvazi olarak tedvin edilen hükümleri muhtevidir. Yalnız yukardaki maddede ilâve edildiği gösterilen hizmetlerin borçlanmasında hangi aylık veya ücretin esas tutulacağı maddeye ilâve edilmiştir.

Hükümet tasarısının geçici 62 neî maddesi geçici 14 neî maddeye alınmış ve o maddede izah edilmiş bulunduğundan tayıy edilmiştir.

Geçici madde 67 : (Hükümet tasarısının geçici 63 neî maddesi)

Bu madde 4923 sayılı Kanunun Belediyeler Teekaüt Sandığı Kanununa ek Kanun - geçici 3 neî maddesinde 22 . VI . 1939 tarihinden sonra geçmiş hizmet müddetlerinin 4923 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar olan kısmının hizmetlerine eklenmesini âmir olan hükümün hükümden faydalanmamış bulunanların bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra da istifade edebilmelerini sağlamak üzere tedvin edilmiştir.

Geçici madde 68 : (Hükümet tasarısının geçici 64 neî maddesi)

Emekliye ayrıldıktan sonra emekli hükmüne tâbi ücretli bir hizmete girenler için son hizmet zammı yapılmamakta iken 4222 sayılı Kanunun 21 neî maddesi yalnız emekliye ayrıldığı kuruma tekrar intisap edenler için bu hakkı tanımış ve bu kanunla da maaşlı, ücretli diye bir tefrik yapılmaksızın mütekaaitlerden emekliliğe tâbi bir hizmette çalıştırılanlara son hizmet zammı kabul edilmiş olduğu için bu kanun

yürürlüğe girdiği tarihte emeklilik hakkı tanıyan hizmetlerde çalışmakta olan emeklilerin tekaüt maaşlarının tamamının kesilmesi suretiyle bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce ücretli vazifelerde geçmiş müddetleri için de borçlanma yoluyla son hizmet zammı yapılması imkânını sağlamak üzere hazırlanan bu maddenin ikinci bendi, sadece aylıklı kadrolarda ücretle çalışmış ve tekaüt maaşlarının tamamı kesilmiş olanlara munhasır olacak şekilde düzeltilmiştir.

Geçici madde 69 : (Hükümet tasarısının geçici 65 neî maddesi)

İzaha muhtaç bir cihet yoktur.

Geçici madde 70 : (Hükümet tasarısının geçici 66 neî maddesi)

Bu madde evvelce borçlanmalardan tahakkuk eden paralar bakiyesinin ilgili yerlerce tahsillerine devam olunacağını gösterir. Yalnız bütün borçlanmalar yüzde on esasına müstenit olduğu halde bâzı sandıklar hususi kanunlarına göre yüzde beş derecesinde borçlandırmış olduklarından bunlardan bakiye varsa bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yalnız o bakiyelerin iki kata çıkarılması hususu da maddede zikredilmiştir. Bir de Tekel İdaresi memurlarının borçlanmalarında yalnız yüzde beş memur ve diğer yüzde beş de İdare tarafından Emekli Sandığına ödenmesi 4222 sayılı Kanunun geçici 5 neî maddesi icabından olduğundan maddenin yukarıda bahsedilen fıkrada bunların hariç tutulması kaydı tasrih edilmiştir.

Geçici madde 71 : (Hükümet tasarısının geçici 67 neî maddesi)

Bu madde istifa etmek gibi herhangi sebeple borçlanma muamelesi iptal edilmiş olanların sonradan müracaatlarında nasıl muamele yapılacağını göstermektedir.

Geçici madde 72 : (Hükümet tasarısının geçici 68 neî maddesi)

Maaşları ücrete çevrilen tuz memurlarıyla aylıklı hizmetlerde bulunduktan sonra İnhisarlar, Devlet Demiryolları ve Türkiye Ziraat Bankasına ücretle geçen memurlardan, maaşlı hizmet müddetleri 15 yıldan fazla olanlara 2159 sayılı Kanunun 7 neî, 3028 sayılı Kanunun 1 neî ve 3202 sayılı Kanunun da 66 neî maddelerine göre arzu ettikleri takdirde ücrette geçen müddetleri tekaütlüklerinde sayılmak üzere son aylıklı memuriyetleri maaş üzerinden kendilerine emekli

aylığı bağlanacaktı. Sonradan memuriyet ücretleri zamanla yükseldiği ve ücrette geçen müddetleri de borçlanma yoluyla hizmet müddetlerine eklenmesi sistemi kabul olunduğu ve bu gibilerin bıraktıkları son memuriyet maaşı üzerinden emekliye ayrılmaları mağduriyetlerini müstâzâp olduğu için 4222 sayılı Kanunun geçici 5 ne maddeyle bunlardan arzu edenlerin altı aylık bir müddet zarfında bu ücretli hizmetlerini borçlanabilmelerine imkân verilmişti.

Yeni kurulan ve prim esasına istinat eden sandıkta primi verilmemiş hizmetin sayılması mümkün olmadığından bu kanunla bu memurlara sözü geçen ücretli hizmetlerini yüzdebeş esası üzerinden borçlanabilmeleri için 6 aylık bir mühlet verilerek borçlanmayanların bu hizmetleri sayılmıyacaktır. Sözü geçen idarelerin sandıklarıyla ilgilenmiş olanlardan aylıklı hizmetleri 15 yıldan aşağı olduğundan dolayı 2159 ve 3028 sayılı Kanunlar mucibince aylıklı hizmetleri için aldıkları tazminatı ve sandıkla ilgileri kesilenlerin de geri aldıkları aidatı sandığa ödemeleri takdirinde haklarında 102 nei madde hükmünün tatbiki yoluna gidilecektir. Bu madde hükümü, 4867 sayılı Kanunda geçici 3 ne maddesinden henüz faydalanmamış Devlet Denizyolları ve Limanları sandığıyla ilgili memurlar hakkında da tatbik olunacaktır.

Geçici madde 73 : (Hükümet tasarısının geçici 69 neu maddesi).

Bu madde mâlûliyet dereceleri için tüzük hazırlanmaya kadar muameleler tevhür etmemek üzere bunlara ait işlerin askerî mâlûllerin terfihi hakkındaki 551 sayılı Kanuna bağlı cetvelin esas tutulacağını göstermektedir.

Geçici madde 74 : (Hükümet tasarısının, geçici 70 nei maddesi)

Bu madde esas tasarıdaki hükmü tevsiyan yapılmıştır. Çünkü tasarının muhtelif maddelerinde tanınmış olan hakları kazanmak için bâzı hallerde müracaat müddeti tesbit edilmemiş olduğundan tatbikatta bu haklardan istifadeye imkân olamayacaktır. Bunu önlemek üzere yürürlük tarihine göre maddeye hüküm konmuştur.

Geçici madde 75 : (Hükümet tasarısının geçici 71 nei maddesi)

Geçici 19 neu madde hükmünce maaşlı memurların geçmiş hizmet müddetleri için kurullar tarafından sandığa yüzdebeş nispetinde bir ödenek yapılması şarttır. Ancak 29 neu maddeye

göre üç sene sonra aktürlere yaptırılacak tetkik neticesinde bu miktar keseneğin yetersizliği tahakkuk ederse sözü geçen 19 neu maddeye göre hüküm icabının yerine getirilmesi bu maddede tesbit edilmiştir.

Geçici madde 76 : (Hükümet tasarısının geçici 72 nei maddesi).

Bu kanunda, kaldırılan kanunlarda mevcut bulunmayan bâzı esaslar kabul edilmiş ve haklar tanınmış bulunmaktadır. Bunların kanunun yürürlüğe girmesinden sonra vâkı ve hâdis olacak hal ve vaziyetler için tatbik olunacağı da şüphesizdir. Ancak kanundaki hükümlerin mutlak ifadesi sebebiyle kanunun yürürlüğe girmesinden önce vâkı olmuş ve katıyet halini iktisap etmiş hâdise ve vaziyetlere de teşmilîen tatbiki suretiyle geçmiş zamana ait bir hakkın talep edilmesine veya yine bu sebeple kanunun yürürlüğe girmesinden sonraya ait zaman için aylık bağlanması veya toptan ödeme yapılması istğine mahal bırakılmaması için bir tasrih yapılmasına lüzum görülerek hazırlandığı anlaşılan bu madde, komisyonea kabul edilmiştir.

Geçici madde 77 : (Hükümet tasarısının geçici 73 neu maddesi)

Bu madde icabında ihtisasından istifade için Sandık Genel Müdürlüğünde yabancı kullanılabilmesi gibi faydalı ve hattâ lüzumlu bir hükümü ihtiva etmektedir.

Geçici madde 78 : (Hükümet tasarısının geçici 74 neu maddesi)

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığının teşkiline ait hükümler kanunun neşrinden muteber olacağına ve halbuki yapılacak teşkilâtın istilzam ettiği ödemeleri yapacak ödeneği bulunmayacağına göre gerekli masrafların Sandık hesabına halen mevcut Devlet Ekonomi Kurumları Memurları Emekli Sandığına yapılması bu madde ile sağlanmıştır.

Geçici madde 79 : (Hükümet tasarısının geçici 75 nei maddesi)

3659 sayılı Kanuna tâbi Devlet Ekonomi Kurumları Memurları emekli ikramiyeleri yeni aylık tutarları üzerinden verildiği halde maaşlı memurlarla Devlet Demiryolları memurları ikramiyeleri eski emsali hâsılları üzerinden verilmesi mevcut mevzuat icabından bulunduğundan bu farkın izalesi için kanunun neşrinden muteber olmak üzere bu ikramiyenin bahsi geçenler için dâhi aylık tutarı üzerinden ödenmesi bu maddede

tesbit edilmiştir.

Hükümet tasarısının geçici 76 ncı maddesi:

Bu madde bir nevi tasfiye mahiyeti taşımakta olduğundan emekli ve teferruatına ait hükümleri ihtiva eden bu kanunda yer alamıyacağı mülahazasıyla kaldırılmıştır.

Geçici madde 80 : (Komisyoneca eklenmiştir.)

Bu kanunun neşrine kadar kesenekleri veya mevduatı geri verilmiş olanların bu paralarından mevcut mevzuata göre vergileri kesilmekte idi. Gerçi bu kanunun neşrinden sonra bu yolda vergi kesilmiyecekse de evvelce kesilmiş olanların sahipleri tarafından kesenek ve bu mahiyetteki paraların sandığa iadesinde kesilmiş bulunan vergilerin de sandığa yatırılmasını istihdaf eden bu madde; geçici mahiyette olduğundan tasarının 104 ncü maddesindeki bu hüküm oradan çıkarılarak buraya konulmuştur.

Geçici madde 81 : (Komisyoneca eklenmiştir.)

Gelir Vergisi Kanununda kabul edilmiş olan çeşitli muafihların bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren hükümlendirilmesi zaruri olduğundan bu madde, muhtelif hükümleri - ki Gelir Vergisi Kanunundaki hükümlerin mütenazırıdır - ihtiva etmek üzere komisyoneca tedvin edilmiştir. Bu kanunla 5191 sayılı Kanun da kaldırıldığından evvelki zamana ait olarak tahakkuk eden istihkakların da bu kanundan sonra (Gelir Vergisi Kanunu yürürlüğe girmeye kadar) vergiye tâbi tutulmasını teminen maddeye (f) fıkrası da ilâve edilmiştir.

Geçici madde 82 : (Komisyoneca eklenmiştir.)

Geçici 45 - 50 ncü maddeler hükümlerine göre yapılacak yükseltme işleri için maddede izah edildiği üzere gerekli muamelelerin tekemmül ettirilmesi uzun zaman çalışmalarını zaruri kıldığından ve mevcut kadrolarla bu işlerin kısa zamanda başarılması da mümkün görülmediğinden bu işleri bir an evvel intaç etmek üzere çalıştırılacaklara Bakanlar Kurulunca tesbit edilecek esaslar dairesinde zaruri masraf karşılığı ödenmesine cevaz verilmesi bu madde ile tesbit edilmiştir.

Geçici madde 83 - 84 : (Komisyoneca eklenmiştir)

1683 sayılı Kanun askerlerin istifa hükümlerini ve sivil ve askerlerin yabancılarla evlenmeleri halinde yapılacak hükümleri de ihtiva ettiğinden ve halbuki 1683 sayılı Kanun, bu kanunun yürürlüğe girmesiyle meriyetten kaldırılacak olduğundan o kanunda bulunan hü-

kümlerin aynen bu kanuna alınması komisyoneca uygun görülerek bu maddeler hazırlanmıştır.

Geçici madde 85 : (Komisyoneca eklenmiştir)

Bu madde, kanunun esas tuttuğu prensiplerden başlıca olan müktesep hakların muhafazası kaidesine riayet için Posta, Telgraf ve Telefon memurlarının 4454 sayılı Kanunun 55 ncü maddesi gereğince kazanacakları fiilî müddet zamlarının bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra da devamını sağlamak üzere tedvin edilmiştir.

Madde 136 : (Hükümet tasarısının 139 ncü maddesi)

Kanunun bâzı maddelerinin tatbıkına geçilebilmesi altı ay kadar bir müddet hazırlık yapılmasına lüzum gösterdiğinden bunlar dışında kalan ve neşrinden muteber tutulması zaruri görülen maddeler bu 136 ncü maddede zikredilmiştir. 39 ncü maddenin (b) fıkrasında yazılı durumda olanların o fıkradaki esaslara göre emekliye sevkedilebilmeleri hükmü bu kanunun neşrinden muteber olacak maddeleri arasına alınmış ve bir de bâzı maddelerin neşri gününden muteber tutulması muamelât ve hesabatta müşkülâtı mucip olacağından maddede gösterilen maddelerin, kanunun neşrini takibeden ay başından ve diğer maddelerin de bu ay başından altı ay sonra yürürlüğe gireceği şeklinde bir düzeltmeye lüzum görülmüştür.

Madde 137 : (Hükümet tasarısının 140 ncü maddesi)

Aynen kabul olunmuştur.

Geçici Ko. Başkanı	Sözcü
Sivas	Kayseri
<i>N. Ergin</i>	Bâzı maddelerde söz hakkım mahfuzdur
	<i>S. Azmi Feyzioğlu</i>
Geçici Maddeler	
Sözcüsü	Kâtip
Ankara	Trabzon
<i>C. Gölet</i>	<i>M. R. Tarakçıoğlu</i>
Balıkesir	Balıkesir
Bâzı maddelere muhalifim	<i>Orgl. İ. Çalışlar</i>
<i>E. Altan</i>	
Bolu	Bursa
Bâzı maddelere muhalifim	<i>A. M. Erhan</i>
<i>H. Ş. Adal</i>	Müzakerede bulunamadı

Edirne  
*M. N. Gündüzalp*  
Gümüşane  
Teşkilâta ve birçok maddelere  
muhalifim  
*T. Tüzün*

Gaziantep  
*Gl. Aşir Atlı*  
Gümüşane  
*A. K. Varınca*

Hatay

Tasarımın bazı madde ve hükümlerine  
muhalifim. Bunların başkasını bağlı kâ-  
ğıtta arz ediyorum.  
*Gl. Eyüp Durukan*

İzmir  
Bazı maddelere muhalifim  
*E. Çınar*  
Kastamonu  
*Â. Toközlü*

Kastamonu  
H. Çelen  
İmzada bulunamadı  
Kırşehir  
S. Kurutluoğlu  
Müzakerede bulunamadı

Konya  
Bazı maddelerde söz  
hakkım mahfuzdur.  
*II. Karagülle*

Samsun  
Maddeler üzerinde ko-  
nuşma hakkım mahfuz  
*R. Işıtan*

Samsun  
*M. A. Yörüker*  
Konya  
Bazı maddelere  
muhalifim  
*S. Çumralı*

Zonguldak  
*N. Kromer*  
Trabzon  
*S. Day*  
Niğde  
Bu kanun tasarısı adaleti te-  
minden uzak ve tezatlarla  
doludur.

Ankara  
*I. Rauf Ayaşlı*  
İstanbul  
*Orgl. C. Cahid Toydemir*  
Rize  
*Dr. S. Ali. Dilemre*

*İbrahim R. Soyer*  
Aydın  
*M. Aydın*  
Konya  
*Dr. M. Faik DüNDAR*  
Seyhan  
*Dr. M. Dıblan*  
İmzada bulunamadı

Hatay Milletvekili

1. Tasarımın 1683 sayılı Kanundan ev-  
velki emekli, dul ve yetimlerin aylıklarına  
% 60 zam yapması ve 1683 sayılı Kanundan  
sonra bağlanmış bütün aylıkların zamlarıyla  
birlikte balığ olduğu bugünkü miktarları ay-  
lık asıllarıyla hizmet süreleri aynı olan iş-  
tirakçilere bu kanun gereğince bağlanacak  
aylık miktarlarına çıkarması.

Hükümleri; eski ve yeni emekli, dul ve

yetim aylıkları arasında öteden beri; tesis ve  
temin edilmesi istenilen müsavat ve adaleti  
temin edememekte ve mütemadiyen şikâyet  
edilmekte olan müsavatsızlık ve ayrılıkları  
devam ettirmektedir.

Muhtelif kanunlarla orduda rütbe ve kı-  
demin esas olduğu ve 1453 sayılı Kanunun  
6 nci maddesinde «zâbitanda rütbe maâsa  
esastır» hükmü bulunduğu ve bu tasarıda  
müktesep hakların mahfuz kaldığı beyan edil-  
diği halde, hakikatta böyle olmadığı görül-  
mektedir.

Madde : 13 - Fıkra : 11 - Bent : B

Geçici madde - 39

2. Askerî Tabip, Eczacı, Dişçi ve Ve-  
teriner Okulları öğrencilerinin hizmet süre-  
lerinin başlangıcı hakkındaki müktesep ve  
pek haklı olan hakları kaldırılmıştır.

Madde : 13 - Fıkra : 11 - Bent : J.

3. Harb zamlarının âzami miktarı Hü-  
kümet teklifinde 5 sene iken 3 seneye indi-  
rilmesi doğru değildir.

Madde : 38.- Fıkra : Ç.

4. Emekli, dul ve yetim aylıklarından  
vergi kesilmesi doğru olmadığı kanaatinde-  
yim.

5. Olağanüstü ahvalde memurların ma-  
aşlarına yapılacak zam veya indirmelerin  
emekli, dul ve yetim aylıklarına da intikal  
ve inikâs ettirilmesi lâzımdır. Buna dair bir  
hüküm yoktur. İlâvesi zaruridir.

Madde — 30.

6. Şehit tâbiri ve şehit hükmünde ol-  
ması lâzımgelenler 1683 sayılı Kanun ve 927  
sayılı Kararla tam ve hakikata uygun bir  
şekilde tarif olunamamış olduğundan birçok  
haklar zıyaa uğramıştır. Bu sebeple bunun  
lâyıkı veçhile bu kanunda tarif edilmesi lâ-  
zımdır.

7. Savaş ve görev mâlûlleri iyi tasnif  
edilememiş ve öteden beri bu hususta yapıl-  
makta olan şikâyetler önlenememiştir.

63 ncü madde sarih değildir. Bu mad-  
dede zikredilenler 62 nci madde ile tanınan  
zamlardan istifade edip edemeyecekleri an-  
laşılamamaktadır. Tavzihi lâzımdır.

*Gl. Eyüp Durukan*

## GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

*Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı kanunu tasarısı*

### Birinci Kısım

#### *Kuruluş*

**BİRİNCİ MADDE** — Maliye Bakanlığına bağlı olmak ve bu kanunda yazılı emeklilik işlerini görmek üzere Ankara'da (Türkiye Cumhuriyeti Emeklilik Sandığı) kurulmuştur.

Sandığın tüzel kişiliği vardır. Özel Hukuk hükümlerine göre idare edilir. 26.VI.1938 tarihli ve 3460 sayılı Kanunun bu kanuna aykırı olmıyan hükümleriyle 3.VII.1939 tarihli ve 3659 sayılı Kanun hükümleri bu Sandık hakkında da tatbik edilir.

Sandığın, gerekli görülen yerlerde şube ve ajanları bulunur.

**İKİNCİ MADDE** — Sandığın organları şunlardır :

1. Yönetim Kurulu;
2. Genel Müdürlük;
3. Sağlık Kurulu.

**ÜÇÜNCÜ MADDE** — Yönetim kurulunda bir başkan ile 9 üye bulunur. Başkan ile 2 üye Maliye Bakanlığı, birer üye Millî Savunma, İçişleri, Ekonomi ve Ticaret, Ulaştırma ve Çalışma Bakanlıkları ve ikisi de varsa Askerî ve Sivil Genel Emekli derneklerinin genel kurulları tarafından teklif ve Bakanlar Kurulunca tâyin olunur.

Maliye Bakanlığınca teklif edilecek başkan ile iki üyeden birisi bakanlık memurlarından olabilir. Ve bu takdirde kendilerine 7 nci maddede yazılı ücret verilebilir.

Genel Müdür Yönetim Kurulunun tabii üyesidir. Bulunmadığı zaman kurul toplantılarına yardımcılardan biri istirak eder.

Başkan ve üyelerin vazife müddetleri 3 yıldır. Müddeti bitenler yeniden teklif ve tâyin edilebilirler. Müddetlerinin bitiminden evvel ayrılanların yerine gelenler, ayrılanların müddetlerini tamamlarlar.

Genel Emekli dernekleri teşekkül ve bunların üyeleri taayyün edinceye kadar Yönetim Kurulu mevcut üyeleriyle tam olarak teşekkül etmiş sayılır.

**DÖRDÜNCÜ MADDE** — Yönetim Kuruluna gerek 12 nci maddede yazılı kurumların memurlarından, gerek açıktan başkan ve üye teklif ve tâyin olunabilir.

Başkan ve üye teklif ve tâyin olunabileceklerin yüksek tahsil yapmış olmaları, maliye, ekonomi, hukuk, bankacılık, sigortacılık ve emeklilik işlerinden birinde ihtisas sahibi bulunmaları şarttır.

Memurlardan teklif ve tâyin olunacakların ayrıca 30.VI.1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanuna göre en az 4 ncü derece aylığı veya karşılığı ücreti müktesep hak olarak alabilmeleri de gerektir.

**BEŞİNCİ MADDE** — Yönetim Kurulu haftada en az 2 defa toplanır. Başkanın bulunmadığı toplantılara, Yönetim Kurulu üyelerinin Genel Müdüirden başka, aralarında seçecekleri biri başkanlık eder.

Yönetim Kurulu en az 7 kişi ile toplanır. Kararlar toplantıda bulunanların salt çoğunluğu ile verilir.

İlk toplantıda salt çoğunluk olmazsa ikinci toplantıda çoğunluk ile karar verilir. Oylarda eşitlik olursa, başkanın bulunduğu taraf tercih edilir.

**ALTINCI MADDE** — Sandığın bir genel müdürü ile en çok iki genel müdür yardımcısı bulunur. 26.VI.1938 tarihli ve 3460 sayılı Kanununun 18 nci maddesi hükmü saklı kalmak üzere, 6 ncı ve daha yukarı derecedeki memurlar, Genel Müdürlüğün teklifi üzerine Yönetim Kurulu, bunların dışında kalan memurlarla çeşitli hizmetliler, Genel Müdür tarafından tâyin edilir.

**YEDİNCİ MADDE** — Sağlık Kurulunda :

a) Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Kurulunca kendi öğretim üyeleri arasından senatoca seçilecek iki doçent veya profesör;

b) Millî Savunma Bakanlığınca, Ordu kadrosundan tâyin olunacak, en az albay rütbesinde, iki uzman subay hekim;

c) Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca tâyin edilecek iki uzman hekim;

ç) Genel Müdürlükçe kadrosuna tâyin edilecek iki uzman hekim olmak üzere 8 üye bulunur.

(a), (b) ve (c) fıkralarında yazılı üyelere ayda 150 lira ücret verilir. (a) fıkrasındakilere verilecek ücretler, 13.VI.1946 tarihli ve 4936 sayılı Kanununun 32 nci maddesi gereğince alacakları tazminata mâni teşkil etmez.

İlgili, vazı ile isterse göstereceği bir hekim, yalnız kendisi hakkında verilecek kararın görüşülmesinde, kurula üye olarak iştirak ettirilir.

Kurul, her yıl aralarından birini gizli oy ile başkan seçer, başkanın bulunmadığı toplantılarda, o toplantı için, aralarından birini başkan seçerler. Kurul, üyelerinin en az beşi ile ve ihtivaca göre toplantı yapar. Gereken hallerde dışarıdan uzman hekimlerin oy ve düşüncelerini de alır. Kararlarını Genel Müdürlükten evrakın kendilerine verilmesi tarihinden itibaren en çok 15 gün içinde çoğunlukla verir. Oylarda eşitlik halinde başkanın bulunduğu taraf tercih edilir.

**SEKİZİNCİ MADDE** — Sandığı, Yönetim Kurulu idare eder ve Genel Müdürlüğün işlerini daimî olarak nezaret ve murakabesi altında bulundurur. Kurulun vazifeleri şunlardır :

a) Genel Müdürlükçe hazırlanacak yıllık bütçe ve kadroları inceleyip tesbit ederek Maliye Bakanlığının tasvibine sunmak;

b) Genel Müdürlükçe hazırlanacak bilânço, kâr ve zarar hesaplarını inceleyip uygun görürse tasdik ettikten sonra yapılan işler raporu ile birlikte Umumi Murakabe Heyetine vermek;

c) Genel Müdürlüğün teklifi ile bütçenin bölümleri içinde uygun gördüğü aktarmaları yapmak, bölümler arasındaki aktarma teklifleri ile ek ve olağüstü ödenek tekliflerinden uygun gördüklerini Maliye Bakanlığının tasvibine sunmak;

ç) Aylık toptan ödeme, keseneklerin geri verilmesi, harb mâlullüğü zammı, ikramive gibi bu kanun gereğince yapılacak çeşitli ödemelere ilişkin olarak Genel Müdürlükçe hazırlanacak tahakkuk ve aylık bağlama kâğıtlarını ve bağlamalarda bu kanun gereğince yapılacak düzeltme, kaldırma, azaltmalarla bu kanunun 77 nci maddesinin (a), (b) ve (c) fıkralarında yazılı haller için Genel Müdürlükçe yapılacak teklifleri inceliyerek karara bağlamak;

d) Sandığın malî durumunu aralıksız murakabe ederek gelirleriyle yürürlükteki bağlama ve ödeme hükümlerinin yeni tedbirler alınmasını gerektirdiğini görürse bunu düşüncesiyle birlikte Maliye Bakanlığına bildirmek;

e) Dâva açmak, icra kovuşturması yapmak, fayda görürse bunlardan feragat etmek ve Sandığın leh ve aleyhindeki dâva ve takipleri sulh ve tahkim yoluyla halletmek;

f) İmza yetkisi verileceklerle bunların yetkilerinin derecesini belli etmek;

g) Sandık sermayesinin işletilmesi şekillerini 22 nci maddede yazılı esaslara göre belirtmek;

h) 3.VII.1939 tarihli ve 3659 sayılı Kanunun 17.VII.1944 tarihli ve 4621 sayılı Kanunun 4 ncü maddesiyle değiştirilen 13 ncü maddesi gereğince olağanüstü çalışmalardan dolayı kâr ile kayıtlı olmaksızın verilecek ikramiyeler hakkında Genel Müdürlükçe yapılacak teklifleri inceleyip tasdik etmek ve sözü geçen madde ile 26.VI.1938 tarihli ve 3460 sayılı Kanunun 42 nci maddesi gereğince verilecek ikramiyeler için Umumi Heyete teklifte bulunmak;

i) Yabancı uzman çalıştırılmasına karar vermek ve bunlara ait sözleşme projelerini inceleyip tasdik etmek;

j) Gerekli görülen yerlerde şube ve ajanlık açılması ve açılanların kapatılması ve bunların vazife ve yetkileri hakkında karar vermek;

k) Genel Müdürlükçe hazırlanacak her çeşit yönetmelikleri inceliyerek tasdik etmek;

l) Yukarıda yazılanlar dışında kanun ve tüzüklerle verilecek vazifeleri yapmak ve yetkileri kullanmak;

**DOKUZUNCU MADDE** — Yönetim Kurulunun 8 nci madde gereğince Maliye Bakanlığının tasvibine arz edilecek kararlarının birer örneği 15 gün içinde Maliye Bakanlığına gönderilir. Bakanlıkça kanun ve tüzük hükümlerine uygun görülmiyen kararların gerekçesi bildirilerek düzeltilmesi istenebilir. Yönetim Kurulu isteği yerinde görürse kararını düzeltir. Aksi halde karşılık mütalâası ile birlikte bakanlığa sunar. Bakanlık görüşünde ısrar ederse Yönetim Kurulu kararını düzeltir.

Yönetim Kurulunun 8 nci maddenin (ç) fıkrasında yazılı konularla ilgili kararlarının birer örneği 15 gün içinde Maliye Bakanlığına bildirilir ve birer örneği de ilgililere tebliğ olunur.

İlgililer bunlar aleyhine tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde Maliye Bakanlığına yazı ile itirazda bulunabilirler. Bakanlıkça aynı müddet içinde karar alınarak Sandığa ve genel hükümlere göre ilgililere tebliğ olunur.

Bakanlıkça ilgililerin itirazı yerinde görülür ve Yönetim Kurulunca da bu karara uyulursa muamele ona göre düzeltilir. İtirazları reddedilir veya Yönetim Kurulunca Bakanlığın kararına uyulmazsa ilgililer 21.XII.1938 tarihli ve 3546 sayılı Kanun hükümleri dairesinde Sandık aleyhine dâva açabilirler.

Maliye Bakanlığı kendisine gönderilen bu kararlardan kanun ve tüzük hükümlerine uygun görmediklerinin düzeltilmesini 30 gün içinde gerekçesi ile birlikte re'sen de Sandıktan isteyebilir. Yönetim Kurulu bu bildirim üzerine uyararak kararını değiştirirse bundan zarar gören ilgili, keyfiyetin yazı ile kendisine bildirilmesi üzerine, yukarıki şekilde Danıştayda dâva açabilir.

Bakanlığın bildirim üzerine Yönetim Kurulu kararını düzeltmezse bu karar dosyası ile birlikte bakanlığa yollar. Bakanlık görüşünde ısrar ederse dosyayı mütalâasını bildirmek üzere Danıştaya gönderir ve Danıştayca verilecek mütalâaya göre muamele yapılır.

Bu maddeye göre yapılacak itirazlar, Yönetim Kurulunun 8 nci maddenin (ç) fıkrasına ait kararlarının icrasına mâni olmaz.

**ONUNCU MADDE** — Genel Müdür Sandığın işlerini kanun, tüzük ve yönetmeliklerle Yönetim Kurulu kararlarına göre yürütür.

Sandığı Genel Müdür temsil eder.

Temsil vazifesini doğrudan doğruya kendisi yapabileceği gibi yardımcılardan biri veya tevkil edeceği kimse ile de yaptırabilir.

**ON BİRİNCİ MADDE** — Sağlık Kurulu :

a) 50 nci maddede yazılı mâlûllük raporlarını inceleyerek karara bağlar;

b) İlgililerin 52 nci maddede gösterilen mâlûllük derecelerini belirtir;

c) Bu kanunun mâlûllüğe ait hükümlerinin tatbıkında düşüncelerini bildirir.

Sağlık Kurulunun vereceği kararlara karşı idare ve kaza mercilerine başvuramaz.

Ancak Kurul kararlarında maddi ve takdiri bir hata bulunduğunu iddia eden ilgili, gerekçeli bir dilekçe ile Kuruldan düzeltme isteyebilir. Kurul gereken incelemeleri yaparak icabında uzmanların rey ve mütalâasını alarak dilekçiyi muayene edip veya ettirerek kararını düzeltebilir.

## İkinci Kısım

### *Sandıktan faydalanacaklar*

**ON İKİNCİ MADDE** — Bu kanunla tanılan haklardan aşağıda (I) işaretli fıkrada yazılı yerlerde çalışanlardan, Türk uyruğunda olmak ve 18 yaşını bitirmiş bulunmak şartıyla, (II) işaretli fıkrada gösterilenler faydalanırlar.

I - Daire, kurum ve ortaklıklar :

a) Genel Bütçeye giren daireler;

b) Katma Bütçeli daireler;

c) Özel İdareler;

ç) Belediyeler;

d) 26.VI.1938 tarihli ve 3460 sayılı Kanunda yazılı Murakabe Heyeti ile kuruluş, idare ve murakabeleri aynı kanun hükümlerine tâbi Devlet Ekonomi Kurumları ve bunlara bağlı müesseseler (Emniyet Sandığı dâhil);

e) Özel kanunlarla kurulmuş ve kurulacak tüzel kişiliği bulunan Devlet kurumları (Kefalet Sandıkları dâhil);

f) 10.IX.1337 tarihli ve 151 sayılı Kanuna göre kurulan Ereğli Kömür Bölgesi Amele Birliği;

g) Özel kanunlarla kurulmuş ve kurulacak bankalar;

h) Genel Bütçeye giren veya katma bütçeli dairelerle Özel İdare ve Belediyelere bağlı idare ve müesseseler;

i) (h) bendinde yazılı dairelerin döner sermayeli iş ve teşekkülleri;

j) Ödenmiş sermayesinin yarısından fazlası yukarıda sayılan daire, idare, banka ve kurumlardan birine veya bir kaçına ait ortaklıklarla bunların kendi sermayeleri ile kuracakları diğer ortaklıklar;

k) Ticaret ve Sanayi Odaları ile Ticaret ve Zahire Borsaları;

l) Bu kanunla kurulan Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı;

Yukarıda yazılı yerlerin hepsine bu kanunda (Kurum) denilmiştir.

II - Faydalanacaklar :

a) Cumhurbaşkanı;

b) Özel Teadül ve Kuruluş kanunlarına göre daimî kadrolarda derece esaslı üye-



rinden aylık veya ücret alanlar;

c) Daimî kadrolarda aylık ücretle çalışan her çeşit hizmetliler (İş yerlerindeki kapıcı, bekçi, odacı ve benzeri hizmetliler dâhil; Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğünün 20 Mayıs 1937 tarih ve 3173 sayılı Kanuna bağlı (2) sayılı cetveldeki hizmetlileriyle aynı kanuna bağlı (3) sayılı cetvelde yazılı olanlardan işçi vasfını haiz olan amele, yol çavuşu, mütehassis amele, hamal, hamal başı, tayfa, gemici, bahçıvan, lambacı, lavajçı, drezinör ve kurumların serbest ve sözleşmeli avukatları hariç);

ç) Genel Bütçe kanunlarına bağlı (K) ve (N) işaretli cetvellerde gösterilen kadrolarda çalışan memur ve hizmetliler;

d) Amele Birliği aylık, ücretli daimî memur ve hizmetlileri;

e) İller daimî komisyon üyeleri ile seçilmiş veya tâyin edilmiş belediye başkanları (Emeklilik hakkı tanınan bir vazifede evvelce bulunmuş olmaları şartıyla);

f) Kuruluş kanunları gereğince aylıklı kadrolarda ücretle çalıştırılanlar;

g) Ticaret ve Sanayi Odaları ile Ticaret Borsalarının tâyinleri Ticaret Bakanlığınca yapılan ve sürekli kadrolarda çalışan aylık ücretli daimî memurları;

h) Gedikli subaylar;

i) Hatbakıcı, hat başbakıcı, dağıtıcı ve başdağıtıcılarla vaizler, hayrat hademeleri ve dersiamlar;

j) Milli Savunma Bakanlığı Harb Okulları öğrencileri;

k) Erler; (Vazife mâlûllükleri ile vazifeden doğma ölümleri halinde).

Yukarda gösterilenlere (Cumhurbaşkanları ile erler hariç) bu kanunda «İştirakçi» ve bunlardan 125 nci maddede yazılı durumlarda bulunanlara «Tevdiatçı» denilmiştir. İştirakçi olanlar Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı ile ve tevdiatçı bulunanlar da Biriktirme Sandığı ile isteklerine bakılmaksızın ilgilendirilirler ve haklarında ayrıca İş ve İşçi Sigortaları kanunlarının hükümleri tatbik olunmaz.

Mahiyetleri daimî olan hizmetler için geçici kadro alınamaz.

### Üçüncü Kısım

#### *Bu kanunla tanınan haklar*

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunla tanınan haklar şunlardır :

- a) Emekli aylığı;
- b) Âdi mâlûllük aylığı;
- c) Vazife mâlûllüğü aylığı;
- ç) Son hizmet zammı;
- d) Dul ve yetim aylığı;
- e) Harb mâlûllüğü zammı;
- f) Toptan ödeme;
- g) Emekli keseneklerinin geri verilmesi;
- h) Biriktirme Sandığında biriken paraların geri verilmesi;
- i) 65 nci maddede yazılı yardımların yapılması;
- j) İkramiyeler.

### Dördüncü Kısım

#### *Sandığın gelirleri ve tahsil şekilleri*

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — Sandığın gelirleri şunlardır :

- a) İştirakçilerin 15 nci maddede gösterilen keseneğe esas olan tam aylık

Veya ücretleri tutarları üzerinden her ay kesilecek % 5 Emeklilik Kesenekleri;

Ay başlarından sonra vazifeye girenlerin o aya ait eksik aylık veya ücretlerinden kesenek alınmaz. Ay başlarından sonra vazifeden ayrılanların eksik aylık veya ücretlerinden tam kesenek alınır.

b) Emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye ilk defa girenlerin veya önceden emeklilik hakkı tanınan vazifelerde bulunmadan çalışmakta olduğu vazifesi emekliliğe tâbi hale getirilenlerin (bu vazifelerde çalışmakta olanlarla kesenekleri geri verilenlerden bunları iade etmek istemiyenler dâhil) emekliliğe esas ilk tam aylık veya ücretlerinden kesilecek % 25 giriş kesenekleri;

Bu gibilerden o ay için ayrıca (a) fıkrasında yazılı % 5 kesilmez.

c) Emekliliğe esas aylık veya ücretleri yükselme suretiyle artanların ilk aya ait artış farkları;

Emekliliğe esas aylık veya ücretinden daha aşağı aylık veya ücretli bir vazifeye geçmiş olanların sonradan evvelki aylık derecesine yükselmeleri halinde artış farkı kesilmez.

Aylık veya ücret tutarlarında kanunlarla yapılacak artırımlarla 15 nci maddenin (b) fıkrasında gösterildiği üzere ücretleri ilk derece ücretleri tutarından az olanların bu ücretlerine yapılacak zamlar yükselme sayılır.

ç) Subay ve askerî memurlardan mahkeme kararı ile nasıp ve rütbeleri düzeltilenlere ödenen aylık farklarından dolayı (a) ve (c) fıkralarına göre alınacak kesenek ve artış farkları;

d) (a, b, c ve ç) fıkralarında yazılı paralara eşit olarak kurumlarca verilecek karşılıklar;

e) Emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye ilk defa girdiklerinde veya önceden emeklilik hakkı tanınan vazifelerde bulunmadan çalışmakta olduğu vazifesi emekliliğe tâbi hale getirildiğinde, (bu vazifelerde çalışmakta olanlarla kesenekleri geri verilenlerden bunları iade etmek istemiyenler dâhil) 35 yaşını bitirmiş, 40 yaşını tamamlamamış olanlardan 35 yaşını bitirdikleri tarih ile vazifeye girdikleri tarih arasındaki müddetin her ayı için emekliliğe esas ilk aylıkları üzerinden hesaplanacak % 10 tamamlayıcı emekli kesenekleri;

İlgililerin adlarına borç kaydedilecek olan bu kesenek (a) fıkrasında yazılı % 5 keseneklerden ayrıca, aylıklarından % 10 kesilmek suretiyle ve % 5 faiz ile tahsil olunur.

f) 55 nci maddeye göre bağlanacak vazife mâlûllüğü aylıkları ile 66 nci maddenin (ç) fıkrasına göre bağlanacak dul ve yetim aylıkları için her yıl Kurum bütçelerinin aylık veya ücret bölümlerindeki ödeneklerin % 1 i nispetinde verilecek ek karşılıklar;

g) İştirakçi veya tevdiatçıların aylık veya ücretlerinden kurumlarınca kesilen inzibatî para cezaları;

h) 17 nci madde gereğince alınacak % 10 geçikme zamları;

i) Kurumlarda harç pulları dışında her çeşit pul, bilet ve yardım makbuzları satışlarından alınan satış aidatının yarısı;

j) 15 nci maddenin (e) fıkrası ile 28, 34, 38, 42, 56, 64, 65, 81 ve 89 ncu maddelere göre ödenecek paralar;

k) Sandık gelirlerinin işletilmesinden elde edilecek her çeşit kârlar;

ı) Bağışlar ve başka çeşitli gelirler.

## Beşinci Kısım

### *Emeklilik keseneğine esas tutulacak aylık, ücret ve ödenekler*

ON BEŞİNCİ MADDE — Emeklilik keseneği, aşağıda yazılı aylık ve ücret tutarları ile ödeneklerden alınır :

a) Özel Teadül ve Kuruluş kanunlarına göre müktesep hak olarak alınan derece aylık ve ücret tutarları;

İstisna ve uzmanlık yerlerinde çalışanların aynı kanunlara göre belirtilecek müktesep hak dereceleri aylık ve ücret tutarları;

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü memur ve hizmetlilerinin başka kurumlara geçmelerinde esas tutulan derece aylık ve ücretleri tutarları;

b) Daimî kadrolarda aylık ücretle çalışan her çeşit hizmetlilerle hayrat hademesinin 3 . VII . 1939 tarihli ve 3659 sayılı Kanunun geçici 1 nci maddesiyle 28 . XII . 1946 tarihli ve 4988 sayılı Kanunun 4 ncü maddesi hükümlerine ve tahsil durumları ile hizmet sürelerine göre bulunmaları gereken derecelerin ücret tutarları;

Bunlar sözü geçen kanuna göre yükselme müddetlerini doldurdukça kesenekleri iktisap ettikleri üst derece ücretlerinin tutarlarından alınır. Ancak bu muamele kendilerine bu kanun hükümleri dışında bir hak vermez.

Yukardaki esasa göre bulunacak derece ücretleri tutarlarından daha az ücret alanların keseneklerine bu ücretler mevcut derecelerden birisine uymuyorsa en yakın derece ücreti tutarı, iki derecenin tam ortasında ise üst derece ücreti tutarı, en aşağı derece ücreti tutarı olan 150 liradan az ise aldıkları ücretler esas tutulur.

Evvelce Özel Teadül ve Kuruluş kanunlarına tâbi bir vazifede bulunduktan sonra hizmetli kadrolarına geçenlerin keseneğe esas ücretleri, müktesep hak dereceleri ücretleri olup bu ücretler, hizmetli kadrolarında yükselme müddetlerini doldurdukça yukardaki fıkra gereğince yükseltilir.

Bu gibilerden Özel, Teadül ve Kuruluş Kanunlarına tâbi vazifelerde evvelce bir yükselme müddeti bulunmuş olanların hizmetli kadrolarına alınmalarında bir üst derece aylıkları keseneklerine esas tutulur. Ancak her iki şekilde de hizmetli kadroları ücretlerinin müsaait bulunması şarttır.

c) Bütçe kanunlarına bağlı (K) ve (N) işaretli cetvellerdeki kadrolarda çalışan memur ve hizmetlilerin (b) fıkrasına göre tesbit edilecek ücretleri;

ç) Emeklilik hakkı tanınan vazifelerde bulunduktan sonra illerin daimî komisyonu üyeliklerine seçilenlerle belediye başkanlığına seçilen veya tâyin edilenlerin, kadro ödeneklerini geçmemek şartıyla son müktesep hak derecelerinin aylık veya ücret tutarları;

Bu aylık veya ücret tutarları kadro ödeneklerinden fazla bulunur ve kadro ödenekleri de 30 . VI . 1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanunun 28 . XII . 1946 tarihli ve 4988 sayılı Kanunla değiştirilen 1 nci maddesinde yazılı aylık tutarlarından birine uymazsa en yakın üst derece aylık veya ücret tutarları;

Bunlar sözü geçen kanuna göre yükselme müddetlerini doldurdukça kesenekleri, kadro ödeneklerinin müsaait olması şartıyla iktisap edecekleri üst derece aylık veya ücretlerinin tutarlarından alınır. Ancak bu muamele kendilerine bu kanun dışında, bir hak vermez.

d) Vaiz ve dersiamların ve başdağıtıcı ve hat başbakkıcılarla dağıtıcı ve hat bakkıcıların Bütçe kanunları ile kabul edilen aylıkları tutarları;

e) Millî Savunma Bakanlığı Harb okulları öğrencilerinin almakta oldukları öğrenci aylıkları;

öğrenci aylıkları ile asteğmen aylıkları tutarları arasındaki farkın keseneği aynı esaslara göre öğrenciler adına dairelerince ödenir.

Bunların 31 nci madde gereğince emeklilik müddetlerinden indirilen yılları takip eden yıla ait aylıklarından kesenek alınmaz.

f) Açıktan tâyin edilen vekillerin, kanunlarına göre, aldıkları vekillik aylık veya ücretleri tutarları;

Emeklilik hakkı tanınan vazifelerde önceden bulunanların vekil tâyin edildikleri vazifelerin aylık veya ücretlerini geçmemek şartıyla müktesep hak dereceleri ve evvelki vazifelerde geçmiş müddet ile vekillik ettikleri vazifelerde geçecek müddetlere göre yükselme müddetlerini doldurdukça, bu kanun hükümleri dışında bir hak vermeme şartıyla bir üst derece aylık veya ücretleri tutarları;

g) Bakanlık emrinde, kadro dolayısıyla açıktaki, eli işten çektirilmiş, açığa alınmış veya tevkif edilmiş olanlardan kanunları gereğince tam veya eksik aylığa müstehak bulunanların (a) fıkrasında yazılı aylık veya ücretlerinin yarısı;

Kanunlarına göre bu müddetler için sonradan aylığa müstehak duruma girenler hakkında da bu hüküm tatbik edilir.

h) Ceza olmamak şartıyla müktesep hak derecesinden daha aşağı bir dereceye nakil suretiyle veya açıktaki iken tâyin edilenlerin tâyinleri tarihinden itibaren üç ay içinde vazı ile Sandığa müracaatları şartıyla ve bir defaya mahsus olmak üzere tâyin edildikleri derecenin en çok bir üst derecesi ve her ne suretle olursa olsun kadro yüzünden açıktaki kalanlar için müktesep hak derecelerini geçmemek üzere iki üst derecesi aylık veya ücretleri tutarları;

İllerin daimî komisyonu üveliklerine ve belediye başkanlığına seçilenlerden müktesep hak dereceleri aylık veya ücretleri tutarları bu yerlerin kadro ödeneklerinden fazla olanlar veya bu yerlerden avrıldıktan sonra emeklilik hakkı tanınan aşağı dereceden bir vazifeve tâyin edilenler hakkında da aynı hüküm tatbik edilir. Ve bu suretle yapılacak talepten geri dönülemez.

## Altıncı Kısım

### *Emekli keseneklerinin kesilme ve sandığa gönderilme şekli*

ON ALTINCI MADDE — Emeklilik kesenekleri kurumlarca aylık, ücret veya ödeneklerin bordrolarında gösterilir ve bunların hak sahiplerine ödenmesi sırasında kesilir.

Aylık, ücret veya ödeneklerin emanethesaplarına alınması hak sahiplerine ödeme sayılır. Bunların 15 nci maddenin (g) fıkrasında yazılı haller dışında kanun veya hüküm ile vevahut idari, inzibati sebeplerle eksik verilmesi emekli keseneğinin eksik hesaplanmasını icabettirmez.

Talim ve manevra için rütbe ile silâh altına alınan iştirakçi ve tevdiatçılardan rütbeleri aylıkları, vazife aylık veya ücretlerinden fazla olanların istihkak farklarına ait emekli kesenekleri vazife aylık veya ücretlerinden kurumlarınca ve seferberlik ve harb için silâh altına alınanlardan vazife aylık veya ücretleri rütbeleri aylıklarından fazla olanların istihkak farklarına ait emekli kesenekleri de, rütbeleri aylıklarını ödiven kurumlarca kesilerek Sandığa gönderilir.

ON YEDİNCİ MADDE — Kurumlar 14 nci maddede yazılı Sandık gelirlerinden:

a) (a, b, c, ç, d, e) fıkralarında yazılı olanları aylık, ücret ve ödeneklerin ödenmeleri gününden başlayarak bir ay içinde;

b) (f) fıkrasında yazılı % 1 lerin tamamını, bütçelerinin yetkili makamlarca tasdik edildiği tarihleri takip eden aybaşlarından itibaren en çok 6 ay içinde ve

aylık altı eşit taksitte ve yıl içinde alınan ek ödeneklere ait % 1 lerin tamamını da o yılın son gününü geçmemek üzere bunların alındığı tarihleri takip eden iki ay içinde;

c) (g, h, i) fıkralarında yazılı olanları, tahsilleri gününü takip eden bir ay içinde;

ç) (j) fıkrasında yazılı olanları, ilgili maddelerinde gösterilen müddetler içinde, Sandığa veya Sandık adına postaya veya bankaya yatırmaya ve bunların nüfusedatlı bordrolarını da aynı zamanda Sandığa göndermeye mecburdurlar.

Kurumların, bu vazifeyi yerine getirmiyen, Sandık gelirlerini eksik kesen veya hiç kesmiyen tahakkuk ve ödeme ile ilgili memurlar ile sorumlu saymanlardan, bu paralar, % 10 fazlası ile ve Sandığın teklifi üzerine, Tahsili Emval Kanununa göre, Maliye Bakanlığınca, tahsil olunur.

Kesilen paraların Sandığa gönderilmesine yazı ile mâni olan veya bütçeden ödenecek kısmı yazı ile ödetmiyen ita âmîrleri hakkında da bu hüküm tatbik edilir.

Kurumlara bu ödemeler için yeter miktarda ödenek gönderilmemesi veya yetki verilmemesi hallerinde, yukarıki hüküm buna sebebiyet verenler hakkında, gelirlerin kısmen gönderilmesi halinde de gönderilmeyen kısımlar hakkında tatbik edilir.

Ancak; yukarıki hükümlerin ilgililer hakkında tatbikına inkân görülemiyen hallerde Sandık gelirinin asılları, kurumlara Sandığa ödenir.

**ON SEKİZİNCİ MADDE** — Ay başlarından sonra başka bir kuruma emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye geçen iştirakçi veya tevdiatçılardan aylık, ücret veya ödeneklerini peşin alanların emekli kesenekleri, ödemeyi yapan kurumlara, aylık veya ücretlerini ay sonlarında alanların kesenekleri de geçtikleri kurumlara tam olarak kesilip karşılıkları ile birlikte 17 nci maddede yazılı esaslara göre Sandığa ödenir.

**ON DOKUZUNCU MADDE** — Sandık gelirlerinin kurumlara ödenecek kısımları için gerekli ödenekler her yıl bütçelerine tamam olarak konur. Tamam veya hiç konulmamış ödenekleri bütçeleri tasdik eden makamlar tamamlatmaya mecburdurlar.

### **Yedinci Kısım**

#### *Sandığın Mevcutları*

**YİRMİNCİ MADDE** — Sandığın her çeşit menkul ve gayrimenkul malları, gelir ve alacakları Devlet mallarının hakve rüçhanlığını haizdirler. Bunlara karşı suç işliyenler hakkında Devlet mallarınakarşı suç işliyenler gibi kovuşturma yapılır.

Bunlar, emanet hesaplarında kayıtlı olanlar hariç olmak üzere, hiç bir vechile haciz ve temlik edilemezler.

**YİRMİ BİRİNCİ MADDE** — Sandığın her çeşit menkul ve gayrimenkul malları ile hak, gelir ve alacakları ve muameleleri ve bunların tahakkuk, tahsil ve ödemelerine ait kâğıt, makbuz ve ilânlar her çeşit vergi, resim ve harçlardan muaf-tur.

**YİRMİ İKİNCİ MADDE** — Sandığın sermayesi :

% 20 yi geçmemek üzere, Yönetim Kurulunun kararı ve Maliye Bakanlığının tasvibi ile nüfusu 100 binden yukarı şehir ve kasabaların belediye hudutları içinde ve konut olmamak şartıyla satın alınacak veya yaptırılacak akarlara, geri kalanı

da Yönetim Kurulunun teklifi Maliye Bakanlığının tasvibi ve Bakanlar Kurulu kararı ile :

- a) Devlet bono ve tahvillerine;
  - b) Devlet sermayesi ile kurulmuş olan veya sermayesinin yarısından fazlasına Devletin iştiraki bulunan Bankaların çıkaracakları aksiyon veya obligasyonlara;
  - c) Vâdeli, vâdesiz cari hesap şeklinde millî bankalara;
- Yatırılmak suretiyle işletilir.
- Yukardaki hükümlerin tatbikında normal ve belli ihtiyaçlar için serbest bulun-  
durulması gereken miktarlar hariç tutulur.

**YİRMİ ÜÇÜNCÜ MADDE** — Sandık sermayesinden en çok 3 milyon lira, Yönetim Kurulunca % 5 i geçmemek üzere belirtilecek faiz ve esaslara göre en çok üç aylık veya ücret tutarlarını veya ödeneklerini geçmemek ve yine en çok 2 yıl içinde geri alınmak ve iştirakçi veya tevdiatçılardan iki kefil gösterilmek şartıyla, ihtiyacı olan iştirakçi veya tevdiatçılara borç vermek için döner sermaye olarak kullanılabilir.

**YİRMİ DÖRDÜNCÜ MADDE** — Bu kanun gereğince bağlanacak aylıklarla bundan evvel çeşitli kanunlarla bağlanmış aynı mahiyetteki aylıkların iskonto muameleleri Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılır.

**YİRMİ BEŞİNCİ MADDE** — Sandığın çalışması için gerekli ve ihtiyaçla mütenasip gayrimenkul mallar Yönetim Kurulu kararı ve Maliye Bakanlığının tasvibi ile satın alınabilir veya yaptırılabilir.

## **Sekizinci Kısım**

### *Hesap İşleri*

**YİRMİ ALTINCI MADDE** — Sandık sermayelerinin çeşitleri ve gelirlerinin, bunlardan hangilerine kaydedileceği, ödemelerin hangilerinden yapılacağı ve Sandığın iş ve ihtiyacına uygun bilânço şekli Umumi Murakabe Heyetinin de düşüncesi alınarak tüzük ile belirtilir.

**YİRMİ YEDİNCİ MADDE** — Umumi Heyet tarafından tasvip edilen bilânço ile kâr ve zarar hesabına göre belirtilecek sâfi kârın, % 5 ini geçmemek üzere memur ve hizmetlilere 3. VII. 1939 tarihli ve 3659 sayılı Kanunun 17. VII. 1944 tarihli ve 4621 sayılı Kanunun 4 nci maddesiyle değiştirilen 13 nci maddesi gereğince, bir aylık nispetinde verilebilecek ikramiyeler karşılığı olarak ayrılacak miktardan artanı, sermaye hesaplarına geçirilir.

**YİRMİ SEKİZİNCİ MADDE** — Sandığın her yıl katî mizanına göre tahakkuk edecek yönetim giderleri, o yıl içinde 14 nci maddenin (D) fıkrası gereğince, ödedikleri karşılıklar nispetinde kurumlar adına borç kaydedilir. Ve bu borçlar kurumlara en geç mütaakıp yılını Haziran ayı sonuna kadar Sandığa ödenir.

**YİRMİ DOKUZUNCU MADDE** — Maliye Bakanı en az 5 yılda bir defa, harb halinde harbin sona erdiği tarihten itibaren en çok 6 ay içinde ve kanunlarla aylık ve ücret tutarlarında genel mahiyette değişiklikler yapılırsa bu değişikliklerin yürürlüğe girdiği tarihleri takibeden bir yıl içinde Sandığın malî durumunu ve bu kanunla kabul edilen çeşitli ödemeleri her cihetten, biri aktüer olmak üzere, teknik uzmanlara inceletmeye mecburdur. İncelemeler sonunda Sandığın malî durumunun sağlamaştırılması ve geleceğinin zarardan korunması için bu kanun hüküm-

lerinde değişiklik yapılması gerekli görülürse, Maliye Bakanının teklifi üzerine Hükümetçe kararlaştırılarak bir kanun tasarısı ile Büyük Millet Meclisine arz olunur.

İlk inceleme 3 yıl içinde aktüerlere yaptırılır.

### **Dokuzuncu Kısım**

#### *Bu kanunla toplanan hakların başlangıcı*

**OTUZUNCU MADDE** — İştirakçilerle tevdiatçılara bu kanunun 13 nci maddesi ile tanınan haklar, durumlarına göre 14 nci maddenin (a) veya (b) fıkraları gereğince ilk alınan keseneklerin ilgili bulunduğu ay başından başlar.

Ancak bu haklar :

- a) Harb okulları öğrencileri için bu okullara girişleri;
  - b) Gedikli erbaşlar için gedikli çavuşluğa tâyin edildikleri;
- Tarihleri takibeden ay başlarından başlar.

### **Onuncu Kısım**

#### *Fiilî hizmet müddeti*

**OTUZ BİRİNCİ MADDE** — Fiilî hizmet müddeti, iştirakçi veya tevdiatçının 30 nci madde gereğince bu kanunla tanınan haklardan faydalanmaya başladığı tarihten itibaren tam kesenek vermek suretiyle geçirdiği müddettir.

Ay başlarından sonra vazifeden ayrılanlar için ayrıldıkları ayın tamamı fiilî hizmet müddeti sayılır.

13.XI.1943 tarihli ve 4489 sayılı Kanun gereğince aylıksız geçen izin müddetlerinin fiilî hizmet müddeti sayılması, bunlar için son aylık veya ücret, yükselme yapılmış ise, yükselen aylık veya ücret üzerinden 14 nci maddenin (a) ve (c) fıkraları gereğince her aya ait keseneğin ilgililer tarafından 17 nci maddenin (a) fıkrasında yazılı müddet içinde Sandığa gönderilmesine bağlıdır.

Bu takdirde bunların karşılıkları, Sandığın bildirim üzerine, kurumlara ödenir.

Ancak sözü geçen kanunun 2 nci maddesinin (a) fıkrası gereğince bunlardan başarı ile dönemiyenlerin bu müddetleri fiilî hizmet müddeti sayılmaz.

Harb okullarında her ne sebeple olursa olsun sınıf geçemiyen Millî Savunma Bakanlığı öğrencilerinin fazla öğrenim yılları fiilî hizmet müddetlerinden indirilir.

Bu okulları tamamıyla ayrılanların buralarda geçen öğrenim müddetleri fiilî hizmet müddeti sayılmaz.

Er olarak silâh altına alınan iştirakçi veya tevdiatçıların eksik aylık veya ücret almak suretiyle geçen müddetleri bu aylık veya ücretlerinin tamamı üzerinden kesenek ve karşılıkları alınmak suretiyle, fiilî hizmet müddeti sayılır.

15 nci maddenin (g) fıkrasında yazılı olanların fiilî hizmet müddetleri yarım hesaplanır.

**OTUZ İKİNCİ MADDE** — İştirakçi veya tevdiatçıların bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra aşağıda yazılı vazifelerde geçen fiilî hizmet müddetlerinin her yılı için 3 ay eklenir.

- a) Muvazzaf, yedek ve gedikli subaylarla askerî memurlar ve gedikli erbaşların, Cumhuriyet ordusu kadrolarında;
- b) Lokomotif makinist ve ateşçilerinin, lokomotif üzerinde;
- c) Gemi ateşçi ve kömürcüleri ile dalgıçların denizde;

ç) Atelye, fabrika ve havuz ve depolarında :

I - Çelik, demir ve pirinç döküm işlerinde ;

II - Zehirli, boğucu gaz, asit boya işleri ile gaz maskesi ile çalışmayı gerektiren başka işlerde ;

III - Patlayıcı maddeler yapılmasında ;

IV - Lokomotif ve gemi kazanlarının onarılması ve temizlenmesi işlerinde ;

V - Gemilerin (Sintine) lerinde ve (Dabibotum) gibi kapalı sahrinçler içindeki raspa ve boya işlerinde ;

VI - Oksijen, elektrik kaynağı, keski, tabanca ile perçin, takım sertleştirilmesi ve kum püskürtme suretiyle raspa işlerinde ;

d) Toprak altında maden çıkartma işlerinde ;

e) Polis mesleğinde, polis, komiser yardımcısı, komiser ve başkomiserlik- lerde ;

(b, c, ç, d) fıkralarında gösterilen vazifelerde bir yıl içindeki çalışma saatleri- nin 8 saati bir gün hesaplanır. Yıllık çalışma saatleri toplamının ay kesirleri tam ay sayılır.

(a) fıkrasında yazılı olanlardan müteakıp fıkralarda gösterilen hizmetlerde ça- lışanlar yalnız (a) fıkrasında yazılı fiilî hizmet müddeti zamlarından faydalanır- lar.

**OTUZ ÜÇÜNCÜ MADDE —** 32 nci maddede gösterilen vazifelere yıl başın- dan sonra girenlerin fiilî hizmet müddet zamları, girdikleri ay hariç olmak üzere, o yılın geri kalan ayları için ve yıl sonundan önce ayrılanların fiilî hizmet müd- deti zamları da, ayrıldıkları ay da dâhil olmak üzere, yılın geçmiş ayları için he- saplanır.

Fiilî hizmet müddeti zamları, emeklilik muamelelerinde fiilî hizmet sayılır. Ve bu zamların toplamı 6 yılı geçemez.

**OTUZ DÖRDÜNCÜ MADDE —** Kurumlar, iştirakçi veya tevdiatçıların fiilî hizmet müddeti zammı yapılmasını gerektiren vazifelerdeki yıllık çalışma müddet- lerini ve yapılacak zamları gösteren izahlı cetvelleri, yıl sonlarından itibaren 3 ay içinde Sandığa göndermeye mecburdurlar.

Bunlar için ilgililerden ayrıca kesenek alınmayıp o yıldaki son aylık veya üe- retleri üzerinden eklenecek müddete ait istihkakları toplamının % 10 u, yarısı ke- senek ve yarısı karşılık sayılmak üzere ; kurumlar tarafından yukarda yazılı cet- vellerle birlikte Sandığa gönderilir.

### **On birinci Kısım**

#### *İtibari hizmet müddeti*

**OTUZ BEŞİNCİ MADDE —** İtibari hizmet müddeti, bu kanun gereğince bağlanacak aylıklar ve yapılacak kesenek iadesi ve toptan ödemelerle tevdiatçılara yapılacak ödemelerin hesabında fiilî hizmet müddetlerine eklenen müddettir.

**OTUZ ALTINCI MADDE —** İştirakçi veya tevdiatçıların, bu kanunun yü- rürlüğe girdiği tarihten sonra aşağıda yazılı vazifelerde geçen fiilî hizmet müd- detlerinin (zamları hariç) her yılı için fıkralarında gösterilen itibari hizmet müddetleri eklenir.

a) Muvazzaf gedikli veya yedek subay, askerî memur ve gedikli erbaşlardan harbi doğuran genel veya kısmi seferberliğe katılanların, harbin ilânından sefer- berliğin sonuna ve seferberliği gerektiren iç tedip hareketlerine fiilen katılan bir-



liklerde vazifeli olanların, çarpışmanın başlangıcından seferberliğin sonuna ve seferberliğin bitiminden önce terhis edilmişlerse terhis tarihlerine kadar geçen fiilî hizmet müddetlerinin (Bu tarihlerden sonra dahi devam eden esirlik müddetleri dâhil) bir katı;

b) Kanunları gereğince aylık veya ücretleri tam veya eksik ödenmek suretiyle kurumları ile ilgileri kesilmiyerek yukarda yazılı hareketlere er olarak katılanların bu durumda geçen fiilî hizmet müddetlerinin (Bu tarihten sonra dahi devam eden esirlik müddetleri dâhil) bir katı;

c) Harb halinde düşmana esir düşen veya düşman tarafından enterne edilen iştirakçi veya tevdiatçılardan kanunları gereğince, aylık veya ücretleri tam veya eksik ödenmek suretiyle, kurumları ile ilgileri kesilmeyenlerin, bu durumlarda geçen fiilî hizmet müddetlerinin bir katı;

Yukarki fıkralarda yazılı itibari hizmet müddetleri toplamı 3 yılı geçemez.

**OTUZ YEEDİNCİ MADDE** — Pilot olan ve olmıyan ordu uçucuları ile Devlet Havayolları Genel Müdürlüğü uçucu personelinin uçucu olarak, denizaltı subay, gedikli yedek subay ve askerî memurları ile gedikli erbaşlarının denizaltıcılık vazifelerinde geçirdikleri fiilî hizmet müddetlerinin her yılı için 32 nci maddenin (a) fıkrası ile 36 nci maddenin (a), (b) fıkralarında gösterilen fiilî ve itibari hizmet müddetleri zamları dışında ayrıca 6 ay itibari hizmet müddeti eklenir.

**OTUZ SEKİZİNCİ MADDE** — Müddet tahdidine ait hükmü hariç olmak üzere 33 ncü madde ile 34 ncü maddenin hükümleri 36 ve 37 nci maddelerde yazılı itibari hizmet müddeti zamları hakkında da tatbik edilir.

## On ikinci Kısım

### *Emekli aylığı bağlanacak haller*

**OTUZ DOKUZUNCU MADDE** — Emekli aylığı aşağıdaki hallerde bağlanır :

a) Cumhurbaşkanlığında bulunanların bu yerlerden ayrılışlarında istekleri üzerine;

b) Fiilî hizmet müddetleri (30) yılı ve yaşları (55) i doldurmuş olanların istekleri üzerine veya seçilmiş belediye başkanlarıyla illerin daimî komisyonu üyeleri hariç olmak üzere tüzüğü gereğince kurumlarca re'sen;

Ancak 32 nci madde gereğince fiilî hizmet müddetlerine zam yapılanların yaş haddinden, eklenilen müddet kadar indirilir.

Ceza bakımından kovuşturma veya muhakemeleri yapılmakta olanlardan bu durumda bulunanların istekleri kovuşturma veya muhakemeleri sonuna bırakılır.

Subay ve askerî memurlarla gedikli subay ve gedikli erbaşların harbe hazırlık devresinde istekleri ile emekliye ayrılma muameleleri, durumun aydınlanmasına ve tehlikenin geçmesine kadar geri bırakılabilir. Bu devrenin başladığı ve bittiği tarihler Bakanlar Kurulunca tesbit edilir.

Subay ve askerî memurlardan, subay ve askerî memur olduktan sonra veya askerî memur olmazdan evvel öğrenci sıfatıyla yabancı memleketlerde tahsil veya stajda bulunarak avdet edenler masrafları kendi taraflarından ödenmiş ise tahsil veya staja gidiş ve dönüş tarihleri arasında geçen müddet kadar, Devlet tarafından ödenmiş ise bu müddetin iki misli kadar yukarda yazılı (30) yıl fiilî hizmetten ayrıca hizmet etmedikçe emekliye ayrılmalarını istiyemezler.

c) İştirakçilerden 40 nci madde gereğince haklarında yaş haddi hükümleri tat-

bik edilecek olanlar kurumlarınca re'sen veya (60) yaşını doldurduklarında istekleri üzerine;

ç) 87 nci maddenin (a, b, c, ç, d, e, g, h, i, j ve m) fıkralarında gösterilenlerden müstehak iseler, yukardaki (b) fıkrasının ikinci bendi hükmü tatbik edilmek suretiyle yaşları (55) i ve fiilî hizmet müddetleri (30) yılı doldurmuş bulunanlar istekleri üzerine;

d) 88 nci madde gereğince emekli kesenekleri geri verilmemiş olanların (60) yaşını doldurmalarında istekleri üzerine ve (b) fıkrasındaki durumda iseler re'sen;

e) Subay ve askerî memurlarla, gedikli subay ve gedikli erbaşların ahlâk noktasından hüküm ile veya yetersizlik veya disiplin sebeplerinden dolayı sicilleri üzerine veyahut askerî mahkemelerce verilecek kararlar üzerine kurumlarınca re'sen;

f) (e) fıkrasında yazılı olanlar dışındakiler ahlâk ve yetersizlik sebeplerinden dolayı tüzüğüne göre sicilleri üzerine kurumlarınca re'sen;

g) Belediye başkanları ile illerin daimî komisyonu üyelerinin bu yerlerde iken (b) fıkrasında yazılı duruma girmelerinde istekleri üzerine;

Emekli aylığı bağlanabilmesi için yukarıki (c) fıkrasında yazılı halde ilgililerin fiilî hizmet müddetlerinin (20) yılı, (e) ve (f) fıkralarında yazılı hallerde de (25) yılı doldurmuş bulunmaları şarttır.

### On üçüncü Kısım

#### Yaş Hadleri

**KIRKINCI MADDE** — İştirakçi veya tevdiatçılardan; aşağıdaki fıkralarda yazılı olanlar dışında kalanların; vazifeleri ile ilgilerinin kesilmesini gerektiren yaş haddi (65) yaşlarını doldurdukları tarihtir. Hizmet müddetleri ne olursa olsun (60) yaşını dolduranlar hakkında da kurumlarınca yaş haddi tatbik edilebilir. Bu vazifelere (65) yaşını dolduranların ağıktan veya naklen tâyinleri caiz değildir.

a) Sayıştay, Danıştay ve Yargıtay Başkan ve üyeleri ile Sayıştay Savcısı, Başkanın Sözcüsü ve Cumhuriyet Başsavcısı için yaş haddi (65) tir. Ancak vazifelerinde kalmaları faydalı görülenlerden; Sayıştay Başkan ve üyelerinin yaş hadleri Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanınca ve Sayıştay Savcısı ile Danıştay ve Yargıtay Başkan ve üyeleri ve Başkanın Sözcüsü ile Cumhuriyet Başsavcısının yaş hadleri de Bakanlar Kurulunca birer yıllık sürelerle (3) yıl uzatılabilir.

b) Üniversite ordinaryüs profesör ve profesörleri (65) yaşını doldurduktan sonra (70) yaşını geçmemek üzere vazifelerini yapabilecek durumda olmadıkları ilgili üniversite senatosunca belirtilinceye kadar çalışabilirler.

c) Diyanet İşleri Başkanı, (65) yaşını doldurduktan sonra, vazifesini yapmaya yetersizliği Bakanlar Kurulunca ve Diyanet İşleri Müşavere Heyeti Başkan ve üyeleriyle müftüler ve vâizlerde yine (65) yaşını doldurduktan sonra vazifelerini yapmaya yetersizlikleri Diyanet İşleri Başkanlığınca belirtilinceye kadar ve derisamlar hayat kaydiyle çalışabilirler;

ç) Aşağıda yazılı olanların yaş hadleri, huzalarında gösterilen yaşları doldurdukları tarihtir :

I - Subay ve askerî memur ve gedikliler :

- |   |    |
|---|----|
| 1. Asteğmen, teğmen ve tüsteğmenler         | 41 |
| 2. Yüzbaşı, kıdemli yüzbaşı ve önyüzbaşılar | 46 |
| 3. Binbaşilar                               | 52 |
| 4. Yarbaylar                                | 55 |

5. Albaylar	58
6. Tuğ ve tümgeneraller ve amiraller	60
7. Kor ve orgeneraller ve amiraller	65
8. Marşal ve büyük amiraller	68
9. 6, 7 ve 8 nci sınıf askerî memurlarla memur yardımcuları ve askerî hasta bakıcı hemşireler	55
10. Daha yukarı sınıflardaki askerî memurlar	60
11. Gedikli subaylar	52
12. Gedikli çavuşlar	40
13. edikli üst çavuşlar	43
14. Gedikli başçavuşlar	45
15. Başgedikliler	50

II - Emniyet mensupları :

1. Her derecedeki emniyet müdürleri ve emniyet ve polis müfettişleri	60
2. Emniyet müfettiş yardımcuları ve emniyet âmirleri	58
3. Başkomiser, komiser ve komiser yardımcuları	56
4. Polis memurları	52

III - Gümrük koruma mensupları :

1. Gümrük koruma memurları	50
2. Gümrük koruma kısım âmirleri	55

IV - Posta, telgraf ve telefon hat başbakıcı ve başdağıtıcıları ile hat bakıcıları ve dağıtıcıları

55

Yukarda (Ç) fıkrasının (III) ve (IV) işaretli betlerinde gösterilenlerden vazifelerinde kalmaları faydalı görülenlerin yaş hadleri, ilgili Bakanlarca birer yıllık müddetlerle (5) yıl uzatılabilir.

d) (a) ve (b) fıkralarında gösterilen vazifelere (65) yaşını ve (ç) fıkrasında yazılı vazifelere de hizalarında gösterilen yaş hadlerini doldurmuş bulunanlar açıktan veya naklen tâyin edilemezler.

e) Seferin icabatı olarak lüzum görüldüğü takdirde tabip, veteriner, eczacı, kimyager ve diş tabipleri ile mühendis ve deniz subaylarının binbaşı ve daha aşağı rütbelileri (57) yaşına kadar, diğerleri yukarda gösterilen yaşlardan (5) yıl yaşlı yedek subay ve yedek askerî memurlar dahi sağlık durumları elverişli olanlarının en gençlerinden başlayarak orduya alınabilirler.

### On dördüncü Kısım

#### *Emekli Aylığı*

**KIRK BİRİNCİ MADDE** — Emekli aylığı, iştirakçilerin fiilî ve itibari hizmet müddetleri toplamına göre ve vazifeden ayrıldıkları tarihteki keseneğe esas aylık veya ücretleri ve 15 nci maddenin (g) fıkrasında yazılı olanların tam aylık veya ücretleri tutarı üzerinden aşağıda gösterilen nispetlerde bağlanır.

Fiilî ve itibari hizmet müddetleri toplamındaki ay kesirleri tam ay sayılır. Yıl kesirlerinin her ayı için emekli aylığı bağlanmasında esas tutulan aylık veya ücret tutarının % 1 inin on ikide biri emekli aylığına ayrıca eklenir.

İstekleri üzerine emekliye ayrılanlardan bu aylık veya ücretleri (3) tam yıl almamış olanların emekli aylıklarına biralt derece aylık veya ücreti esas tutulur. Ve bu hüküm 15 nci maddenin (h) fıkrasına göre bir veya iki üst derece aylık veya ücret üzerinden kesenek verenler hakkında keseneğin (3) tam yıl verilip verilme-

diğine göre tatbik edilir. Ancak ücretleri tutarı en aşağı derece aylık veya ücret tutarlarından az olanlar için bu şart aranmaz.

Fiilî ve itibari hizmet müddetleri toplamı yıl	Bağlanacak emekli aylı- ğının % nisbeti
20	40
21	41
22	42
23	43
24	44
25	45
26	46
27	47
28	48
29	49
30	50
31	51
32	52
33	53
34	54
35	55
36	56
37	57
38	58
39	59
40	60
41	61
42	62
43	63
44	64
45	65
46	66
47	67
48	68
49	69
50 ve daha fazlası	70

Bağlanan aylıkların 50 kuruştan aşağı kesirleri 50 kuruşa ve 50 kuruş ve daha fazla kesirleri liraya çıkarılır.

**KIRK İKİNCİ MADDE** — Cumhurbaşkanlığında bulunduktan sonra her hangi bir sebep ve suretle ayrılanlara veya bu makamlarda iken 39 ncu maddenin (b) fıkrasında yazılı duruma girenlere istediklerinde almakta oldukları aylık ödeneğin beşte biri emekli aylığı olarak bağlanır. Ve bu aylıklar ödendikçe faturası karşılığında Hazineden alınır.

**KIRK ÜÇÜNCÜ MADDE** — Emeklilik hakkı tanınan vazifelerde bulunduktan sonra belediye başkanlığına ve illerin daimî komisyonu üyeliklerine seçilmiş veya seçilecekler bu vazifelerde bulunmakta iken emekliye ayrılma hakkını kazan-

dıklarında veya (60) yaşını doldurduklarında emekliye ayrılma istekleri yerine getirilmekle beraber vazifelerinde bırakılırlar.

## On beşinci Kısım

### *Mâlûllük*

**KIRK DÖRDÜNCÜ MADDE** — Her ne sebep ve suretle olursa olsun vücutlarında hâsıl olan ârizalar veya düçar oldukları tedavisi imkânsız hastalıklar yüzünden vazifelerini yapamıyacak durumagiren iştirakçi ve tevdiatçılara (Mâlûl) denir. Ve haklarında bu kanunun mâlûllüğe ait hükümleri tatbik olunur.

Şu kadarki, bunlar, yazı ile istedikleri takdirde haklarında bu kanun hükümleri tatbik edilmeksizin mâlûllüklerinin mâni olmadığı başka vazifelere nakil suretiyle tâyinleri yapılmak üzere istifa etmiş sayılırlar. Bunların istifa etmiş sayıldıktan sonra dahi bu kanun hükümlerinin tatbik edilmesini istemek hakları saklıdır.

Talim, manevra, seferberlik veya harb dolayısıyla vazifeleriyle ilgileri kesilmeksizin silâh altına alınan iştirakçi ve tevdiatçıların âdi veya vazife mâlûllüklerinin asıl vazifelerini yapmaya mâni olmadığı hallerde haklarında mâlûllük hükümleri tatbik edilmez.

**KIRK BEŞİNCİ MADDE** — 44 ncü maddede yazılı mâlûllük;

a) İştirakçi ve tevdiatçıların vazifelerini yaptıkları sırada vazifelerinden doğmuş olursa;

b) Vazifeleri dışında kurumların verdiği her hangi bir kuruma ait başka işleri yaparken, bu işlerden doğmuş olursa;

c) Kurumların menfaatini korumak maksadiyle bir iş yaparken o işten doğmuş olursa (Maksadın ilgili kurumlarca kabul edilmesi şartıyla);

ç) Fabrika, atelye ve benzeri iş yerlerinde, işe başlamadan evvel, iş sırasında veya işi bitirdikten sonra, o iş yerinde husule gelen ve yine o iş yerinin mahiyetinden veya çalışma konusundan ileri gelenkazadan doğmuş olursa;

Buna (Vazife mâlûllüğü) ve bunlara uğrıyanlara da (Vazife mâlûlü) denir.

**KIRK ALTINCI MADDE** — 44 ncü maddede yazılı mâlûllük 45 nci maddede gösterilenler dışında kalan sebep ve hallerden doğmuş olursa (Âdi mâlûllük) ve bunlara uğrıyanlara da (Âdi mâlûl) denir.

**KIRK YEDİNCİ MADDE** — Vazifelerini yapamıyacak derecede hastalığa uğrıyanlardan hastalıkları kanunlarında tâyin edilen müddetlerden fazla devam edenler, hastalıklarının mahiyetlerine vedoğuş sebeplerine göre (Âdi mâlûl) veya (Vazife mâlûlü) sayılırlar.

Fiilî hizmet müddetleri ne olursa olsun çeşitli hizmetliler için bu müddetler en çok (2) aydır.

Kanunlarında yazılı müddetlerden evvel geçen hastalıkların en çok bir yıl içinde nüksetmeleri halinde yukarıki hükümler eski ve yeni hastalık müddetleri toplanına göre tatbik edilir.

Tedavisi imkânsız olduğu raporla belirtilen hastalıklara uğrıyanlar hastalıklarının mahiyet ve doğuş sebeplerine göre, yukarıki müddetlerin bitmesi beklenmeksizin rapor tarihinden itibaren (Âdi mâlûl) veya (Vazife mâlûlü) sayılırlar.

**KIRK SEKİZİNCİ MADDE** — Vazife mâlûllükleri :

a) Keyif verici içki ve her çeşit maddeler kullanmaktan;

b) Kanun, tüzük ve emir dışında hareket etmiş olmaktan;

- c) Yasak fiilleri yapmaktan;  
ç) İntihara teşebbüsten;  
d) Her ne suretle olursa olsun kendisine veya başkalarına menfaat sağlamak veya zarar yapmak maksadından;  
Doğmuş olursa bunlara uğrılanlar hakkında (Âdi mâlûllük) hükümleri tatbik olunur.

**KIRK DOKUZUNCU MADDE** — Vazife mâlûllükleri, doğdukları tarihlerden itibaren en çok bir yıl içinde, iştirakçi veya tevdiatçılar veya bunların ana, baba, karı, koca, çocuk, kardeş veya kurumları tarafından yazı ile Sandığa bildirilir. Bildirilmediği takdirde bu mâlûllüklere uğrılanlar hakkında (Âdi mâlûllük) hükümleri tatbik edilir.

Erler için bu müddet bir buçuk yıldır.

Bu müddetler hastalıklarının sebep ve mahiyetleri dolayısıyla haklarında (Vazife mâlûllüğü) hükümleri tatbik edilecekler için 47 nci maddede sözü geçen müddetlerin sonundan, hastalıklarının tedavisi inkânsız olduğu anlaşılanlar için buna ait olarak verilen raporlarında yazılı tarihlerden, esirlik ve gaiplik hallerinde ise bu hallerin sona erdiği tarihlerden başlar.

Haklarında âdi mâlûllük muameleleri tatbik edilenler bu tarihten itibaren bir yıl içinde mâlûllüklerinin vazife mâlûllüğü olduğunu yazı ile Sandığa bildirerek muamelenin düzeltilmesini isteyebilirler.

**ELLİNCİ MADDE** — İştirakçi veya tevdiatçıların her çeşit mâlûllükleri en az 3 hekim tarafından birlikte verilecek raporla belirtilir.

Bu hekimlerin en az ikisinin 12 nci maddenin (1) işaretli fıkrasında yazılı kurumların hekimleri olmaları ve bunlardan birisinin varsa, iştirakçi veya tevdiatçının (54 ve 61 nci maddelerde yazılı olanlar hariç) bağlı bulunduğu kurumun hekim olması şarttır.

Bu hekimleri iştirakçi veya tevdiatçıların bağlı olduğu kurumlar gösterir. İhtisasla ilgili hastalıklarla kuruluşu tam olan hastanelerin bulunduğu yerlerdeki hastalıklar bu hastanelerin sağlık komisyonlarının raporu ile belirtilir.

Vazife mâlûllüklerinin, harb veya iç tedip hareketlerinden doğması halinde bunların doğuşlarına sebep olan hâdiselerden sonra iştirakçi veya tevdiatçıların gönderildikleri askerî hastanelerin raporları ile belirtilir.

**ELLİ BİRİNCİ MADDE** — Vazife mâlûllüklerinin vazifeden doğmuş olduklarının raporla anlaşılamaması halinde bunların 45 nci maddedeki sebep ve şartlar altında doğduğu ve 48 nci maddedeki hallerin de bulunmadığı tüzükte gösterilecek usul ve belgelere göre belirtilir.

**ELLİ İKİNCİ MADDE** — Vazife mâlûllükleri (6) derecedir. Bu mâlûllüklerin nev'ileriyle dereceleri tüzükle belirtilir.

Tüzükte gösterilenler dışında görülecek mâlûllüklerin hangi dereceye girecekleri sağlık kurulunca katî şekilde tâyin olunur.

### On altıncı Kısım

#### *Âdi mâlûllü aylığı*

**ELLİ ÜÇÜNCÜ MADDE** — Âdi mâlûllük aylığı, fiilî hizmet müddetleri en az (15) yılı tamamlamış bulunan iştirakçilerin fiilî ve itibari hizmet müddetleri toplamına göre ve mâlûllük dolayısıyla vazifeden ayrıldıkları tarihteki keseneğe esas aylık veya ücretleri ve 15 nci maddenin (g) fıkrasında yazılı olanların tam aylık

veya ücretleri tutarları üzerinden aşağıda gösterilen nispetlerde bağlanır.

Fiilî ve itibari hizmet müddetleri toplamındaki ay kesirleri tam ay sayılır. Yıl kesirlerinin her ayı için âdi mâlûllük aylığı bağlanmasında esas tutulan vazife aylık veya ücreti tutarlarının % 1 inin 12 de biri âdi mâlûllük aylığına ayrıca eklenir.

Fiilî ve itibari hizmet müddetleri toplamı yıl	Bağlanacak âdi mâlûllük aylığının % nisbeti
15	35
16	36
17	37
18	38
19	39
20	40
21	41
22	42
23	43
24	44
25	45
26	46
27	47
28	48
29	49
30	50
31	51
32	52
33	53
34	54
35	55
36	56
37	57
38	58
39	59
40	60
41	61
42	62
43	63
44	64
45	65
46	66
47	67
48	68
49	69
50 ve daha fazlası	70

Bağlanan aylıkların elli kuruştan aşağı kesirleri elli kuruş elli kuruş ve daha fazla kesirleri liraya çıkarılır.

**ELLİ DÖRDÜNCÜ MADDE — 88 nci madde gereğince emekli kesenekleri**

geri verilmemiş olanlardan 60 yaşını doldurmadan evvel âdi mâlûl durumuna girenlere 53 ncü madde esaslarına göre âdimâlûllük aylığı bağlanır.

### On yedinci Kısım

#### *Vazife mâlûllüğü aylığı*

ELLİ BEŞİNCİ MADDE — Vazife mâlûllüğü aylığı, vazife mâlûllerinden fiilî ve itibari hizmet müddetleri toplamı :

- (30) yıla kadar olanlara (30) yıl üzerinden;
- (30) yıl ve daha yukarı olanlarafiilî ve itibari toplamı üzerinden;

53 maddeye göre hesaplanacak âdi mâlûllük aylıklarına mâlûllük derecelerine göre aşağıda yazılı nispetlerde ayrıca zam yapılmak suretiyle bağlanır.

Mâlûllük derecesi	Zam nispeti
1	% 60
2	% 50
3	% 40
4	% 30
5	% 20
6	% 15

Vazife mâlûllüğü aylıkları, buna esastutulan vazife aylık veya ücretleri tutarlarının % 90 ını geçemez.

ELLİ ALTINCI MADDE — Muvazzaf, yedek ve gönüllü erlerin; silâh altında buldukları esnada veya celp ve terhisleri için vazifeli olanların gözetimi altındaki sevklerinde, Yedek Subay Okulu öğrencilerinin gerek okulda gerek okuldan evvelki hazırlık kıtasında vazife mâlûllü olmaları halinde kendilerine, derecelerine göre aşağıda yazılı miktarlarda vazife mâlûllüğü aylığı bağlanır.

Derece	Bağlanacak aylık Lira
1	75
2	65
3	55
4	50
5	45
6	40

Askerlik vazifesini başkasının yerine yaptığı anlaşılmalara aylık bağlanmaz. Bağlanan aylıklarödendikçe faturası karşılığında Hazineden alınır.

ELLİ YEDİNCİ MADDE — Emekli veya âdi mâlûllük aylığı alanlardan; emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye alınanların bu vazifede iken âdi mâlûl olmaları dolayısıyla vazifelerinden ayrılmalarında eski aylıklarına 100 ncü madde gereğince son hizmet zammı eklenir. Şu kadarki eski aylık ile son hizmet zammı toplamı eski aylığa ve son hizmet zammına esas olan vazife aylıklarından fazla olanın % 70 ini geçemez.

ELLİ SEKİCİNCİ MADDE — Vazife mâlûllüğü aylığı alanlardan; emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye girenlerin; tekrar vazife mâlûllü olarak ayrılışlarında,



haklarında aşağıdaki hükümler tatbik olunur :

a) Daha yüksek derecede vazife mâlûlü olmuş iseler, eski aylıkları; bunlarda dâhil bulunan 55 nci maddede yazılı zamlar çıkarılmak, kalan kısmına 100 ncü madde gereğince son hizmet zammı eklenmek ve bulunacak miktara yeni mâlûllük dereceleri üzerinden 55 nci maddeye göre zam yapılmak suretiyle yükseltilir.

b) Aynı veya daha aşağı derecede vazife mâlûlü olmuş iseler, eski aylıklarına, 100 ncü madde gereğince son hizmet zammı ile yalnız bu zam üzerinden yeni mâlûllük derecesine ve bu derece için 55 nci maddede yazılı nispete göre hesaplanacak miktar eklenir.

Şukadar ki, eski aylık ile son hizmet zammı toplamı eski aylığa ve son hizmet zammına esas olan vazife aylıklarından fazla olanın % 70 ini geçemez.

**ELLİ DOKUZUNCU MADDE** — Emekli veya âdi mâlûllük aylığı alanlardan emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye alınanların, vazife mâlûlü olarak ayrışlarında, emekli veya âdi mâlûllük aylıklarına 100 ncü madde gereğince son hizmet zammı eklendikten sonra toplamına, mâlûllük dereceleri üzerinden 55 nci maddeye göre bulunacak zam da ayrıca eklenir. Şu kadar ki, eski aylık ile son hizmet zammı toplamı eski aylığa ve son hizmet zammına esas olan vazife aylıklarından fazla olanın % 70 i geçemez.

**ALTMİŞİNCİ MADDE** — Emekli, âdi mâlûllük veya vazife mâlûllüğü aylığı alanlardan; her ne sebeple olursa olsun er olarak silâh altına alınanların vazife mâlûlü olmaları halinde kendilerine mâlûllük derecelerine göre 56 ncı madde gereğince ayrıca erlere mahsus vazife mâlûllüğü aylığı bağlanır.

Emeklilik hakkı tanınan vazifelerde bulunmakta iken her ne suretle olursa olsun er olarak silâh altına alınanlardan; kanunlarına göre vazifeleri ile ilgileri kesilmeyenlerin, silâh altında iken vazife mâlûlü olmalarında; haklarında aşağıda yazılı hükümler tatbik olunur :

a) Mâlûllükleri, esas vazifelerini yapmaya mâni olan iştirakeilere vazife mâlûllüğü aylığı, esas vazifelerinin aylık veya ücretleri tutarı ve fiilî ve itibari hizmet müddetleri üzerinden 55 nci maddeye göre ve mâni değilse 56 ncı maddeye göre bağlanır;

Erlere gibi aylık bağlanmış olanların bu aylıkları, ileride esas vazifelerinden dolayı emekli, âdi mâlûllük veya vazife mâlûllüğü aylığı bağlanması halinde o aylıklarla birlikte ödeneceği gibi toptan ödemeye istihak halinde de ona mâni olmaz;

b) Tevdiatçıların mâlûllükleri halinde 56 ncı maddeye göre aylık bağlanır. Bu mâlûllük, esas vazifelerini yapmaya da mâni ise ayrıca 126 ncı maddede yazılı ödemelerde yapılır.

**ALTMİŞ BİRİNCİ MADDE** — Vazife mâlûllüğü aylığı bağlananların, mâlûllük derecelerinin belirtilmesi için 50 nci maddedeki esaslara göre ilk defa yapılan muayeneye ait raporun sağlık kurulunca tasdik edildiği tarihten itibaren üçer yıl sonlarında ve yine aynı madde esaslarına göre iki defa muayeneleri yapılır.

Gerek vazife mâlûllüğü aylığının bağlanması için 50 ncı maddeye göre yapılan ilk muayenede, gerek yukarıki birinci fıkraya göre birinci ve ikinci (3) yıl sonlarında yapılan muayenelerde mâlûllük derecelerinin değişmeyeceği anlaşılmanın başka muayeneleri yapılmaz. Ve bu durumları aylık kayıtlarına yazılır.

Mâlûllüklerinin değişmeyeceği anlaşılınanlar, mâlûllük derecelerinde yükseliş olduğu takdirde son raporlarının sağlık kurulunca tasdik edildiği tarihlerden itiba-

ren (3) yıl içinde bir defaya mahsus olmak üzere yeniden muayene edilmelerini yazı ile Sandıktan isteyebilirler.

**ALTMİŞ İKİNCİ MADDE** — 61 nci madde gereğince mâlûllük derecelerinin değiştiği veya mâlûllüklerinin tamamiyegeçtiği sağlık kurulunca tasdik edilecek raporlarıyla anlaşılana aylıkları, bu raporların tasdik tarihlerini takibeden ay başlarından itibaren yeni derecelerine göre düzeltilir veya kesilir.

Aylıkları kesilenler hakkında aşağıda yazılı esaslar tatbik edilir:

a) Emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye tâyin edilmiyenlere, isterlerse fiilî hizmet müddetleri (5) yıldan fazla (20) yıldan az olmak şartıyla emekli kesenekleri geri verilerek Sandıkla alâkaları kesilir.

İstemezlerse veya fiilî hizmet müddetleri (20) yıl ve daha fazla ise (60) yaşını doldurdukları zaman fiilî ve itibari hizmet müddetleri toplamına göre emekli aylığı bağlanır. Veya hizmeti (20) yıldan azise 82 nci maddeye göre toptan ödeme yapılır. Şu akdar ki bunlardan yaşları (55) i ve fiilî hizmet müddetleri (30) yılı doldurmuş bulunanlar emekli aylığı bağlanmasını her vakit isteyebilirler.

b) Emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye alınanların eski fiilî ve itibari hizmet müddetleri yeni vazifelerinde geçecek fiilî ve itibari hizmet müddetlerine eklenerek haklarında bu kanunun ilgili hükümleri tatbik edilir.

c) Emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye tâyin edilmediği gibi emekli keseneğini istememiş, henüz emekli aylığı bağlanmamış veya toptan ödeme yapılmamış olanların eski mâlûllükleri, bunların tamamiye geçtiği hakkındaki raporların Sağlık Kurulunca tasdik tarihlerinden itibaren (3) yıl içinde yeniden meydana çıkarsa ilgililer bu tarihten itibaren en çok bir yıl içinde tekrar muayenelerini yazı ile Sandıktan isteyebilirler.

Yapılacak muayenelerinde mâlûllükleri anlaşılana raporlarının tasdik tarihlerini takibeden ay başlarından itibaren belirtilen dereceleri üzerinden yeniden vazife mâlûllüğü aylığı bağlanır.

**ALTMİŞ ÜÇÜNCÜ MADDE** — Vazife mâlûllüğü aylığı bağlananlardan; sonradan âdi mâlûl oldukları bağlama tarihinden itibaren (3) yıl içinde anlaşılana hakkında aşağıda yazılı esaslar tatbik edilir.

a) Vazife mâlûllüğü aylıkları kesilir.

b) Mevcut fiilî ve itibari hizmet müddetleri üzerinden 53 nci maddeye göre âdi mâlûllük aylığı bağlanır veya 82 nci maddeye göre toptan ödeme yapılır.

c) Âdi mâlûllük aylığı bağlanacaklardan; bir aylık ile ödenen vazife mâlûllüğü aylıkları arasındaki farkların toplamı adlarına borç kaydedilerek yeni aylıklarının her ay 1/5 i kesilmek suretiyle geri alınır, ölümleri halinde borç bakiyele-ri silinir.

e) Toptan ödeme yapılacak ise, bundan vazife mâlûllüğü aylığının ödendiği her ay için toptan ödemenin fiilî ve itibari hizmet müddetlerine göre bir aya isabet eden miktarı kadar indirme yapılır.

d) Âdi mâlûl iken vazife mâlûllüğü aylığı bağlanması, ilgilinin kötü niyet ve hareketlerinden ileri gelmiş ise, müddet kaydı ile mukayyet olmaksızın (c) fıkrasında yazılı geri alma yeni aylıklarının yarısı kesilmek suretiyle yapılır ve toptan ödeme yapılacak ise evvelece ödenen aylıkların tamamı mahsup edilir. Borcu kalırsa bu da hükümle tahsil olunur.

**On sekizinci Kısım**

*Harb Mâlûllüğü*

**ALTMİŞ DÖRDÜNCÜ MADDE** — Vazife mâlûllerinden bu mâlûllüklere :

- a) Harbde fiilen ateş altında;
- b) Harbde harb bölgelerindeki harb hareket ve hizmetleri sırasında bu hareket ve hizmetlerin sebep ve tesirleriyle;
- c) Harbde veya harbe hazırlık devresinde her nevi düşman silâhlarının tesirleriyle;
- ç) Askerî harekâtı gerektiren iç tedip ve hudut hareketleri sırasında bu hareketlerin sebep ve tesirleriyle;

Uğramış olan subay, gedikli subay, askerî memur, gedikli erbaş ve erlerle, (Gönüllü erler dâhil) orduca vazifelendirilen sivil iştirakçilere ve erlikten dolayı aylık bağlanan tevdiatçılara ayrıca (Harb mâlûlü) denir ve bunlara vazife mâlûllüğü aylıkları ile birlikte ve mâlûllükleri derocelerine göre aşağıda yazılı miktarlarda (Harb mâlûllüğü zammı) ödenir.

Bu zamlar ödendikçe faturası karşılığında Hazineseden alınır.

Mâlûllük derecesi	İştirakçiler için Lira	Erler için Lira
1	250	60
2	200	50
3	150	40
4	125	30
5	100	25
6	75	20

Harb mâlûlü sayılacak vazife mâlûllerinden bir hareketin muvaffakiyetle neticelenmesinde şahsan âmil olduğu veyahut örnek tutulacak cesaret ve fedakârlık gösterdiği sıralarda bu mâlûllüğe uğradıkları usulüne göre üstleri tarafından Millî Savunma Bakanlığına bildirilen ordu mensuplarına ait harb mâlûllüğü zamları % 25 fazlasiyle bağlanır.

**ALTMİŞ BEŞİNCİ MADDE** — Kurumlarla, memurlarının ücret dereceleri kanunla belirtilen idare ve ortaklıklardan veya bunlara bağlı yerlerden aylık, ücret ve ödenek alanlar veya yıllık gayrisâtî gelirleri (1 500) lira ve daha fazla gayrimenkul malları bulunanlar veya Kazanç Vergisi ödeyenler (Gündelikli amele ve işçilerle gezginci usta ve işçiler hariç) dışında kalan harb mâlûllerine aşağıda yazılı yardımlar yapılır :

- a) Eksilen vücut dış organları, son usullere göre yapılması mümkün sunileri ile tamamlattırılır ve gerekirse tamir ettirilir veya yenisi yaptırılır;
- b) Yurt içinde tedavileri mümkün olmadığı sağlık kurulunca onanacak raporla anlaşılana, yurt dışında parasız tedavi ettirilir.
- c) Kurumlarla yabancı ortaklıkların işlettikleri tarifeli her çeşit taşıtlarla yavaşları yolculuklarında muvazzaf ordu mensupları gibi ücret alınır ve bilet ve yer temininde tercih edilirler;
- ç) Yaşamak için gerekli hareketleri kendi kendine yapmaktan âciz oldukları sağlık kurulunca onanmış raporla anlaşılacak ve kimsesizlikleri de 108 ne maddeye göre belirtilecek olanlar Sardıkça kurulacak (Kimsesiz mâlûlleri bakım yurdu) nda parasız barındırılır. Ve yedirilmeleri için harcancak paralar, bunların

aylık ve harb mâlûllüğü zamlarından kesilir;

d) Çocuklarından biri okulunu bitirmiş veya bütünlemeye kalmaksızın bulunduğu sınıfa yükselmiş bulunmak şartıyla ve her yıl adedi 100 ü geçmemek üzere Devlete ait yatılı orta öğretim okul ve müesseselerinde parasız okutturulur.

Şu kadar ki, talip olanları 100 ü geçtiği takdirde Millî Eğitim Bakanlığınca yapılacak müsabaka ile yalnız bu miktar alınır.

(a), (b) ve (ç) fıkralarında yazılı yardımlar için Sandıkça harcanacak paralar her yıl sonunda faturası karşılığında Hazineden alınır.

### On dokuzuncu Kısım

#### *Dul ve yetim aylığı bağlanacak haller*

ALTMİŞ ALTINCI MADDE — Dul ve yetim aylıkları :

a) Cumhurbaşkanı iken veya ayrıldıktan sonra ölenlerin,

b) İştirakçilerden fiilî hizmet müddetleri 15 yıl ve daha fazla olanlardan ölenlerin,

c) Emekli, âdi mâlûllük veya vazife mâlûllüğü aylığı alanlardan (Aylığa müstahak duruma giripte henüz bağlama yapılmamış olanlar dâhil) ölenlerin,

ç) İştirakçilerden 45 nci maddede yazılı vazifeden doğma sebeplerle ölenlerin veya aynı sebeplerden doğma kaza ve yaralanmaları üzerine tedavi veya ameliyatları sırasında ölenlerin,

d) Erişimden 56 nci maddede yazılı vazifeden doğma sebeplerle veya aynı sebeplerden doğma kaza ve yaralanmaları üzerine tedavi veya ameliyatları sırasında ölenlerin,

e) Erişimden 56 nci madde gereğince vazife mâlûllüğü aylığı alanlardan (Aylığa müstahak duruma giripte henüz bağlama yapılmamış olanlar dâhil) ölenlerin,

f) Fiilî hizmet müddetleri 25 yıl ve daha fazla olupta kesenekleri geri verilmemiş durumda olanlardan (60) yaşını doldurmadan ölenlerin,

g) Vazife mâlûllüğü geçtiğinden dolayı aylığı kesilmiş ve emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye tâyin edilmemiş ve fiilî hizmet müddetleri de 15 yılı doldurmuş bulunanlardan ölenlerin,

Ölüm tarihinde bu kanuna göre aylığa müstahak dul ve yetimlerine bağlanır.

ALTMİŞ YEDİNCİ MADDE — 66 nci maddede sözü geçen dul ve yetimler şunlardır :

a) Karı;

b) Koca;

c) Çocuklar;

ç) Ana;

d) Baba;

### Yirminci Kısım

#### *Dul ve yetim aylıkları*

ALTMİŞ SEKİZİNCİ MADDE — Dul ve yetim aylıkları;

Ölenin bağlanmış veya bu kanun hükümlerine göre hesaplanacak emekli, âdi mâlûllük veya vazife mâlûllüğü aylıklarının :

a) Dul karı veya dul koca için % 50si;

b) Çocuklarla ana veya babanın her biri için % 25 i;

Nispetinde bağlanır.

Evvelki karıdan veya kocadan olan çocuklarla hem baba ve hem anadan yetim çocukların aylıkları % 30 nispetinde bağlanır ve sonradan bu duruma girenlerin bağlanmış aylıkları da bu miktara yükseltilir.

Ölen, dul karı veya koca bırakmazsa veya bıraktığı bu kimseler aylığa müstahak değilse, bunların payları, müstahak olan çocuklar ile ana veya babanın aylıklarına eşitlikle eklenir. Şu kadar ki bu aylıkların her biri, yapılan eklemelerden sonra, bağlamaya esas tutulan emekli, âdi mâlûllük veya vazife mâlûllüğü aylığının % 30 unu geçemez. (

Yukarıda yazılı nispetlere göre bağlanacak dul ve yetim aylıkları toplamı, bunlara esas tutulan emekli, âdi mâlûllük veya vazife mâlûllüğü aylıklarından fazla olursa fazlası, dul ve yetimlerin aylıklarından mütenasiben indirilir.

Dul ve yetimlerin birinden boşalan aylık hiçbir suretle diğerlerinin aylıklarına eklenemez. Ancak bu aylıklardan bağlama sırasında, toplamının bağlamaya esas tutulan aylıktan fazla olması dolayısıyla, indirme yapılmış ise, boşalan aylıklar bu indirmeler giderilinceye kadar geri kalanların aylıklarına mütenasiben eklenir.

72, 74, ve 80 nci maddelere göre birer yıllık müdetler içinde yazı ile Sandığa müracaat eden ilgililerden müstahak buldukları anlaşılmalara da aylık bağlanır ve gerekiyorsa evvelce bağlanmış aylıklarda düzeltme yapılır.

**ALTMİŞ DOKUZUNCU MADDE — Dul ve yetim aylıklarının bağlanmasında :**

a) İştirakçilerle 88 nci madde gereğince kesenekleri geri verilmemiş olanlardan veya vazife mâlûllüğü aylığı kesilmiş ve emeklilik hakkı tanınan bir yazıya tâyin edilmemiş durumda bulunanlardan ölenler için; bunların âdi mâlûl olmaları halinde kendilerine bağlanması gereken aylıklar,

b) Emekli, âdi mâlûllük veya vazife mâlûllüğü aylığı almakta olanlardan, (aylığa müstahak duruma girip henüz bağlama yapılmamış olanlar dâhil) ölenler için; bu aylıklar ile varsa son hizmetve harb mâlûllüğü zamları toplamı,

c) İştirakçilerle emekli, âdi mâlûllük veya vazife mâlûllüğü aylığı bağlandıktan sonra tekrar emeklilik hakkı tanınan bir hizmete girenlerden vazifeden doğma sebeplerle ölenler ile aynı sebeplerden doğma kaza ve yaralanmaları üzerine tedavi veya ameliyatları sırasında ölenler için kendilerinin birinci dereceden vazife mâlûllü olmaları halinde bağlanacak vazife mâlûllüğü aylıkları,

ç) Emekli, âdi mâlûllük veya vazife mâlûllüğü aylığı alanlardan yedek er olarak silâh altına alınanlardan (C) fıkrasında yazılı surette ölenler için; eski aylıkları ve 56 nci maddeye göre birinci derece üzerinden hesaplanacak vazife mâlûllüğü aylıkları toplamı,

d) Yukarıki (C) ve (Ç) fıkralarında yazılı olanlar 64 ncü madde şümulüne girmekte iseler veya yine 64 ncü maddede yazılı hallerde şehit olmuşlarsa aynı fıkralarda yazılı aylıklar 64 ncü maddeye göre birinci derece üzerinden hesaplanacak harb mâlûllüğü zammı toplamı,

Esas tutulur.

**YETMİŞİNCİ MADDE — Birden fazla karısı olan kocanın ölümünde 68 nci maddede yazılı nispette hesaplanacak dul aylığı, bunlar arasında yapılaştırılmak suretiyle bağlanır. Bunlardan birinin ölümünde veya aylığının kesilmesini gerektiren bir duruma girmesinde aylığı, en çok bir yıl içinde yazı ile sandığa müracaat olunması şartıyla kalan dul bir ise onun aylığına ve birden fazla ise**

eşitlikle bunların aylıklarına eklenir. 77 nci maddenin (a) fıkrası hükümleri bunların birbirleri hakkında da tatbik edilir.

**YETMİŞ BİRİNCİ MADDE** — İştirakçi karı veya koca eşinden 30 yaş veya daha büyük ise ölümünde eşine yarı nispetinde aylık bağlanır. Ancak evlenme akdi en az 10 yıl evvel yapılmış veya çocukları olmuş ise bu indirme yapılmaz.

**YETMİŞ İKİNCİ MADDE** — Ölen iştirakçilerin dul ve muhtaç anaları ile iştirakçi olmıyan ve ölüm tarihinde muhtaç ve (65) yaşını doldurmuş bulunan koca ve babalarına, ölüm tarihinden itibaren en çok bir yıl içinde yazı ile Sandığa müracaat etmeleri şartıyla, müracaat tarihini takibeden ay başından itibaren aylık bağlanır. Muhtaç koca ve babalardan geçimini sağlayamıyacak derecede mâlûl olanlar için yaş kaydı aranmaz.

Muhtaç olması hasebiyle aylık bağlanan babanın ölümünde bunun aylığı muhtaç olması şartıyla öz anaya bağlanır.

**YETMİŞ ÜÇÜNCÜ MADDE** — 67 nci maddede yazılı çocuklardan, Medeni Kanun hükümlerine göre :

- a) Nesebî sahih;
- b) Nesebî tashih edilmiş;
- c) Evlât edinilmiş;
- ç) Nesebî sahih olmıyan; (Anadan aylığa müstahak olma halinde)
- d) Tanınmış;
- f) Babalık dâvası ile hükmen tanınmış; (Medeni Kanununun 297 nci madde

si gereğince babanın yalnız para ödemesi için açılan dâvalar sonunda bu yolda hüküm alınması hariç)

Çocuklar anlaşılır.

**YETMİŞ DÖRDÜNCÜ MADDE** — Ölüm tarihinde orta öğrenim yapmakta ise 20, değil ise 18 yaşını ve yüksek öğrenimi yapmakta ise 25 yaşını doldurmamış erkek çocuklara aylık bağlanır.

Ancak çalışmaya mâni, tedavisi kabil olmıyan hastalık veya çalışmaya mâni mâlûllük sebepleri ile muhtaç oldukları sağlık kurulunca tasdik olunacak raporla anlaşılmalara, muhtaç olmak ve ölüm tarihinden itibaren en çok bir yıl, ehliyeti haiz olmıyan, veli veya vasileri bulunmıyanlar için beş yıl içinde kendileri veya veli veya vasileri tarafından yazı ile Sandığa müracaatları şartıyla ölüm tarihinde yaşları ne olursa olsun, aylık bağlanır.

Aylık almakta iken bu duruma düştükleri aynı şekilde anlaşılmalara aylıkları; yaşları dolayısıyla, aylıklarının kesilmesi gereken tarihten itibaren en çok bir yıl, ehliyeti olmıyan, veli veya vasileri bulunmıyanlar için beş yıl içinde kendileri veya veli ve vasileri tarafından yazı ile Sandığa müracaatları şartıyla yaş kaydı aranmaksızın bu durumları geçinceye kadar ödenir.

Hastalığın seyrinde veya mâlûllüğün derecesinde veya mahiyetindeki azalıp çoğalmalar, muhtaçlıklarını ortadan kaldırmadıkça, nazara alınmaz.

Orta öğrenimin son sınıfında iken 20 yaşını dolduran ve okul veya müesseselerin tatil devreleri hariç, ara vermeksizin yüksek öğrenime başlıyanların, evvelece kesilmiş aylıkları, yüksek öğrenime başladıkları tarihi takibeden ay başından itibaren tekrar bağlanarak 25 yaşını geçmemek üzere, öğrenimlerini tamamlayıncaya kadar ödenir.

Ancak sağlık kurulunca tasdik edilecek raporla orta öğrenimi bitirdikten sonra hasta oldukları belirtilecekler için bir öğrenim devresi gecikme kabul edilir.

Bir yüksek öğrenimin bitirilmesi üzerine kesilen aylıklar 25 yaşını doldurmadan ikinci bir yüksek öğrenime başlanmış olsa da tekrar bağlanmaz.

Hastalıktan başka sebeplerle yüksek öğrenim müesseselerindeki kayıtları silinenlerin aylıkları, silinme tarihini takibeden ay başından itibaren kesilir. Kayıt silme muamelesi yetkili mercilerce kaldırılmadıkça hiç bir sebep ve suretle tekrar bağlanmaz.

Hastalık yüzünden kayıtları silinenlerin; kesilen aylıkları, en çok bir yıl içinde, yüksek öğrenimi istekleri ile bırakanların en çok 6 ay içinde, başka bir yüksek öğrenim müessesesine kayıtlı devama başlamaları şartıyla, kayıt tarihini takibeden ay başından itibaren tekrar bağlanır.

Ölüm tarihinde 20 yaşını henüz doldurmuş ve orta öğrenimi de bitirmiş durumda olanlardan yüksek öğrenime başlayanlara yukarıki esaslara göre aylık bağlanır.

Doktora yapmak üzere geçen müddetler yüksek öğrenim sayılmaz.

**YETMİŞ BEŞİNCİ MADDE** — (25) yaşını doldurmamış veya doldurmuş olup da muhtaç bulunan kız çocuklara aylık bağlanır.

Bunlardan ölüm tarihinde dul veya boşanmış bulunanlar da yukarıki fıkra esaslarına göre 93 ncü madde hükümlerisaklı kalmak suretiyle aylığa müstehak olurlar.

Evlenme dolayısıyla aylığı kesilmiş olanlardan sonradan boşanan veya dul klanlara muhtaç olmak şartıyla eski aylıkları tekrar bağlanır.

**YETMİŞ ALTINCI MADDE** — Ölüm tarihinde gebe olan karının sonra doğduğu çocuğa, doğum gününü takibeden ay başından itibaren aylık bağlanır. Ve evvelce 68 nci madde gereğince ölüm tarihinde müstahak dul ve yetimlere bağlanan aylıklarda, doğan çocuk ta nazara alınmak suretiyle, gerekirse, düzeltme yapılır.

Ölümden sonra mahkemece babalığa hükmolunan çocuklar hakkında da aynı hükümler tatbik edilir.

## Yirmi birinci Kısım

### *Dul ve yetim aylığının bağlanmayacağı haller*

**YETMİŞ YEDİNCİ MADDE** — Aşağıda yazılı hallerde dul ve yetimlere aylık bağlanmaz :

a) Kendisinden aylık bağlanacak, iştirakçiyi veya emekli, âdi mâlûllük, vazife mâlûllüğü aylığı alanı;

Kasten ve haksız yere öldüren veya öldürmeye teşebbüs edenlere veya bu kanun gereğince âdi mâlûl sayılacak hale getirenlere;

b) Kendisine aylık bağlatacak iştirakçiyi, veya emekli, âdi mâlûllük, veya vazife mâlûllüğü aylığı alana veya ailesine karşı ağır bir cürüm işlediğinden veya bunlara karşı kanunen mükellef olduğu vazifeleri ifada büyük bir kusur irtikâp eylediğinden dolayı ölüme bağlı bir tasarrufla mirastan iskat edilenlere;

c) Evli kız ve erkek çocuklarla anaya.

**YETMİŞ SEKİZİNCİ MADDE** — İştirakçilerle 88 nci maddeye göre kesenekleri geri verilmemiş veya 62 nci maddeye göre vazife malûllüğü aylığı kesilerek emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye tâyin edilmemiş durumda olup da mahkemece gaipliklerine hükmolunanlardan; fiilî hizmet müddetleri 15 yıl ve daha fazla bulunanların, dul ve yetimlerine hükmün kesinleştiği tarihten itibaren bir yıl içinde yazı ile Sandığa müracaat etmeleri şartıyla gaipliğin başladığına hük-

molunan tarihi ve bir yıl geçtikten sonra yine yazı ile Sandığa müracaat edenlere de müracaatları tarihlerin takibeden ay başlarından itibaren 68 nci madde esaslarına göre aylık bağlanır ve gaipliklerinin geçmesi halinde bağlanan aylıklar, gaipliğin geçtiğinin belirdiği tarihi takibeden ay başından itibaren kesilir.

Gaiplikleri geçenlerden bir yıl içinde emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye tâyin olunanlar, iştirakçi durumlarını tekrar iktisap ederler. Ve gaiplikleri sırasında dul ve yetimlerine ödenmiş aylıkların veya toptan ödemenin toplamı adlarına borç kaydedilerek aylık veya ücretleri tutarından, amekli, âdi mâlûllük veya vazife mâlûllü aylığı bağlanmasında bu aylıklarından ve ölümü halinde de dul ve yetimlerine bağlanacak aylıklardan % 10 kesilmek suretiyle tahsil olunur.

İlgililer adına borç kayıtlanan aylığa ait vergiler Sandığın işarı üzerine Hazinece toptan geri verilir.

Yukarıki fıkrada yazılı müddet içinde emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye tâyin edilmeyenlerin Sandıkla ilgileri kesilir ve Sandıkta birikmiş keseneklerinin faizsiz toplamı dul ve yetimlere ödenen aylıkların veya 82 nci maddenin (d) fıkrasına göre yapılan toptan ödemenin toplamından fazla ise, fazlası toptan kendilerine ödenir. Noksan ise farkı aranmaz.

Gaiplikleri geçenlerden; emekli âdi mâlûllük veya vazife mâlûllüğü aylığı bağlanmasına hak kazanmış durumda olanlar hakkında yukarıki fıkra hükmü tatbik edilmeyip istediklerinde kendilerine müstahak oldukları aylıklar bağlanır. Ve yukarıda ikinci fıkrada gösterilen borçları bu aylıklarından kesilir.

Emekli âdi mâlûllük veya vazife mâlûllüğü aylıklarından birini almakta iken gaipliklerine hükmolunanların dul ve yetimlerine aylık bağlanır. Gaiplikleri geçenlerin kendi aylıklarının ödenmesine başlanır ve gaiplikleri sırasında dul ve yetimlerine ödenen aylıkların toplamı, emekli aylıkları toplamından eksik ise, farkı ayrıca kendisine toptan ödenir.

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra harbde gaip olan ve gaipliğine hükmolunduğu tarihten itibaren 5 yıl sonuna kadar gaipliği geçmediği gibi durumu da tesbit edilemeyen iştirakçilerin dul ve yetimlerine, gaipliğin hükme bağlandığı tarihi takibeden ay başından itibaren vazife yüzünden ölmüş olanlar gibi ve durumlarına göre bu kanunun ilgili hükümleri gereğince aylık bağlanır ve bunlardan fiilî hizmet müddetleri 15 yıldan az olduğundan dolayı dul ve yetimlerine (Toptan ödeme yapılmış ise ödenen para, bağlanan aylıkların müterakiminden indirilerek varsa artan aylıklarının dörtte birinin kesilmesi suretiyle tahsil olunur.

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra harbde gaip olan ve gaipliğine hükmolunduğu tarihten itibaren 5 yıl sonuna kadar gaipliği, geçmediği gibi durumu da tesbit olunamayan erlerin, dul ve yetimlerine de yukarıki fıkra hükümleri dairesinde aylık bağlanır.

**YETMİŞ DOKUZUNCU MADDE** — 64 nci maddede yazılı hallerde şehit olduğu iddia olunanların aylığa müstahak dul ve yetimleri tarafından, aylık bağlanması isteği ile yapılacak müracaatlarda mahkemelerden aldıkları veraset vesikaları ile sandık giyabında yapılmış muhakeme sonunda aldıkları ilâmlarda gösterilen şehitlikler, resmî kayıtlara göre hakikata uygun değilse Sandık, bu vesika veya ilâmlardaki ölümün şehitlikle olduğu hakkındaki hüküm ve kararların bozulmasını ilgili mahkemedен istemeye yetkilidir.

**SEKSENİNCİ MADDE** — 92 nci madde gereğince emeklilik hakkı düşen ve fiilî hizmet müddetleri 15 yıl ve daha fazla olan iştirakçiler ile aynı madde ge-



reğince aylıkları kesilen emekli, âdi mâlûl veya vazife mâlûllerinin, muhtaç dul ve yetimlerine hükmün katileştiği veya durumlarının belli olduğu tarihlerden itibaren en çok bir yıl içinde yazı ile Sandığa müracaatları şartıyla ve o tarihleri takibeden ay başlarından itibaren aylık bağlanır ve mahkûmiyetlerinin sona erdiği veya durumlarının zail olduğu tarihleri takibeden ay başından itibaren kesilerek ölümlerinde, müstahak olanlara tekrar bağlanır.

Şu kadar ki, 92 nci maddenin (b) fıkrasında yazılı olanların dul ve yetimlerinden yalnız Türk sınırları içinde Türk uyruğu olarak kalanlara aylık bağlanır.

**SEKSEN BİRİNCİ MADDE** — 66 nci maddenin (a), (d) ve (e) fıkralarında yazılı olanların dul ve yetimlerine bağlanan aylıklar, ödendikçe faturası karşılığında Hazineden alınır.

### **Yirmi ikinci Kısım**

#### *Toptan Ödeme*

**SEKSEN İKİNCİ MADDE** — Toptan ödeme, aşağıda yazılı hallerde yapılır :

a) Yaş haddinden dolayı emekliye ayrılanlardan veya (60) yaşını doldurarak emekliye ayrılmalarını isteyenlerden, fiilî hizmet müddetleri 20 yıldan az olanlara;

b) 39 ncu maddenin (e) ve (f) fıkralarında yazılı olanlardan; fiilî hizmet müddetleri 25 yılı doldurmamış olanlara;

c) Haklarında âdi mâlûllük hükümleri tatbik edilen iştirakçilerden; fiilî hizmet müddetleri 15 yıldan az olanlara;

ç) Vazife mâlûllüğü geçtiğinden aylığı kesilmiş ve emeklilik hakkı tamman bir vazifeye tâyin edilmemiş durumda iken (60) yaşını dolduranlardan; fiilî hizmet müddetleri 20 yıldan az olanlara veya yine bu durumda iken ölen ve fiilî hizmet müddetleri 15 yıldan az olanların; dul ve yetimlerine;

d) Mahkemece gaipliklerine hükmolunan iştirakçilerden fiilî hizmet müddetleri 15 yıldan az olanların; hüküm tarihinden itibaren bir yıl içinde yazı ile Sandığa müracaat eden dul ve yetimlerine.

**SEKSEN ÜÇÜNCÜ MADDE** — (Toptan ödeme) ilgililerin Sandıktaki emekli kesenekleri ile karşılıklarının 34 ve 38 nci maddeler gereğince fiilî ve itibari hizmet müddetleri için kurumlara ödenen paralar da dâhil olmak üzere % 4 mürekkep faizle kendilerine veya 68 nci maddede yazılı esas ve nispetlere ve ölüm tarihindeki durumlarına göre dul ve yetimlerine ödenmesidir.

Şu kadar ki, 82 nci maddede yazılı olanlardan iştirakçilere ödenecek para, keseneğe esas olan aylık veya ücret tutarının bir aylığından, dul ve yetimlere ödenecek paranın toplamı da bu miktarın yarısından aşağı olmaz.

**SEKSEN DÖRDÜNCÜ MADDE** — 70, 71 ve 72 nci maddelerle 74 nci maddenin 1 nci fıkrası 75 ve 77 nci maddeler hükümleri, dul ve yetimlere yapılacak toptan ödemelerde de tatbik olunur.

Ölüm tarihinde çalışmaya mâni ve tedavisi imkânsız hastalık veya mâlûllük sebepleri ile muhtaç oldukları Sağlık Kurulunca tasdik edilecek raporla anlaşılan erkek çocuklara da yaş kaydı aranmaksızın toptan ödeme yapılır.

Ancak gerek bunların, gerek muhtaç ana, baba, koca ile kız çocuğun müstahak sayılabilmesi için ölüm tarihinden itibaren en çok 3 ay içinde yazı ile Sandığa müracaat olunması şarttır.

**SEKSEN BEŞİNCİ MADDE** — Ölüm tarihinde dul karı gebe ise, gebelik

dul karı tarafından ölüm tarihinden itibaren en çok 6 ay içinde yazı ile Sandığa bildirilmek şartıyla doğacak çocuk için de toptan ödeme tahakkuk ettirilerek Sandıkta saklı tutulur ve doğumda genei hükümlere göre ödenir.

Doğum olmaz veya çocuk ölü doğarsa, bu para, 68 nci madde hükümlerine göre gerekiyorsa diğerlerinin hisselerine eklenir.

SEKSEN ALTINCI MADDE — Ölümlerinde aylığa veya toptan ödemeye müstahak dul ve yetim bırakmıyanların kesenekleri Sandığa kalır.

### Yirmi üçüncü Kısım

#### *Emekli keseneklerinin geri verilmesi*

SEKSEN YEDİNCİ MADDE — Aşağıda yazılı sebeplerle, emeklilik hakkı tanınan vazifelerden ayrılanların, Sandıkla ilgileri kesilir ve o tarihe kadar aylık ve ücretlerinden kesilerek Sandıkta birikmiş kesenekleri (34 ve 38 nci maddelerde yazılı % 10 ların kesenek itibar edilen kısımları dâhil) faizsiz olarak kendilerine ödenir.

- a) İstifa edenler;
- b) İstifa etmiş sayılanlar;
- c) Emeklilik hakkı tanınmıyan kadrolara nakil suretiyle tâyin edilenler;
- ç) Milletvekilliğine seçilenler;
- d) Belediye Başkanlığından veya İl Daimî Komisyonu üyeliğinden 39 ncu maddenin (b) fıkrasında yazılı duruma girmeden ayrılanlardan emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye tâyin edilmemiş veya 40 nci maddede yazılı yaş hadleri sebebiyle tâyin edilememiş olanlar;
- e) İdareten veya cezaen vazifelerine son verilenler;
- f) Asillikleri tasdik olunmıyarak vazifelerine son verilen stajyerler ve adaylar;
- g) Bakanlık emrine alınanlardan, kurumlarca teklif edilen eski vazifelerine eşit veya bir aşağı derecedeki emeklilik hakkı tanınan vazifeleri kabul etmemek suretiyle ilgisi kesilerek aylıksız duruma geçenler;
- h) Emeklilik hakkını düşürmiyen hürriyeti tahdit edici ceza ile hükümlü bulunanlar, (Cezaları tecil edilenler hariç);
- i) Kadro yüzünden açıkta kalanlardan aylıksız veya ücretsiz duruma girenler;
- j) Kadroları kurumlarınca geçici hale getirilenler;
- k) 92 nci madde gereğince emeklilik hakkı düşen iştirakçilerden fiilî hizmet müddetleri 15 yıldan az olanlarla 15 yıl ve daha fazla olmakla beraber 80 nci maddede göre aylığa müstahak dul ve yetimleri bulunmıyanlar;
- l) Millî Savunma Bakanlığının Harb okullarındaki öğrencilerinden okullarını tamamıyamıyarak ayrılanlar, (Yalnız öğrenci aylıklarından kesilen miktarlar);
- m) Muvazzaflık hizmetini kısa veya tam olarak yapmak üzere vazifeleri ile ilgileri kesilmek suretiyle silâh altına alınan iştirakçilerle, seferberlik, talim veya manevra için er olarak silâh altına alınan ve vazifeleri ile ilgileri kesilen hizmetliler;

Bu maddede yazılı olanlardan fiilî hizmet müddetleri ile fiilî hizmet zamları 5 yılı doldurmamış bulunanlara birşey verilmez. Ancak tekrar iştirakçi olanların hakları devam eder.

SEKSEN SEKİZİNCİ MADDE — 87 nci maddenin (a, b, c, ç, d, e, g, h, i, j, m) fıkralarında yazılı olanlardan fiilî hizmet müddetleri 25 yıl ve daha fazla bulunanların ayrılışlarında kesenekleri geri verilmez.

## Yirmi dördüncü Kısım

### *İkramiye*

**SEKSEN DOKUZUNCU MADDE** — Emekli, âdi mâlûllük veya vazife mâlûllüğü aylığı ilk defa bağlananlardan bağlanma sırasında ve bağlanmaya esas fiilî hizmet müddetleri 30 yılı doldurmuş bulunanlara (Emekli ikramiyesi) adı ile bu aylıklarına esas tutulan vazife aylık veya ücretleri tutarının bir yıllık toplamı ödenir.

Fiilî hizmet müddetleri 30 yılı doldurmuş bulunanlardan vazifede veya açıkta iken ölenlerin ikramiyeleri 68 nci maddedeki esas ve nispetlere göre aylığa müstahak dul ve yetimlerine, ve artarsa bu da yine aynı nispetlere göre bunlara ödenir.

Emekli ikramiyeleri ödendikçe yazı ile istenilmesi üzerine en çok 2 ay içinde faturası karşılığında kurumlarca Sandığa ödenir.

Sandıkça tahakkuk ettirilmiş emekli ikramiyelerini almadan ölenlerin ikramiyeleri vârislerine ödenir.

**DOKSANINCI MADDE** — Evlenme sebebiyle veya 25 yaşını doldurmuş olup da muhtaç bulunmamasından dolayı aylığı kesilen kız çocuklarla, evlenen dul karıya (Evlenme ikramiyesi) adı ile ve bir defa çin almakta oldukları dul ve yetim aylıklarının iki yıllık ödenir.

## Yirmi beşinci Kısım

### *Aylıkların Başlangıcı*

**DOKSAN BİRİNCİ MADDE** — Bu kanuna göre bağlanan aylıklardan :

a) Emekli aylığı;

I - 42 nci maddede yazılı olanlar için o maddede yazılı olduğu gibi yazı ile istedikleri tarihleri;

II - Emeklilik hakkı tanınan bir vazifede iken emekliliğe ayrılmalarını isteyenler için yazı ile yapacakları isteklerinin yetkili makamlarca tasdik edildiğinin yine yazı ile kendilerine bildirilmesinden itibaren vazifelerinden ayrılanların ayrıldıkları tarihleri, (Bunların en çok bir ay içinde vazifelerinden ayrılmaları mecburidir);

III - (II) işaretli fıkrada yazılı olanlardan yetkili makamlarca vazifelerine son verilenlerin, vazifelerine son verilme tarihlerini;

IV - Emekliliğe ayrılma isteklerinin kabul edildiği yetkili makamlarca yazı ile kendilerine bildirilmezse isteklerini yaptıkları tarihlerden itibaren, bir aydan evvel olmamak üzere vazifelerini terkettikleri tarihleri;

V - Re'sen emekliye ayrılanlardan;

1. Yaş haddi dolayısıyla ayrılanlar için bu hadleri doldurdukları tarihleri veya uzatılmış ise uzatılan müddetlerin bitimi tarihlerini;

2. Hüküm ile ayrılanlar için hükmün kesinleştiği tarihleri;

3. Geri kalanlar için emeklive ayrılmalarının kurumlarca tasdik tarihlerini;

b) Âdi mâlûllük veya vazife mâlûllüğü aylıkları, buna ait raporların sağlık kurulunca tasdik edildiği tarihleri ve bunlardan vazife aylık veya ücretleri daha evvel kesilmiş bulunanların kesilme tarihlerini;

c) Dul ve yetim aylıkları ilgili maddelerde ayrıca belirtilenler hariç olmak üzere, ölüm tarihlerini;

Takibeden ay baslarından baslar.

(a) fıkrasının (V) nci bendi ile (b) fıkrasında yazılı başlama tarihlerinden

sonra her ne sebeple olursa olsun kurumlarınca vazifeleri ile ilgileri kesilmiyerek aylık veya ücretleri ödenenlerin bu suretle geçen müddetleri fiilî hizmet müddeti sayılmaz ve bunlar için kesenek ve karşılıkları alınmış ise geri verilir.

Şu kadar ki bağlanan aylıklar; vazifelerinden ayrılarak vazife aylığı veya ücretlerinin kesildiği tarihleri takibeden ay başlarına kadar ödenmez.

### Yirmi altıncı Kısım

*Emeklilik haklarının düşmesini ve bağlanan aylıkların devamı olarak kesilmesini gerektiren sebepler*

**DOKSAN İKİNCİ MADDE — İştirakçilerden :**

a) Kasta makrum olmıyan veya tahrik neticesi vukuagelen fiiller hariç olmak üzere bir yıldan fazla ağır hapis veya beş yıldan fazla hapis cezaları ile yahut hırsızlık, emniyeti suiistimal, sahtekârlık, dolandırıcılık, yalan yere şahitlik, yalan yere yemin, cürüm uydurma, iftira, irtikâp, rüşvet, zimmet, ve ihtilâs suçlarının birinden dolayı 6 ay ve daha ziyade hapis cezası, ile en az haddi bir yıldan aşağı olmamak üzere mükerrer hapis cezalarını gerektiren suç ile veya Askerî Ceza Kanunu hükümlerine göre ve başka bir ceza ile birlikte veya yalnız olarak verilmiş bulunan askerlikten tart cezası ile hükümlü duruma girenlerin,

b) Türk vatandaşlığından çıkarılan, Türk vatandaşlığını bırakan, yabancı memleket uyruğuna giren, Hükümetten izin almaksızın yabancı memlekette vazife kabul edenlerin,

Emeklilik hakları düşer.

**DOKSAN ÜÇÜNCÜ MADDE —** Bu kanuna göre bağlanan aylıkları alanlardan :

a) 92 nci maddede yazılı durumlara girenlerin,

b) Evlenen karı, ana ve kız ile erkek çocukların, (Bir ve ikinci derecedeki harb mâlûlleri ile evlenen karılar hariç)

c) Muhtaç durumdan çıkan koca, ana, baba ve kızın,

ç) 74 nci madde hükmü tatbik edilmek suretiyle 18 yaşını, ortaöğrenimde ise 20 yaşını, yükseköğrenim yapmakta ise 25 yaşını geçmemek üzere bu öğrenimlerini bitiren erkek çocukların,

Aylıkları, bu durumlarının kesin olarak belirtildiği tarihleri takibeden ay başından itibaren kesilir ve (C) fıkrasında yazılı haller hariç olmak üzere tekrar bağlanmaz. 75 nci madde hükmü saklıdır.

### Yirmi yedinci Kısım

*İki cihetten veya aynı sıfatla (aylık) veya (toptan ödeme) ye istihkak halleri*

**DOKSAN DÖRDÜNCÜ MADDE —** Bu kanunda belirtilenler dışında, gerek kaldırılan hükümlere göre bağlanmış gerek bu kanuna göre bağlanacak aylıklardan ikisinin birleşmesi halinde az olanı sürekli olarak kesilir.

Dul ve yetim sıfatı ile toptan ödeme yapılanlara gerek yine dul ve yetim sıfatı ile, gerek kendi vazifelerinden dolayı müstahak oldukları toptan ödeme ayrıca yapılır.

Dul veya yetim aylığı almakta iken başka cihetten tekrar dul ve yetim aylığına müstahak duruma girenlere, yenisi fazla ise o bağlanır. Ancak eşinden aylık alan dul karı veya koca ; ayrıca ana, baba veya çocuğundan aylığa müstahak duruma girer-

lerse bir ay içinde yazı ile Sandıktan istemeleri şartıyla fazla olan yeni aylıkları bağlanır. Eskileri kesilir.

Baba veya anasından aylık almakta iken evlenmesi dolayısıyla aylığı kesilen kızın, kocasının ölümü ve muhtaç durumda olması hasebiyle yetim aylığının tekrar bağlanması, ölen kocasından aylığa müstahak olmaması veya bağlanacak aylığın az olması veya kızın bu aylığı tercih ettiğini bu duruma girdiği tarihten itibaren bir ay içinde yazı ile Sandığa bildirmesi şartıyla mümkündür.

Emekli, âdi mâlûllük veya vazife mâlûllüğü aylığı almakta iken daha fazla dul veya yetim aylığına müstahak duruma girenlere bir ay içinde yazı ile Sandıktan istemeleri şartıyla eski aylıkları kesilerek yeni aylıkları bağlanır. Şu kadar ki ölümlerinde dul ve yetimlerine bıraktıkları aylıklar üzerinden aylık bağlanır.

İki cihetten aylık veya toptan ödemeye aynı zamanda müstahak duruma girenler hakkında da yukarıki hükümler tatbik edilir.

**DOKSAN BEŞİNCİ MADDE** — Dul ve yetim aylığı almakta iken emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye giren karı ve çocukların; vazifelerinden dolayı vazife mâlûllüğü aylığına müstahak olmalarında, bu aylıkları bağlanır.

Vazife mâlûllüklerinin geçmesinde de, müstahak iseler, eski dul ve yetim aylıklarının ödenmesine başlanır.

Vazifelerinden dolayı (Toptan ödeme) ye müstahak duruma girmelerinde bu istikakları verilmekle beraber müstahak iseler kesilen aylıklarının ödenmesine de başlanır.

**DOKSAN ALTINCI MADDE** — Dul ve yetim aylığı almakta iken iştirakçi durumuna giren dul ana ile karı ve kızın sonradan kendi vazifelerinden dolayı aylığa müstahak duruma girmelerinde, tercih ederlerse bir ay içinde yazı ile Sandığa müracaat etmek ve kız ile ana için muhtaç olmak şartıyla kesilen eski aylıklarının ödenmesine başlanır ve bu durumda iken ölümlerinde yetimlerine emekliliğe esas olan vazife aylıkları üzerinden aylık bağlanır.

Tercih etmezlerse veya muhtaç değillerse eski aylıkları sürekli olarak kesilip vazifelerinden dolayı müstahak oldukları aylıklar bağlanır.

Vazifelerinden dolayı (Toptan ödeme) ye hak kazanmışlarsa bu istihkakları verilmekle beraber yine müstahak olmaları şartıyla, kesilen aylıklarının ödenmesine de başlanır.

**DOKSAN YEDİNCİ MADDE** — Toptan ödeme yapılmış dul veya yetimlerin sonradan aynı sıfatların birinden dolayı aylığa müstahak duruma girmelerinde evvelce yapılan toptan ödeme nazara alınmaz.

Dul ve yetim aylığı almakta iken aynı sıfatların birinden dolayı toptan ödemeye hak kazanılmasında da toptan ödeme ayrıca yapılır.

Aylık ve toptan ödemeye istihkak; aynı zamanda doğmuş olursa yine bu hükümler tatbik edilir.

### **Yirmi sekicinci Kısım**

*Emekli, âdi mâlûllük, vazife mâlûllüğü, dul ve yetim aylığı alanlardan veya kesenekleri geri verilenlerle toptan ödeme yapılanlardan bir vazifeye tâyin edilenler*

**DOKSAN SEKİZİNCİ MADDE** — Emekli, âdi mâlûllük ve vazife mâlûllüğü aylığı alanların; kurumlarda emeklilik hakkı tanınan vazifelere tâyin edilebilmeleri için tâyin edilecekleri vazifelere ait yaş hadlerini doldurmamış olmaları ve mâ-

lüllerin, mâlûllüklerinin bu vazifeleri yapmaya mâni olmadığına sağlık kurulunca tasdik edilecek raporda belirtilmesi şarttır.

**DOKSAN DOKUZUNCU MADDE** — Emekli, âdi mâlûllük, vazife mâlûllüğü, dul veya yetim aylığı veya son hizmet zammı alanlardan, emeklilik hakkı tanınan vazifelere tâyin edilenlerin aylıklarının tamamı ve 1757 sayılı Kanuna göre ödenek alanlar hariç olmak üzere kurumların ücret, ödenek, huzur hakkı veya gündelik karşılığında emeklilik hakkı tanınmayan vazifelerinde çalışanların da aylıklarının yarısı, tâyinleri veya seçilmeleri tarihlerini takibeden ay başlarından itibaren ödenmez.

Ancak vazife mâlûllüğü aylığı alanların, varsa, harb mâlûllüğü zamları her iki halde de kesilmez.

Bu vazifelerden ayrılanların kesilen aylıklarının ayrıldıkları tarihi takibeden ay başından itibaren müstahak olmaları şartıyla ödenmesine başlanır.

Peşin ödenen aylıklardan yukarıki fıkra gereğince istirdadı gereken ve tâyin tarihlerini takibeden ay başlarından sonraya rastlıyan kısımları, Sandığın bildirim üzerine kurumlarınca ilgililerin istihkaklarından en geç üç ay içinde ve üç eşit taksitte kesilmesi suretiyle tahsil olunarak Sandığa gönderilir.

**YÜZÜNCÜ MADDE** — Emekli, âdi mâlûllük veya vazife mâlûllüğü aylığı alanlardan; «Erler hariç» emeklilik hakkı tanınan vazifelere tâyin edilenlerin, ayrılışlarında;

Eski aylıklarına, bu vazifelerde geçen her yıl için keseneğe esas son aylık veya ücreti. 15 nci maddenin (g) fıkrasındakilerin tam aylık veya ücretleri tutarlarının % 1 i (Son hizmet zammı) adı ile eklenir

Ancak, bağlanmış eski aylıkları ile son hizmet zamlarının toplamı emekli veya âdi mâlûllük aylığı alanlar için eski ve yeni vazifelerinin keseneğe esas aylık veya ücretleri tutarından fazla olanının % 70 ini ve vazife mâlûllüğü aylığı alanlar için % 90 ını geçemez.

Tekrar emekliliğe ayrılmaları kendi istekleri ile yapılanlardan bu vazife aylık veya ücretlerini üç tam yıl almamış olanların, son hizmet zammına bir alt derece aylık veya ücret tutarı esas olur.

Son aylık veya ücret tutarı; ilgilinin emekli, veya âdi mâlûllük aylığına esas tutulmuş olan aylık veya ücreti tutarından az veya ona müsavi ise üç yıl kaydı aranmaz.

Tontan ödeme yapılmış olanlardan; emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye tâyin edilenlerin, bu vazifelerden ayrılışlarında da yukarıda yazılı surette hesaplanacak (Son hizmet zammı) aylık şeklinde bağlanır.

Yıl ve lira kesirleri hakkında 41 nci maddede yazılı hükümler tatbik olunur.

**YÜZ BİRİNCİ MADDE** — Vazife mâlûllüğü aylığı alan erlerden, sonradan emeklilik hakkı tanınan vazifelere tâyin edilenlerin, çeşitli sebeplerle ayrılışlarında veya ölümlerinde bu vazifelerinden dolayı haklarında bu kanunun ilgili hükümleri ayrıca tatbik olunur.

**YÜZ İKİNCİ MADDE** — Sandıkta birikmiş emekli keseneklerini geri almış bulunanlardan 98 nci maddenin vazifeye alınmaya ait hükümleri saklı kalmak üzere emeklilik hakkı tanınan veya 130 ncu maddede gösterilen vazifelere, Belediye Başkanlığına, illerin Daimî Komisyonu üyeliklerine geçenler, aldıkları paraları, tâyin edildikleri veya secildikleri tarihten itibaren en çok bir yıl içinde ve aldıkları tarihlerden itibaren % 5 faizi ile toptan Sandığa geri verirlerse;

Tâyin veya seçilme tarihindeki yaşlarından, emeklilik hakkı tanınan vazife-

lerde evvelce geçen fiilî hizmet müddetlerinin indirilmesinden sonra kalan yaş sayısı, 40 ı geçmemiş olmak şartıyla, Sandıkla ilgilendirilirler ve eski fiilî ve itibari hizmet müddetleri yenilerine eklenir.

Aldıkları paraları, yukarıki müddetler içinde geri vermiyenler veya esasen geri vermek istemiyenler 40 yaşını doldurmamış olmak şartıyla emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye ilk defa alınmış sayılarak Sandıkla ilgilendirilirler.

88 nci madde gereğince emekli kesenekleri geri verilmemiş veya tahakkuk ettirilen keseneklerini henüz almamış olanlardan, birinci fıkrada yazılı vazifelere geçenler hakkında da paranın iadesi kaydı hariç olmak üzere sözü geçen fıkra hükümleri tatbik olunur.

Yukarıki fıkralarda yazılı olanlardan hesaplanacak yaş sayısı 40 ı geçenler Biriktirme Sandığına alınır.

Meydana çıkan gaiplerden 78 nci madde gereğince Sandıkla ilgileri kesilenler hakkında da keseneğin geri verilmesinde; gaipliklerinden dolayı dul ve yetimlerine aylık bağlanmış ise, gaiplikleri tarihine kadar Sandıkta birikmiş kesenekleri miktarında bir para, toptan ödeme yapılmış ise, bu para esas alınmak suretiyle yukarıki hükümler tatbik edilir.

**YÜZ ÜÇÜNCÜ MADDE** — Emekli, âdi mâlûllük veya vazife mâlûllüğü aylığı alanlardan; talim, manevra, seferberlik veya harb için silâh altına alınanlar hakkında aşağıdaki hükümler tatbik olunur.

a) Aylıkları, rütbeleri aylıklarından az ise geçici olarak kesilir. Ve kurumlarca ödenecek rütbeleri aylıklarından kesenek alınır.

b) Aylıkları, rütbeleri aylıklarından çok ise farkları Sandıkça ödenerek kurumlarca yalnız rütbeleri aylıklarından kesenek alınır.

c) Er olarak silâh altına alınanların aylıkları kesilmez.

(a) ve (b) fıkralarında yazılı olanların terhislerinde rütbeleri aylıkları üzerinden 100 nci madde hükmü tatbik edilir.

**YÜZ DÖRDÜNCÜ MADDE** — 39 ncu maddenin yetersizlik ve disiplin sebepleri hariç olmak üzere (e) ve (f) fıkraları ile 92 nci maddede gösterilenler, kurumlarda emeklilik hakkı tanınan vazifelerde çalıştırılmazlar.

## Yirmi dokuzuncu Kısım

### Yaş

**YÜZ BEŞİNCİ MADDE** — Bu Kanunun iştirakçi ve tevdiatçılara ait çeşitli hükümlerinin tatbikinde; emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye ilk defa tâyin sırasında kurumlara gösterilen nüfus hüviyet cüzdanlarında yazılı doğum tarihleri, eğer 18 yaşını tamamladıktan sonra yaş düzeltilmesi yapılmış ise 18 yaşının doldurulması tarihindeki doğum tarihleri, dul ve yetimler hakkındaki hükümlerinin tatbikinde da, dul ve yetim aylıklarına veya (Toptan ödeme) ye hak kazanıldığı tarihlerde bunların kayıtlı buldukları nüfus idarelerindeki doğum tarihleri esas tutulur.

Nüfus hüviyet cüzdanlarındaki doğum tarihleri ile nüfus kayıtlarındaki doğum tarihleri arasında fark varsa, nüfus kayıtlarındaki tarih, ve birden fazla yerde nüfus kaydı bulunanların bu kayıtları arasında fark varsa, tarihi eski olan kayıt; sonraki kayıt idare veya kaza mercilerinden verilmiş bir karar ile yapılmış veya düzeltilmiş ise, kararlar nüfus kayıtlarına henüz geçirilmemiş olsa bile iştirakçi veya tevdiatçılar için bu karar 18 yaşın doldurulmasından evvel alınmış olmak şartıyla bu kayıt esas olur.

Ancak, doğum tarihlerinde, iştirakçi veya tevdiatçılar için 18 yaşın doldurulmasından sonra, dul ve yetimler için de aylığa veya toptan ödemeye istihkak tarihlerinden geriye doğru bir yıl içinde yapılan düzeltmeler, nazara alınmaz.

Doğum tarihlerinde ay gösterilmemiş ise, o yılın Temmuz ayının birinci günü, ay yazılı gün gösterilmemiş ise, o ayın birinci günü, doğum günü sayılır.

**YÜZ ALTINCI MADDE** — Kurumlar kendilerine gösterilen nüfus hüviyet cüzdanlarının tasdikli birer örneğini, ilgililerin işe başlama tarihlerinden itibaren en çok bir ay içinde Sandığa göndermeye mecburdurlar.

Ancak, Sandık, gönderilen örnekleri nüfus idarelerindeki kayıtları ile karşılaştırabilir. Ve bunlar hakkında 105 nci maddeyle göre muamele yapar.

**YÜZ YEDİNCİ MADDE** — Nüfus hüviyet cüzdanları ile nüfus kayıt örneklerinin; Sandığa bilerek yanlış bildirilmesinden doğan her çeşit zararlardan, ilgisi-ne göre, kurumlar veya nüfus memurları ve doğru olmıyan nüfus hüviyet cüzdanlarının bilerek kurumlara gösterilmesinden doğan her çeşit zararlardan da bunları gösteren veya bunları bilerek kabul edip örneklerini Sandığa gönderenler malen sorumludurlar.

## Otuzuncu Kısım

### *Muhtaçlık*

**YÜZ SEKİZİNCİ MADDE** — Kendisini ve Medeni Kanun hükümlerine göre bakmaya mecbur olduğu ailesi fertlerini geçindirmeye yetecek geliri, malı (Para veya o mahiyetteki kıymetler dâhil) veya kazancı bulunmıyanlara, bu kanun hükümlerinin tatbikında ((Muhtaç) denir.

Muhtaçlık, dul ve yetimler tarafından tanzim ve imzaları ihtiyar heyetlerince tasdik edilecek beyan kâğıtları üzerine daimî olarak oturdukları yerlerin bağı bulundukları il veya ilce idare heyetleri tarafından muhtaçlık sebepleri açıkca gösterilmek suretiyle verilecek mazbatalarla belirtilir.

Bu mazbatalara karşı ilgili veya Sandık tarafından Danıştayda dâva açılabilir. Sandıkça itirazda bulunulması halinde netice alınmaya kadar aylığın yarısı ve toptan ödeme, kesenek iadesi ve ikramiye gibi ödemelerin tamamı emanet olarak Sandıkta alıkonulur.

**YÜZ DOKUZUNCU MADDE** — Sandık Yönetim Kurulu, İdare Heyetlerinin soruşturma ve kararları dışında ilgililerin gelir, kazanç ve malları hakkında başka yerlerde de idare makamları vasıtasıyla ayrıca her çeşit soruşturma yaptırmaya, resmî ve özel idare, müessese ve ortaklıklardan ve şahıslardan bilgi istemeye yetkili ve bunlar da vermeye mecburdurlar.

**YÜZ ONUNCU MADDE** — Sonradan veraset, bağış, vasiyet yoluyla veya başka suretlerle para, menkul ve gayri menkul mal ve gelir edinmiş veya kazanç sağlamış olanlar; bu durumlarını, bunları iktisap ettikleri tarihten itibaren bir ay içinde beyanname ile Sandığa bildirmeye mecburdurlar. Bu takdirde bu hallerin muhtaçlığını gidermiş olup olmadığı Sandık tarafından evvelce bu muhtaçlığı karara bağlayan yerler idare heyetlerine yeniden karara bağlatılır.

**YÜZ ON BİRİNCİ MADDE** — Sandık, Medeni Kanun hükümlerine göre bakmaya mecbur olanlar tarafından bakılmadığından veya bağlanan nafaka veya sağlanan menfaatin azlığından dolayı muhtaç durumda olmaları hasebiyle aylık bağladığı dul ve yetimlerin bakmaya mecbur yakınları aleyhine gerekli nafakanı



bağlanması veya bağlanan miktarın artırılması için doğrudan doğruya veya üçüncü şahıs sıfatıyla dâva açmaya yetkilidir.

### Otuz birinci Kısım

*Aylık bağlanıncaya, toptan ödeme ve kesenek iadesi yapılıncaya kadar verilecek avanslar*

**YÜZ ON İKİNCİ MADDE** — İlgililere bu kanun gereğince aylık bağlanıncaya kadar geçecek müddet için yazı ile Sandıktan istemelerinde aşağıdaki esaslara ve bu kanunun genel hükümlerine göre (Avans aylık) ödenir :

a) Emeklilik hakkı tanınan vazifelere alınmış emekli, âdi mâlûl ve vazife mâlûllerinden emekliye ayrılanlara, kesilen aylıkları,

b) Emekli, âdi mâlûllük veya vazife mâlûllüğü aylığı bağlanacak veya aylık şeklinde son hizmet zammı yapılacaklara bu aylıklarının dul ve yetimlere de (68) nci maddeye göre bağlanması gereken aylıkların yarısı.

Bağlanan aylıkların avans aylıklardan artanı toptan ödenir. Fazla ödendiği anlaşılan kısım, bağlanan aylığın dörtte birinin kesilmesi suretiyle geri alınır.

Müstahak olmadıkları sonradan anlaşılanlara ödenmiş avans aylıklar genel hükümlere göre tahsil edilir.

İlgililerin, aylık yerine (Toptan ödeme) ye müstahak buldukları anlaşılırsa, ödenen avans aylıklar, toptan ödemelerden indirilir.

**YÜZ ON ÜÇÜNCÜ MADDE** — Bu kanun gereğince (Toptan ödeme) yapılıncaya kadar yazı ile istemeleri şartıyla, Sandıkta birikmiş kesenekler ilgililere veya (68) nci maddede yazılı nispetlere göre, dul ve yetimlerine avans olarak ödenir.

**YÜZ ON DÖRDÜNCÜ MADDE** — Bu kanun gereğince kesenekleri geri verileceklere, ödeme yapılıncaya kadar, yazı ile istemeleri şartıyla, yarısı avans olarak verilir.

**YÜZ ON BEŞİNCİ MADDE** — Yersarsıntısından zarar gören bölgelerin; Bakanlar Kurulu nea belirtilecek yerlerinde veya yangın, sel gibi önemli olaylara mâruz kalan yerlerde, yardıma muhtaç olacak derecede malca ve bedence mühim zarara uğradıkları o yerlerin idare heyetleri tarafından tasdik olunan; emekli, âdi mâlûl, vazife mâlûlü ve dul ve yetimlere, aylıklarının üç mislini geçmemek üzere Yönetim Kurulunca uygun görülecek miktarda avans verilir.

Bu avanslar, ilgililerin aylıklarından eşit taksitlerle ve ödeme tarihlerinden itibaren iki yıl içinde geri alınır.

Aylıkları henüz bağlanmamış olanlara bu ödemeler 112 nci maddede yazılı avans aylıklar üzerinden yapılır.

Ölüm halinde tahsil edilmemiş kısımlar aranmaz.

### Otuz ikinci Kısım

*Zamanaşımı*

**YÜZ ON ALTINCI MADDE** — Emekli, âdi mâlûllük, vazife mâlûllüğü, dul ve yetim aylıklarını almak üzere, bu aylıkların tahakkuk ettirildiği tarihlerden itibaren aralıksız bir yıl sonuna kadar Sandığa müracaat etmeyenlerin aylıkları kesilir. Bunlardan kesilme tarihinden itibaren 5 yıl içinde yazı ile Sandığa müracaat edenlere kesilen aylıkları tekrar bağlanır ve geçmiş müddete ait aylıkları da

toptan ödenir. Bu müddetten sonra müracaat edenlerin aylıkları, müracaat tarihlerini takibeden ay başından itibaren yeniden bağlanarak ödenir ve geçmiş müddet için bir şey verilmez.

Bu kanunda ayrıca belirtilen haller dışında aylık bağlanmasına istihkak kesbedildiği tarihten itibaren beş yıl sonuna kadar yazı ile müracaat edilmezse bu aylıklar, müracaat tarihini takibeden ay başından itibaren bağlanır.

**YÜZ ON YEDİNCİ MADDE** — Bu kanun gereğince çeşitli adlarla ödenecek paralardan; istihkak kesbedildiği tarihlerden itibaren beş yıl sonuna kadar alınmayan veya yazı ile müracaat edilerek aranmıyanlar Sandık lehine zamanaşımına uğrar.

**YÜZ ON SEKİZİNCİ MADDE** — 116 ve 117 nci maddeler, ilgililerin her birinin istihkakları hakkında ayrı ayrı tatbik edilir.

Sandığa müracat etmemenin makbul veya mücbir bir sebebe dayandığını genel hükümlere göre ispat edenler hakkında yukarıki maddeler hükümleri tatbik edilmez. Ölümü duymamış olmak, ispat edilmek şartıyla, mücbir sebep sayılır.

### **Otuz üçüncü Kısım**

#### *Ödeme*

**YÜZ ON DOKUZUNCU MADDE** — Bu kanun gereğince yapılacak her çeşit ödemeler için, kullanılacak belgeler ve ödemenin şekilleri tüzük ile belirtilir.

**YÜZ YIRMİNCİ MADDE** — Bu kanunda yazılı her çeşit istihkaklar; yerleştikleri yerlerde doğrudan doğruya hak sahiplerine, vekillerine veya kanuni temsilcilerine ödenir. Ancak köylerde oturanların aylıkları, bunların bağlı oldukları il veya ilçe merkezlerinde ödenir.

Ödemeler için Sandıkça yapılan masraflardan dolayı ilgililerden bir şey alınmaz.

**YÜZ YIRMİ BİRİNCİ MADDE** — Her ne suretle olursa olsun istihkaklarından fazla yapılan ödemeler, ilgililerin, varsa sonraki her çeşit istihkaklarından hüküm alınmaksızın kesilmek suretiyle geri alınır. Ancak ilgili, Sandıkça yapılan bu muamelenin yersizliği hakkında Danıştayda dâva açabilir.

**YÜZ YIRMİ İKİNCİ MADDE** — Bağlanan aylıkların üçer aylığı ilgililerin haklarının kesilmesi için 93 ncü maddede tâyin olunan tarihleri geçmemek üzere peşin olarak ödenir.

25 liradan az aylıkların 6 aylığını aynı suretle peşin olarak ödetmeye Yönetim Kurulu yetkilidir.

Peşin ödenen aylıklar, ölüm halinde geri alınmaz.

### **Ouz dördüncü Kısım**

#### *Yoklama*

**YÜZ YIRMİ ÜÇÜNCÜ MADDE** — Aylıkların ödenmesi için aylık sahiplerinin durumlarında değişiklik olup olmadığı bakımından yoklama yapılır.

Yoklamanın :

- a) Esas ve şekilleri,
- b) Zamanı ve müddeti,
- c) Kullanılacak belgeler,

d) Kurumların, memurlarının ücret dereceleri özel teadül kanunları ile belirtilen daire, müessese ve ortaklıkların veya bunlara bağlı veya bunların kurduğu veya katıldığı ortaklıkların; aylık ve ücret tahakkuk ettiren ve ödiyen servislerinin, nüfus ve evlenme memurlarının, muhtarların ve yabancı memleketlerdeki Türk elçilik ve konsolosluklarının yoklama işlerindeki vazifeleri,  
Tüzükle belirtilir.

**YÜZ YIRMİ DÖRDÜNCÜ MADDE** — Yoklama için tüzükle belirtilecek vazifeleri, yerine getirmiyenler hakkında Türk Ceza Kanununun 230 ncu,

Aylık sahiplerinden tüzükle belirtilecek beyan kâğıtlarını veya istenecek her çeşit belge veya bilgileri vermiyenlerle hakikat hilâfi beyanda bulunanlar hakkında 528 nci,

Tüzükle belirtilecek her çeşit belgeleri doğru olmıyarak düzenleyip gösterecek haksız para alanlar ve tüzükle belirtilecek vazifeleri yaparken veya Sandık muameleleri ile ilgili belgeleri tanzim ve tasdik ederken bilerek doğru olmıyan bilgi ve belge verenler hakkında 343 ncü,

Maddelerine göre kovuşturma yapılır.

### **Otuz beşinci Kısım**

#### *Biriktirme Sandığı*

**YÜZ YIRMİ BEŞİNCİ MADDE** — Emeklilik hakkı tanınan vazifelere ilk defa alınanlardan yaşları 40 ı geçmiş bulunanlar ile, emekli keseneklerini geri aldıktan sonra emeklilik hakkı tanınan vazifelere, belediye başkanlığına, illerin daimî komisyonu üyeliğine veya 130 ncu maddede yazılı vazifelere geçenlerden:

a) Keseneklerini geri vererek 102 nci maddeye göre yapılacak hesapla yaş sayısı 40 ı aşanlar;

b) Keseneklerini tâyin olunan müddet içinde iade etmiyen veya esasen geri vermek istemiyenlerden yaşları 40 ı geçmiş olanlar;

Tevdiatçı olarak, (Biriktirme Sandığı) na alınırlar.

Tevdiatçılardan, iştirakçilerden alındığı gibi her çeşit kesenek ve kurumlarından da karşılıkları ile 34 ve 38 nci maddelerde gösterilen paralar alınarak bu Sandıktaki hesaplarına geçirilir ve bunlarla bunların işletilmesinden elde edilen paralar (Biriktirme Sandığı) nın gelirini teşkil ederler.

**YÜZ YIRMİ ALTINCI MADDE** — Tevdiatçıların; bu kanun gereğince iştirakçilere emekli, âdi mâlûllük ve vazife mâlûllüğü aylığı bağlanmasını veya (Toptan ödeme) yapılmasını gerektiren durumlara girmelerinde Biriktirme Sandığındaki hesaplarında toplanmış bütün kesenek ve karşılıkları, yıllık toplamalarının % 4 ü üzerinden hesaplanacak mürekkep faizi ile toptan kendilerine ödenerek ilgileri kesilir.

Ölümlerinde, bu paralar dul ve yetimlerine bu kanunun dul ve yetim aylıkları hakkındaki esas ve nispetlerine göre ödenir.

Bunların, iştirakçilerin keseneklerinin geri verilmesini gerektiren sebeplerle veya 92 nci maddede yazılı durumlardan birine girmeleri dolayısıyla vazifelerinden ayrılışlarında yalnız birikmiş kesenekleri «34 ve 38 nci maddelere göre alınan paraların kesenek itibar edilen kısımları dâhil» faizsiz olarak toptan ödenerek ilgileri kesilir.

113 ve 114 ncü maddeler hükümleri bu madde gereğince yapılacak ödemeler hakkında da tatbik olunur.

Bu kanun gereğince aylığa müstahak dul ve yetim bırakmayan tevdiatçıların (Biriktirme Sandığı) daki paraları Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına kalır.

### Otuz altıncı Kısım

#### Çeşitli hükümler

**YÜZ YİRMİ YEDİNCİ MADDE** — Bu kanun gereğince bağlanacak aylıklar için aylık sahiplerine özel belgeler verilir. Bunların çeşitleri ve şekilleri tüzüklerle belirtilir.

**YÜZ YİRMİ SEKİZİNCİ MADDE** — 107 ve 124 nci maddeler dışında Sandıkça istenilen her çeşit bilgi ve sorulara tam, doğru veya hiç cevap vermiyen kurumlarla tüzel kişiliği haiz yerlerin ilgili memurları ve şahıslar ve emeklilik hakkı tanınan vazifelere ilk defa alınanlardan istenilen beyan kâğıtlarını kasten yanlış olarak verenler hakkında Türk Cez Kanununun ilgisine göre 230 veya 528 nci maddeleri gereğince kovuşturma yapılır. Sandığın zarara uğramasında bunlar; yapılan masraflarla birlikte hüküm ile kendilerine ödettilir.

Kurumların emeklilik hakkı tanınan vazifelerine açıktan alınanlardan iki ay içinde bu kanun gereğince Sandığa verilmesi gerekli belge ve bilgileri vermiyenlerin mütaakip aya ait aylık veya ücretleri ödenmez.

**YÜZ YİRMİ DOKUZUNCU MADDE** — Vazifeleri içinde veya dışında her hangi sebeple zarar görmüş veya tehlikeye düşmüş ve bundan dolayı âdi mâlûl durumuna girmiş iştirakçilerle tevdiatçıların veya bunlardan ölenlerin, dul ve yetimlerinin; sebep olanlar aleyhine açacakları dâvaları Sandık dâhi kovuşturmayaya ve bu dâvalara üçüncü şahıs olarak girmeye ve dul ve yetimler tarafından dâva açılmamış ise bunu doğrudan doğruya açmaya yetkilidir.

Dâva sonunda para tazminatı da alınırsa bundan kovuşturma için yapılan masraflarla birlikte emekli, âdi mâlûllük, dul ve yetim aylıkları bağlanan hallerde bu aylıkların beş yıllığı; (Toptan ödeme) veya tevdiatçıya ödeme yapılan hallerde de bunların toplamının yarısı Sandıkça alınarak, varsa, geri kalanı ilgililere ödenir.

Sebeplenenler iştirakçi veya tevdiatçı ise ve bunlara bu kanuna göre Sandıklarca her hangi adla olursa olsun ödeme yapılacaksa istihkakları dâva sonuna kadar hükmolunacak tazminata karşılık olmak üzere ödenmez.

**YÜZ OTUZ BİRİNCİ MADDE** — İştiracı veya tevdiatçılardan Millî Korunma Kanununa göre kurulan kadrolara veya (Kurumlar) dışında kalan müessese, teşekkül ve ortaklıklardan kendilerine sözü geçen kanuna dayanılarak vazife verilmiş bulunanlarda bir vazifeye nakil suretiyle tâyin edileceklerin, Sandıkla ilgileri kesilmez. Buralarda geçecek fiilî hizmet müddetleri bu kanun esaslarına göre evvelki fiilî ve itibari hizmet müddetlerine eklenir. Aylıklarından kesenek ve çalıştıkları yerlerden de karşılık alınır.

**YÜZ OTUZ BİRİNCİ MADDE** — Aylık bağlanması gerekirken (Toptan ödeme) yapılmış olan hallerde bağlanan aylıklar, ödenen paranın tamamı geri alınmaya kadar verilmez.

(Toptan ödeme) yapılması gerekirken aylık bağlanmış olan hallerde de ödenmiş aylıkların toplamı, hesaplanacak (Toptan ödeme) den indirilir.

**YÜZ OTUZ İKİNCİ MADDE** — Bu kanunun mevzuu ile ilgili hükümler buna ek olarak yapılacak kanunlarda yer alır.

**YÜZ OTUZ ÜÇÜNCÜ MADDE** — Aşağıda yazılı kanunlar kaldırılmıştır.

Tarihi	Kanun No.	A d ı
1) 27 . 8 . 1337	147	Müftülerin Tekaiütten İstisnası hakkında Kanun.
2) 27 . 2 . 1340	408	Mücadeleî Milliyede Şehit olan gedikli kuvayi milliyeye zâbitan ve ef-radı ailelerine maaş tahsisi hakkında Kanun.
3) 8 . 2 . 1341	551	Bilûmum Askerî Mâlûllerin Terfihi Kanunu.
4) 2 . 6 . 1926	900	Tekaüt maaşı ile muallim ve müderrislik, doktor, eczacı, baytar, mü-hendis ve kondöktörlük maaşlarının bir zat uhdesinde içtima edebile-ceğine dair Kanun.
5) 22 . 6 . 1927	1122	Bilûmum Askerî Mâlûllerin Terfihine dair olan 8 Şubat 1341 ta-rih ve 551 numaralı Kanununun 7 nci maddesine bir fıkra ilâvesi ile 11 nci maddesine merbut cetvelde bâzı tadilât icrasına dair Ka-nun.
6) 25 . 6 . 1927	1165	İtalya, Balkan Harpleri ile Harbi Umumide duçarı mâlûliyet olan-lardan İstiklâl Muharebatına iştirak edenlerin 8 Şubat 1341 tarihli ve 551 numaralı Kanundan istifadeleri hakkında Kanun.
7) 28 . 5 . 1928	1330	Evkaf, Şehremaneti ve Ziraat Bankası Memurlarının Tekaiüt Maaş-larına dair Kanun.
8) 3 . 6 . 1930	1683	Askerî ve Mülki Tekaiüt Kanunu.
9) 2 . 2 . 1931	1746	Askerî ve Mülki Tekaiüt Kanununun 47 nci maddesine bir fıkra tez-yiline dair Kanun.
10) 19 . 7 . 1931	1842	Diyanet İşleri Reisliğinin 1683 numaralı Tekaiüt Kanununun 3 neü maddesinin mülki memurlara ait olan kısmının (a) fıkrası hükmün-den istisnasına dair Kanun.
11) 23 . 5 . 1932	1977	1683 numaralı Askerî ve Mülki Tekaiüt Kanununun 4 neü ve 6 nci maddelerinin tadili hakkında Kanun.
12) 25 . 6 . 1932	2026	7 Haziran 1336 tarih ve 7 numaralı Kanuna müzeyyel Kanun.
13) 26 . 11 . 1932	2071	Askerî ve Mülki Tekaiüt Kanununun 53 neü maddesinin tadiline ve mezkûr kanuna bir muvakkat madde ilâvesine dair Kanun.
14) 14 . 1 . 1933	2097	Vilâyet Hususi İdarelerinden maaş alan memur ve muallimlerin Tekaiüt Maaşları hakkında Kanun.
15) 8 . 5 . 1933	2169	Dahiliye memurlarından bir kısmının tahdidi sinlerine dair Kanun.
16) 20 . 5 . 1933	2190	Askerî ve Mülki Tekaiüt Kanununun 55 nci maddesinin tadili hak-kında Kanun.
17) 3 . 6 . 1933	2264	İstanbul Mahallî İdaresi ile Ankara Merkez Belediyesi Memurları Tekaiüt Kanunu.
18) 26 . 10 . 1933	2324	788 numaralı Memurların Kanununun 75 nci maddesine bir fıkra ilâ-vesine dair Kanun.
19) 9 . 12 . 1933	2348	Askerî ve Mülki Tekaiüt Kanununun Tahlisiye Umum Müdürlüğü Memurlarına dahi teşmili hakkında Kanun.
20) 8 . 3 . 1934	2388	Polis Mensuplarının Yaş hadlerine dair Kanun.
21) 28 . 5 . 1934	2454	Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umumi İdaresi Memurları Tekaiüt Sandığı Kanunu.
22) 14 . 6 . 1934	2509	1683 numaralı Kanununun 21 nci maddesine bir fıkra ilâvesine dair Kanun.

	Tarihi	Kanun No.	A d ı
23)	25 . 6 . 1934	2543	Tekaüt Kanununa bir madde ilâvesi hakkında Kanun.
24)	22 . 12 . 1934	2636	Memurin Kanununun 75 nei maddesine bir fıkra ilâvesine dair olan 2324 sayılı Kanuna bir fıkra ilâvesine dair Kanun.
25)	23 . 12 . 1934	2662	2454 numaralı Kanunun 8 nei maddesinin 3 neü fıkrasını değiştiren Kanun.
26)	27 . 1 . 1936	2904	Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umumi İdaresi Memurları Tekaüt Sandığı hakkındaki 2454 sayılı Kanuna ek Kanun.
27)	20 . 3 . 1936	2921	İnhisarlar Umum Müdürlüğü Tekaüt Sandığı Kanunu.
28)	6 . 4 . 1936	2936	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun bâzı maddelerinin tadiline ve bâzı maddelerine fıkra eklenmesine dair Kanun.
29)	13 . 4 . 1936	2941	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununa ek Kanun.
30)	15 . 4 . 1936	2945	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun Tahlisiye Umum Müdürlüğü Memurlarına dahî teşmîli hakkındaki 9 Kânunuevvel 1933 tarih ve 2348 sayılı Kanuna ek Kanun.
31)	15 . 5 . 1936	2969	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun 45 nei maddesine bir fıkra eklenmesine dair Kanun.
32)	11 . 6 . 1936	3028	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununa bâzı hükümler eklenmesine dair Kanun.
33)	12 . 6 . 1936	3048	Denizyolları ve Akay İşletmeleri ile fabrika ve havuzlar teşkilâtı hakkındaki 2248 numaralı Kanunun 15 nei maddesine ek Kanun.
34)	20 . 11 . 1936	3066	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun 2 nei maddesinin değiştirilmesine dair Kanun.
35)	21 . 12 . 1936	3079	Subay ve askerî memurların tekaüdü için rütbe ve snıflarına göre tâyin olunan yaşları bildiren Kanun.
36)	29 . 1 . 1937	3107	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun 8 ve 50 nei maddelerine fıkralar eklenmesine dair Kanun.
37)	15 . 2 . 1937	3137	Denizyolları ve Akay İşletmeleri ile Fabrika ve Havuzlar İdareleri Memur ve Müstahdemleri Tekaüt Kanunu.
38)	12 . 6 . 1937	3255	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununa ek Kanun.
39)	17 . 12 . 1937	3286	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun 69 neu maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun.
40)	3 . 1 . 1938	3297	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun 18 nei maddesinin değiştirilmesine dair Kanun.
41)	21 . 3 . 1938	3337	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun 48 nei maddesini değiştiren Kanun.
42)	13 . 4 . 1938	3360	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun 3 neü maddesini değiştiren Kanun.
43)	2 . 1 . 1939	3549	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun bâzı maddelerinde değişiklik yapılmasına dair Kanun.
44)	26 . 1 . 1939	3575	Askerî Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığı hakkında Kanun.
45)	19 . 6 . 1940	3886	Vilâyet Hususi İdarelerinden maaş alan memur ve muallimlerin Tekaüt Maaşları hakkındaki 2097 sayılı Kanuna ikinci bir muvakkat madde ilâvesine dair Kanun.

	Tarihi	Kanun No.	A d ı
46)	11.12.1940	3937	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun 66 nci maddesi ile 67 nci maddesine eklenmiş fıkraların değiştirilmesi hakkında Kanun.
47)	6.1.1941	3977	Hatay Hükümetinden devrolunan Mütakaüt ve Yetimlerin Aylıkları hakkında Kanun.
48)	21.4.1941	4001	Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umumi İdaresi Memurları Tekaüt Sandığı hakkındaki 2454 ve 2904 sayılı Kanunlara bâzı hükümler eklenmesine ve bu kanunların bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair Kanun.
49)	21.5.1941	4034	Dahiliye Memurlarından bir kısmının Tahdidi sinlerine dair Kanunun 2 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun.
50)	2.6.1941	4056	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun 61 nci maddesinin tadiline ve bu kanuna bâzı maddeler ilâvesine dair Kanun.
51)	18.6.1941	4067	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun 4 ncü maddesinde yazılı cetvelin değiştirilmesine dair Kanun.
52)	2.7.1941	4085	Belediyeler ve bunlara bağlı müesseseler ve Belediyeler Bankası Memurları Tekaüt Sandığı teşkiline dair Kanun.
53)	2.2.1942	4188	Askerî Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığı hakkındaki 3575 sayılı Kanunun bâzı maddelerini değiştiren Kanun.
54)	20.5.1942	4222	İktisadi Devlet Teşekkülleri Memurları Tekaüt Sandığı hakkında Kanun.
55)	14.8.1942	4295	Askerî Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığı hakkındaki 3575 sayılı Kanunun 36 nci maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna bir muvakkat madde eklenmesine dair Kanun.
56)	14.8.1942	4298	Eşkiya müsademesinde mâlûl olanların 3656 ve 4222 sayılı Kanunların 24 ve 21 nci maddelerinden istifade etmeleri hakkında Kanun.
57)	30.12.1942	4346	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun 39 ncu maddesinin değiştirilmesine dair Kanun.
58)	14.1.1943	4369	İnhisarlar Umum Müdürlüğü Tekaüt Sandığı Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesine dair Kanun.
59)	15.1.1943	4380	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununun 2 nci maddesinin değiştirilmesi hakkındaki 3066 sayılı Kanunun 2 nci ve 3 ncü fıkralarının tadiline dair Kanun.
60)	14.7.1943	4463	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununa ek 3255 sayılı Kanuna ek Kanun.
61)	19.7.1943	4477	İktisadi Devlet Teşekkülleri Memurları Tekaüt Sandığı hakkındaki 4222 sayılı Kanuna ek Kanun.
62)	6.3.1944	4526	Bilûmum Askerî Mâlûllerin Terfihine ait 551 sayılı Kanunun 11 nci maddesine bağlı emraz cetveline bir fıkra ilâvesi hakkında Kanun.
63)	10.4.1944	4540	Hatay'ın ilhaku dolayısıyla ağıkta kalan memurlara verilecek tekaüt aylığı ve tazminat hakkında Kanun.

	<b>Tarihi</b>	<b>Kanun No.</b>	<b>A d ı</b>
64)	17 . 4 . 1944	4546	Askerî ve Mülki Tekâüt Kanununun 46 ncı maddesini değiştiren Kanun.
65)	19 . 6 . 1944	4594	Belediyeler ve bunlara bağlı müesseseler ve Belediyeler Bankası Memurları Tekâüt Sandığı teşkiline dair olan 4085 sayılı Kanuna ek Kanun.
66)	2 . 8 . 1944	4640	Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü Tekâüt Sandığı hakkındaki Kanuna ek 4001 sayılı Kanuna bir muvakkat madde eklenmesine dair Kanun.
67)	25 . 6 . 1945	4765	Subay ve Askerî Memurların Tekâüdü için rütbe ve sınıflarına göre tâyin olunan yaşları bildiren 3079 sayılı Kanuna ek Kanun.
68)	2 . 7 . 1945	4778	Devlet Ekonomi Kurumları Memurları Emekli Sandığı hakkındaki 4222 sayılı Kanunun 15 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun.
69)	13 . 12 . 1946	4867	Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü Memurları Emekli Sandığı hakkındaki 3137 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna yeniden bâzı maddeler eklenmesine dair Kanun.
70)	3 . 6 . 1946	4913	Belediyeler ve bunlara bağlı müesseseler ve İller Bankası Emekli Sandığı kurulmasına dair olan 4085 sayılı Kanuna ek Kanun.
71)	10 . 6 . 1946	4923	Belediyeler ve bunlara bağlı müesseseler ve Belediyeler Bankası Memurları Tekâüt Sandığı teşkiline dair olan 4085 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkında Kanun.
72)	17 . 6 . 1947	5094	Askerî Fabrikalar Tekâüt ve Muavenet Sandığı Kanununda bâzı değişiklikler yapılmasına ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesine dair Kanun.
73)	18 . 6 . 1947	5101	Polis Memurlarının Yaş hadlerine dair olan 2388 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun.
74)	18 . 6 . 1947	5107	Emekli, dul ve Yetim Aylıklarına zam yapılması hakkındaki 4992 sayılı Kanuna ek Kanun.
75)	20 . 2 . 1948	5191	Hizmet süreleri emekli ve yetim aylığı bağlanmasına elverişli olmayan subay, askerî ve mülki memurlarla bunların yetimlerine bir defaya mahsus olmak üzere verilen paraların vergiye tâbi tutulmaması hakkında Kanun.

**YÜZ OTUZ DÖRDÜNCÜ MADDE** — 1306 tarihli İdarei Mahsusa Memurları Tekâüt Nizamnamesi kaldırılmıştır :

**YÜZ OTUZ BEŞİNCİ MADDE** — Aşağıda yazılı kanunların, hizalarında gösterilen madde, fıkra ve hükümleri kaldırılmıştır :



	Kanunun Tarihi	Sayısı	Adı	Kaldırılan madde, fıkra ve hükmü
1)	21 . 12 . 1330	147	Mektebi Harbiyeden başaha- detname neşet edenlerin kı- taata sureti tevzi ve istihdam- ları hakkında Kanunu muvakkat.	7 nci maddesinin emeklilik iş- lerine mâtuf hükmü.
2)	24 . 12 . 1330	172	Bahriye efrat ve küçük za- bitanı ile gedikli zabitanı Ka- nunu.	22 ve 25 nci maddeleriyle 20, 21, 23 ve 24 ncü maddelerinin emek- lilik hususlariyle ilgili hükümleri.
3)	13 . 10 . 1335		<b>Tahsisatı Fevkalâde Kararna- mesi</b>	<b>Erat ve askerî okullar öğrencileri- nin aylıklarının tahsisatına ait olanlar dışında kalan hü- kümleri.</b>
4)	18 . 3 . 1926	788	Memurin Kanunu	37 ve 75 nci maddeleri ile 77 nci maddenin emekliye ayırmıya ait hükmü ve müzeyyel maddesi.
5)	7 . 6 . 1926	912	Ordu, Bahriye, Jandarma, Zâbi- tan ve Memurini hakkında Kanun	3, 10 ve 11 nci maddeleri ile 1278 sayılı Kanunla değişik 5 nci mad- desinin emekliye ayırmıya ait hü- kümleri.
6)	26 . 5 . 1927	1050	Muhasebei Umumiye Kanunu.	60 ncı maddesi ile 47, 48 ve 138 nci maddelerinin bu kanuna uymıyan hükümleri.
7)	26 . 6 . 1927	1108	Maaş Kanunu	13 ncü madesinin bu kanuna uy- mıyan hükmü ile 20 nci maddesi- nin emekli aidatına ilişkin hükmü.
8)	23 . 6 . 1927	1144	Dalgıç, Zâbitan ve Efradına ve- rilecek zamaim hakkında Kanun.	5 nci maddesi.
9)	25 . 6 . 1927	1154	Hariciye Vekâleti Memurin Ka- nunu	11 nci maddesi.
10)	28 . 5 . 1928	1324	Damga Resmi Kanunu	32 nci maddesinin 12 nci ve 3478 sayılı Kanunun 10 ncu maddesi ile değişik 23 ncü fıkraları.
11)	24 . 5 . 1929	1453	Zâbitan ve askerî memurların maaşatı hakkında Kanun	7 nci maddesinin emekliliğe ait hükmü.
12)	15 . 5 . 1930	1613	Büyük Millet Meclisi âzasının tahsisat ve harcırahları hak- kındaki Kanun	3 ncü maddesinin emekli aylığı- nın hesabında esas tutulacak ay- lığa ait hükmü.
13)	21 . 5 . 1930	1626	11 Ağustos 1325 tarihli Askerî Tekâüt ve İstifa Kanununun muaddel maddesinin tadiline dair Kanun	Muvakkat maddesinin son fıkrası
14)	10 . 6 . 1930	1702	İlk ve orta tedrisat muallimle- rinin terfi ve tecziyeleri hak- kında Kanun	29 ncu maddesinin emekliliğe ait hükmü.

	Kanunun			Kaldırılan madde, fıkra ve
	Tarihi	Sayısı	Adı	hükmü
15)	20 . 6 . 1931	1851	Vilâyetler İdaresi Kanununun bazı maddelerini muaddil Kanun	3 ncü maddesinin son fıkrası
16)	7 . 1 . 1932	1920	Gümrük memurlarından vazife memuresini suiistimal edenler ile vazife veya mesleklerinde kendilerinden istifade edilmiyenler hakkında yapılacak muameleye dair Kanun.	1 ve 2 nci maddelerinin emekliliğe ait hükümleri.
17)	29 . 4 . 1932	2159	İnhisarların İdaresi hakkındaki 1660 numaralı Kanuna müzeyyel Kanun.	7 nci maddesi.
18)	31 . 5 . 1933	2248	Denizyolları A. K. A. Y. işletmeleri ile fabrika ve havuzlar teşkilâtı hakkında Kanun.	15 nci maddesi.
19)	29 . 5 . 1934	2467	İstanbul Üniversitesinin Muvazenei Umumiyyeye alınmasına dair Kanun.	8 nci maddesinin emekliliğe ait hükmü.
20)	16 . 6 . 1934	2514	Divanı Muhasebat Kanunu.	72 ve 73 ncü maddeleri ile 11 nci maddesinin bu kanuna uymıyan hükmü.
21)	30 . 6 . 1934	2550	Kaçakçılığın Men ve Takibi hakkındaki 1918 sayılı Kanunun 57 ve 60 nci maddelerini değiştiren ve bu kanuna bir madde ekliyen Kanun	3 ncü maddesinin emekli, dul ve yetim aylıklarına ve tazminata ait hükümleri.
22)	4 . 7 . 1934	2556	Hâkimler Kanunu	69 ncü maddesi ile 79 ncü maddesinin (d) fıkrası ve 80 nci maddesinin emekliliğe ait hükmü.
23)	23 . 12 . 1934	2658	Memurin Kanununa ekli Kanun	1 nci maddesinin emekliye ayırmaya ait hükmü.
24)	23 . 12 . 1935	2871	Arazi ve Bina vergileri ile bunlardan alınacak İktisadi Buhran Vergisinin Vilâyet Hususi İdarelerine devri hakkında Kanun	14 ncü madesi.
25)	16 . 3 . 1936	2919	Memurin Kanununun bazı maddeleri ile buna müzeyyel olan 1777 sayılı Kanunun 3 ncü maddesinin tadili hakkında Kanun.	3 ncü maddesinin emekliye ayırma ve ayırmaya ve emeklilik hususlarına ait hükmü.
26)	29 . 5 . 1936	2996	Maliye Vekâleti Teşkilât ve Vazifeleri hakkında Kanun	Geçici 3 ncü maddesinin emekliye ayırma ile ilgili hükmü.
27)	29 . 5 . 1936	2997	Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü Teşkilât ve Vazifeleri hakkında Kanun	Geçici 1 nci maddesinin emekliye ayırma ile ilgili hükmü.

	Kanununun			Kaldırılan madde, fıkra ve hükmü
	Tarihi	Sayısı	Adı	
28)	8 . 6 . 1936	3007	Kültür Bakanlığına bağlı Ertik Okulları Öğretmenleri hakkında Kanun.	2 nci maddesinin emekliye ayırma ile ilgili hükmü.
29)	9 . 6 . 1936	3017	Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti Teşkilât ve Memurin Kanunu	81, 82, 85 ve 86 ncı maddeleri.
30)	10 . 6 . 1936	3023	İstanbul ve İzmir Limanlarının sureti idaresi hakkında Kanun	22 nci maddesi.
31)	12 . 6 . 1936	3045	Cumhurbaşkanlığı Filârmonik Orkestrası Teşkilât ve Orkestra mensuplarının terfi ve tecziyeleri hakkında Kanun	11 nci maddesinin emekliye ayırma ile ilgili hükmü.
32)	4 . 6 . 1937	3201	Emniyet Teşkilâtı Kanunu	56 ncı maddesinin son bendi ile 57 nci maddesi.
33)	4 . 6 . 1937	3202	Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Kanunu	55 - 69 ncü maddeleri ile 70 nci maddesinin 3 ve 4 işaretli bendleri.
34)	4 . 6 . 1937	3204	Orman Umum Müdürlüğü Teşkilât Kanunu	3 ncü maddesinin 2 nci bendi.
35)	30 . 5 . 1938	3407	İlk Tedrisat Müfettişlerinin Muvazenei Umumiye içine alınmasına dair Kanun	5 nci maddesinin emekliliğe ait hükmü.
36)	3 . 6 . 1938	3424	Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü Teşkilât Kanunu	3 ncü maddesinin emekliliğe ait hükmü.
37)	10 . 6 . 1938	3433	Askerî Hastabakıcı Hemşireler hakkında Kanun	8 nci maddesi.
38)	17 . 6 . 1938	3460	Sermayesinin tamamı Devlet tarafından verilmek suretiyle kurulan İktisadi Teşekküllerin Teşkilâtı ile idare ve murakabeleri hakkında Kanun.	Muvakkat maddenin (e) bendi.
39)	24 . 6 . 1938	3485	Hava sınıfı mensuplarına verilecek zamlar ve tazminler hakkında Kanun	11 nci maddesi ile 5131 sayılı Kanunla değişik 12 nci maddesi.
40)	24 . 6 . 1938	3486	Denizaltı sınıfı mensuplarına verilecek zamlar ve tazminler hakkında Kanun.	9 ve 10 ncü maddeleri.
41)	24 . 6 . 1938	3492	Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Kanununun bâzı hükümlerini değiştiren Kanun	6 ncı maddesi.
42)	27 . 5 . 1939	3613	Münakalât Vekâleti Teşkilât ve Vazifelerine dair Kanun.	5 ncü maddesinin Denizyolları ve Limanları Emekli Sandığına ait hükmü.

	Kanununun			Kaldırılan madde, fıkra ve hükümü
	Tarihi	Sayısı	Adı	
43)	7 . 6 . 1939	3635	Devlet Denizyolları ve Devlet Limanları İşletme Umum Müdürlüklerinin Teşkilât ve Vazifelerine dair Kanun.	17 ve 18 nci maddeleri
44)	26 . 6 . 1939	3653	Yalova Kaplıcalarının İşletmesi ve kaplıcaların inkişafı işlerinin Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletine bağlı hükmi şahsiyeti haiz bir teşekküle devri hakkında Kanun.	14 ncü maddesinin emekliye ait hükümü.
45)	30 . 6 . 1939	3656	Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair Kanun	24 ncü maddesi.
46)	18 . 1 . 1940	3779	Gedikli Erbaşların Maaşlarının Tevhit ve Teadülüne dair Kanun.	11 nci maddesi.
47)	22 . 5 . 1940	3835	Askerî ve Mülki Tekaüt Kanununda bâzı değişiklikler icrasına ve vatani hizmet tertibinden verilen maaşlara zam yapılmasına dair Kanun	Vatani hizmet tertibinden bağlanan maaşlara zam yapılması hakkındaki 2 nci maddesi dışında kalan hükümleri.
48)	18 . 12 . 1940	3944	Gümrük Muhafaza ve Muamele sınıfı Memurları Teşkilâtı hakkında Kanun	5 nci maddesi ile 13 ncü maddesinin emekliye ayırma ile ilgili hükümü.
49)	2 . 6 . 1941	4060	% 5 faizli Hazine Tahvilleri ihtacına dair Kanun	2 nci maddesinin bu kanunun geçici 2, 3 ve 5 nci maddelerinde geçici olarak çalışmalarını kabul edenler dışında kalan emekli sandıklarına ait hükümü.
50)	22 . 12 . 1941	4157	Posta, Telgraf ve Telefon İdaresinin Biriktirme ve Yardım Sandığı hakkında Kanun	1 nci maddesinin (b) ve (c) fıkralarının bu kanuna uymayan hükümleri.
51)	26 . 12 . 1941	4161	Maaş Kanununa ek Kanun	9 ncü maddesi ile bu kanuna aykırı hükümleri.
52)	19 . 6 . 1942	4274	Köy okulları ve Enstitüleri Teşkilât Kanunu	65 nci maddesi.
53)	5 . 7 . 1943	4454	Posta, Telgraf ve Telefon İşletme Umum Müdürlüğü Teşkilât ve Vazifeleri ve Memurları Kanunu.	50 nci maddesi ile 41 nci maddesinin emeklilik ile ilgili hükümü.
54)	9 . 7 . 1943	4459	Köy Ebeleri ve Köy Sağlık Memurları Teşkilâtı yapılmasına ve 3017 numaralı Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti Teşkilât ve Memurini Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair Kanun.	16 ncü maddesinin emekli sandığına ait hükümü.

	Kanunun Tarihi	Sayısı	Adı	Kaldırılan madde, fıkra ve hükmü
55)	14 . 7 . 1943	4464	1683 sayılı Kanunun meriyetinden evvelki hükümlere göre bağlanmış olan tekaüt ve yetim aylıkları ile vatani hizmet maaşlarına zam yapılması hakkında Kanun	Vatani hizmet tertibinden bağlanan aylıklara ait 4 neü maddesi dışında kalan maddeleri.
56)	14 . 7 . 1943	4436	Mamak Gaz Maske Fabrikasının Millî Müdafaa Vekâletine devri hakkında Kanun	4 neü maddesinin hizmetlilerinin emeklilik işleri için 3575 sayılı Kanuna atıf yapan hükmü.
57)	16 . 7 . 1943	4467	Devlet Havayolları Umum Müdürlüğü Teşkilâtı hakkındaki 3424 ve 3822 sayılı Kanunlarda değişiklik yapılması ve bu kanunlara bâzı hükümler ilâvesi hakkında Kanun	3 neü maddesi.
58)	13 . 9 . 1943	4489	Yabancı memleketlere gönderilecek memurlar hakkında Kanun	2 neü maddesinin (a) fıkrasının fiili hizmete ait hükmü.
59)	24 . 1 . 1944	4517	Devlet Limanları İşletme Umum Müdürlüğünün kaldırılması ve vazifelerinin Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğüne verilmesi hakkında Kanun.	3 neü maddesi.
60)	21 . 6 . 1944	4598	Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesi hakkında Kanun.	8 neü maddesinin emekli ikramiyesinin vergi ve tevkifata tâbi olmadığına dair hükmü.
61)	21 . 6 . 1944	4600	Subay ve Askerî Memurların Maaşlarına dair 3661 sayılı Kanununun 1 neü maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesine dair Kanun.	4 neü maddesinin 4598 sayılı Kanununun 8 neü maddesine atıf yapan hükmünün emekli ikramiyesine ait kısmı.
62)	21 . 6 . 1944	4601	Gedikli Erbaşların Maaşlarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3779 numaralı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bir madde eklenmesi hakkında Kanun.	3 neü maddesinin 4598 sayılı Kanununun 8 neü maddesine atıf yapan hükmünün emekli ikramiyesine ait kısmı.
63)	10 . 7 . 1944	4609	Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair Kanununun 18 neü maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun.	1 neü maddesinin son fıkrasınının 900 sayılı Kanuna atıf yapan hükmü.

	Kanunun Tarihi	Kanunun Sayısı	Adı	Kaldırılan madde, fıkra ve hükmü
64)	17 . 7 . 1944	4620	Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum Müdürlüğü memur ve müstahdemlerinin ücretlerine dair olan Kanunun bazı maddelerini değiştiren 317 <sup>2</sup> sayılı Kanuna ek Kanun.	10 neu maddesinin emekli ikramiyesinin vergi ve tevkifata tâbi olmadığına dair hükmü.
65)	17 . 7 . 1944	4621	Bankalar ve Devlet müesseseleri Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülü hakkındaki 3659 sayılı Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bu Kanuna bazı maddeler eklenmesine dair Kanun.	8 nei maddesinin emekli ikramiyesinin vergi ve tevkifata tâbi olmadığına dair hükmü.
66)	18 . 7 . 1944	4623	Yer sarsıntısından evvel ve sonra alınacak tedbirler hakkında Kanun.	28 ve 29 neu maddelerinin emekli, dul ve yetimlere ait hükümleri.
67)	3 . 8 . 1944	4644	Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna ek Kanun	6, 7 ve 8 nei maddeleri ile geçici 2, 3, 4, 8 ve 9 neu maddeleri ve geçici 5 nei maddesinin emekliliğe ait hükümleri.
68)	3 . 8 . 1944	4648	Millî Korunma Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve ek maddelerin çıkarılmasına dair Kanun	Millî Korunma Kanununun bu kanunla değiştirilen 6 nei maddesinin (XI) nei ve (XII) nei bentlerinin emeklilikle ilgili hükümleri.
69)	15 . 1 . 1945	4697	Şirketi Hayriyenin satın alınmasına dair olan Sözleşmenin onanması hakkında Kanun.	5 nei maddesi ile Sözleşmenin 4 neu maddesinin bu Kanuna uymayan hükümleri.
70)	13 . 6 . 1945	4759	İller Bankası Kanunu	24 neu maddesi..
71)	27 . 6 . 1945	4772	İş Kazaları ile Meslek Hastalıkları ve Analık Sigortaları Kanunu	83 neu maddesinin bu kanuna uymayan hükümleri.
72)	21 . 12 . 1945	4805	Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanunda değişiklik yapılması ve aylıklardan % 5 emeklilik karşılığı kesilmesi hakkında Kanun.	4 neu maddesi.
73)	21 . 12 . 1945	4806	Subay ve Askerî Memurların Aylıkları hakkındaki 3661 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına ve aylıklardan % 5 emeklilik karşılığı kesilmesine dair Kanun.	3 neu maddesi.

	Kanunun Tarihi	Sayısı	Adı	Kaldırılan madde, fıkra ve hükmü
74)	21 . 12 . 1945	4807	Gedikli Erbaşların Aylıkları hakkındaki 3779 sayılı Kanunda ve gedikli subay maaşlarında değişiklik yapılması ve aylıklarından % 5 emeklilik karşılığı kesilmesi hakkında Kanun.	3 ncü maddesinin 4805 sayılı Kanununun 4 ncü maddesine atıf yapan hükmü ile 4 ncü maddesinin son fıkrasının 4598 sayılı Kanununun 8 nci maddesinin emekli karamiyesine atıf yapan hükmü.
75)	29 . 5 . 1946	4910	Maliye Bakanlığı Kuruluş ve Görevleri hakkındaki 2996 sayılı Kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bazı maddeler eklenmesine dair Kanun.	17 nci ve geçici 5 ve 6 nci maddeleri.
76)	13 . 6 . 1946	4936	Üniversiteler Kanunu.	66 nci maddesi.
77)	14 . 6 . 1946	4947	Türkiye Emlâk Kredi Bankası Kanunu.	Geçici 7 nci maddesi.
78)	28 . 12 . 1946	4988	Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna buna ek 4644 sayılı Kanunda değişiklik yapılması hakkında Kanun.	2 nci maddesi ile 3 ncü maddesinin emekli kesenekleri ile emekli aylıklarının hesabında esas tutulacak aylık aslına ait hükmü.
79)	28 . 12 . 1946	4989	Subay ve Askerî Memurların Aylıkları hakkındaki 3661 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair Kanun.	2 nci maddesinin emekli kesenekleri ile emekli aylıklarının hesabında esas tutulacak aylık aslına ait hükmü.
80)	28 . 12 . 1946	4990	Gedikli Erbaşların Aylıkları hakkındaki 3779 ve 4807 sayılı Kanunlarda değişiklik yapılması hakkında Kanun	3 ncü maddesinin emekli kesenekleri ile emekli aylıklarının hesabında esas tutulacak aylık aslına ait hükmü.
81)	28 . 12 . 1946	4992	Emekli, Dul ve Yetim Aylıklarına zam yapılması hakkında Kanun.	1 nci ve 4 ncü maddelerinin vatanî hizmet tertibinden bağlanmış aylıklarla ilgili olanlar dışında kalan hüküm ve maddeleri.
82)	4 . 9 . 1947	5129	Köy Enstitüsü mezunu öğretmenlerle Köy sağlık memurlarının geçimlerini düzenlemek üzere 3803, 4274 ve 4459 sayılı Kanunlara ek Kanun	8 nci maddesinin emeklilik sandığı ile ilgili hükmü.
83)	22 . 12 . 1947	5142	1757 sayılı Kanuna ek Kanun	2 nci maddesi.
84)	30 . 1 . 1948	5166	Özel İdarelerden aylık alan ilkökul öğretmenlerinin kadrolarının Millî Eğitim Bakanlığı teşkilâtına alınması hakkında Kanun	5 nci maddesi.
85)	10 . 7 . 1948	5250	Dışişleri Bakanlığı Kuruluşu hakkındaki 3312 sayılı Kanuna ek Kanun	4 ncü maddesi.

## Otuz yedinci Kısım

### Geçici Hükümler

#### A) Devir Muameleleri

**GEÇİCİ MADDE 1.** — Aşağıda yazılı Emekli sandıklarının her çeşit paraları ile esham ve tahvilâtı, menkul ve gayrimenkul bütün malları, alacak ve borçları, bunlara ait kayıt, defter ve belgeleriyle birlikte bu kanunla kurulan Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına devrolunur.

Devir, kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar olan muameleleri gösterir şekilde hazırlanacak bilânçolara göre yapılır ve bunlara gerekli müfredat hesap ve cetvelleri bağlanır :

a) 20. III. 1936 tarihli ve 2921 sayılı Kanunla kurulu; İnhisarlar Umum Müdürlüğü Tekait Sandığı;

b) 15. II. 1937 tarihli ve 3137 sayılı Kanunla kurulu; Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü Memurları Tekait Sandığı;

c) 4. VI. 1937 tarihli ve 3202 sayılı Kanunun 55 nci maddesiyle kurulu; Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Memurları Tekait Sandığı;

ç) 24. VI. 1938 tarihli ve 3492 sayılı Kanunun 6 nci maddesiyle kurulu; Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Memurları Tekait Sandığı;

d) 2. VII. 1941 tarihli ve 4085 sayılı Kanunla kurulu; Belediyeler ve İller Bankası Memurları Tekait Sandığı;

e) 20. V. 1942 tarihli ve 4222 sayılı Kanunla kurulu; Devlet Ekonomi Kurumları Memurları Emekli Sandığı;

f) Türkiye Emlâk, Kredi Bankası Emekli Sandığı;

4085 sayılı Kanunun 36 nci maddesinde yazılı tababet ve şubatı sanatları mensuplarıyla diğer memurlarının; kaldırılan hükümlere dayanılarak evveleki fiilî hizmet müddetlerine ekletmiş oldukları hizmet müddetleri karşılığı olarak Belediyeler ve İller Bankası Memurları Tekait Sandığına borçlandıkları paralardan tahsil edilenler ile borç bakıyeleri ilgili belediyelere devrolunur.

**GEÇİCİ MADDE 2.** — 28. V. 1934 tarihli ve 2454 sayılı Kanunla kurulu (Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umumi İdaresi Memurları Tekait Sandığı) nın adı (Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı) olarak değiştirilmiştir.

Sözü edilen İşçiler Emekli Sandığı, bu İdarenin; 12 nci maddenin (II) işaretli fıkrasında (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığıyla ilgilendirilecekleri gösterilenler dışında kalan işçilerinin, 2454 sayılı Kanun ile ekleri ve kaldırılan ilgili diğer hükümler dairesinde emeklilik muamelelerini yapmak ve bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar işçilerden emekliye ayrılmış olanlar ile yine işçilerden ölenlerin dul ve yetimlerine bağlanmış emekli, dul ve yetim aylıklarını ödemek üzere ilgililerin müktesep hakları ihlâl edilmiyerek şekilde özel bir kanunla işçi sigortalarına devredilinceye kadar geçici olarak çalışmasına devam eder.

Adı değiştirilen Tekait Sandığının mevcutları ile alacak ve borçları aşağıda gösterilen şekilde tasfiyeye tâbi tutulur :

a) Geçici 1 nci madde gereğince hazırlanacak bilânço ve müfredat hesaplarına göre idarenin; (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığıyla ilgilendirilecek memur ve hizmetlileriyle (İşçiler Emekli Sandığı) na intikal edecek işçilerinin kesenekleri ve bu mahiyetteki paraları ayrı ayrı tesbit edilir;

b) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar bağlanmış her çeşit aylıklar-



dan, memur ve hizmetlilere ait olanla işçilere ait bulunanların bu kanunla yapılan zamlarıyla birlikte onar yıllıkları hesaplanır;

c) Bilânçoya göre Sandığın mevcutlarıyla alacaklarından, borçları ve (a, b) fıkralarındaki paralar çıkarıldıktan sonra artanı da (a) fıkrasında gösterilen keseneklere nispet edilerek ikiye ayrılır;

ç) Yukarıki (a), (b) ve (c) fıkralarında gösterilen paralardan, memur ve hizmetlilere ait kısım (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığına ve işçilere ait miktar da (İşçiler Emekli Sandığına) devrolunur;

d) Kaldırılan hükümlere göre yapılmış borçlanmaların bakıyeleri, yukarıki hesaplamalara dâhil edilmiyerek bunlardan memur ve hizmetlilere ait olanlar (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığına ve işçilere ait bulunanlar da (İşçiler Emekli Sandığına) devrolunup buralara tahsillerine devam edilir;

e) Eski Sandığın alacaklarının tahsil ve borçlarının ödenme işleri o Sandığa izafetle (İşçiler Emekli Sandığı) nca yapılır.

Yukarıki fıkralar gereğince devir tarihinden itibaren 6 ay sonunda teknik bir hesaplama yapılarak buna göre her iki Sandığa ayrılan miktarlarda fark görülürse fazla almış olan Sandık, bu farkı % 4 mürekkep faiziyle diğer Sandığa öder.

**GEÇİCİ MADDE 3.** — 26 . I . 1939 tarihli ve 3575 sayılı Kanunla kurulu (Askerî Fabrikalar Tekait ve Muavenet Sandığı) yle ilgili hizmetlilerin; kesenek ve bu mahiyetteki paraları ile karşılıkları ve % 4 mürekkep faizi, ayrıca memur ve hizmetlilerinden emekliye ayrılmış olanlar ile yine bu sınıfa dâhil olanlardan ölmüş olanların, dul ve yetimlerine kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar bağlanmış aylıkların bu kanunla yapılan zamlarıyla birlikte on yıllığı, (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığına devrolunur.

Hizmetlilere ait borçlanmaların bakıyeleri (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığına devredilerek oraca tahsillerine devam edilir.

Askerî Fabrikalar Tekait ve Muavenet Sandığı; bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar işçilerden emekliye ayrılmış olanlarla bu sınıfa dâhil bulunanlardan ölenlerin dul ve yetimlerine bağlanmış ve kanunun yürürlüğe girmesinden sonra bağlanacak aylıkları ödemek, işçilerin bütün emeklilik işlerini yapmak ve işçilerle 3575 sayılı Kanun ve eklerinin şümülüne girenlerin yardım işlerini tevdir etmek üzere - müktesep hakları ihlâl edilmeyecek surette özel bir kanunla işçi sigortalarına devroluncaya kadar - 3575 sayılı Kanun ile ekleri ve kaldırılan ilgili diğer hükümler dairesinde geçici olarak çalışmasına devam eder.

**GEÇİCİ MADDE 4.** — Geçici 2 ve 3 ncü maddelerde yazılı Sandıklardan kanunun yürürlüğe girmesinden sonra bağlanacak aylıklarla yapılacak toptan ödemeler, bu kanunun esaslarına göre hesaplanır.

**GEÇİCİ MADDE 5.** — 14 . I . 1933 tarihli ve 2097 sayılı Kanunun 1 nci maddesiyle kurulu (Vilâyet Hususi İdareleri Tekait Sandığı); (Özel İdarelerle Ankara Merkez Belediyesi ve İstanbul Birleşik İdaresi Zat Maaşları Sandığı) adı altında ve 1683 sayılı Kanun hükümlerine göre bağlanmış emekli, dul ve yetim aylıklarının ödenmesi sona erinceye kadar, kaldırılan hükümlere göre çalışmasına devam eder.

Vilâyet Hususi İdareleri Tekait Sandığı memur ve hizmetlilerinin bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar geçen ve kesenekleriyle karşılıkları geçici 1 nci maddenin (D) işaretli fıkrasında yazılı Belediyeler ve İller Bankası Tekait Sandığından (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığına devredilecek olan fiilî ve itibari hizmet müddetleri, kanunun yürürlüğe girmesinden sonra geç-

cek hizmet müddetlerine eklenmek suretiyle kendileri (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığıyla ilgilendirilirler.

Sözü edilen Tekait Sandığının memur ve hizmetlileriyle kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra bu vazife ve hizmetlere geçeceklerine ait kesenek karşılıkları (Özel İdareler Zat Maaşları Sandığı) taraından ödenir.

Özel İdarelerle yukarda yazılı belediyeler memurlarından; kaldırılan hükümlere göre borçlanmış olanların borçlarından ya da tabsilât ile borç bakıyeleri ilgili özel idare ve belediyelere devredilerek odalara tahsillerine devam olunur.

**GEÇİCİ MADDE 6.** — Geçici 1, 2 ve 3 nci maddelere göre yapılacak devir muamelelerinin kimler tarafından nerede, nasıl ve ne kadar müddet içinde tamamlanacağı Maliye Bakanlığı ile sandıkların bağlı buldukları Bakanlıklarca birlikte tesbit olunur.

Devir muameleleri, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en çok 6 ay içinde tamamlanır.

Kaldırılan sandıkların ilgili memur ve hizmetlileri, devri en sonuna kadar (Türkiye Cumhuriyet Emekli) Sandığının memuru olarak ve almakta oldukları aylıklarla devir muamelelerinde çalıştırılabilirler.

**GEÇİCİ MADDE 7.** — Kaldırılan sandıkların memur ve hizmetlilerinden (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığında bir vazifeye geçmek isteyenler ehliyet ve sicilleri uygun olmak şartıyla münhal kadrolara, yoksa bağlı buldukları kurumların kadrolarına, almakta oldukları aylıklarla, tercih alınır.

(Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığında veya kurumlarda bir vazifeye alınmayanlara veya geçici 6 nci madde gereğince devir işlerinde çalıştırılmalarına son verilenlere üçer aylık ücretleri (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığına tam olarak ödenir.

Bu ücretlerden emekli keseneği kesilmez ve bunlar için karşılık da verilmez.

Bu müddet içinde kurumlarda aylık veya ücretli bir vazifeye tâyin edilenlerin mütaakıp ay ücretleri ödenmez.

**GEÇİCİ MADDE 8.** — 17 . IV . 1940 tarihli ve 3803 sayılı Kanunun 18 nci maddesiyle kuruluş 4 . IX . 1947 tarihli ve 5129 sayılı Kanunun 8 nci maddesiyle adı (Köy Öğretmenleri ve Köy Sağlık Memurları Emeklilik Sandığı) olarak değiştirilen Sandıkta birikmiş paralar (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığına devrolunur.

Bu öğretmen ve sağlık memurlarının bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar geçmiş hizmet müddetlerinin her yılı için, kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki aylıklarının yıllık toplamının % 15 i üzerinden (Bu paranın yarısı kesenek ve yarısı karşılık sayılır) hesaplanacak paradan, yukarıki hükmüne göre ödenen paralar çıkarılarak artanı, Millî Eğitim Bakanlığı Bütesine konacak ödenekten 2 yıl içinde ve bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren % 5 faizi ile birlikte (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığına ödenir.

**GEÇİCİ MADDE 9.** — Geçici 2 ve 3 nci maddelerde adları değiştirilen Devlet Demiryolları ve Askerî Fabrikalar İşçileri Emekli sandıklarının memur ve hizmetlilerinin; bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar fiilî hizmet müddetleri ile bunlara ait paralar hakkında sözü geçen geçici maddeler hükümleri tatbik olunmak suretiyle kendileri (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığıyla ilgilendirilirler.

Bunlara ait kesenek karşılıkları sandıklarınca ödenir.

Bu memuriyet ve hizmetlere sonradan girecekler hakkında da bu kanunun hükümleri tatbik edilir.

**GEÇİCİ MADDE 10.** — Kaldırılan sandıklardan bağlanmış her çeşit aylıklarla geçici 2 ve 3 ncü maddeler gereğince (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığına intikal edecek emekli, dul ve yetimlere ait aylıklar ve bunlara kaldırılan hükümlerle yapılmış aylık zamları bu kanunla yükseltilecek miktarlar üzerinden ve bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığına ödenir.

Yukarıki fıkrada adları geçen sandıklarca peşin ödeme yapılmışsa bu aylıkların, (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığına, bu ödemelerin ait bulunduğu müddetin bitimini takibeden ay kaşından itibaren, ödenmesine başlanır.

Bu aylıkların kimlere ait ve nerede, nasıl ödenmekte olduklarını gösterir müfredatlı cetveler, kayıt ve belgeleriyle birlikte ve devir sonu beklenmeksizin bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 15 gün içinde (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığına gönderilir.

**GEÇİCİ MADDE 11.** — Kanunun yürürlüğe girmesinden önce : 3 . VI . 1930 tarihli ve 1683 sayılı Kanuna tâbi vazifelerden; bu kanunla kaldırılan veya geçici 2 ve 3 ncü maddelerde yazılı sandıklarla ilgili kurumlara veya bu kurumlardan; 1683 sayılı Kanuna tâbi vazifelere, geçmiş olup da kesenek ve karşılıkları 20 . V . 1942 tarihli ve 4222 sayılı Kanunun 18 ncü madesi gereğince henüz ödenmemiş bulunanlara ait paralar, bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra aynı esaslar dairesinde ve aşağıda yazılı şekilde derhal ödenir.

a) 1683 sayılı Kanuna tâbi vazifelerden, kaldırılan sandıklarla ilgili vazifelere geçenlere ait paralar (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığına;

b) Kaldırılan sandıklarla ilgili vazifelerden 1683 sayılı Kanuna tâbi vazifelere geçenlere ait paralar (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığına o dairelere;

c) Devlet Demiryolları memur ve hizmetlilerinden 1683 sayılı Kanuna tâbi vazifelere geçenlere ait paralar (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığına o daireye;

1683 sayılı Kanuna tâbi vazifelerden Devlet Demiryolları memur ve hizmetliliğine geçenlere ait paralar da o dairece (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığına;

ç) Devlet Demiryolları işçilerinden 1683 sayılı Kanuna tâbi veya kaldırılan sandıklarla ilgili vazifelere geçenlere ait paralar, Devlet Demiryolları İşçileri Emekli Sandığından taallükuna göre geçtikleri dairelere veya (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığına;

1683 sayılı Kanuna tâbi veya kaldırılan sandıklarla ilgili vazifelerden Devlet Demiryolları işçiliğine geçmiş olanlara ait paralar da ilgili daire veya (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığından Devlet Demiryolları İşçileri Emekli Sandığına;

4644 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce Askerî Fabrikaların aylık ücretli damî vazifelerinden ayrılarak 1683 sayılı Kanuna tâbi veya kanunla kurulu Emekli sandıklarıyla ilgili vazife ve hizmetlere geçmiş ve adı geçen fabrika Teaküt ve Muavenet Sandığına kesenekleri geri verilmemiş olanların fiilî hizmet müddetleri için de 4644 sayılı Kanunun geçici 8 ncü maddesi esasları dairesinde ve yukarıki fıkralara göre ilgili kurum veya sandıklara ödeme yapılır.

**GEÇİCİ MADDE 12.** — 21 . XII . 1945 tarihli ve 4805 sayılı Kanunun 4 ncü ve 6 ncü, aynı tarihli ve 4806, 4807 sayılı kanunların da 3 ncü maddeleri gereğince aylıklardan kesilip emanet hesaplarında kayıtlı bulunan % 5 emekli kesenekleriyle karşılıkları, müfredat bordrolariyle birlikte bu kanunun yürürlüğe girdiği tarih-

ten itibaren 3 ay içinde (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığına ödenir.

Bu müddet içinde ödenmeyen paralar için % 5 üzerinden faiz hesaplanır.

4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile bu kanunun yürürlüğe girdiği tarih arasında 1683 sayılı Kanun hükümlerine tâbi vazifelerden kanunla kurulu Emekli sandıklarıyla ilgili vazifelere geçenlerin her hizmet yılı için 4222 sayılı Kanunun 18 nci maddesinin (a) fıkrası gereğince ilgililerin geçtikleri sandıklara iki asli maaşları nispetinde ödenen paralardan, 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraya isabet eden miktarı, birinci fıkrada yazılı paradan indirilerek ilgili dairelerce gelir kaydolunur.

2.VII.1941 tarihli ve 4085 sayılı Kanunun 36 nci maddesinde yazılı tababet ve şubati sanatları mensuplarıyla diğer memurların aylıklarından 4805 sayılı Kanuna göre kesilerek Belediyeler ve İller Bankası Tekaüt Sandığına gönderilen emekli kesenekleriyle % 5 karşılıklarından toplanmış paraların (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığına devri, geçici 1 nci madde hükmüne göre yapılır.

**GEÇİCİ MADDE 13.** — 21.XII.1945 tarihli ve 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihle bu kanunun yürürlüğe girdiği tarih arasında 1683 sayılı Kanuna tâbi dairelerden veya kanunla kurulu Emekli sandıklarından, emekli, âdi mâlûllük veya vazife mâlûllüğü aylığı bağlanmış, toptan ödeme veya son hizmet zammı yapılmış, tazminat verilmiş olanlarla ölenlerin, aylıklarından 4805 sayılı Kanun gereğince kesilip geçici 12 nci maddeye göre (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığına ödenen emekli kesenekleriyle karşılıkları, ilgili kurumlara geri verilerek oralarca gelir kaydedilir.

*B) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte emeklilik hakkı tanınan vazifelerde bulunanlar veya sonradan bu duruma girenler*

**GEÇİCİ MADDE 14.** — Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 12 nci maddenin (II)işaretsiz fıkrasında gösterilenlerin (Emeklilerden tekrar tanzif edilmiş bulunanlar dâhil köy eustitüsü mezunu köy öğretmenleriyle köy sağlık memurları hariç) kaldırılan hükümlere göre mevcut fiilî ve itibari hizmet müddetleri, bu kanun hükümlerine göre geçecek fiilî ve itibari hizmet müddetlerine eklenir.

Bu madde hükmünün tatbikinde :

a) 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce maaşlı memuriyetlerde 18 yaşın doldurulmasından sonra geçmiş müddetler,

b) Adları 1107 sayılı Kanunla (Gedikli küçük zabıt) olarak değiştirilen (Kıdemli küçük zabıt) likte ve gedikli erbaşlıkta geçirilmiş müddetler,

c) Büyük Millet Meclisi Posta, Telgraf servisinde geçen hizmetler için 4454 sayılı Kanunun 50 nci maddesinde yazılı fiilî hizmet zamları,

Eklemeğe tâbi tutulur.

Bu madde hükmü; kanunun yürürlüğe girdiği tarihte açıkta bulunup sonra işti- rakçi veya tevdiatçı olacaklar hakkında, o durumlara girdiklerinde tatbik olunur.

32 ve 36 nci maddelerdeki fiilî ve itibari hizmet müddetlerinin âzami hadlerinin hesaplanmasında bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce kazanılmış olanlar hariç tutulur. Ancak 39 nci maddenin (b) fıkrasında yazılı yaş haddinden hiçbir suretle 6 yıldan fazla indirme yapılmaz.

**GEÇİCİ MADDE 15.** — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte: Türkiye Cumhuriyeti Ordusunda bulunan muvazzaf ve gedikli subaylarla askerî memurlardan; emekli, âdi mâlûllük veya vazife mâlûllüğü aylığı bağlanacak olanların; 32 nci mad-

de gereğince fiilî hizmet müddetlerine eklenen müddetler 3 yıldan az olduğu takdirde 3 yıla çıkarılır.

Bu suretle açıktan eklenecek müddetlerin her ayı için, o tarihte keseneğe esas olan aylıkları tutarının % 10 u Hazinece toptan Sandığa ödenir.

**GEÇİCİ MADDE 16.** — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte : Polis meslekinde bulunanlardan, 6 ncı meslek derecesinden 12 ncı meslek derecesine (dâhil) kadar olanlarla meslekten yetişmiş emniyet müdürlerinden ; emekli, âdi mâlûllük veya vazife mâlûllüğü aylığı bağlanacak olanların, 32 ncı madde gereğince ve her yıl için üçer ay olmak üzere hesap edilerek fiilî hizmet müddetlerine eklenecek müddetle 3 yıldan aşağı olamaz.

Bu suretle eklenecek müddetler için Hazinece geçici (15) ncı maddenin son fıkrasına göre sandığa ödeme yapılır.

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte bu mesleğin yukarda yazılı vazifelerinde bulunanlardan, fiilî hizmet müddetleri 15 yılı doldurmuş olanlar yukarıki zamlar dâhil olmaksızın 22 yılı tamamladıklarında emekliye ayrılmalarını isteyebilirler.

**GEÇİCİ MADDE 17.** — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte ordu askerî hasta bakıcılığında müstahdem bulunan ve fiilî hizmet müddetleri 10 yılı doldurmuş olan hemsireler, fiilî hizmet müddeti 20 yılı doldurduğunda emekliye ayrılmalarını isteyebilirler. Bu takdirde 20 yıl üzerinden hesaplanacak emekli aylığı % 5 eksiğiyle bağlanır.

**GEÇİCİ MADDE 18.** — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte:

12 ncı maddenin (II) isaretli fıkrasında gösterilenler ile Milletvekili bulunan veya geçici 24 ncü maddede yazılı vazifelerde bulunanların;

a) 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce, Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü ile üniversitelerin aylıklı kadrolarında,

b) 1 . VI . 1928 tarihinden sonra sehremanetlerinin ve 1 . VI . 1930 tarihinden sonra da özel idare ve belediyelerin aylıklı memur, öğretmen, tababet ve şubata sanatları mensupluğu, eczacı, kimyagerlik ve hastane, sanatoryum, verem dispanserleri hemsirelikleriyle ziyaretçi hemsirelikleri kadrolarına açıktan veya naklen tâyin suretiyle bu vazifelerde,

Geçen hizmet müddetleri, bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra geçecek fiilî ve itibari hizmet müddetlerine eklenir.

Bu hüküm; (a) ve (b) fıkralarında yazılı vazifelerde bulunduktan sonra ayrılıp bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra istirahatçi veya tevdiatçı olacakları hakkında da bu duruma girdikleri tarihten itibaren 3 ay içinde tatbik olunur.

**GEÇİCİ MADDE 19.** — Geçici 14 ncü madde gereğince fiilî ve itibari hizmet müddetleri eklenenlerden; 3 . VI . 1930 tarihli ve 1683 sayılı Kanuna tâbi olanların (2097 ve 2264 sayılı kanunlar hükümlerine tâbi olanlarla 4085 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinde yazılı tababet ve şubata sanatları mensuplarıyla diğer memurlar dâhil) 21 . XII . 1945 tarihli ve 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar fiilî ve itibari hizmet müddetlerine karşılık olmak üzere :

Bu müddetlerin her yılı için 1 . I . 1946 tarihindeki keseneğe esas aylıklarınının 3656, 3661 ve 3779 sayılı kanunlarda yazılı tutarlarının yıllık toplamının % 15 i, aşağıda yazılı esaslar dairesinde tahakkuk ettirilerek bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte memurların müstahdem buldukları kurumlara geçici 20 ncı maddede yazılı şekilde (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığına ödenir.

Hizmet müddetlerinin tesbitinde, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar

çeşitli kanunlarla borçlanma yoluyla eklettirilen müddetler hesaba dâhil edilir. Hizmet müddetlerinin toplamında 6 ay ve daha fazla yıl kesirleri, yıl sayılır, 6 aydan az kesirler nazara alınmaz.

Yukarda yazılı paranın yarısı kesenek, yarısı karşılık sayılır ve bunların tahakkuk muamelesi (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığı ile ilgili kurumlar ve Maliye Bakanlığı arasında birlikte tesbit olunacak esaslara göre ve bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en çok 6 ay içinde tamamlanır;

**GEÇİCİ MADDE 20.** — Hazine ve Katma Bütçeli dairelerden 1683 sayılı Kanuna tâbi olanlar ve İl Özel İdareleriyle Ankara Merkez Belediyesi ve İstanbul Birleşik İdaresi tarafından geçici 19 neu maddeye göre tesbit edilecek paralar, ilgili kurumlara Sandık adına açılacak bir hesaba matlup ve Sandıkça da bu kurumlar adına borç kayıt olunup kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren % 5 faize tâbi tutulur.

Zamanında ödenmeyen faizler için tekrar faiz hesaplanır.

Yukarda yazılı kurumlardan; Hazinece 1950 yılından itibaren her yıl bütçelerinin zat maaşları bölümlerine konulan ödeneklerden tasarruf olunduğu ertesi yılın 8 nci ayı sonuna kadar tesbit edilecek miktar, o yıl bütçesindeki zat maaşları bölümündeki ödenekten ve yukarda sözü geçen borca mahsuben bir ay içinde Sandığa ödenir, ve bu borç ödeninceye kadar mütaakıp yıllar bütçelerinin sözü geçen bölümlerine daha az ödenek konulmıyacağı gibi bu tertibe konulan ödeneklerden başka tertiplere aktarma da yapılamaz.

Hazine dışında kalan kurumlar bu borçlarını, her yıl bütçelerine koyacakları ödeneklerle 15 yıl ve 15 eşit taksitte Sandığa öderler.

**GEÇİCİ MADDE 21.** — Geçici 19 neu madde hükmünün tatbikında :

a) 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile bu kanunun yürürlüğe girdiği tarih arasında kanunla kurulu emekli sandıklarıyla ilgili vazifelerden 1683 sayılı Kanuna tâbi vazifelere geçenler için Sandığa ödenmesi gereken paranın hesaplanmasında, geçiş tarihlerine kadar olan fiilî ve itibari müddetleri ile o tarihteki keseneğe esas aylıkları nazara alır.

b) 9 . VI . 1936 tarihli ve 3017 sayılı Kanunun 81 nci ve 82 nci maddelerinde yazılı tababet ve şubatı sanatları mensuplarıyla diğer memurlarından bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kanunla kurulu emekli sandıklarıyla ilgili kurumlarda bir vazifeye geçenlerin, 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten evvel aylıklı olarak geçen fiilî hizmet müddetleri için Sandığa verilecek paralar, bunların aylıklı vazifelerden son defa ayrıldıkları kurumlara ödenir.

c) 23 . XII . 1935 tarihli ve 2871 sayılı Kanunun 14 neü maddesine göre emeklilik muameleleri Maliye Bakanlığınca yapılacak bina ve arazi vergileri memurlarının hizmet müddetleri için Sandığa verilecek paralar Hazinece ödenir.

ç) 30 . I . 1948 tarihli ve 5166 sayılı Kanunla Millî Eğitim Bakanlığı teşkilâtına alınan ilkökul öğretmen, başöğretmen ve yar öğretmenlerin hizmet müddetleri için hesaplanacak paralar, adı geçen kanunun yürürlüğe girdiği tarihte çalışmakta oldukları İl Özel İdaresince ödenir.

d) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Millî Savunma Bakanlığı Harb-Okulu öğrencisi bulunanlar ile 1683 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin 4380 sayılı Kanunla değiştirilen 2 nci fıkrası gereğince diğer okullar öğrencilerinin fiilî hizmet müddetleri için Sandığa ödenecek paranın hesaplanmasında, bunların bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar olan öğrencilik müddetleri nazara alınır ve tahakkuk asteğmen aylıkları tutarı üzerinden yapılır.

e) Aylıklı memuriyetlerde bulduktan sonra, İnhisarlar, Devlet Demiryol-

ları, Devlet Denizyolları ve Türkiye Ziraat Bankasının ücretli vazifelerine geçerek tekaüde tâbi hizmetleri 15 yıldan fazla olduğundan dolayı,

2159 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin (a) fıkrası

3028 » » 1 » » (a) »

3137 » » 42 » maddesi

3202 » » 66 » »

Gereğince tekaüt hakları saklı tutulmuş ve haklarında 4222 sayılı Kanunun 18 nci maddesi hükümleri tatbik edilmemiş olanlardan;

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte emeklilik hakkı tanınan vazifelerde, Milletvekilliğinde, Belediye Başkanlığında, İllerin daimî komisyonu üyeliğinde ve geçici 24 ncü maddede yazılı vazifelerde bulunanların, maaşlı hizmet müddetleri için geçici 19 neu maddeye göre hesaplanacak paralar, bunların bu aylıklı memuriyetlerden son ayrıldıkları kurumlar tarafından ödenir. Bu hüküm, 4867 sayılı Kanunun geçici 3 ncü maddesinden faydalanmış olanlar hakkında tatbik olunmaz.

**GEÇİCİ MADDE 22.** — Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte: Geçici 1 ve 2.nci maddelerde adı geçen sandıklarla ilgili vazifelerde bulunanlardan; aylıklı hizmet müddetleri 15 yıldan az olduğu halde 2159 sayılı Kanunun 7 nci maddesi ile 3028 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin B fıkralarına göre tazminat almamış olanların, bu aylıklı hizmet müddetleri için, geçici 19 neu maddeye göre hesaplanacak paralar, bunların maaşlı vazifelerden son ayrıldıkları kurumlarca iki ay içinde toptan (Türkiye Cumhuriyet Emekli) Sandığına ödenir.

Ancak ilgili dairelerce 3202 sayılı Kanunun 66 ncü maddesine göre Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Tekaüt Sandığına para ödenmiş olan hizmet müddetleriyle Türkiye Ziraat Bankası Yardım Sandığından Tekaüt Sandığına devredilmiş paraları bulunanların, bu paralarının ilgili bulunduğu hizmetleri için bu ödemeler yapılmaz.

**GEÇİCİ MADDE 23.** — Geçici 19 neu maddeye göre hazırlanacak cetveller, kurumlarca Sandığa karşı yapılacak borçlanmanın tahakkuk belgesi olmak üzere Sayıştayın tetkikinden geçirilir.

**GEÇİCİ MADDE 24.** — Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 130 neu maddede yazılı vazifelerde bulunanlarla 12 nci maddenin ( II ) işaretli fıkrasında gösterilenlerden;

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 3.VI.1930 tarihli ve 1683 sayılı Kanuna tâbi vazifelerden (2097 ve 2264 sayılı kanunlara tâbi olanlar dâhil) nakil suretiyle veya istifa ederek ayrıldıktan sonra 130 neu maddede yazılı vazifelere geçmiş olanların;

Millî Korunma Kanununun 3.VIII.1944 tarihli ve 4648 sayılı Kanunla değiştirilen 6 ncü maddesiyle tanınan emeklilik hakları saklı tutularak bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra geçecek fiilî ve itibari hizmet müddetlerine eklenir.

Bunların bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar saklı tutulan bu müddetleri için ayrıldıkları kurumlarca geçici 19 neu maddedeki esas dairesinde hesaplanacak para, geçici 23 ncü madde hükmü tatbik olunmak suretiyle ve kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde toptan Sandığa ödenir.

**GEÇİCİ MADDE 25.** — 130 neu maddede yazılı vazifelere, geçici 1 nci maddede yazılı sandıklarla ilgili vazifelerden veya geçici 2 ve 3 ncü maddelerde yazılı sandıklarla ilgili memur ve hizmetlilikten nakil suretiyle tâyin edilmiş ve emeklilik hakları, Millî Korunma Kanununun 3.VIII.1944 tarihli ve 4648 sayılı Ka-

nunla değiştirilen 6 ncı maddesiyle devam ettirilmiş olanların bu hakları, Sandığa geçerek devam eder.

**GEÇİCİ MADDE 26.** — Geçici 19, 24, 28, ve 29 ncü maddelerde yazılı olanlardan; bu kanun gereğince keseneklerinin geri verilmesi gerekenlere, geçici 12 ncı maddenin 3 ncü bendi hükmü saklı kalmak üzere, yalnız 21. XII. 1945 tarihli ve 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra aylıklarından alınan kesenekler ödenir.

Bunların 4805 sayılı Kanundan önceki zamana ait fiilî ve itibari hizmet müddetlerinden dolayı durumlarına göre haklarında geçici 28 ncı maddenin ilgili fıkraları hükümleri tatbik olunur.

Geçici 22 ncı madde gereğince kurumlarından Sandığa yapılan ödemeler ile bunlara ait müddetler hakkında da yukarıki birinci fıkra hükmü cereyan eder.

Köy enstitüsü mezunu köy öğretmenleriyle köy sağlık memurlarından bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra kesenek iadesi durumuna gireceklere, bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yalnız kendilerinden alınan kesenekler geri verilir.

**GEÇİCİ MADDE 27.** — Geçici 14 ncü madde gereğince fiilî ve itibari hizmet müddetleri eklenenlerden :

a) Geçici 1, 2 ve 3 ncü maddelerde yazılı sandıklarla ilgili bulunanların; Sandıkla ilgilenmelerinden önce aylıklı vazifelerde iken kazanmış oldukları (Harb. esaret, Millî Mücadele ve muntaka zamları gibi) itibari müddet zamları, (Ziraat Bankası memurlarınının 788 sayılı Memurin Kanununun müzeyyel maddesine göre müktesep zamları dâhil) ;

b) 1683 sayılı Kanun hükmüne tâbi olanların; 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonraya ait fiilî ve itibari müddet zamları;

Toplamının her ayı için, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte keseneğe esas vazife aylık veya ücretleri tutarının % 15 i kurumlarınca bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en çok 6 ay içinde toptan Sandığa ödenir.

**GEÇİCİ MADDE 28.** — Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce 3. VI. 1930 tarihli ve 1683 sayılı Kanuna tâbi vazifelerden istifa ve sair sebeplerle ayrılmış bulunanlar hakkında emeklilik bakımından, aşağıda yazılı hükümler tatbik olunur.

a) 21. XII. 1945 tarihli ve 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra ayrılmış olanların geçmiş hizmet müddetleri için geçici 19 ve 23 ncü maddelere göre Sandığa para ödenir;

Hizmet karşılıkları bu suretle Sandığa ödenenlerin; âdi mâlûllüklerinde veya 60 yaşını doldurmalarında kendilerine veya ölümlerinde de dul ve yetimlerine, yazı ile Sandığa müracaatları tarihini takibeden aybaşından itibaren (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığınca hizmet müddetleri üzerinden bu kanun hükümlerine göre aylık bağlanır. Veya toptan ödeme yapılır;

b) 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce ayrılanların, geçmiş hizmet müddetleri için Sandığa ödeme yapılmaz.

Bunlardan; bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra emeklilik hakkı tanınan bir vazifeye girenler veya geçici 24 ncü maddede yazılı vazifelere geçenler, tâyinleri tarihinden itibaren bir ay içinde tâyinlerini ve fiilî ve itibari hizmet müddetlerini bağlı oldukları kurumlar vasıtasıyla Sandığa bildirirler.

Bunların son ayrıldıkları kurumlar; geçici 19 ncü ve 23 ncü maddelere göre tahakkuk ettirecekleri paraları, sandığın istemesi üzerine en geç bir ay içinde toptan öderler.



1452 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce ayrılmış olanlar için Sandığa yapılacak ödemelere, ayrıldıkları tarihlerde almakta oldukları aylıklarla olağanüstü ödeneklerinin toplamı esas tutulur.

Bu fıkrada yazılı olanların; bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra emeklilik hakkı tanınan vazifelere geçmeksizin âdi mâlûllüklerinde veya 60 yaşını doldurmalarında kendilerine veya ölümlerinde de dul ve yetimlerine, bu kanun hükümlerine göre kurumlarınca aylık bağlanır. Veya toptan ödeme yapılır.

Toptan ödeme yapılmasında: 1452 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce ayrılmış olanlar için; ayrıldıkları tarihlerde almakta oldukları aylıklarla olağanüstü ödenekler toplamı ve o tarihten sonra ayrılmış olanlar için de; ayrıldıkları tarihlerdeki aylıkları tutarları üzerinden geçici 19 ncu maddeye göre hesaplanacak para ile % 4 mürekep faizi esas tutulur.

c) (a) ve (b) fıkralarında yazılı olanlardan; bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra emeklilik hakkı tanınan vazifelere alınanlar, fiilî hizmet müddetleri ve yaşları itibariyle 102 nci madde gereğince yapılacak hesaba göre yaşları 40 ı geçmemiş ise iştirakçi, aksi takdirde tevdiatçı olurlar.

GEÇİCİ MADDE 29. — Geçici 24 ncu maddede yazılı olanlardan; kanunun yürürlüğe girmesinden önce vazifelerinden ayrılmış bulunanların, ayrılışları tarihine kadar olan hakları sözü geçen geçici maddeye göre saklıdır. Bunlar hakkında, ayrılışları 21 . XII . 1945 tarihli ve 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce veya sonra olduğuna göre, geçici 28 nci maddenin ilgili fıkraları hükümleri tatbik olunur.

GEÇİCİ MADDE 30. — Geçici 1, 2 ve 3 ncu maddelerde yazılı sandıklardan, emekli keseneklerini geri almış olanlardan;

I - Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte:

a) Emeklilik hakkı tanınan vazifelerde bulunanlar;

b) Geçici 24 ve 25 nci maddelerde yazılı olanlar;

c) Belediye başkanlığında, illerin daimî komisyonu üyeliğinde bulunanlar;

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten,

II - Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yukarıda yazılı durumlara girenler de geçişleri tarihinden,

İtibaren bir yıl içinde 102 nci madde hükmünün haklarında tatbikını Kurumları vasıtasıyla yazılı olarak Sandıktan isteyebilirler.

Bu takdirde bunların iade edecekleri emekli kesenekleri geçici 2, 3 ncu maddelerde yazılı sandıklardan alınmış ise bunların karşılıkları o sandıklarca (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığına toptan ve derhal ödenir.

Keseneklerini henüz geri almamış bulunanların yukarıda gösterilen vazifelere girmeleri halinde keseneklerinin taallûk ettiği müddetler, yeni müddetlerine eklenir, bu kesenekler geçici 2, 3 ncu madde'ere göre çalışmalarına devam edecek sandıklarda ise oralardan bir ay içinde (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığına devredilir.

GEÇİCİ MADDE 31. — Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte : Emeklilik hakkı tanınan vazifelerde, belediye başkanlığında ve illerin daimî komisyonu üyeliğinde veya geçici 24, 25 nci maddelerde yazılı bulunanlardan;

a) Fiilî hizmet müddetleri 25 yıl ve daha fazla olanlara, istediklerinde yaş kaydı aranmaksızın bütün fiilî ve itibari hizmet müddetleri toplamına ve 41 nci maddedeki nispetlere göre emekli aylığı bağlanır.

b) Fiilî hizmet müddetleri 20 ile 25 yıl arasında bulunanlar da 25 yılı dol-

durduklarında, emekli aylığı bağlanmasını istiyebilirler. Bu takdirde yukarıki fıkraya göre hesaplanacak aylık % 5 noksaniyle bağlanır.

(a), (b) fıkralarında yazılı olanların yaş haddi bakımından, evvelki hükümlere göre müktesep hakları mahfuzdur. Ancak yaş haddi dolayısıyla emekliye ayrılmaları için vazifelerinin 40 ncı madde ile tâyin edilen yaş hadlerini doldurmaları şarttır.

*C) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte emekli aylığı alanların ölümlerinde dul ve yetimlerine bağlanacak aylıklar*

GEÇİCİ MADDE 32. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar emekli aylığı bağlanmış olanlardan; (Müstahak duruma girdikleri halde henüz bağlanmamış olanlar dâhil) kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ölenlerin dul ve yetimlerine aşağıdaki esaslara göre aylık bağlanır.

I - Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte emeklilik hakkı tanınan vazifelerde olmyanların ölümlerinde;

a) Bu kanunun genel hükümlerine göre aylık bağlanır.

b) Bağlama muamelesi, 3 . VI . 1930 tarihli ve 1683 sayılı Kanuna veya daha evvelki hükümlere göre yapılmış olanlar için; kurumlarınca veya geçici 5 nci maddede yazılı Sandıkça, kaldırılan sandıklarca yapılmış olanlar için de; (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığıınca yapılır.

c) Bunların emekli aylıklarının ödendiği kurumlardan başka kurumlardan ödenen son hizmet zamları varsa, bu zamlardan dolayı (a) ve (b) fıkralarına göre ayrıca o yerlerce aylık bağlanır.

II - Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte emeklilik hakkı tanınan vazifelerde bulunanların veya sonradan bu vazifelere girenlerin ölümlerinde;

a) Geçici 33 ve 34 ncü maddelerde yazılı olanlardan iseler; evveleminde sözü geçen maddelere göre bağlanacak son hizmet zamları da eklenmek ve gerekli muameleler yapılmak suretiyle bulunacak emekli aylıkları üzerinden bu aylıkları bağlayan yerlerce veya (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığıınca bu kanun esasları içinde aylık bağlanır.

b) Geçici 37 nci maddede yazılı olanlardan iseler; 3 . VI . 1930 tarihli ve 1683 sayılı Kanuna ve daha evvelki hükümlere göre bağlanmış aylıklardan dolayı 1 nci bentteki esaslara göre ayrıca aylık bağlanmakla beraber iştirakçi durumları dolayısıyla de bu kanun gereğince hizmet müddetlerine göre aylık bağlanır veya toptan ödeme yapılır.

*Ç) Emekli, dul ve yetimlerden bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte emeklilik hakkı tanınan vazifelerde bulunnanlar veya sonradan bu vazifelere girenler*

GEÇİCİ MADDE 33. — 3.VI.1930 tarihli ve 1683 sayılı Kanuna veya daha evvelki hükümlere göre emekli aylığı bağlanmış olanlardan; bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sözü geçen kanuna tâbi veya kanunla kurulu Emekli sandıkları ile ilgili vazifelerde bulunanlar ile kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra bu gibilerden iştirakçi olacaklar Sandıkla ilgilendirilerek haklarında aşağıdaki hükümler tatbik olunur :

a) Tekrar emekli aylığı bağlanmasını gerektiren duruma girmelerinde veya âdi mâlûllüklerinde aylıklarına fiilî hizmet müddetlerine göre 100 ncü madde gereğince son hizmet zammı yapılır. Bunlardan geçici 68 nci maddeye göre borçlanmış olanların borçlandıkları müddetler de hesaba katılır;

b) Vazife mâlûllüklerinde, durumlarına göre haklarında 58 ve 59 ncu maddeler hükümleri tatbik olunur.

c) (a) ve (b) fıkralarında yazılı olanlardan; 1683 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1. VI. 1930 tarihinden önce emekliye ayrılmış bulunanların bu zammı gerektiren hizmet müddetleri, 10 yıldan fazla olduğu takdirde 100 ncu maddeye göre yapılacak son hizmet zammı on yılı için % 1 ve on yıldan fazlası için de %1,5 üzerinden hesaplanır;

ç) Son hizmet zamları, emekli aylıklarını bağlamış olan yerlerce yapılır ve o yerlerden ödenir;

d) Yukarıki hükümlere göre son hizmet zammı yapılanların 21 . XII . 1945 tarihli ve 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten ayrılışları tarihine kadar aylıklarından kesilmiş ve kesilecek paralarla karşılıkları ve geçici 19 ncu madde gereğince Sandığa ödenmiş paralar ve geçici 68 nci maddeye göre borçlanmışlarsa bu borçlarından tahsil edilen paraları (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığına bu aylık ve son hizmet zammını bağlayan yerlere toptan ödenir ve borçlanmışlarsa borç bakıyeleri de devredilir.

1683 sayılı Kanuna veya ondan evvelki hükümlere göre bağlanmış emekli aylığı alanlardan; bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra iştirakçi olacaklar hakkında bu kanun esaslarına göre muamele yapılır.

4805 sayılı Kanundan evvel geçen son hizmet zammına tâbi hizmet müddeti için 1683 sayılı Kanuna tâbi kurumlarla geçici 5 nci maddede yazılı Sandık arasında kesenek ve karşılık ödenmez.

**GEÇİCİ MADDE 34.** — Kaldırılan veya geçici 2, 3 ncu maddelerde gösterilen Sandıklardan emekli aylığı bağlanmış olanlardan; bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte adları geçen Sandıklarla ilgili ve 3. VI. 1930 tarihli ve 1683 sayılı Kanuna tâbi vazifelerde bulunanlar ile kanun yürürlüğe girdiği tarihten sonra bu gibilerden iştirakçi olacaklar Sandıkla ilgilendirilerek haklarında aşağıdaki hükümler tatbik olunur.

a) 20 . V . 1942 tarihli ve 4222 sayılı Kanunun 21 nci maddesi gereğince emekliye ayrıldıkları kurumlarda vazife almış olanların; bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra emekli aylığı bağlanmasını gerektiren duruma girmelerinde veya âdi mâlûllüklerinde : Bu suretle geçen fiilî hizmet müddetleri için,

b) Emekliye ayrıldıkları kurumlardan başka kurumlarda emeklilik hakkı tanınan vazife almış olanların; emekli veya âdi mâlûl olarak ayrılışlarında; geçici 68 nci madde gereğince borçlanmışlarsa; borçlanılan müddet ile bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra geçecek fiilî hizmet müddetleri için, borçlanmamışlarsa; yalnız bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra geçecek fiilî hizmet müddetleri için,

c) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar 1683 sayılı Kanuna tâbi vazifelerde, yürürlüğünden sonra da bu kanunla emeklilik hakkı tanınan vazifelerde bulunanların, emekli veya âdi mâlûl olarak ayrılışlarında: Ayrıldıkları tarihe kadar geçecek fiilî hizmet müddetleri için;

Aylıklarına bu kanunun 100 ncu maddesine göre son hizmet zammı eklenir.

ç) Yukarıki fıkralarda yazılı olanların vazife mâlûlü olarak ayrılışlarında : Durumlarına göre 58 veya 59 ncu maddeler hükümleri tatbik edilir;

d) Bu madde gereğince yapılacak son hizmet zamları da asıl aylıkla beraber (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığına ödenir.

e) Geçici 1, 2 ve 3 ncu maddelerde yazılı Sandıklardan bağlanmış aylığı

alanlardan, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra iştirakçi olacaklar hakkında bu kanun esaslarına göre muamele yapılır.

**GEÇİCİ MADDE 35.** — Aylıklarına son hizmet zammı yapılmış olanlardan; sonradan tekrar emeklilik hakkı tanınan vazifelere tâyin edilenler hakkında da ilgilerine göre geçici 33 ve 34 nci maddeler hükümleri tatbik olunur.

**GEÇİCİ MADDE 36.** — Kaldırılan hükümlere göre bağlanmış vazife mâlûl-lüğü aylığının on yillığını almış veya hizmet müddetinin azlığı sebebiyle kendisine aylık yerine toplu ödeme yapılmış veya tazminat verilmiş olanlardan;

a) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte emeklilik hakkı tanınan vazifelerde bulunanların, bu vazifelerden emekliye ayrılmaları veya âdi mâlûl, vazife mâlûli olmaları halinde : Bu hizmet müddetlerinden dolayı bu kanun esaslarına göre hesaplanacak son hizmet zammı emekli aylığı şeklinde ödenir.

Vazife mâlûli olanların son hizmet zamlarına ayrıca mâlûliyet dereceleri üzerinden 55 nci maddeye göre hesaplanacak zam da eklenir.

b) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra iştirakçi olanların ayrılışlarında da yukarıki fıkralar hükümleri tatbik edilir.

**GEÇİCİ MADDE 37.** — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar 3 . VI . 1930 tarihli ve 1683 sayılı Kanuna veya ondan evvelki hükümlere göre emekli aylığı bağlanmış olup ta geçici 1, 2 ve 3 nci maddelerde yazılı Sandıklarla ilgilenmiş ve bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte o idarelerde müstahdem bulunmuş olanların evvelki hükümlerle tanınan emekli hakları bu Sandıkta da devam eder.

**GEÇİCİ MADDE 38.** — 98, 99 ve 104 nci maddelerin hükümleri; bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce emekli aylığı bağlanmış (Bağlama muamelesi henüz tamamlanmamış olanlar dâhil) bulunanlarla kaldırılan hükümlere göre tazminat veya toplu ödeme alanlar hakkında da tatbik olunur.

Ancak bunlardan hangi vazife ve hizmetlerde bulunurlarsa bulunsunlar harb mâlûllerinin (Eşkiya müsademesinde mâlûl olanlar dâhil) aylıklarıyla terfi zamları ve 1, 2 nci derecedeki harb mâlûllerleriyle evlenen dul karıların aylıkları kesilmez.

**GEÇİCİ MADDE 39.** — Kaldırılan hükümlere göre dul ve yetim aylığı bağlanmış (Bağlama muamelesi henüz tamamlanmamışlar dâhil) olanlardan; kanunun yürürlüğe girdiği tarihte bu kanunla emeklilik hakkı tanınan vazifelerde bulunanlarla bu tarihten sonra bu vazifelere alınacaklar ve bunlardan ayrılacaklar hakkında bu kanunun ilgili hükümleri tatbik edilir.

*D - Kaldırılan hükümlere göre bağlanan emekli, dul ve yetim aylıkları*

**GEÇİCİ MADDE 40.** — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar bağlanmış (istihkak kesbedildiği halde henüz bağlama muamelesi tamamlanmamış olanlar dâhil) emekli, dul ve yetim aylıklarıyla son hizmet zamları ve bunlara bu kanunla kaldırılan hükümlerle yapılmış her çeşit aylık, ve terfi zamları; geçici 45 - 53 nci maddelerde yükseltilecek miktarlar üzerinden, bunları bağlayan kurumlara veya geçici 10 ncu madde hükmü de nazara alınarak ilgili Sandıklarla ödenir.

Sukadar ki 1683 sayılı Kanuna veya ondan evvelki hükümlere göre bağlanmış aylıklardan geçici 45 - 50 nci maddeler gereğince yükseltileceklerin bu muameleleri Sayıştay'ın tescilinden geçinceye ve (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığına intikal eden, aylıkların yükseltilmesi işi de bu Sandıkta tamamlanmaya kadar, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki miktarları üzerinden ödeme yapılır.

Bu kanunun emekli, âdi mâlûllük, vazife mâlûllüğü, dul ve yetim aylığı alanlara ait hükümleri, bu madde ile geçici 10 ncu maddede sözü geçen aylıkları alanlar hakkında da tatbik olunur.

Geçici 38 nci madde hükmü saklıdır.

**GEÇİCİ MADDE 41.** — Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce vazife mâlûllüğünden dolayı bağlanmış emekli aylığını alanların muayeneleri ve muayene sonunda durumlarında değişiklik olanların belirecek yeni durumları hakkında bu kanunun hükümleri tatbik olunur.

**GEÇİCİ MADDE 42.** — Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce aylık ikramiye, toptan ödeme, kesenek iadesi veya tazminata müstahak duruma girmiş olup da bağlama veya tahakkuk muamelesi tamamlanmamış bulunanların bu muameleleri kaldırılan hükümler gereğince ve ilgisine göre kurumlarıyla geçici 2, 3 ve 5 nci maddelerde yazılı Sandıklarca veya (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığına tamamlanır.

**GEÇİCİ MADDE 43.** — Mücadelei Millîyede şehit olan gönüllü veya Kuvayı-millîye zabitan ve efradı ailelerine maaş tahsisi hakkındaki 27 Şubat 1340 tarih ve 408 sayılı Kanuna göre aylığa müstahak oldukları bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra anlaşılacaklara, o kanun gereğince aylık bağlanır, ve bunlar emsallerinin bu kanunun geçici maddeleriyle yükseltelen aylıkları miktarlarına çıkarılır.

**GEÇİCİ MADDE 44.** — Bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra geçici 40 nci madde gereğince ödenmesine devam edilecek olan aylıklara ait yoklama muameleleri; bu kanun esaslarına göre bunları ödeyen yerlerce ve 123 ncu maddede yazılı tüzük yürürlüğe girinceye kadar kaldırılan hükümler dairesinde yapılır.

**GEÇİCİ MADDE 45.** — 1683 sayılı Kanun hükümlerine göre bağlanmış emekli, âdi mâlûllük aylıkları ile (Harb ve vazife mâlûllüklerinden dolayı bağlanmış olanlar hariç) bunlara bu kanunla kaldırılan hükümlere göre yapılmış aylık zamlarının toplamı; tahsise esas aylık aslı ile fiilî ve itibari hizmet müddetleri aynı olan iştirakçilere bu kanunla bağlanacak emekli aylıkları miktarlarına,

Bunlardan sonra hizmet zammı yapılmış olanların, bu zamları da, zamma esas tutulmuş olan aylık aslı ile fiilî ve itibari hizmet müddetleri aynı olan iştirakçiler için yine bu kanun gereğince hesaplanacak son hizmet zamları miktarlarına, yükseltilmiştir.

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, yürürlükte olan barem derecelerinin aylık asıllarından birine uymıyan aylık asılları üzerinden bağlanmış aylıkların arttırılmasında: Bu aylıkların Barem kanunlarına göre intikâl ettikleri aylıkların tutarları esas olur.

Hizmet müddetleri 15 ile 20 yıl arasında olanlara bağlanmış emekli aylıklarının yükseltilmesi, 53 ncu maddede yazılı nispetlere göre yapılır. 15 yıldan az hizmeti olanların bu hizmetlerinin iki misli, bağlanması gerekli aylığın hesabında 53 ncu maddede yazılı % nispeti itibar olunur.

Tahsise esas tutulmuş aylık asılları (1 - 6) lira olanların 1683 sayılı Kanuna bağlı cetvelde gösterilen tutarlarının 4 misli, (6) liradan fazla (15) liradan az olanların 3 misli karşılaştırmanın yapılmasında aylık tutarları sayılır.

**GEÇİCİ MADDE 46.** — 1683 sayılı Kanun hükümlerine göre bağlanmış vazife mâlûllüğü aylıkları hakkında aşağıda yazılı esaslara göre muamele yapılır :

a) Fiilî ve itibari hizmet müddetleri ve mâlûllük dereceleri üzerinden bağlanmış aylıklar ile bunlara, bu kanunla kaldırılan hükümlerle yapılmış aylık ve terfi

zamlarının toplamı; tahsise esas aylık aslı ile fiilî ve itibari hizmet müddetleri, mâlûllük dereceleri aynı olan iştirakçilere bu kanuna göre bağlanacak vazife mâlûllüğü aylıkları derecesine yükseltilir. 5107 sayılı Kanundan faydalanmış aylıkların bu zamları aşağıdaki (c) fıkrası hükmüne tâbidir;

b) Vazife mâlûllüğü aylıklarına yapılmış son hizmet zamları, zamma esas tutulmuş olan aylık aslı ve hizmet müddeti itibariyle emsaline bu kanuna göre yapılacak son hizmet zammı miktarına çıkarılır;

c) 5107 sayılı Kanunun 1 nci maddesiyle zam görmüş aylıkların bu zamları, mâlûliyet derecelerine göre 64 ncü maddede yazılı (Harb mâlûllüğü zammı) miktarına iblâğ olunur.

Bu madde hükmünün tatbikında: Millî Mücadelede harb sahası dışında kalan yerlerde âsilerle mücadele esnasında mâlûl kalan ve Millî Orduya mensup bulunan muvazzaf, yedek, gönüllü ve gedikli subaylarla askerî memurlar da 5107 sayılı Kanunun şümulüne dâhil sayılırlar.

Geçici 45 nci maddenin tahsisine esas aylık asılları hakkındaki hükümleri bu maddedeki aylıklar hakkında da tatbik olunur.

**GEÇİCİ MADDE 47. —** 1683 sayılı Kanun yürürlükte iken :

a) Emekliye ayrılmış olanlardan ölenlerin;

b) Açıkta veya vazifede bulunanlardan ölenlerin;

(Erlere hariç) dul ve yetimlerine; bağlanmış aylıklar ve bunlara bu kanunla kaldırılan hükümlerle yapılmış aylık zamları toplamaları; emekli iken ölenlerin dul ve yetimleri için geçici 45 ve 46 ncı maddelerdeki esaslara ve vazife yüzünden ölmüş olanların dul ve yetimleri için de aynı zamanda 69 ncü maddeye göre bulunacak emekli, âdi mâlûllük ve vazife mâlûllüğü aylıkları ve varsa son hizmet, harb mâlûllüğü zamları üzerinden ölüm tarihinde aylığa müstahak dul ve yetimlere göre bu kanunun 68 nci maddesi gereğince bağlanacak aylık miktarlarına yükseltilmiştir.

**GEÇİCİ MADDE 48. —** 1683 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce subay ve askerî memurlara bağlanmış vazife mâlûllüğü aylıklarıyla bunlara bu kanunla kaldırılan hükümlerle yapılmış aylık ve terfi zamlarının toplamaları; 1 . VI . 1930 tarihinde emekliye ayrılan aynı rütbe ve aynı hizmet müddetli vazife mâlûllüğü emsallerinin geçici 46 ncı madde gereğince yükseltilecek aylıkları miktarlarına çıkarılmıştır.

Bunların, varsa, son hizmet zamlarının geçici 46 ncı madde gereğince artırılmasında 1 . VI . 1930 tarihindeki aynı rütbeli emsallerinin aylık asıllarının bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki tutarları esas alınır.

**GEÇİCİ MADDE 49. —** 1683 sayılı Kanuna veya ondan evvelki hükümlere göre bağlanmış er aylıkları ile bunlara bu kanunla kaldırılan hükümlerle eklenmiş aylık ve terfi zamları (5107 sayılı Kanunla yapılan zamlar hariç) toplamaları; mâlûllük derecelerine göre 56 ncı maddede gösterilen miktarlara yükseltilmiştir.

5107 sayılı Kanunun 3 ncü maddesiyle aylıklarına zam yapılmış erlere bu zamları yerine 64 ncü maddede yazılı harb mâlûllüğü zamları ayrıca ödenir.

**GEÇİCİ MADDE 50. —** Vazife mâlûllüğü aylığı almakta iken veya vazife yüzünden ölen erlerin; dul ve yetimlerine bağlanmış aylıkların; bu kanunla kaldırılan hükümlerle eklenmiş aylık zamlarıyla birlikte toplamaları; vazife mâlûllüğü aylığı almakta iken ölenlerin dul ve yetimleri için; mâlûllük dereceleri ve 56 ncı maddede yazılı miktarlar ve vazife yüzünden ölenlerin dul ve yetimleri için de

69 ncu maddeye göre hesaplanacak miktarlar üzerinden ölüm tarihinde aylığa müstahak dul ve yetimlere göre bu kanunun 68 nci maddesi gereğince bağlanacak aylık miktarlarına yükseltilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 51. — 1683 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce bağlanmış;

a) Emekli aylıklarından; geçici 48 ve 49 ncu maddelerde gösterilenler dışında kalanların;

b) Dul ve yetim aylıklarından; geçici 50 nci maddede gösterilenler dışında kalanların;

c) 1683 sayılı Kanundan önceki hükümlere göre bağlanmış emekli aylıkları üzerinden sözü geçen kanunun yürürlüğe girmesinden sonra bağlanmış dul ve yetim aylıklarından; yine geçici 50 nci maddede gösterilenler dışında kalanların;

Bu kanunla kaldırılan hükümlerle yapılmış bütün aylık zamları ile birlikte toplamlarına % 60 zam yapılmıştır.

(a) fıkrasındakilerden; 1 . VI . 1930 tarihinden sonra aylıklı vazifelerde geçen hizmet müddetlerinden dolayı aylıklarına son hizmet zammı yapılmış olanların, son hizmet zamları için yukarıki zam verilmeyip geçici 45 nci maddenin ikinci fıkrası hükmü tatbik edilir.

GEÇİCİ MADDE 52. — Kanunla kurulu emekli Sandıklarından (2097 sayılı Kanunla kurulu Sandık hariç) bağlanmış emekli, âdi mâlûllük ve vazife mâlûllüğü aylıkları ile bunlara bu kanunla kaldırılan hükümlerle yapılmış aylık zamlarının toplamı;

Tahsise esas ücretlerin, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki tutarları ile hizmet müddetleri aynı olan iştirakçilere bu kanunla bağlanacak emekli ve mâlûllük aylıklarına;

Bunlardan son hizmet zammı yapılmış olanların bu zamları da, zamma esas ücretlerin yukarıda yazılı tutarları ile hizmet müddetleri aynı olan iştirakçiler için yine bu kanun gereğince hesaplanacak son hizmet zamları miktarlarına,

Yükseltilmiştir.

Vazife mâlûllüğü aylıklarının yükseltilmesinde, mâlûllük dereceleri ayrıca nazara alınır.

Tahsise esas ücretleri 150 liradan az olanların aylıklarının yükseltilmesinde geçici 45 nci maddenin son fıkrası hükümleri tatbik olunur.

GEÇİCİ MADDE 53. — Kanunla kurulu Emekli Sandıklarından (2097 sayılı Kanunla kurulu Sandık hariç) bağlanmış dul ve yetim aylıklarıyla bunlara bu kanunla kaldırılan hükümlerle yapılmış zamların toplamı; geçici 52 nci maddedeki esaslara göre bulunacak emekli, âdi mâlûllük, vazife mâlûllüğü aylıkları ve son hizmet zamları üzerinden gerekirse 69 ncu madde nazara alınarak ölüm tarihinde aylığa müstahak dul ve yetimlere göre 68 nci madde gereğince bağlanacak aylık miktarlarına yükseltilmiştir.

*E - Doğumları 8 Şubat 1332 veya daha evvelki tarihli olanların yaşları ile ilgili hükümler*

GEÇİCİ MADDE 54. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte iştirakçi durumunda bulunanlarla bu tarihten sonra iştirakçi veya tevdiatçı durumuna gireceklerden doğumları 8 Şubat 1332 veya daha evvelki tarihli olanlar hakkında bu kanunun yaş ile ilgili hükümleri aşağıdaki esaslara göre tatbik olunur.

I - İstanbul doğumlularda nüfus kayıtlarında tek tarih olanlar için bu tarihler hierî sayılır.

II - İstanbul doğumlularda nüfus kayıtlarında tek tarih; fakat rumi kaydını havi olanların bu tarihleri rumi sayılır.

III - İstanbul'dan başka yer doğumlularda tek tarihler rumi itibar olunur. (Bu tek tarihler, yerli, yabancı ve İstanbul doğumlu şeklinde olsa da).

IV - İstanbul'dan başka yer doğumlularda hierî kayıtlı tek tarih varsa bu tarih hierî sayılır.

V - Diğer yerlerde veya İstanbul doğumlularda hem rumi hem hierî doğum tarihi yazılı olanların rumi tarihleri alınır.

VI - Rumi tarihlerde ay, gün belli olmıyan hallerde 105 nci madde hükmü ve hierî tarihlerde gün belli olmıyan hallerde o ayın ilk gününe tesadüf eden rumi yılın günü, ay da belli olmıyan hallerde o yılın Recep ayının birinci gününe tesadüf eden rumi yılın ayının rasladığı gün esas tutulur.

VII - Sicilinde nüfus hüviyet cüzdanının tasdikli örneği de bulunanların sicildeki doğum kaydı ile sözü geçen örnekteki doğum kaydı arasında aykırılık yoksa bu kayıtlar esas tutulur. Varsa nüfus hüviyet cüzdanının tasdikli örneğindeki kayıt alınır.

Sicilinde nüfus hüviyet cüzdanı örneği olmayıp (Nüfus hüviyet cüzdanı görül-müştür) kaydı varsa, bu kayıt gösterilecek nüfus hüviyet cüzdanındaki kayda uymasa da, esas tutulur. Ancak sicilinde bu şekilde bir kayıt dahi yoksa nüfus hüviyet cüzdanındaki kayıt esas alınır.

VIII - 105 nci maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları hükümleri yukarda yazılı olanlar hakkında da tatbik olunur.

Sicilinde nüfus kaydı veya nüfus hüviyet cüzdanı örneği bulunmıyanların gösterecekleri nüfus hüviyet cüzdanlarındaki kayıtlar yukarıki I - VII nei bentlerdeki hükümler göz önünde bulundurulmak suretiyle, esas tutulur.

*F) Milletvekilleri ile Büyük Millet Meclisi Başkanı ve Bakanların emeklilikleri*

GEÇİCİ MADDE 55. — Evvelce, emeklilikleri hakkı tanınan veya 3.VIII.1944 tarihli ve 4644 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde yazılı olan vazifelerden birinde bulduktan sonra Milletvekilliğine seçilerek bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Milletvekili bulunanların; kaldırılan hükümlere göre mevcut fiilî ve itibari hizmet müddetleri, bu tarihten sonra aralıksız olarak Milletvekilliğinde veya Milletvekilliğinden sonra bu kanunla emeklilik hakkı tanınan vazifeler ile belediye başkanlığında, illerin daimî komisyon üyeliklerinde veya geçici 24 ncü maddede yazılı vazifelerde geçecek fiilî ve itibari hizmet müddetlerine geçici 14 ncü maddeye göre eklenir.

Emeklilik hakkı tanınan aylıklı vazifelerde bulduktan sonra Milletvekilliğine seçilmiş ve durumları 2941 sayılı Kanunun şümulü dışında kaldığından dolayı ödeneklerinden 4805 sayılı Kanunun 4 ncü maddesine göre emekli keseneği kesilmemiş olanların, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadarki müddete ait kesenekleri, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren ve aylık keseneklerinden ayrı olarak 6 ay içinde ve 6 eşit taksitte kendileri tarafından Sandığa ödendiği takdirde bu müddete ait kesenek karşılıkları da Hazinece toptan ve derhal Sandığa ödenir. Bunların 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce Milletvekilliğinde geçen fiilî ve itibari hizmet müddetleri de yukarıki fıkra gereğince hizmet müddetlerine eklenir.



**GEÇİCİ MADDE 56.** — Genel Bütçeye giren dairelerde bulunduktan sonra Milletvekilliğine seçilmiş olanların; (4644 sayılı Kanununun 7 nci maddesinin 2 nci fıkrası gereğince sandıklarda birikmiş paraları Hazineye devredilenler dâhil) geçici 55 nci madde gereğince eklenen müddetlerinden 4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar geçen müddet için, Hazinece ve 1683 sayılı Kanuna tâbi katma bütçeli dairelerle özel idare ve belediyelerin aylıklı memuriyetlerinde bulunduktan sonra seçilenlerin yine bu devreye ait hizmet müddetleri için de bu idare ve belediyelere, geçici 19 ncu maddeye göre ödenecek paralar; (500) lira daha önce birinci derecenin aylığını müktesep hak olarak almışlarsa (600) lira, aylık üzerinden hesaplanır.

Milletvekilliklerinden geçici 24 ncü maddede yazılı vazifelerde geçmiş hizmetleri bulunanların bu müddetleri için de bu madde hükmü dahi nazara alınmak suretiyle o geçici madde gereğince muamele yapılır.

4805 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra 1683 sayılı Kanundan başka kanunlarla emeklilik hakkı tanınan vazifelerden Milletvekilliğine seçilmiş olanların, seçilme tarihine kadar olan hizmet müddetleri için dahi Milletvekilliğine seçildikleri tarihteki keseneğe esas ücret tutarları üzerinden Hazinece geçici 19 ncu maddeye göre Sandığa ödeme yapılır.

**GEÇİCİ MADDE 57.**— Geçici 55 nci maddede yazılı olanların kesenek ve karşılıkları; 875 lira üzerinden, daha önce birinci derecenin aylığını müktesep hak olarak almışlarsa 1 000 lira üzerinden hesaplanır.

Bunların Milletvekili iken emekli, âdi mâlûllük, vazife mâlûllüğü aylığı bağlanmasını veya kesenek iadesi, toptan ödeme yapılmasını gerektiren durumlara girmelerinde veya ölümlerinde bu kanunun ilgili hükümleri tatbik olunur.

**GEÇİCİ MADDE 58.** — Milletvekilliğiden ayrılarak emeklilik haklarının devam edeceği vazifelere geçenlerin; emekli kesenekleri ve karşılıkları:

a) Milletvekili iken 25 fiilî hizmet yılını doldurmuş buldukları takdirde Milletvekilliğinde keseneklerine esas olan miktarlar üzerinden,

b) 25 yılı doldurmamış iseler 15 nci maddenin (h) fıkrasının kadro yüzünden açıkta kalanlara ait hükmü de nazara alınarak müktesep hakları bulunan derece aylık ve ücret tutarları üzerinden,

Alınır.

Ancak Milletvekili iken fiilî hizmet müddetleri 25 yılı doldurmamış bulunanlardan; Milletvekilliğinde iken keseneklerine esas tutulan miktarlardan aşağı aylık veya ücretli ve emeklilik haklarının devam edeceği bir vazifeye geçmekle beraber o vazifede iki yılı tamamlamaksızın:

I - Fiilî hizmet müddetleri 25 yılı doldurarak emekliye ayrılmalarını isteyenler,

II - Fiilî hizmet müddetleri 20 yılı ve yaşları 60 şı doldurmuş bulunarak emekliliğe ayrılmalarını talep edenler veya kurumlarınca emekliye sevk edilenler,

III - Fiilî hizmet müddetleri 15 yılı doldurmuş bulunarak âdi mâlûl durumuna girenler,

IV - Hizmet müddetleri ne olursa olsun vazife mâlûllüğüne uğrıyanlar,

Bu vazifelerde geçen müddet zarfında verdikleri kesenek ile Milletvekilliğinde iken keseneklerine esas tutulan miktar üzerinden hesaplanacak keseneğin farkını toptan ve derhal Sandığa ödedikleri takdirde emekli, âdi mâlûllük veya vazife mâlûllüğü aylıkları Milletvekilliğinde emekli keseneklerine esas tutulan miktar üzerinden bağlanır ve Hazinece de bu kesenek farklarına ait karşılıklar toptan ve derhal Sandığa ödenir.

Milletvekilliğinden ayrıldıktan sonra geçtikleri daha aşağı aylık veya ücretli

bir vazifede iki yılı tamamlamadan ölen ve fiilî hizmet müddeti 15 yıl ve daha fazla olanlar ile hizmet müddetleri ne olursa olsun yine bu vazifede ve bu durumda iken vazife yüzünden ölenlerin dul ve yetimlerine dahi Milletvekilliğinde keseneklerine esas tutulan miktar üzerinden aylık bağlanır ve bu vazifede geçen müddete ait kesenek farkı dul ve yetimlere bağlanacak aylıkların % 25 inin kesilmesi suretiyle tahsil edilir. Bu takdirde kesenek karşılığı da Hazinece toptan Sandığa tediye olunur.

Bu madde hükmü, kanunun yürürlüğe girmesinden önce Milletvekilliğinden ayrılmış ve emeklilik hakkı tanınan vazifelerde müstahdem bulunmuş olanlar hakkında da tatbik olunur.

**GEÇİCİ MADDE 59.** — Geçici 55 nci maddede yazılı olanlardan; kanunun yürürlüğe girdiği tarihte :

a) Fiilî hizmet müddetleri 25 yılı doldurmuş bulunanlar, her an ve 20 yılı doldurmuş bulunanlar da 25 yılı doldurduktan sonra geçici 31 nci madde esasları dairesinde emekliye ayrılmalarını istiyebilirler;

Bunların Milletvekilliğinden sonra emeklilik haklarının devam edeceği bir vazifeye geçmelerinde dahi yaş haddi bakımından (Vazifeleri için bu kanunun 40 nci maddesiyle tâyin olunan hadlerden aşağı olmamak üzere) müktesep hakları saklıdır.

b) Fiilî hizmet müddetleri 20 yıldan az olanlar, Milletvekilliğinden ayrıldıkları ve emeklilik haklarının devam edeceği bir vazifeye de geçmemiş buldukları takdirde, ayrılışları tarihindeki fiilî hizmet müddetleri 25 yılı doldurmamış ise geçici 26 nci madde de göz önüne alınarak 87 nci maddeye göre kesenekleri geri verilir. 25 yılı doldurmuş iseler haklarında 88 nci madde hükmü tatbik olunur.

c) Fiilî hizmet müddetleri 20 yılı doldurmuş olmakla beraber 25 yılı doldurmaksızın Milletvekilliğinden ayrılan ve emeklilik haklarının devam edeceği bir vazifeye de geçmemiş bulunanlar, keseneklerinin geri verileceği 5 yıl içinde (60) yaşını doldurarak emekli aylığı bağlanmasını istedikleri veya âdi mâlûl oldukları takdirde kendilerine emekli veya âdi mâlûllük aylığı bağlanır.

ç) Fiilî hizmet müddetleri 15 yılı doldurduktan sonra Milletvekilliğinden ayrılarak emeklilik haklarının devam edeceği bir vazifeye de geçmemiş ve emekli keseneklerinin geri verileceği 5 yıl içinde keseneklerini geri almadan ölmüş bulunanlar ile 88 nci madde gereğince keseneği geri verilmemiş bulunanlardan ölenlerin dul ve yetimlerine bu kanunun ilgili hükümleri dairesinde aylık bağlanır.

**GEÇİCİ MADDE 60.** — Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Büyük Millet Meclisi Başkanlığında, Başbakan veya Bakanlıkta bulunanlar ile (Evvelce bulunmuş olanlar dâhil) Milletvekili bulunanlardan; bu tarihten sonra Milletvekilliklerinin aralıksız olarak devamı sırasında aynı yerlere geçenlerin, bu yerlerde buldukları müddetçe (Emekliye ayrıldıktan sonra bu yerlere geçenler hariç) ödeneklerinden birinci derece aylık tutarı üzerinden emekli keseneği alınır ve karşılıkları da bu miktar üzerinden Hazinece Sandığa ödenir.

**GEÇİCİ MADDE 61.** — Geçici 60 nci maddede yazılı olanların, bu yerlerden ayrılışlarında: Birinci derece aylık tutarı ve 25 yıldan aşağı olmamak üzere hizmet müddetleri toplamı üzerinden emekli aylığı bağlanır.

Bu yerlerden ayrıldıkları halde emekli aylığı bağlanmasını istemiyenlerin milletvekili, açıkta, emeklilik hakkı tanınan bir vazifede buldukları sırada emekli-

ye ayrılmalarını istediklerinde veya kurumlarınca emekliye ayrılmalarında dahi aylıkları, bu esas üzerinden bağlanır.

Bunların; bu yerlerde, milletvekilliğinde, emeklilik hakkı tanınan bir vazifede veya açıkta iken; âdi mâlûllüklerinde yukarıki hükümler gereğince hesaplanacak emekli aylıkları miktarında (Âdi mâlûllük aylığı) ve vazife mâlûllüklerinde de bu suretle bulunacak âdi mâlûllük aylıklarına 55 nci madde gereğince yapılacak eklemelerle (Vazife mâlûllüğü aylığı) bağlanır.

Bağlanacak aylıklar, ödendikçe faturası karşılığında Hazineden alınır ve Sandıkta birikmiş kesenekleriyle karşılıkları aylığın bağlanmasını mütaakip toptan Sandıkça Hazineye ödenir.

**GEÇİCİ MADDE 62.** — Vazifelerinden dolayı emekli, âdi mâlûllük veya vazife mâlûllüğü aylığı bağlanmış veya bağlanacak olanlardan geçici 60 nci maddede yazılı yerlere geçmiş veya aynı madde esasları dairesinde geçecek olanların; bu yerlerden ayrılışlarında (Ayrılmış olanlar dâhil) eski aylıkları, geçici 61 nci maddeye göre bağlanması gerekli miktardan az ise sözü geçen madde esasları dairesinde yükseltilir.

Aylığın yükselmesi halinde düzeltme işi, Sandıkça yapılarak Hazinece ödenir. Eski aylıklar: katma, özel bütçeli dairelerce, geçici 5 nci maddede yazılı Sandıkça bağlanmış olduğu takdirde bu aylıkların 10 yıllığı, yazı ile bildirim üzerine aylıkları bağlayan yerlerce veya (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) sandığınca bir ay içinde Hazinece ödenir.

**GEÇİCİ MADDE 63.**— Geçici 60 nci maddede yazılı yerlerde bulduklarından dolayı aylık bağlanmış veya bu sebeple evvelki aylıklarında artırma yapılmış olanlardan; emeklilik hakkı tanınan vazifelere tâyin edilenlerin bu vazifelerde geçen hizmet müddetleri için 100 ncü madde esasları dairesinde hesaplanacak son hizmet zammı, Sandıkça bu aylıklarına eklenerek geçici 61 nci maddeye göre ödenir.

Eski aylıklar Hazinece bağlanmışsa son hizmet zammı da Hazinece ödenir ve bu müddet içinde alınan kesenek ve karşılıkları (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığınca Hazineye verilir.

**GEÇİCİ MADDE 64.** — Geçici 60 nci maddede yazılı olanların:

- a) Bu yerlerde;
- b) Bu yerlerden ayrıldıkları halde emekli aylığı bağlanmamış veya eski aylıklarında artırma yapılmamış olarak açıkta;
- c) Emeklilik hakkı tanınan vazifelerde;
- ç) Bu yerlerde bulduklarından dolayı bağlanmış veya artırılmış aylıkları almakta;

İken, ölümlerinde : Dul ve yetimlerine, ilgisine göre geçici 61, 62, 63 ncü maddeler esasları üzerinden hesaplanacak aylıklar 68, 69 ncü maddeler hükümlerine göre bağlanır.

Bu aylıkların ödenmesi ve (a), (b), (c) fıkralarında yazılı hallerde Sandıkta birikmiş kesenek ve karşılıklarının Hazineye verilmesi sözü edilen geçici 61, 62 ve 63 ncü maddeler gereğince yapılır.

### *G) Borçlanma Hükümleri*

**GEÇİCİ MADDE 65.** — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte: aşağıda (I) işaretli fıkrada gösterilenlerin; (II) işaretli fıkrada yazılı vazife ve hizmetlerde geçmiş olan hizmet müddetlerinin en çok 10 yılı, kanunun yürürlüğe girdiği tarih-

ten itibaren 6 ay içinde yazı ile Sandığa müracaatla geçici 66 ncı madde gereğince borçlandırılmalarını istemeleri halinde yalnız emeklilik hesaplarında sayılmak üzere fiilî hizmet müddetlerine eklenir.

**I - Borçlanabilecekler:**

- a) 12 nci maddenin (II) işaretli fıkrasında gösterilenler, (Emekli, âdi mâlûl-  
lük ve vazife mâlûllüğü aylığı bağlanmış olanlar hariç),
- b) Geçici 24, 25, 55 ve 60 ncı maddelerde yazılı olanlar,
- c) Geçici 2, 3 ve 5 nci maddelerde çalışmalarına devam edecekleri gösterilen emekli ve zat maaşları sandıkları memur ve hizmetlileri.

**II - Borçlanılabilecek vazife ve hizmetler:**

- a) 12 nci maddenin (I) işaretli fıkrasında gösterilen kurumların veya bu kurumlarca; yerini tuttuğu, yerine geçtiği, satın aldığı mülga daire, müessese, idare ve ortaklıkların, (Kurumlara intikal eden veya geçen müesseseler dâhil),
- b) Geçici 2, 3 ve 5 nci maddelerde gösterilen emekli ve zat maaşları sandıklarının,
- c) Hizmetleri özel kanunlarla emeklilik müddetlerine eklenen mülga daire, müessese, idare ve ortaklıkların,
- ç) Mülga Reji İdaresinin ve Mülga Liman, Rıhtım ortaklıklarının, (Fenerler İdaresi ve İzmir Körfez Ortaklığı dâhil),  
Aylık ücretli sürekli vazifelerinde (Aylıklı kadrolarda ücretle geçen müddetler dâhil),
- d) Murakabesi Devlete ait ortaklıkların komiserliklerinde;
- e) Azınlık ve yabancı okulların Millî Eğitim Bakanlığı tarafından tâyin olunan öğretmenliklerinde;
- f) Bütçelerin masraf tertiplerinden alınmakta iken bir kanunla sürekli ücretli hale getirilen veya ücretli iken bir kanunla aylıklı yapılan kadrolarda;
- g) Aylıklı vazifelerde iken Muhtelit Hakem mahkemelerine aylıkla tâyin edilip; bu vazifelerde bulunmakta iken aylıkları ücrete çevrilen bu vazifelerde;
- h) Romanya ve Bulagristan'ın Türk köylerinde yapılmış öğretmenliklerde;
- i) Manisa'da Moris Şinasi Hastanesinin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca tâyin olunan doktorluk, memurluk ve sürekli ücretli hizmetliliklerinde;
- Geçen müddetlerle;
- j) Türkiye'de yükseköğrenimi bitirdikten ve aylıklı memuriyetlerde bulduktan sonra meslekî bilgilerini genişletmek üzere, 10 . IV . 1929 tarihli ve 1416 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce Devletçe yabancı memleketlere gönderilmiş ve memuriyetle ilgileri kesilmiş olanların, yabancı memleketlerde Devletten ödenek almak suretiyle geçirdikleri müddetler;

Kaldırılan çeşitli kanunlardaki hükümlere göre borçlanma suretiyle eklenen müddetlerle bu madde gereğince eklenecek müddetler toplamı 10 yılı geçemez.

Şu kadar ki 10 yılın hesabında 4 . VI . 1937 tarihli ve 3202 sayılı Kanunun 62 nci maddesine, 21 . IV . 1941 tarihli ve 4001 sayılı Kanunun 12 ve 13 ncü maddelerine ve 20 . V . 1942 tarihli ve 4222 sayılı Kanunun geçici 5 ve 7 nci maddelerine göre borçlanma suretiyle eklenen müddetler nazara alınmaz.

**GEÇİCİ MADDE 66.** — Geçici 65 nci madde hükmünden faydalanmak üzere müracaat edenlerin bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren geriye doğru arada fasıla bulunsa da gidilerek sıra gözetilmek suretiyle 10 yıla kadar olan geçmiş hizmet müddetleri içinde aldıkları ücretleri toplamının % 10 u Sandıkça adlarına borç kaydedilir.

Geçici 65 nci maddenin (II) işaretli fıkrasının (h) bendinde yazılı vazifelerde

geçen müddetlerden dolayı yapılacak borçlanmanın her ayı için, borçlanma isteğinde bulunanın, talep tarihinde almakta oldukları aylık veya ücretler tutarlarının ve (j) bendinde yazılı müddetler içinde staja giderken ayrıldıkları memuriyetlerin aylık ve olağanüstü ödenekleri toplamının % 10 u borçlandırılır.

Bu borçlar, müracaat müddetinin bitimi tarihini takip eden ay başından başlamak üzere ilgililerin 15 nci maddeye göre keseneğe esas aylık veya ücreti tutarının % 5 i, kesenekten ayrı olarak 16 ncı ve 17 nci maddeler gereğince kurumları tarafından tahsil edilerek Sandığa gönderilir.

İstiyenler; borçlandıkları paraları daha önce toptan ödiyebilecekleri gibi aylık veya ücretlerinden her ay daha fazla miktarda kesinti de yaptırabilirler.

Borcun tahakkuk muamelesinin gecikmesi veya yapılamaması tahsili geciktirmez ve borçlanma isteğinden dönülemez.

87 nci maddede yazılı olanların ayrılışlarında borçlanmaları iptal edilerek bundan tahsil edilen miktarlar kesenekleriyle birlikte kendilerine geri verilir. Ancak bunlardan 88 nci maddede yazılı durumda bulunanlar için bir ay içinde yazı ile Sandıktan istemeleri ve borç artıklarını da keseneğe esas son aylık veya ücret tutarları üzerinden her ay muntazam olarak Sandığa ödemeleri şartıyla iptal muamelesi yapılmaz.

Aksi takdirde borç artıkları için borçlanma iptal edilir ve tahsil edilen kısma ait olarak, borçlanılan miktar ile tahsil edilen kısma göre mütenasiben bulunacak müddetler, fiilî hizmet müddetlerine eklendikten sonra bu müddetler 25 yıldan aşağı düşerse haklarında 87 nci madde hükümleri tatbik olunur.

Borçlandıkları paraların tamamını ödemeksizin emekli, âdi mâlûllük, vazife mâlûllüğü aylığı bağlananların borç artıkları, bağlanan aylıklarının her ay % 5 inin kesilmesi suretiyle tahsiline devam olunur.

Toptan ödeme yapılmasını gerektiren hallerde 83 ncü maddede yazılı miktarlara, borçlanılan paralardan yalnız tahsil edilen miktarlar eklenerek artıkları silinir.

Dul ve yetimlere aylık bağlanmasını gerektiren hallerde borç artıkları, bağlanan aylıklar nispetinde dul ve yetimlere taksim edilerek bu aylıkların her birinden her ay % 5 kesilmek suretiyle tahsil olunur.

Aylığa müstahak dul ve yetim bırakılmadan ölüm halinde veya dul ve yetimlerin; aylıklarının, bu kanun hükümlerine göre kesilmesinde kendilerine isabet eden borç artıkları aranmaz.

87 nci madde keseneklerin iadesi için kabul edilen 5 yıllık müddetin hesabında, borçlanılan müddetten yalnız karşılığı ödenmiş kısım nazara alınır.

**GEÇİCİ MADDE 67.** — Geçici 65 nci maddenin (I) işaretli fıkralarında gösterilenler; İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Genel Müdürlüğünün aylık ücretli sürekli vazifelerinde 22 . VI . 1939 tarihinden sonra geçip 10 . VI . 1946 tarihli ve 4923 sayılı Kanunun geçici 3 ncü maddesi hükmü henüz tatbik edilmemiş hizmet müddetlerini.

Sözü geçen geçici madde ile aynı kanunun geçici 4 ncü maddesi hükümlerine göre, geçici 66 ncı maddede yazılı 10 yıllık hizmet müddetleri dışında, fiilî hizmet müddetlerine ekletebilirler.

**GEÇİCİ MADDE 68.** — Geçici 1, 2 ve 3 ncü maddelerde yazılı sandıklardan veya 1683 sayılı Kanuna veya ondan evvelki hükümlere göre emekli aylığı bağlanmış olup da : Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte geçici 65 nci maddenin (I) işaretli fıkrasında yazılı vazife ve hizmetlerde bulunanlar;

I - Emekliye ayrıldıkları kurumdan başka bir kurumun emeklilik hakkı ta-

nınan vazifelerine tâyinleri veya vazifelerinin sonradan emeklilik hakkı tanıyan vazifeler arasına girmesi dolayısıyla 4222 sayılı Kanunun 21 nci maddesi gereğince emekli aylıklarının tamamı kesilmek suretiyle geçen hizmet müddetlerini;

II - Aylıklı kadrolara ücretle tâyinlerinden dolayı 3656 sayılı Kanunun 24 nci maddesi gereğince emekli aylıklarının tamamı kesilmek suretiyle geçen hizmet müddetlerini;

Bu kanun gereğince yapılacak son hizmet zamlarında nazara alınmak üzere, aşağıda yazılı esaslara göre borçlanabilirler.

a) Yapılacak borçlanmada : Müracaat yeri ile müddeti hakkında geçici 65 nci madde, tahakkuk ve tahsil muameleleri hakkında da; geçici 66 nci madde hükümleri tatbik olunur;

b) Bağlanmış emekli aylıkları ve bunların çeşitli zamlarıyla bu kanun gereğince yapılacak son hizmet zamları toplamının 100 nci madde hükümlerine göre keseneğe esas son aylıkların % 70 ini geçmemesi borçlanmada göz önünde tutulur.

**GEÇİCİ MADDE 69.** — Geçici 65, 67 ve 68 nci maddelerde borçlanılması mümkün olduğu gösterilen vazife ve hizmetlerde bulunmuş olup da kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra iştirakçi olacaklar da o tarihten itibaren 6 ay içinde sözü geçen maddeler gereğince borçlandırılmalarını isteyebilirler.

**GEÇİCİ MADDE 70.** — Kaldırılan çeşitli kanunlarla geçmiş hizmet müddetlerinin fiilî hizmet müddetlerine eklenmesi için yapılan borçlanmaların bakiyelerinin, geçici 66 nci madde esasları dairesinde ve ilgisine göre Sandık veya kurumlara tahsiline devam olunur.

Şukadar ki, 4222 sayılı Kanunun geçici 5 nci maddesinin (b) bendinin birinci fıkrası hükmü saklı kalmak üzere, geçmiş hizmet müddetlerinden dolayı % 10 yerine % 5 hesabıyla borçlanmış olanların borç bakiyeleri iki kata çıkarılır.

**GEÇİCİ MADDE 71.** — Geçici 66 nci madde gereğince borçlanmaları iptal edilenlerden; emeklilik hakkı tanıyan bir vazifeye tâyin edilenler, bu kanun hükümlerine göre keseneklerini geri vermek istediklerinde : Bunları, borçlanmalarından tahsil edilip kendilerine geri verilen paralarla birlikte Sandığa öderler.

İptal edilen borç bakiyelerini tâyin tarihinden itibaren 6 ay içinde kanun esaslarına göre tekrar borçlanmak isterlerse ilk borçlandıkları hizmet müddetlerinin tamamı yeniden fiilî hizmet müddetlerine eklenir.

Borçlanma isteğinde bulunmayanların fiilî hizmet müddetlerine yalnız geri verdikleri paralar içindeki borçlanma tahsilâtına tekabül eden hizmet müddetleri eklenir. Bu suretle eklenecek hizmet müddetleri geçici 66 nci maddede yazılı nispete göre hesaplanır. Şukadar ki iptal edilen borçlanmanın yenilenmesi her iştirakçi hakkında bir defadan fazla yapılmaz.

Kanunun yürürlüğe girmesinden önce borçlanması iptal edilmiş olanlar; eski borçlanmalarını bir defaya mahsus olmak üzere yenileyebilirler.

**GEÇİCİ MADDE 72.** — 2159 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle 3028 sayılı Kanun hükümlerine göre sandıklarla ilgilendirilmemiş olanlardan kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

Geçici 65 nci maddenin (I) işaretli fıkrasında yazılı olanların; sözü geçen kanunlar hükümlerinin tatbik edildiği kurumların sürekli ücretli vazifelerinde geçen fiilî hizmet müddetleri, hakkında aşağıda yazılı hükümler tatbik olunur.

a) Kaldırılan sandıklarla ilgilendirilmemiş olanlar; bu müddet içinde almış ol-

dukları ücretleri toplamının % 5 ini kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak 6 ay içinde bağlı buldukları kurumlar vasıtasıyla yazı ile Sandığa müracaat ederek borçlandıkları takdirde bu hizmet müddetleri fiili hizmet müddetlerine eklenir. İlgili kurumlar bunların karşılıklarını bir ay içinde Sandığa toptan öderler.

b) Sözü geçen kanunlar hükümlerine göre aylıklı hizmet müddetleri için tazminat almış bulunanlar ile sandıklarıyla ilgilenmiş oldukları müddete ait aidatlarını geri almış olanlardan; aldıkları paraları geri vermek isteyenler hakkında 102 nci madde hükümleri tatbik olunur.

Bu takdirde evvelce Sandıkla ilgilenmiş oldukları müddete ait aidatın karşılıkları da Sandığın işarı üzerine ilgili kurumlara derhal ve toptan (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığına ödenir.

C) (A) fıkrası hükmünün o fıkroda yazılı müddet içinde tatbikini istememiş olanların sözü geçen hizmet müddetleri emeklilik hesaplarında sayılmaz.

Bu madde hükümleri, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra iştirakeci veya tevdiatçı durumuna girenler hakkında da tatbik edilir. Bunlar için müracaat müddeti tâyinleri tarihinden başlar.

Bu madde hükmü 13 . II . 1946 tarihli ve 4867 sayılı Kanunun geçici 3 nci maddesi hükmünden faydalanmamış olanlar hakkında da tatbik olunur.

#### H) Çeşitli Hükümler

GEÇİCİ MADDE 73. — 52 nci maddede sözü geçen tüzük yapılıncaya kadar vazife mâlûllüğü dereceleri hakkında 551 sayılı Kanuna bağlı cetvel esas tutulur.

GEÇİCİ MADDE 74. — Bu kanunda bahsedilen çeşitli hak ve durumlar için tâyin olunan (Bildirme, müracaat, zamanaşımı) müddetleri kanunun yürürlüğe girdiği tarihte emeklilik hakkı tanınan veya geçici 24 nci maddede yazılı vazifelerde veya Milletvekilliğinde bulunanlar ile emekli, dul ve yetimler için; bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten ve sonradan iştirakeci veya tevdiatçı durumuna girecekler için de; bu durumlara girdikleri tarihlerden başlar.

GEÇİCİ MADDE 75. — 29 ncu madde gereğince yaptırılacak ilk incelemede geçici 19 ncu maddeye göre kurumlara Sandığa ödenecek paraların yetersizliği anlaşılırsa gerekli miktarların sözü geçen geçici 19 ncu maddedeki esaslara göre ödenmesi Hükümetçe sağlanır.

GEÇİCİ MADDE 76. — Bu kanuna konulan hükümler, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki zamana ait ve kanunda belirtilen haller dışında her hangi bir hakkın doğumuna veya bu kanunun yürürlüğünden sonra yeniden aylık veya toptan ödemeye müstahak duruma girilmesine sebep olmaz.

GEÇİCİ MADDE 77. — (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığı Genel Müdürlüğüne 5 yılı geçmemek üzere yabancı Devlet uyruğunda bulunanlar tâyin edilebilirler.

GEÇİCİ MADDE 78. — (Türkiye Cumhuriyeti Emekli) Sandığının kuruluşunun gerektirdiği ödemeler, bu Sandık hesabına Devlet Ekonomi Kurumları Me-murları Emekli Sandığına yapılır.

GEÇİCİ MADDE 79. — 1683 sayılı Kanunun 58 nci ve 4001 sayılı Kanunun

15 nci maddelerinde yazılı ikramiyeler, aylık veya ücret tutarları üzerinden hesaplanır.

**GEÇİCİ MADDE 80.** — Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce yapılan mevduat ve kesenek iadeleriyle bu mahiyetteki tazminatların geri verilmesi halinde buna ait vergiler, Sandığın işarı üzerine Hazinece bir ay içinde toptan Sandığa ödenir.

**GEÇİCİ MADDE 81.** — Gelir Vergisi Kanununun ücretlere ait hükümlerinin tatbikina başlandığı tarihe kadar emekli, âdi mâlûllük, vazife mâlûllüğü, son hizmet zammı veya dul ve yetim aylıklarında; Kazanç, İktisadi Buhran ve Muvazene Vergileri kanunlarındaki muaflık ve istisna hükümleri tatbik edilmemek üzere aşağıda yazılı kimseler ve ödemeler; Kazanç, İktisadi Buhran, Muvazene ve Hava Kuvvetlerine Yardım vergilerinden istisna edilmiştir.

a) İki gözü kör, veya dilsiz, veya meflûç, veya el ve ayaklarının; ikisinden veya birisinden mahrum olan emekli, âdi mâlûl ve vazife mâlûlü veya dul ve yetimler;

b) Zamlarıyla birlikte 62 lira 50 kuruşa kadar (dâhil) olan emekli âdi mâlûllük, vazife mâlûllüğü, dul ve yetim aylıklarıyla son hizmet zamları ve bunlardan bu miktarı aşanların 62 lira 50 kuruşu;

c) Harb mâlûllüğü zamları;

ç) Geriye verilen emekli kesenekleriyle toptan ödemeler;

d) Emekli ve evlenme ikramiyeleri;

e) Harb mâlûllerine 65 nci maddeyegöre yapılan yardımlar ile emekli, âdi mâlûl ve vazife mâlûllerine ve dul ve yetimlere tedavi ve saire gibi sebeplerle yapılan yardımlar ve ödemeler;

f) Bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra ve girdiği tarihten önceki zamana ait olarak 5191 sayılı Kanunun 1 ve 2 nci maddelerinde yazılı ödemeler.

Bu madde hükmünün, bu kanunun yayımlandığı tarihten önce peşinen yapılmış tediyelelerin; kanunun yayımlandığı tarihten sonraki zamana ait kısmına, şümülü yoktur.

**GEÇİCİ MADDE 82.** — Aylıkları, geçici 45 - 50 nci maddelere göre aynı maaşlı ve aynı hizmet müddetli emsalinin derecesine yükseltilenlere ait evrakın tetkik ve muamelelerinin, kanunun yürürlüğe gireceği tarihe kadar ikmaliyle zamların zamanında ödenmesini temin hususunda tatbik olunacak usul ile bu işlerde mesai saatleri içinde ve dışında çalıştırılacak memur ve Sayıştay Murakıplarına zaruri masraf karşılığı olarak ilgili kurumların 1949 yılı bütçelerinin zat maaşları bölümlerindeki ödeneklerden ödeme yapılması esasları Bakanlar Kurulu kararıyla tesbit olunur.

**GEÇİCİ MADDE 83.** — Muvazzaf ve gedikli subaylarla askerî memurlar subay veya askerî memur olduklarından itibaren fiilen 15 yıl askerî hizmetlerini yaptıktan sonra istifa edebilirler. Ancak yabancı memleketlerde tahsil edenlerin veya staj görenlerin istifalarının kabulü, masrafları kendi taraflarından ödenmişse; tahsil veya staja azimet ve avdet tarihleri arasında geçen müddet kadar Devlet tarafından ödenmişse; bu müddetin iki misli kadar fazla hizmet etmeleriyile mümkündür.

Askerî okullar talebelerinden istifa etmek isteyenlerin istifaları, Devletçe yapılan bütün okul masraflarının ödenmesine bağlıdır. Ancak bunların, emeklilik hakları başladıktan sonra, okul masraflarını verseler bile, istifaları kabul edilmez.

Harbe hazırlık devrinde subayların istifa muameleleri; durumun inkişafına,



tehlikenin geçmesine kadar geciktirilebilir. Bu devrin başlangıç ve bitimi Bakanlar Kurulunca belirtilir.

**GEÇİCİ MADDE 84.** — Subaylarla askerî ve mülki memurlardan; yabancı tâbiyetindeki kız ve kadınlarla evlenenler veya nikâhsız olarak yaşayanlar, istifa etmiş sayılırlar ve emeklilik hakları düşer.

Bunlar istifa için kanuni müddeti ikmal etmemiş iseler muayyen olan tazminatı verirler. Yabancı memleketlere öğrenim ve staj için veya memuriyetle gönderilmiş veya kendi hesabına gitmiş olanlardan bu harekette bulunanlar hakkında yukarıki fıkrada gösterilen muamelenin tatbiki ile beraber orada buldukları müddet zarfında aldıkları aylık ile Devletçe yapılan bütün masraflar ve ayrıca ceza olarak bunun bir misli kendilerinden tahsil olunur.

Bu suretle ordudan çıkanlar 1076 sayılı Yedek Subay ve Yedek Askerî Memurları Kanununun 23 ncü madesi hükmüne tâbi tutularak yaşlarına göre Askerlik Kanunu mucibince muamele görürler.

**GEÇİCİ MADDE 85.** — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Posta, Telgraf ve Telefon İşletme Genel Müdürlüğü aylıklı kadrolarında bulunan memurların (Büyük Millet Meclisi Posta ve Telgraf servisinde bulunan memurlar dâhil) 4454 sayılı Kanunun 50 nei madesinde yazılı fiilî hizmet zamları, bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra da devam eder. Bu zamlar hakkında 33 ve 34 ncü maddeler hükümleri tatbik olunur.

**YÜZ OTUZ ALTINCI MADDE** — Bu Kanunun; Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığının kuruluşuna ait birinci kısma dâhil maddeleriyle emeklilik muamelelerinde yürürlükte olan hükümler tatbik edilmek üzere 39 ncü maddenin (b) fıkrası ve geçici 77, 78, 79, 81 ve 82 nei maddeleri yayımı gününü takibeden ay başından, diğer hükümleri de bu tarihten 6 ay sonra yürürlüğe girer.

**YÜZ OTUZ YEDİNCİ MADDE** — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

